ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

KUR'AN-I KERİM

10

Yazarlar

Dr. Nazif YILMAZ
Faruk SALMAN
Hasan ÖZARSLAN

MİLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI 8136
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ 2044

ISBN 978-975-11-5935-9

Editör
Dr. Ahmet İŞLEYEN

Program Geliştirme Uzmanı
Sinan SEÇKİN

Ölçme Değerlendirme Uzmanı
Sami KAYA

Rehberlik Uzmanı
Mevlüt SELVİ

Dil Uzmanı
Ahmet POLAT
Nilgün BIYIKLI

Görsel Tasarım
Faize ULUSOY
Sami ÇELİK
Gönül KAYA

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

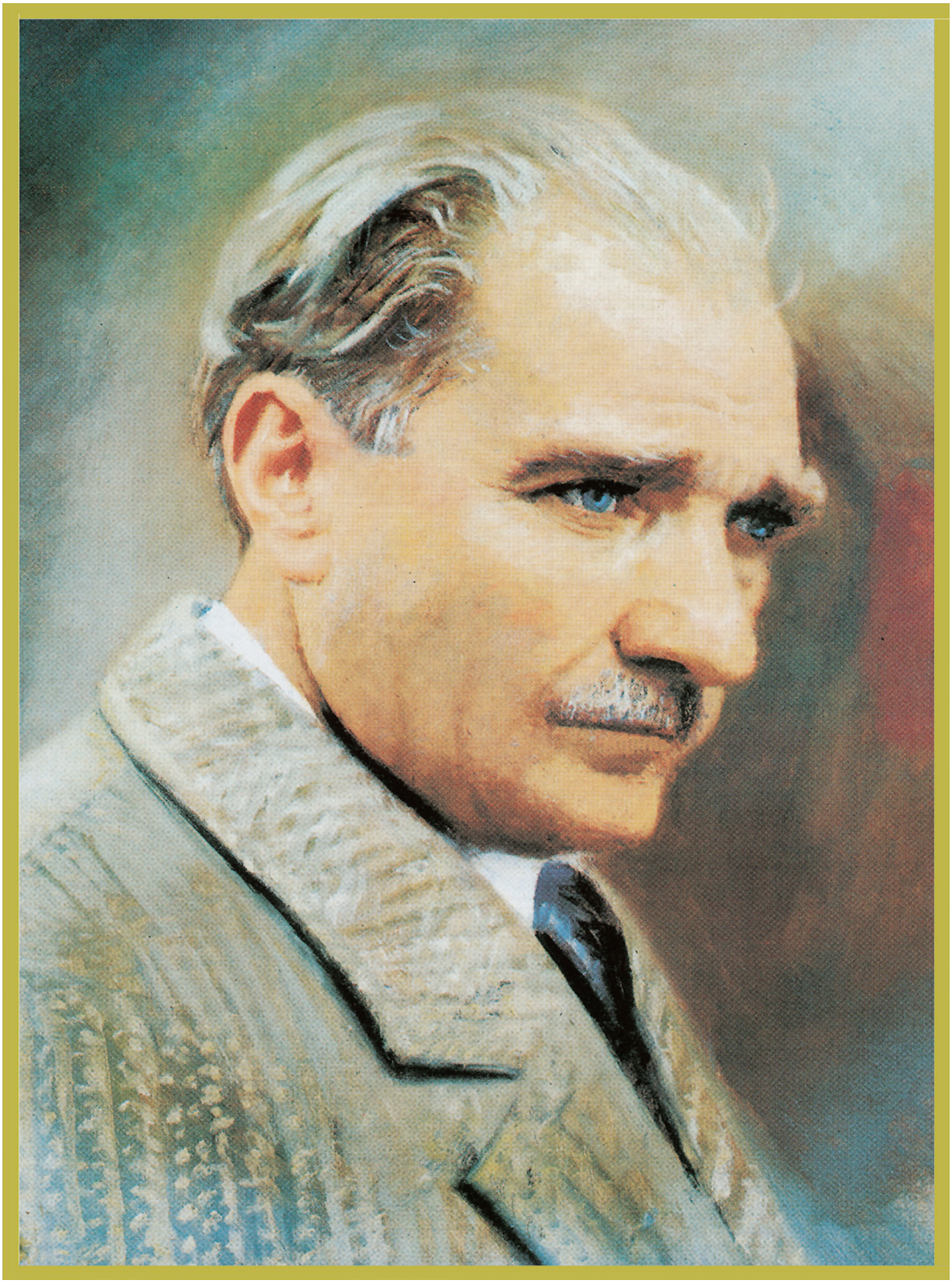

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

1.ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM'İ DOĞRU VE GÜZEL OKUMA: TECVİT 12
HARFLERİN MAHREÇLERİNDEN TELAFFUZU 14
Harflerin Harekelerle Okunuşu 16
Harflerin Cezimli Okunuşu 17
Harflerin Şeddeli Okunuşu 18
Harflerin Med Harfine Göre Okunuşu 19
KUR'AN TİLAVETİNDE OKUNUŞU ÖZEL OLAN KELİMELER 20
VAKF, VASL VE İBTİDA 21
KUR'AN'DAKİ BAZI İŞARETLER 24
Secavend İşaretleri 24
Secde İşareti 25
Hizb ve Cüz İşaretleri 26
KUR'AN OKUMA BİÇİMLERİ.....27
KUR'AN TİLAVETİNDE HATALI OKUMA 29
KUR'AN TİLAVETİ VE KIRAAT İLMİ İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR 31
KIRAATLER VE KIRAAT İMAMLARI 36
Ölçme ve Değerlendirme 39

2.ÜNİTE

KUR'AN ÖĞRETİMİNDE TEMEL İLKELER VE YÖNTEMLER 44
KUR'AN ÖĞRETİMİNDE TEMEL İLKELER 46
Tilavette Asla Uygunluk 47
Fem-i Muhsinden Öğrenmek 48
Harfleri Doğru Telaffuz Etmek 49
Tecvit Kurallarına Uygun Okumak 50
Tefekkür ve Tedebbüre Dikkat Etmek 50
Sevgi Temelli Yaklaşım 51

İÇİNDEKİLER

KUR'AN ÖĞRETİMİNDE TEMEL YÖNTEMLER 52
Sema 53
Arz 54
Eda 55
Koro Çalışması Yapmak 56
Harf Talimi Yapmak 56
Tecvit Öğretiminde Teori ve Uygulama Birlikteliği 57
Ölçme ve Değerlendirme 59

4.ÜNİTE

EZBERDEN OKUNACAK AYETLER, SURELER VE ANLAMLARI..... 62
KUR'AN'I ANLAYARAK OKUMAK 64
Doğru Bilgi 66
Doğru İnanç 67
Doğru Davranış 68
DUHÂ SURESİ VE ANLAMI 70
İNŞİRAH SURESİ VE ANLAMI 72
TÎN SURESİ VE ANLAMI 73
ALAK SURESİ VE ANLAMI 75
BEYYİNE SURESİ VE ANLAMI 78
ZİLZÂL SURESİ VE ANLAMI 80
ÂDİYAT SURESİ VE ANLAMI 82
KÂRİA SURESİ VE ANLAMI 83
BAKARA SURESİ (153-157) AYETLER VE ANLAMLARI 85
YÂSÎN SURESİ VE ANLAMI 87
ÂL-İ İMRÂN SURESİ (189-194) AYETLER VE ANLAMLARI 99
Ölçme ve Değerlendirme 103

3.ÜNİTE

YÜZÜNDEN OKUNACAK SURELER VE ANLAMLARI.....108
EN'ÂM SURESİ VE ANLAMI 183
A'RÂF SURESİ VE ANLAMI 156
ENFAL SURESİ VE ANLAMI 145
TEVBE SURESİ VE ANLAMI 123
LOKMAN SURESİ VE ANLAMI 118
FÂTIR SURESİ VE ANLAMI 111

Sözlük.....205
Kaynakça 209
Cevap Anahtarı 212

ORGANİZASYON ŞEMASI

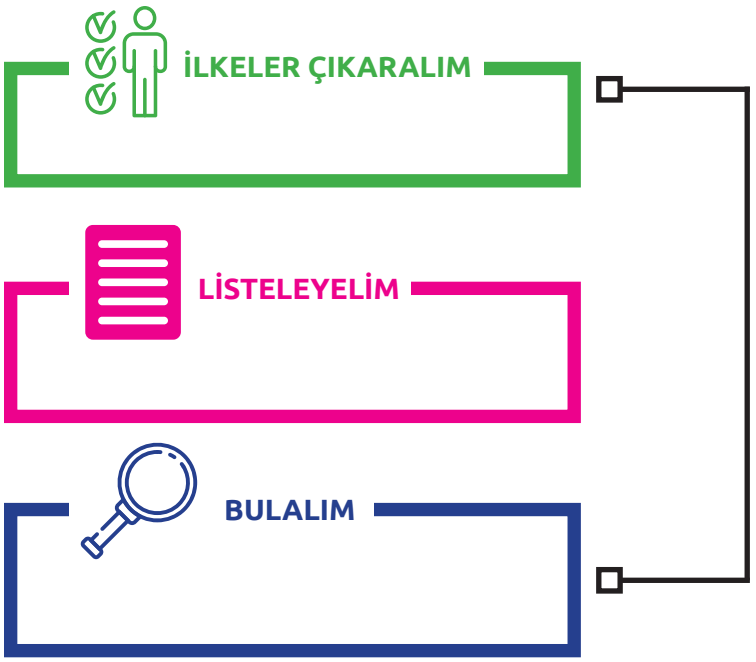

Bu kutucuklarda, işlenen konunun daha iyi kavranması ve akılda kalabilmesi için, aktarılan bilgiler ışığında ilkeler çıkaralım, listeleyelim ve bulalım gibi etkinlikler bulunmaktadır.

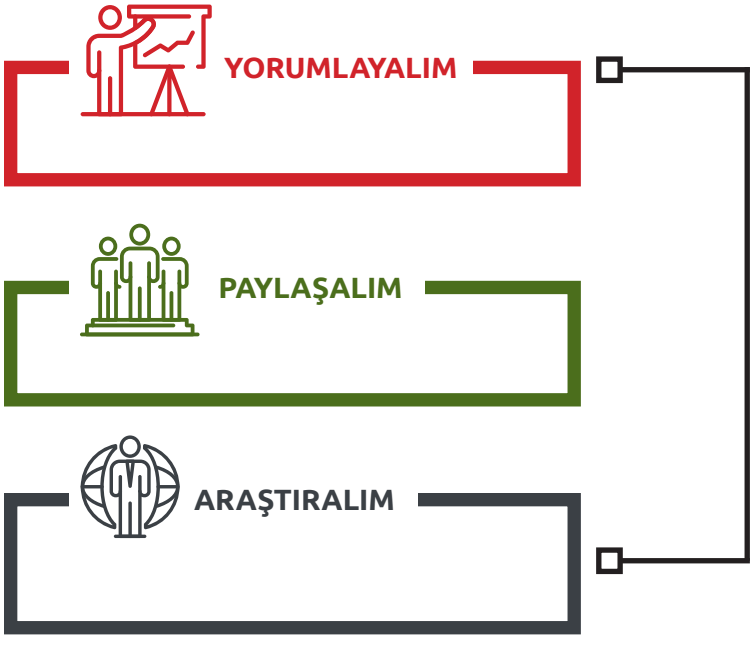

Bu kutucuklarda, konunun daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacak araştıralım, yorumlayalım ve paylaşalım gibi birlikte yapılacak etkinlikler bulunmaktadır.

Bu kutucukta, Kur'an tilavetinde özel okunuşları olan hususlara dikkat çeken etkinlikler bulunmaktadır.

ORGANİZASYON ŞEMASI

Bu kutucukta, işlenen konunun daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacak ilave bilgiler verilmektedir.

Bu kutucukta, öğrencinin Kur'an tilavetiyle ilgili öğrendiği bilgileri pratiğe aktarması amaçlanmaktadır.

Bu kutucukta, öğrencinin sureleri ezbere okumasını sağlayacak etkinlikler bulunmaktadır.

Bu etkinlikle ünitede işlenen konuları öğrencilerin pekiştirmesi amaçlanmaktadır.

Bu bölümde, öğrencilerin bilgi ve becerilerini değerlendirme amacıyla hazırlanan çeşitli soru ve formlara yer verilmiştir.

1. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM'İ DOĞRU VE GÜZEL OKUMA: TECVİT

(Fâtır suresi, 3. ayet.)

ÜNİTEMİZE HAZIRLANALIM

1. "Tashih-i hurûf, mehâric-i hurûf, kıraat, tilavet, kâri ve tertil" kavramları hakkında neler biliyorsunuz?
2. Kur'an'ı doğru ve güzel okumak için neler yapılabilir?
3. Kur'an sayfalarında hangi işaretler dikkatinizi çekmektedir?
4. Kur'an'ın okuma biçimlerinden hangilerini biliyorsunuz?
5. Kıraatler ve kıraat imamları hakkında bildikleriniz nelerdir?

HARFLERİN MAHREÇLERİNDEN TELAFFUZU

Kur'an-ı Kerim'in, usulüne ve kendi fonetiğine uygun olarak okunması, ona saygının bir gereğidir. Kur'an-ı Kerim'in tertil üzere (ağır ağır) okunması, ilahi bir emir olmanın yanında[1] Kur'an öğretiminin de esasını oluşturur. Bu nedenle Müslümanlar tarih boyunca Kur'an öğretimine özel bir önem vermiş, bununla ilgili **tashih-i hurûf** adı verilen bir öğretim yöntemi geliştirmişlerdir.

Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel bir şekilde okuyabilmek harflerin mahreçlerinin tam olarak telaffuz edilmesine bağlıdır. Mahreç talimi, Kur'an tilavetinin altyapısını oluşturmaktadır. Bu nedenle göz ardı edilemez bir öneme sahiptir.[2]

Harflerin mahreçlerinin tam olarak öğrenilebilmesi, fem-i muhsin adı verilen iyi bir öğreticinin rehberliğinde, düzenli olarak yapılacak etkinliklerle mümkündür.

BİLGİ KUTUSU

Mahreç, "çıkış yeri" anlamına gelir. Tecvit ilminde ise "ağzın belirli bir bölgesinde harfin sesinin çıktığı yer" demektir.

(bk. Demirhan Ünlü, Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi, s. 59.)

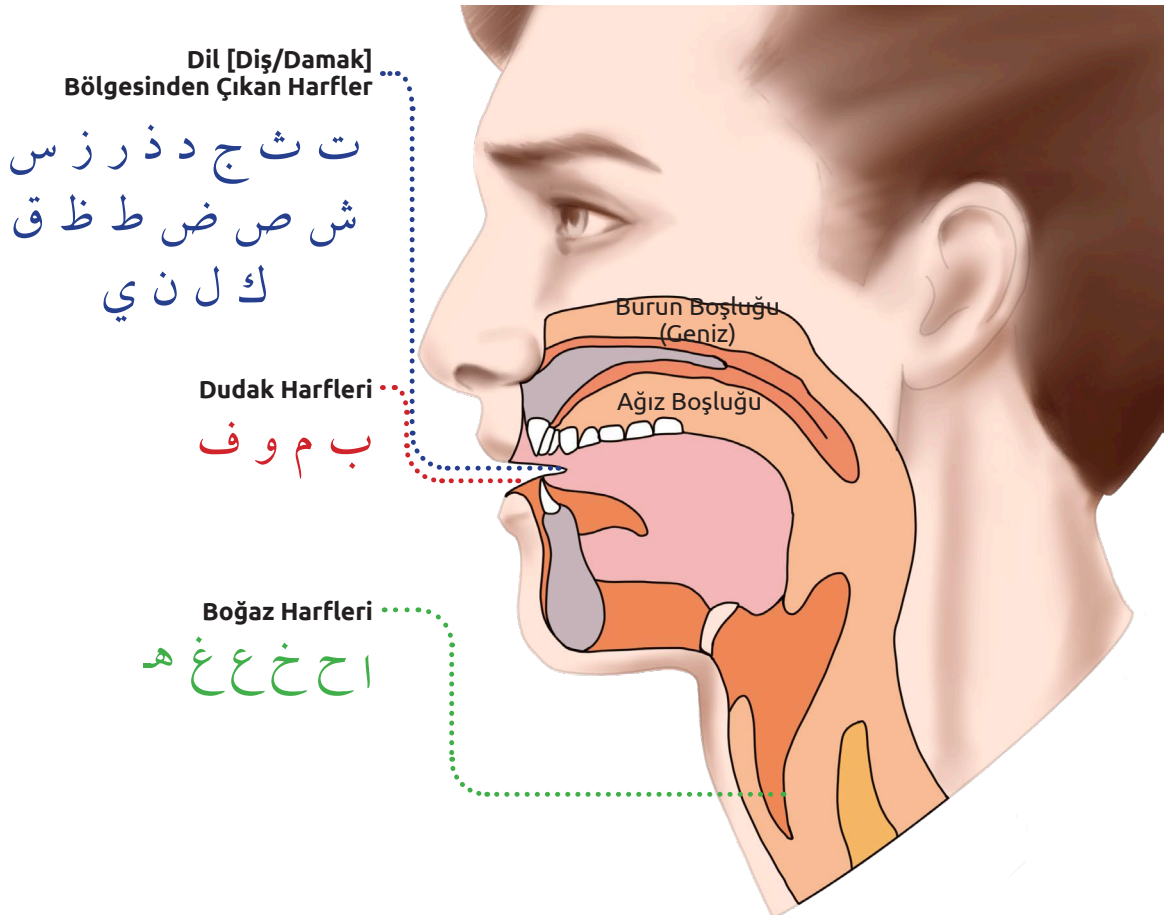

1 bk. Furkân suresi, 32. ayet; Müzzemmil suresi, 4. ayet.

2 Demirhan Ünlü, Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi, s. 56-57; Yavuz Fırat, Kur'an Tilavetinin Kuralları, s. 40.

Harflerin Çıkış Yeri Tablosu

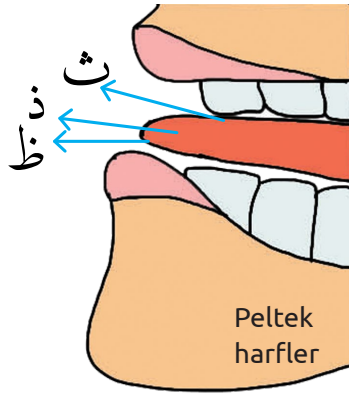

Üst dişler alt dudağın içine bastırılır.	ف	
Dudaklar yumularak ileri uzatılır.	و	
Dudaklar birbirine değdirilir.	م	
Dudaklar birbirine bastırılır.	ب	

Boğaz

Boğaz sonu	Boğaz ortası	Boğaz başı
ا ه	ع ح	غ خ

Dudak

Alt dudak ve üst ön dişler	Alt ve üst dudaklar
ف	ب م و

Dil - Diş - Damak

Dil kökü, küçük dilin üstü	Dil ve damak ortası	Dilin ön yanı, azı dişler	Dil ucu, üst ön dişler	Dil ucu, üst ön dişlerin arkası	Dil ucu, üst ön dişler	Dil ucu, alt ön dişler	Dil ucu, ön dişlerin arası
ق ك	ى ش ج	ض	ن ل	ر	ط د ت	ص ز س	ظ ذ ث

LİSTELEYELİM

Aşağıdaki harfleri mahreç bölgelerine göre listeleyiniz.

ب ج ح خ ص ض ظ ع ك م و ه

Dil (diş-damak) Bölgesi	Boğaz Bölgesi	Dudak Bölgesi

UYGULAYALIM

Aşağıdaki harflerin mahreçlerini çıkarmaya çalışınız.

اَبْ – اِبْ – اُبْ اَبَّ – اِبَّ – اُبَّ اَرْ- اِرْ – اُرْ اَرَّ – اِرَّ – اُرَّ

Harflerin Harekelerle Okunuşu

Kur'an harflerinin tamamı sessizdir. Harflerin seslendirilmesi bazı işaretler aracılığıyla mümkün olmaktadır. Bu işaretlere **hareke** adı verilir. Harekeler, harflerin üstünde veya altında yer alır. Harflerin sesli olarak okunmasını sağlayan harekeler; üstün (fetha), esre (kesra), ötre (damme) olarak isimlendirilir.

UYGULAYALIM

Harflerin telaffuzunu dinleyiniz. Sonra her bir harfi, öğretmeninizin rehberliğinde, mahreçlerine ve harekelerine uygun olarak okuyunuz. Kırmızı renkli harflerin mahreçlerine özellikle dikkat ediniz.

اَ بَ تَ ثَ جَ حَ خَ دَ ذَ رَ زَ سَ شَ صَ ضَ طَ ظَ عَ غَ فَ قَ كَ لَ مَ نَ وَ هَ يَ

اِ بِ تِ ثِ جِ حِ خِ دِ ذِ رِ زِ سِ شِ صِ ضِ طِ ظِ عِ غِ فِ قِ كِ لِ مِ نِ وِ هِ يِ

اُ بُ تُ ثُ جُ حُ خُ دُ ذُ رُ زُ سُ شُ صُ ضُ طُ ظُ عُ غُ فُ قُ كُ لُ مُ نُ وُ هُ يُ

Harflerin Cezimli Okunuşu

Cezm, harflerin üzerinde bulunan ve harflerin birbirine bağlanmasını ve sakin (harekesiz) olarak okunmasını sağlayan özel bir (ْ) işarettir. Cezm işareti bulunan harfe **sakin harf**, cezimin kendisine de **sükûn** denilir. Tashih-i hurûf çalışmalarında, cezimli harflerin mahreçlerine uygun bir şekilde telaffuz edilmesi oldukça önemlidir.

UYGULAYALIM

Harflerin telaffuzunu dinleyiniz. Sonra her bir harfi, öğretmeninizin rehberliğinde, mahreçlerine özen göstererek ve cezimli olarak okuyunuz.

اَبْ – اِبْ – اُبْ	اَتْ – اِتْ – اُتْ	اَثْ – اِثْ – اُثْ	اَجْ – اِجْ – اُجْ
اَحْ – اِحْ – اُحْ	اَخْ – اِخْ – اُخْ	اَدْ – اِدْ – اُدْ	اَذْ – اِذْ – اُذْ
اَرْ – اِرْ – اُرْ	اَزْ – اِزْ – اُزْ	اَسْ – اِسْ – اُسْ	اَشْ – اِشْ – اُشْ
اَصْ – اِصْ – اُصْ	اَضْ – اِضْ – اُضْ	اَطْ – اِطْ – اُطْ	اَظْ – اِظْ – اُظْ
اَعْ – اِعْ – اُعْ	اَغْ – اِغْ – اُغْ	اَفْ – اِفْ – اُفْ	اَقْ – اِقْ – اُقْ
اَكْ – اِكْ – اُكْ	اَلْ – اِلْ – اُلْ	اَمْ – اِمْ – اُمْ	اَنْ – اِنْ – اُنْ
اَوْ – اِوْ – اُوْ	اَهْ – اِهْ – اُهْ	اَىْ – اِىْ – اُىْ	

Harflerin Şeddeli Okunuşu

Şedde, harflerin üzerinde bulunan, birincisi sakin, ikincisi harekeli olmak üzere aynı harfin iki defa okunmasını sağlayan özel bir (ّ) işarettir.

Tashih-i hurûf çalışmalarında, şeddeli harflerin mahreçlerine uygun bir şekilde telaffuz edilmesi, Kur'an okuma becerisinin gelişmesinde önemli bir yere sahiptir.

UYGULAYALIM

Harflerin telaffuzunu dinleyiniz. Sonra her bir harfi, öğretmeninizin rehberliğinde, mahreçlerine özen göstererek ve şeddeli olarak okuyunuz.

اَبَّ – اِبَّ – اُبَّ	اَتَّ – اِتَّ – اُتَّ	اَثَّ – اِثَّ – اُثَّ	اَجَّ – اِجَّ – اُجَّ
اَحَّ – اِحَّ – اُحَّ	اَخَّ – اِخَّ – اُخَّ	اَدَّ – اِدَّ – اُدَّ	اَذَّ – اِذَّ – اُذَّ
اَرَّ – اِرَّ – اُرَّ	اَزَّ – اِزَّ – اُزَّ	اَسَّ – اِسَّ – اُسَّ	اَشَّ – اِشَّ – اُشَّ
اَصَّ – اِصَّ – اُصَّ	اَضَّ – اِضَّ – اُضَّ	اَطَّ – اِطَّ – اُطَّ	اَظَّ – اِظَّ – اُظَّ
اَعَّ – اِعَّ – اُعَّ	اَغَّ – اِغَّ – اُغَّ	اَفَّ – اِفَّ – اُفَّ	اَقَّ – اِقَّ – اُقَّ
اَكَّ – اِكَّ – اُكَّ	اَلَّ – اِلَّ – اُلَّ	اَمَّ – اِمَّ – اُمَّ	اَنَّ – اِنَّ – اُنَّ
اَوَّ – اِوَّ – اُوَّ	اَهَّ – اِهَّ – اُهَّ	اَيَّ – اِيَّ – اُيَّ	

Harflerin Med Harfine Göre Okunuşu

Med, uzatma anlamına gelir. Kendisinden önceki (mâ kabli) harfin uzatılarak okunmasını sağlayan harekesiz harflere med harfleri denir.

Med harfleri; elif (ا), vav (و) ve ya (ي) harfleridir. Meddin ölçüsü, bir elif miktarıdır. Bir elif miktarı; okuma esnasında sesin iki hareke miktarı uzatılması ya da bir parmak kaldırma veya indirme süresi kadardır.

Kur'an alfabesinde harfin üstüne konan uzatma işaretine (ـٰ) **asar**, altına konan uzatma işaretine de **çeker** (ـٖ) denir. Bu işaretlerin bulunduğu harfte gizli bir med harfi vardır. Bu nedenle o harf uzatılarak okunur.

Kur'an taliminde, harflerin tecvit kurallarına uygun bir şekilde uzatılarak telaffuz edilmesi, Kur'an okuma becerisinin gelişmesine önemli bir katkı sağlar.

UYGULAYALIM

Harflerin telaffuzunu dinleyiniz. Sonra her bir harfi, öğretmeninizin rehberliğinde, mahreçlerine, med harflerine ve uzatma işaretlerine dikkat ederek okuyunuz.

اَ – اِی – اُو	بَا – بِی – بُو	تَا – تِی – تُو	ثَا – ثِی – ثُو
جَا – جِی – جُو	حَا – حِی – حُو	خَا – خِی – خُو	دَا – دِی – دُو
ذَا – ذِی – ذُو	رَا – رِی – رُو	زَا – زِی – زُو	سَا – سِی – سُو
شَا – شِی – شُو	صَا – صِی – صُو	ضَا – ضِی – ضُو	طَا – طِی – طُو
ظَا – ظِی – ظُو	عَا – عِی – عُو	غَا – غِی – غُو	فَا – فِی – فُو
قَا – قِی – قُو	كَا – كِی – كُو	لَا – لِی – لُو	مَا – مِی – مُو
نَا – نِی – نُو	وَا – وِی – وُو	هَا – هِی – هُو	يَا – يِی – يُو

KUR'AN TİLAVETİNDE OKUNUŞU ÖZEL OLAN KELİMELER

Kur'an-ı Kerim, kendine has üslubu, ses özellikleri ve tilavet kuralları ile müstesna bir kitaptır. Kur'an tilavetinde bazı kelimelerin genel olarak bilinen kuralların dışında özel okunuş şekilleri vardır. Okunuşu özel olan kelimeler, altlarında bulunan küçük bir yazı (işaret) ile belirtilir. Bu yazı veya işaret, kelimenin aynı zamanda okunuş usulünü ortaya koyar.

Okunuşları özel olan kelimelerin okunma usulleri teorik olarak açıklanabilir. Ancak Kur'an öğretiminde asıl olan uygulamadır. Uygulama ise fem-i muhsin olan iyi bir Kur'an öğreticisinden öğrenilir.

Asım kıraatinin Hafs rivayetinde okunuşu özel olan kelimeler şunlardır:[3]

1. Hûd suresinin 41. ayetinde مَجْرٖيهَا kelimesindeki "ra" (ر) harfi **imale** ile okunur. Burada "ra" harfinin harekesi esreye meyledererek (imale) üstün-esre arası ince bir sesle okunur.
2. Yusuf suresinin 11. ayetinde لَا تَاْمَنَّا kelimesinde "**işmam**" yapılır. Buradaki şeddeli "nun" harflerinden birincisi okunurken dudaklar büzülerek öne doğru uzatılır. Gunneli ve idgamlı okuyuş gerçekleştirilir, "نَا" derken dudaklar hemen geri çekilir.
3. Fussilet suresinin 44. ayetinde ءَاَعْجَمِىٌّ lafzındaki hemzeler "**teshil**" ile yani yumuşatılarak "hemze" ile "elif" veya "hemze" ile "he" arası bir sesle okunur.
4. Furkân suresinin 69. ayetinde فِيهِۦ مُهَانًا lafzındaki "**zamir**" (ه) bir elif miktarı uzatılarak okunur.
5. Mushaf'ta bazı kelimelerde "ص" harfinin altında küçük "س" harfi yazılır. Bu işaret kelimelerdeki ص harflerinin س olarak okunacağını gösterir. Örneğin, Bakara suresinin 245. ayetindeki وَيَبْصُطُ kelimesi ile A'râf suresinin 69. ayetinde yer alan بَصْطَةً kelimesindeki ص harfleri س şeklinde okunur.
6. Kur'an-ı Kerim'de bazı kelimelerin altında "**med**" (مـد) veya "**kasr**" (قصـر) yazılıdır. Med işaretinin bulunduğu harf bir elif miktarı uzatılarak okunur. Kasr işaretinin bulunduğu harf ise uzatılmadan okunur.

   Örnek: (وَلَا يَؤُدُهُ – يُرَآؤُنَ) (اُولَٰٓئِكَ – اَنَا)

Kur'an-ı Kerim'de bazı kelimeler, sonlarında yer alan harf veya harekelerin korunması ya da okuyuşta belirtilmesi için "**Ha-i sekte**" (هْ) ile okunur. Kur'an-ı Kerim'de yedi kelimede, toplam dokuz yerde ha-i sekteli okuyuş vardır: [4]

- Bakara suresi, 259. ayetindeki (لَمْ يَتَسَنَّهْ),
- En'âm suresi, 90. ayetindeki (اِقْتَدِهْ),
- Hâkka suresi, 19 ve 25. ayetlerindeki (كِتَابِيَهْ),
- Hâkka suresi, 20 ve 26. ayetlerindeki (حِسَابِيَهْ),
- Hâkka suresi, 28. ayetindeki (مَالِيَهْ),
- Hâkka suresi, 29. ayetindeki (سُلْطَانِيَهْ),
- Kâria suresi, 10. ayetindeki (مَاهِيَهْ).

3 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 269-275.
4 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 244.

VAKF, VASL VE İBTİDA

Kur'an ayetlerinin bazıları bir veya birkaç kelimeden, bazıları kısa cümlelerden bazıları da birkaç cümlenin bir araya gelmesinden oluşur. Kısa ayetleri bir nefeste okumak mümkündür. Uzun ayetleri tek nefeste, durmadan ve nefesimizi yenilemeden okumak bazen mümkün değildir. Ayrıca bazı ayetler, anlam açısından kendi içinde bir bütünlük oluştururken, bazı ayetler de öncesi ve sonrasıyla anlam bütünlüğü kazanır. Bu nedenle Kur'an okurken durulduğunda veya durduktan sonra tekrar devam edildiğinde lafızlardaki uyuma ve ayetlerdeki anlam bütünlüğüne dikkat edilmelidir. Kur'an okurken durmak, durduktan sonra tekrar devam etmek veya ayetler arasında geçiş yapmak belirli kurallara bağlıdır. Bu kurallar; vakf, vasl ve ibtidadır.

Vakf

Vakf, sözlükte "durmak" anlamına gelir. Tecvit ilminde ise bir kelime sonunda "sesin ve nefesin kesilmesi"ne denir.[5] Vakf yaparken şunlara dikkat edilir:

• Vakfta asıl olan harfin sakin hâli almasıdır.

• Kelime sonunda durulur, kelime ortasından bölünerek durulmaz.

• Ses ve nefes tamamen kesilir.[6]

Vakfla ilgili temel kurallar:

- Sonunda tek hareke bulunan kelimelerde sükûn üzerine durulur.
  Örnek: وَالْعَصْرِ ← وَالْعَصْرْ
- İki ötre ve iki esreli kelimelerde sükûn üzerine durulur.
  Örnek: اَحَدٌ ← اَحَدْ
- İki üstünlü kelimelerde, tenvin elife dönüştürülür ve medd-i tabiî yapılarak durulur.
  Örnek: اَبَداً ← اَبَدَا
- Sonunda yuvarlak te (ة) bulunan kelimelerde, yuvarlak te sükûnlu he (ـهْ) harfine çevrilerek durulur.
  Örnek: جَنَّةً ← جَنَّهْ
- Sonunda med harfi olan kelimelerde değişiklik olmaz; med harfi üzerinde uzatılarak durulur.
  Örnek: فَتَكُونَا اٰمَنَّا خَلَقْنَا
- Sonu şeddeli olan kelimelerde sükûn üzere durulur. Fakat şeddeyi belirtmek için harf sükûnlu olarak biraz tutulur.
  Örnek: مُسْتَمِرٌّ ← مُسْتَمِرْ وَتَبَّ ← وَتَبْ
- Öncesinde kendi cinsinden bir hareke bulunan harekeli vav (و) ve ya (ي) harfleri ile sona eren kelimeler üzerinde durulduğunda medd-i tabiî yapılarak okunur.
  Örnek: هُوَ ← هُو هِيَ ← هِى

5 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 248; Ali Celaleddin Karakılıç, Tecvit İlmi: Kur'an-ı Kerim Okuma Kaideleri, s. 74-75.
6 Demirhan Ünlü, Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi, s.144.

Vasl

Vasl, "birleştirmek ve kavuşturmak" anlamlarına gelir. Tecvit ilminde ise bir kelimeyi, sesi ve nefesi kesmeden bir sonraki kelimeye bağlayarak okumaya denir.[7] Ayet sonlarında durmaksızın yeni ayete geçmeye de vasl denir.[8]

Zaman zaman vasl yapmak Kur'an tilavetini kolaylaştırır ve ayetlerin akıcı bir şekilde okunmasını sağlar. Kur'an-ı Kerim'i tecvit kurallarına göre okuyan kimse, aynı zamanda vasılla ilgili kurallara da uymuş olur.

UYGULAYALIM

Bakara suresi 155-157. ayetleri ile Burûc suresi 1-9. ayetlerini dinleyiniz ve öğretmeninizin rehberliğinde vasl kurallarına uygun olarak okuyunuz.

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْاَمْوَالِ وَالْاَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ ؕ
وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ۙ ١٥٥ اَلَّذِينَ اِذَآ اَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ ۙ قَالُوٓا اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّآ اِلَيْهِ رَاجِعُونَ ؕ ١٥٦
اُولٰٓئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ ۟ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ١٥٧

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَآءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ۙ ١ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ۙ ٢ وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ؕ ٣ قُتِلَ اَصْحَابُ
الْاُخْدُودِ ۙ ٤ اَلنَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ ۙ ٥ اِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ۙ ٦ وَهُمْ عَلٰى مَا يَفْعَلُونَ
بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ؕ ٧ وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ اِلَّآ اَنْ يُؤْمِنُوا بِاللّٰهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ۙ ٨ اَلَّذِى
لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ؕ ٩

7 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 267.
8 Demirhan Ünlü, Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi, s.140.

İbtida

İbtida, "başlamak" anlamına gelir. Tecvit ilminde, Kur'an okumaya ilk başlamaya veya vakf yaptıktan sonra okumaya devam etmeye **ibtida** denir. İbtida yapılan yerde, harekenin ve anlamın uygun olmasına dikkat edilir.[9]

Vakf ve ibtida kurallarına uyulması, Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun olarak okumayı sağladığı gibi ayetleri anlamayı da kolaylaştırır. Nasıl ki herhangi bir metni doğru okuyabilmek için imla kurallarına ve vurgulara dikkat etmek gerekliyse Kur'an-ı Kerim'i de aslına uygun okumak için vakf ve ibtida kurallarına riayet gereklidir.

Vakf ve ibtidada temel ölçü, ayetin lafız ve mana bakımından tamamlanmasıdır. Ayet sonlarına ve vakf işaretlerine dikkat edilerek Kur'an okunduğunda vakf ve ibtida kurallarına uyulmuş olunur. Herhangi bir sebeple vakf işareti olmayan yerlerde durulduğunda okumaya devam etmek için geriden başlamak gerekir. Geriden başlarken de anlam ve lafız bütünlüğünü bozmamaya dikkat edilmelidir.

Peygamber Efendimiz, Kur'an tilavetinde vakf ve ibtida kurallarına dikkat eder, ayet sonlarını vakfederek okurdu.[10] Dolayısıyla vakf ve ibtida kurallarına uyarak Kur'an okumak, Peygamberimizin (s.a.v.) ve sahabenin okuyuş tarzına göre Kur'an okumaktır.

UYGULAYALIM

Âl-i İmrân suresi 7, Nahl suresi 90 ve Ankebût suresi 45. ayetlerini dinleyiniz ve bu ayet-i kerimeleri öğretmeninizin rehberliğinde vakf ve ibtida kurallarına uygun olarak okuyunuz.

هُوَ الَّذِىٓ اَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ اٰيَاتٌ مُّحْكَمَاتٌ هُنَّ اُمُّ الْكِتَابِ وَاُخَرُ
مُتَشَابِهَاتٌ ؕ فَاَمَّا الَّذِينَ فِى قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَٓاءَ الْفِتْنَةِ
وَابْتِغَٓاءَ تَأْوِيلِهِ ۚ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُٓ اِلَّا اللّٰهُ ۘ وَالرَّاسِخُونَ فِى الْعِلْمِ يَقُولُونَ اٰمَنَّا بِهِ ۙ
كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا ۚ وَمَا يَذَّكَّرُ اِلَّٓا اُولُوا الْاَلْبَابِ ۝٧

اِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْاِحْسَانِ وَاِيتَٓائِ ذِى الْقُرْبٰى وَيَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَٓاءِ وَالْمُنْكَرِ
وَالْبَغْىِ ۚ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝٩٠

اُتْلُ مَٓا اُوحِىَ اِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ ؕ اِنَّ الصَّلٰوةَ تَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَٓاءِ
وَالْمُنْكَرِ ؕ وَلَذِكْرُ اللّٰهِ اَكْبَرُ ؕ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ۝٤٥

9 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 249.
10 bk. Buhârî, Fezâilü'l-Kur'ân, 29; Ebû Dâvûd, Vitr, 20.

KUR'AN'DAKİ BAZI İŞARETLER

Kur'an-ı Kerim'de farklı işaretler yer almaktadır. Bu işaretlerin her biri Kur'an-ı Kerim tilavetinin farklı bir özelliğini yansıtmaktadır. Secavend (vakf) işaretleri, secde işareti, hizb ve cüz işaretleri bunlardan bazılarıdır.

Secavend İşaretleri

Kur'an-ı Kerim tilavetinde nerelerde durulacağını bilmek Arapçaya vâkıf olmaya ve ayetlerin öncesi ve sonrasıyla ilişkisini bilmeye bağlıdır. Ancak bu becerilere sahip olmak uzun emek ve çaba gerektiren bir süreçtir. Zamanla bu becerilere sahip olmayan kişilerin sayısının artması ve fetihler sonucunda ana dili Arapça olmayan pek çok kişinin Müslüman olması Kur'an tilavetinde vakf yerlerini gösteren bazı işaretlerin konulmasını zorunlu hâle getirmiştir.

Vakf işaretleri alanında ilk çalışma Muhammed b. Tayfur es-Secâvendî (ö. 560/1165) tarafından yapılmıştır. es-Secâvendî, belirlemiş olduğu vakf yerlerinde anlam bütünlüğünü sağlayacak şekilde durulan yerin özelliğine göre ج, ز, ص, ط, م harflerini kullanmıştır. Zamanla diğer vakf işaretlerini belirten başka harflerin ilavesiyle vakf işaretleri son şeklini almış ve Müslümanlar arasında yaygınlaşarak kabul görmüştür. Mushaf'ta bulunan vakf işaretlerine, es-Secâvendî'nin ismine atfen secâvend denilmektedir.[11] Her birinin bir anlamı olan bu vakf işaretlerini kısaca tanıyalım.

Uygulama	Vakf Adı	Vakf İşareti
Durmak da geçmek de caizdir, ancak durmak daha uygundur.	**Caiz Vakf**	ج
Durmak için şartlar uygundur. Anlam bakımından cümlenin tamamlandığı ve cümlelerin birbirinden bağımsız olduğu yerlerde bulunur.	**Mutlak Vakf**	ط
Durmaya izin vardır ama geçmek daha uygundur.	**Mücevvez Vakf**	ز
Nefes yetmediği zaman durulabilir. Geçmek daha uygundur.	**Murahhas Vakf**	ص
Geçiş işaretidir. Durmak caizdir, ancak geçmek daha uygundur. Durulduğunda geriden alınmaz.	**Kaf**	ق
Anlam bakımından birbirine bağlı olan yerlerde bulunur. Durmak uygun değildir. Zaruret sebebiyle durulursa ibtida kurallarına uygun olarak geriden başlanarak devam edilir. "Lâ" (لا) işareti ayet sonunda ise geriden alıp devam etmeye gerek yoktur.*	**Lâ Vakfı**	لا
Mutlaka durulması gerekir. Vasl yapıldığında anlam bozulabilir.	**Lâzım Vakf**	م
Ayet sonlarında bulunur. Bir konunun bittiğini ve yeni bir konunun başladığını ifade eder. Aşır olarak tercih edilen bölümlerde "ayn" duraklarını dikkate almak konu bütünlüğü açısından uygun olur.	**Ayn**	ع
Durulabilir veya geçilebilir. Geçmek daha uygundur.	**Sılî**	صلي
"Dur!" demektir. Geçmek caizdir, ancak durmak daha uygundur.	**Kıf**	قف
Kendisinden önceki durak işaretiyle aynı hükme sahiptir.	**Kef**	ك
Birbirine yakın yerlerde iki ayrı yere konulan üçer noktadan ibarettir. Bu işaretlerin bulunduğu yerlerden yalnız birinde durulabilir.	**Muâneka Vakfı**	∴ ∴ (_) (_)

11 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 258.

* Fâtiha suresinin صِرَاطَ الَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ifadesini müstakil ayet kabul edenler vardır. Bu sebeple, عَلَيْهِمْ lafzında durulduğunda geriye dönmeden غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ kısmından okumaya devam edilir.

UYGULAYALIM

Bakara suresi 6-10. ayetleri dinleyiniz ve secavendlere dikkat ederek okuyunuz.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَآءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝٦ خَتَمَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَعَلَىٰ سَمْعِهِمْ ۖ وَعَلَىٰ
أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ ۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝٧ وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُم بِمُؤْمِنِينَ ۝٨
يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا ۖ وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ۝٩ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ ۖ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا ۖ وَلَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ۢ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ۝١٠

Secde İşareti

Kur'an-ı Kerim'de Allah'a (c.c.)* secde etmeyi emreden onlarca ayet vardır. Peygamber Efendimiz, secde etme ile ilgili ayetlerden bazılarını okuduğu zaman secde etmiş, ashabına da secde etmeyi tavsiye etmiştir. Bu nedenle Peygamberimizden (s.a.v.) nakledilen rivayetler sonucunda bazı ayetlere "**secde ayetleri**" adı verilmiştir. Bu tabir zamanla yaygınlık kazanıp benimsenmiştir. Secde ayetlerinde ya doğrudan secde etmek emredilmiş ya da secde etmeyenler kınanmış veya her varlığın Allah'a (c.c.) secde ettiğine vurgu yapılmıştır. [12]

Kur'an-ı Kerim'de "on dört" secde ayeti bulunmaktadır. Bu ayetlerin geçtiği yerlerde sayfa kenarlarında tezhip ile süslenmiş olan ve içerisinde (سَجْدَةٌ) yazan "**secde işareti**" bulunur. Bu işaretlerin bulunduğu ayetlere "**secde ayeti**"; ayetler okunduğu veya dinlendiği zaman yapılması vacip olan secdeye de "**tilavet secdesi**" denilir.

Hz. Ömer'in oğlu ve âlim bir sahabi olan Abdullah b. Ömer (r.a.), Peygamber Efendimiz'in secde ayetleri ile ilgili uygulamasını anlatırken *"Resulullah, içerisinde secde ayeti olan sureyi okur, ayetler geldikçe secde ederdi, biz de secde ederdik..."* [13] demektedir.

Görsel 1.1.
Secde işareti

ARAŞTIRALIM

Tilavet secdesinin yapılışını ve tilavet secdesi ile ilgili hükümleri araştırınız.

* Celle celâluhû (Allah'ın şânı ne yücedir.)

12 Abdurrahman Çetin, "Tilavet Secdesi", TDV İslam Ansiklopedisi, C 41, s. 157.

13 Buhârî, Sücûdu'l-Kur'ân, 8, 9, 12; Müslim, Mesâcid, 103.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki secde ayetlerini okuyunuz ve tilavet secdesinin uygulanması ile ilgili hükümlere dikkat ederek tilavet secdesini uygulayınız.

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ ﴿٢٠٦﴾

(A'râf suresi, 206. ayet.)

قُلْ اٰمِنُوا بِهٖٓ اَوْ لَا تُؤْمِنُوا ۭ اِنَّ الَّذِيْنَ اُوْتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهٖٓ اِذَا يُتْلٰى عَلَيْهِمْ يَخِرُّوْنَ لِلْاَذْقَانِ سُجَّدًا ﴿١٠٧﴾

(İsrâ suresi, 107. ayet.)

Hizb ve Cüz İşaretleri

Kur'an-ı Kerim, Mushaf hâline geldikten sonra tarihî süreçte şekil olarak bazı düzenlemeler görmüştür. Bu düzenlemelerin başında Kur'an-ı Kerim'in cüzlere, cüzlerin de hizb adı verilen bölümlere ayrılması gelir.

Kur'an-ı Kerim, altı yüz sayfa civarındadır. Kur'an sayfaları ortalama yirmişer sayfalık bölümler hâlinde otuz bölüme ayrılmıştır. Bu bölümlerin her birine **cüz** adı verilir. Her cüz, ilk sayfasında (اَلْجُزْءُ) şeklindeki tezhiplerle süslü ve içerisinde numarasının yazılı olduğu özel bir işaretle gösterilir.

Kur'an cüzleri kendi içerisinde dört bölüme ayrılır. Bu bölümlere "**hizb**" adı verilmiştir. Hizbler, genelde beşer sayfalık küçük bölümler hâlindedir. Bunlar, (اَلْحِزْبُ) şeklindeki tezhiplerle süslü ve içerisinde numarasının yazılı olduğu özel bir işaretle gösterilir.

Kur'an'ın cüz ve hizblere ayrılması; onun bir düzen içinde okunmasını, takip edilmesini ve ezberlenmesini kolaylaştırır. Bunun yanında cüz ve hizbler, bireysel okumalarda ve hafızlık çalışmalarında belirli bir sistem takip edilmesi açısından kolaylık sağlar.

Görsel 1.2.
Cüz işareti

Görsel 1.3.
Hizb işareti

UYGULAYALIM

En'âm, A'râf, Enfal, Tevbe, Lokman ve Fâtır surelerini Kur'an-ı Kerim'den bularak bu surelerde geçen cüz ve hizb işaretlerini numaralarıyla birlikte söyleyiniz.

KUR'AN OKUMA BİÇİMLERİ

Kur'an okumanın manevi bir hazzı, doyumsuz bir lezzeti ve dinleyenleri hayran bırakan bir musikisi vardır. Kur'an'ın gönülleri ve zihinleri aydınlatan yönü, onun daha özenli ve usulüne uygun olarak okunmasını gerektirir.

Kur'an-ı Kerim tilavetinde gelişigüzel ve ölçüsüz bir okuyuş tarzı ortaya koymak; sesin ve lafızların ahengini ortadan kaldırır, tilavetten elde edeceğimiz manevi hazzı ve edebî güzelliği gölgeler. Bu nedenle tilavet esnasında okuma hızını belirli ölçülere göre yapmaya, bu ölçüler için belirlenen kurallara uymaya dikkat edilmelidir.

Kur'an tilavetinde okuyuş hızı esas alındığında üç tür tilavet şekli ortaya çıkar. Kur'an okumak isteyen kimse, Kur'an'ın okunduğu yere ve zamana göre bu üç tür okuyuştan herhangi birini tercih edebilir. Kur'an tilavetinde uygulanan okuma şekilleri şunlardır: Tertil (tahkik), tedvir ve hadr.

Tertil

Tertil, harflerin hakkını vererek ağır ağır ve tane tane okumaktır. Tertil tarzı hız bakımından Kur'an'ı en ağır okuyuş şeklidir. Tertil okuyuş aynı zamanda Kur'an-ı Kerim'in de üzerine vurgu yaptığı bir okuyuş tarzıdır.[14] Tertile, tahkik de denir. Bununla beraber, aralarında fark görenler de vardır. Tahkik, tertilden biraz daha yavaş bir okuyuş şeklidir. Talim ve alıştırma yapmak için tercih edilir.[15]

Kur'an tilavetinde her harfi mahreçlerine ve sıfatlarına dikkat ederek, medleri yerli yerinde uzatarak okumaya; tecvit kurallarını en güzel şekilde uygulamaya ve okuyuşu güzelleştirmek için gereken hassasiyeti göstermeye tertil denir. Ancak bu okuyuş şeklinde tecvit kurallarını abartarak harekeleri uzatmak, sakin harfe hareke vermek (tahrik), harekeli harfi sakin olarak okumak (iskân) ve harflerin arasında sekte yapmak gibi hatalara düşmemek gerekir. Öğretim çalışmaları yapılırken manayı düşünüp tefekkür etme ve anlama amaçlı okuyuşlarda tertil tarzı tercih edilir.

BİLGİ KUTUSU

Kur'an-ı Kerim "tertil" üzere tilavet edildiği zaman;

- Medd-i tabiî bir elif; medd-i muttasıl, medd-i munfasıl ve medd-i lâzım dört elif miktarı uzatılarak okunur.
- Medd-i ârız bir-dört elif; medd-i lîn ise sükûn-i lâzımda iki-üç elif, sükûn-i ârızda ise bir-dört elif miktarı uzatılarak okunur.
- Gunne ve idgamlar azami ölçülerinde uygulanır.

(Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 307-308.)

UYGULAYALIM

Aşağıdaki linkten aşr-ı şerifler dinleyiniz ve öğretmeninizin rehberliğinde tertil üzere okuyunuz.

https://kuran.diyanet.gov.tr/MultiMedya/AsriSerifler

14 bk. Furkân suresi, 32. ayet; Müzzemmil suresi, 4. ayet.

15 Alican Dağdeviren, Kur'ân Okuma Sanatı Tecvid, s.129-130.

Tedvir

Sözlükte "döndürmek, çevirmek" anlamına gelen **tedvir**, Kur'an'ı tertil ile hadr arasında "orta bir hızda" okumaktır. Tedvir okuyuş tarzı, namazlarda, cüz, sure, hatim ve mukabele okumalarında tercih edilir.

BİLGİ KUTUSU

Kur'an-ı Kerim "tedvir" üzere tilavet edildiği zaman;

- Medd-i tabiî bir elif; medd-i muttasıl ve medd-i munfasıl üç elif; medd-i lâzım dört elif miktarı uzatılarak okunur.
- Medd-i ârız bir-üç elif; medd-i lîn ise sükûn-i lâzımda iki-üç elif, sükûn-i ârızda ise bir-üç elif miktarı uzatılarak okunur.
- Gunne ve idgamlar normal ölçülerinde uygulanır.

(Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 308-309.)

UYGULAYALIM

Aşağıdaki linkten Yâsîn suresinin 1-12. ayetlerini dinleyiniz ve ayet-i kerimeleri öğretmeninizin rehberliğinde tedvir üzere okuyunuz.

https://kuran.diyanet.gov.tr/mushaf/kuran-meal-2/yasin-suresi-36/ayet-1/diyanet-isleri-baskanligi-meali-1

Hadr

Hadr sözlükte; "süratli ve çabuk olmak" anlamına gelir. Kur'an-ı Kerim tilavetinde ise tecvit kurallarına uygun olarak tilaveti hızlı bir şekilde icra etmeye "**hadr usulü okuma**" denir. Kur'an-ı Kerim'i tecvitli okumak vaciptir. Bu nedenle hadr okuyuş tarzından daha hızlı bir şekilde kuralsız ve gelişigüzel bir Kur'an tilaveti caiz değildir. Böyle bir okuyuş, harflerin mahreç ve sıfatlarına dikkat edilmemesine, kelimelerin ve hecelerin birbirine karışmasına, sesin ve lafızların ahenginin bozulmasına sebep olur. Oysaki tilavette asıl olan, Kur'an'ı usulüne uygun ve ahenkli bir biçimde okumaktır. Tilavette seçilen tarzın kurallarına uyulmalı; medlerde, gunnelerde ve idgamlarda bir denge ve ahenk olmalı; mümkün olduğunca tilavet baştan sona aynı tarz ile sürdürülmelidir. Hadr okuyuş tarzı, hafızlık çalışmalarında, talebenin hocasına ezberini arz etmesinde ve yer yer teravih namazlarında tercih edilir.

BİLGİ KUTUSU

Kur'an-ı Kerim "hadr" üzere tilavet edildiği zaman;

- Medd-i tabiî ve medd-i munfasıl bir elif; medd-i muttasıl iki-üç elif; medd-i lâzım ise dört elif miktarı uzatılarak okunur.
- Medd-i ârız bir elif; medd-i lîn ise sükûn-i lâzımda iki-üç elif, sükûn-i ârızda ise bir elif miktarı uzatılarak okunur.
- Gunne ve idgamlar normal ölçülerinde uygulanır.

(Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 309-310.)

OKUYALIM

Aşağıdaki linkten Nebe' suresini dinleyiniz ve sureyi öğretmeninizin rehberliğinde hadr üzere okuyunuz. https://kuran.diyanet.gov.tr/mushaf/kuran-meal-2/nebe-suresi-78/ayet-1/diyanet-isleri-baskanligi-meali-1

KUR'AN TİLAVETİNDE HATALI OKUMA

Kur'an tilavetinde harflerin zat ve sıfatlarında hata yapma, tecvit kurallarına uymama, harekelere dikkat etmeme gibi nedenlerle ortaya çıkan hatalı okuma şekline **lahn** denir.

Kur'an-ı Kerim tilavetinde asıl olan; onu doğru ve düzgün okumak, manayı bozan hatalara düşmemektir. Tilavette hata yapmamak için tecvit kurallarını, özellikle de harflerin mahreç ve sıfatlarını iyi kavramak gerekmektedir. Tecvit ilminde lahn ikiye ayrılır:

Lahn-i Celî

Kelimenin yapısına ilişkin hatalardır. Kelimeleri oluşturan herhangi bir harfin mahrecinde, sıfatında, hareke veya sükûnunda yapılan hataya lahn-i celî (açık hata) denir. Lahn-i celî, dinleyenlerin de fark edebileceği türden hatalardır. Bu hatalar ister anlamı bozsun isterse bozmasın lahn-i celî olarak kabul edilir. Kur'an tilavetinin bu hatalardan uzak şekilde yapılması vaciptir.[16]

Lahn-i celî üç şekilde olur:

1. **Harfin yapısında oluşan hata:** Bir harfi mahreç veya sıfatına dikkat etmeden başka bir harf gibi telaffuz etmek, peltek harfi keskin okumak, elif ile ayn harfinin mahrecini karıştırmak veya medd-i tabiîyi uygulamamaktan kaynaklanan hatadır.

Örnek: ذَلَّ kelimesini زَلَّ şeklinde;
خَلَقَ kelimesini حَلَقَ şeklinde;
وَلَا الضَّالِّينَ lafzını وَلَا الظَّالِّينَ şeklinde;
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ lafzını اَلْحَمْدُ رِاللّٰهِ şeklinde;
قَاتَلَ kelimesini قَتَلَ şeklinde okumak.

2. **Harekede oluşan hata:** Harfin harekesini değiştirmek ya da harekeli harfi sakin okumaktır.

Örnek: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ lafzını اَلْحَمْدُ لِلّٰهُ şeklinde;
اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ lafzını اَنْعَمْتُ عَلَيْهِمْ ya da اَنْعَمْتِ عَلَيْهِمْ şeklinde okumak

3. **Sükûnda oluşan hata:** Sakin bir harfe hareke vermektir.

Örnek: اَلْحَمْدُ kelimesini lâm harfine esre hareke vererek اَلِحَمْدُ şeklinde;
لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ lafzını لَمْ يَلِدِ وَلَمْ يُولَدِ şeklinde okumak

16 bk. Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 328.

Lahn-i Hafî

Kelimenin yapısına (mahreç, sıfat ve harekeye) ilişkin olmayan, harflerin geçici özellikleri ile ilgili hatalardır. Kelimenin yapısını bozmayan bu hatalar tecvit kurallarını ya eksik uygulamaktan ya da hiç uygulamamaktan kaynaklanır. Ancak tecvit kurallarını bilenlerin fark edebileceği türden hatalar olması nedeniyle bu hatalara lahn-i hafî (gizli hata) denir.

Lahn-i hafî yapmamak için tecvit kuralları iyi kavranılmalı, tilavette özenli olunmalı ve düzenli olarak talim çalışması yapılmalıdır. Bu hatalar, anlamı ister bozsun isterse bozmasın tilavetin akıcılığına, manevi hazzına ve bereketine gölge düşürür. Bu nedenle Kur'an tilavetinde hatasız bir okuyuş gerçekleştirmek vaciptir.[17]

Lahn-i hafî iki şekilde olur:

1. İhfa, izhar, idgam, iklab veya gunneyi ya eksik yapmak ya da terk etmek; ince harfleri kalın, kalın harfleri ince okumak; medleri ya gereği kadar uzatmamak ya da gereğinden fazla uzatmaktan kaynaklanan hatalar

2. Ra harfindeki tekrir sıfatını; nun ve mim harflerindeki gunneleri eksik ya da fazla yapmaktan kaynaklanan hatalar

BİLGİ KUTUSU

Kelimelerin yapısında ve i'rabında hata etmeye lahn denildiği gibi Kur'an tilavetinde yapılan hatalara da lahn denir. İslam âlimlerine göre Kur'an okurken mananın bozulmaması durumunda bile lahn-i celîyle ilgili hatalardan sakınılması farz-ı ayın kabul edilmiştir. Ayrıca Kur'an tilaveti sırasında lahn-i hafî türü hataların yapılması mekruh görülmüştür.

(Abdurrahman Çetin, "Lahn", TDV İslam Ansiklopedisi, C 27, s. 55-56.)

UYGULAYALIM

Lokman suresini dinleyiniz. Daha sonra bir grup oluşturarak sureyi tilavet ediniz. Varsa okuyuş hatalarını tespit ederek bunların sebeplerini ve çeşidini açıklayınız.

17 bk. Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 329.

KUR'AN TİLAVETİ VE KIRAAT İLMİ İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Kur'an tilaveti ve kıraat ilmi; belirli ilke, yöntem ve kavramlara dayanan, özel bir emek ve gayret gerektiren, hakkında birçok eser yazılan bir alandır. Bu alan, hem Kur'an-ı Kerim'in metninin yapısından hem de onun manevi özelliğinden beslenerek oluşmuştur. İslam âlimleri Kur'an tilaveti ve kıraat ilmiyle ilgili bazı kavramlar geliştirmiş ve bu kavramlardan bazıları süreç içerisinde birbiriyle yakından ilişkili birer alt disiplin hâline gelmiştir.

Kur'an tilaveti ve kıraat ilmiyle ilgili kavramlardan bazıları şunlardır:

Fem-i muhsin

Kur'an kıraatinde rivayet esastır. Cebrail (a.s.), Kur'an-ı Kerim'i, Allah'tan (c.c.) aldığı gibi Peygamber Efendimize öğretmiş;[18] Peygamberimiz (s.a.v.) de onu kendisine öğretildiği şekliyle ashabına okumuş ve öğretmiştir.[19]

Görsel 1.4. Kur'an öğretiminde *"fem-i muh sin"* sahibi bir öğretici oldukça önemli bir yere sahiptir.

Mushaf'ta yazılı olan Kelamullah'ın tecvit kurallarına riayet edilerek öğretilmesi, öğrenilmesi ve okunabilmesi, ancak ağız (müşâfehe) yoluyla mümkün olabilmektedir. Kur'an öğretimi, "hoca merkezli", uygulamaya dayalı, öğreticinin rehberliğini esas alan ve bir o kadar da "hoca-talebe" iş birliğini zorunlu kılan bir mahiyete sahiptir. Kur'an öğretiminde diğer unsurlar (program, öğretim materyali, öğretim ortamları vb.) ikincil öneme sahiptir.

Kur'an-ı Kerim öğretimi özel uzmanlık gerektiren bir alandır. Kur'an öğretiminde başarı, öğreticinin yeterliliği ve öğretme becerileri ile yakından ilgilidir. İyi bir Kur'an öğretimi; harflerin mahreçlerinin, sıfatlarının ve tecvit kurallarının tam olarak kavratılmasıyla, daha doğrusu mahir bir hocanın rehberliğiyle mümkün olabilir. Bu nedenle Kur'an öğretiminde mahir olan bir öğreticinin en önemli vasfı "*fem-i muhsin*" olmasıdır.

Farsça fem (ağız) ve Arapça muhsin (yaptığı işi iyi yapan) kelimelerinin birleşiminden oluşan fem-i muhsin kavramı; "iyi, güzel, yetkin, usta ağız" anlamına gelir. Tecvit ilminde ise Kur'an öğretiminin inceliklerini bilen, harflerin mahreç ve sıfatlarına vâkıf, tecvit kurallarını iyi özümsemiş, tilaveti mükemmel, iyi bir okuyucu ve okutucu olan hocaya denir.

ARAŞTIRALIM

Kur'an'ı fem-i muhsin bir kişiden öğrenmenin önemini araştırınız.

18 bk. Kıyâmet suresi, 18. ayet.

19 Nazif Yılmaz, Kur'an-ı Kerim'i Nasıl Öğretelim?, s. 49.

Mehâric-i hurûf

Mahreç sözlükte; "çıkış yeri" demektir. Tecvit ilminde ise "ağzın belirli bir bölgesinde harfin sesinin çıktığı yer" olarak isimlendirilir. Mahrecin çoğulu "mehâriç"tir. **Mehâricu'l-hurûf** (مَخَارِجُ الْحُرُوفِ) da harflerin çıkış yeri anlamına gelir. Kur'an harfleri, ana mahreç bölgeleri kabul edilen, boğaz, dil (diş-damak) ve dudak bölgelerinden çıkar. Herhangi bir harfin mahreci belirlenirken o harf, sakin ya da şeddeli olarak alınır ve başına harekeli bir hemze getirilerek okunur. [20]

Mehâric-i hurûf ile birlikte ele alınan bir başka kavram da tashih-i hurûftur. Kur'an harflerinin doğru telaffuz edilmesi, Kur'an öğretiminin en önemli amaçlarından birisidir. Harflerin yanlış telaffuz edilmesi anlamın değişmesine, dolayısıyla da Allah'ın (c.c.) muradının tam olarak anlaşılamamasına sebep olur. Kur'an-ı Kerim'in indirildiği gibi okunması ilahi bir emirdir.[21] Kur'an öğretiminde sık sık başvurulan metotlardan birisi de harf talimi yapmaktır. Tashih-i hurûf çalışması olarak adlandırılan bu metot, Kur'an harflerinin mahreçlerine ve sıfatlarına uygun olarak doğru bir şekilde telaffuz edilmesini hedeflemektedir. Harflerin doğru telaffuz edilmesi bir öğretici rehberliğinde bireysel veya grup hâlinde yapılacak düzenli harf talimi çalışmalarıyla mümkündür.

Harf taliminde; her bir harf mahreçlerinden önce harekelerle sonra da sırasıyla cezm, şedde ve medlerle birlikte telaffuz edilmelidir. Her bir harfin, öğreticiden/okuyucudan sonra öğrenciler tarafından bireysel olarak veya koro hâlinde tekrar edilmesi gerekir.

بَ- بِ- بُ	أَبْ –إِبْ- أُبْ	أَبَّ- إِبَّ- أُبَّ	باَ-بِى- بُو

Tilavet

Sözlükte "okumak" anlamına gelen tilavet; bir kelimeyi özellikle de Kur'an-ı Kerim'i okumak demektir. **Tilavet,** sadece Kur'an-ı Kerim'i okumak, onun emir ve yasaklarına uymak, onunla hayatımıza yön vermek değil, aynı zamanda onun manasını anlamayı ve ondan öğüt almayı ifade eder. Ayrıca tilavet, "Kur'an'ı tecvit ve tertil üzere, anlamını dikkate alarak düzenli bir okuma şekli" olduğu gibi[22] ezberden okuma anlamına da gelir. Çünkü hem Peygamberimiz (s.a.v.) hem de sahabe ellerinde bugünkü anlamda bir Mushaf olmadığı için Kur'an-ı ezberden okumuştur.[23]

Tilavet Kur'an-ı Kerim'de geçen kavramlardan birisidir. **"Şüphesiz Allah'ın kitabını okuyanlar, namazı kılanlar ve kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden, gizlice ve açıktan Allah yolunda harcayanlar, asla zarar etmeyecek bir ticaret umabilirler."[24]** mealindeki ayet, Kur'an-ı Kerim'i özenli bir şekilde tilavet edenlerden övgüyle bahseder.

ARAŞTIRALIM

Tilavet ile ilgili ayet ve hadisleri araştırınız.

20 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 93; Demirhan Ünlü, Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi, s. 59.
21 bk. Kıyâmet suresi, 18. ayet.
22 Abdurrahman Çetin, "Tilavet", TDV İslam Ansiklopedisi, C 41, s. 155.
23 Yavuz Fırat, "Kıraat Tertîl ve Tilavet Kavramlarının Anlamsal Araştırma ve Karşılaştırması", s. 267.
24 Fâtır suresi, 29. ayet.

Kıraat

Sözlükte "sesli veya sessiz, nağmeli veya nağmesiz okumak, tilavet etmek, telaffuz etmek" anlamlarına gelen **kıraat**, Arapça "ka-ra-e" (قَرَأَ) kelimesinden türeyen bir kavramdır. Kur'an (قُرْاٰنٌ) kelimesinin de buradan türediği kabul edilir.[25] Kıraat, Kur'an-ı Kerim'i tecvit ilminin kurallarına uygun olarak belirli bir ahenk üzere okumak şeklinde tanımlanır.[26] Kıraat, bir yandan "Kur'an tilavet etmeyi ve okumayı", diğer yandan da Peygamber Efendimiz ve sahabeden nakledilen rivayetlere dayanarak Kur'an'ın okunuş özelliklerini ifade eder.

Kıraat ilmi ise Kur'an-ı Kerim lafızlarının özelliklerini, bu lafızların okunuşlarıyla ilgili incelikleri ve lafızların okunuşlarında ortaya çıkan farklılıkları inceleyen ilim dalıdır. [27]

Bu ilim, okuyuş özellikleri ve bunların kıraat imamlarına dayandırılma biçimleri bakımından üç bölümde ele alınır:

- **Aşere**: Yedi imama (kıraat-i seb'a) üç imam daha ilave edilmesiyle oluşan on kıraat imamının (kıraat-i aşere) okuyuşlarını ve bunların uygulama şekillerini ortaya koyan öğretim metoduna denir.
- **Takrip**: On kıraat imamı ve her imamın iki râvîsinin okuyuşlarını ve bunların uygulama şekillerini ortaya koyan öğretim metoduna denir.[28]
- **Tayyibe**: Aşere ve takrip derslerinin içerdiği tarz ve usulleri edebî yönden ele alan, kıraat ilminde elfiyye olarak bilinen ve 1016 beyitten oluşan manzum esere ve bu eserin okutulmasına denir.

BULALIM

Kıraat ve tilavet kavramlarının benzer ve farklı yönlerini bulunuz.

BİLGİ KUTUSU

Resulullah (s.a.v.), hem ashabı Kur'an'ı doğru öğrenmeye ve okumaya teşvik etmiş, hem de özel bir gayret sarf ederek kıraatlerini güçlendirenleri toplum içinde yüceltmiştir. Hadis ve siyer kaynaklarında Hz. Peygamber'in hem zabt hem okuyuş güzelliğine sahip olan sahabileri Kur'an hocası olarak çeşitli bölgelere gönderdiği bilgileri bulunmaktadır.

(Abdülhamit Birışık, "Kıraat", TDV İslam Ansiklopedisi, C 25, s. 427.)

25 Abdülhamit Birışık, "Kıraat", TDV İslam Ansiklopedisi, C 25, s. 426.
26 Yavuz Fırat, "Kıraat Tertîl ve Tilavet Kavramlarının Anlamsal Araştırma ve Karşılaştırması", s. 262-266.
27 Yavuz Fırat, "Kıraat Tertîl ve Tilavet Kavramlarının Anlamsal Araştırma ve Karşılaştırması", s. 271; Abdülhamit Birışık, "Kıraat", TDV İslam Ansiklopedisi, C 25, s. 426.
26 Nihat Temel, "Kıraat ve Tecvit İlmine Ait Eserlerin Sistematiği", Kıraat ilmi ve Problemleri, s. 275.

Kâri

Genel olarak "Kur'an tilavet eden, okuyan kişi" anlamına gelen **kâri**, "Kur'an'ın edâ keyfiyetini; Kur'an lafızlarını, özellikleri ve okunuş incelikleriyle bilen kişi" için kullanılır. Bu yönüyle kâri, en az üç farklı kıraat tarzını uygulayan kişi anlamında da kullanılır.[29] Kâri kelimesinin çoğulu "kurrâ"dır.

PAYLAŞALIM

Ülkemizde veya İslam dünyasında meşhur olan kârilerden bazılarını tanıtan ve kârilerin okuyuşlarından örnekler içeren bir sunum hazırlayarak sınıfta paylaşınız.

Reîsülkurrâ Abdurrahman Gürses (1909-1999)

Dudak talimi

Kur'an okurken dudakların belirli usul ve kurallara göre hareket etmesine, harflerin harekeli veya sakin oluşuna göre şekil almasına **dudak talimi** denir. Kur'an tilavetinde kârinin dudak hareketleri, onun mahir bir okuyucu olup olmadığı konusunda fikir verir. Kur'an tilavetinde dudak talimi kıraatin adabındandır.[30] Dudak taliminde şu hususlara dikkat edilir:

Üstün ve esre harekede dudaklar normal bir hâlde olur. (نَصَرَ - فِيهِ)

Ötre hareke ile vav (و) harfinde dudaklar öne doğru büzülerek uzatılır.
(يَضُرُّ – يُوَسْوِسُ)

Sakin harflerde dudaklar her zaman önceki harfin harekesine göre şekil alır.
(اَلْحَمْدُ - كُنْتُمْ)

İdgamlı veya şeddeli harflerde dudaklar idgam edilen sonraki harfin harekesine göre şekil alır. [31] (وَمَنْ نُعَمِّرْهُ - لَتُسْئَلُنَّ)

29 Abdülhamit Birışık, "Kıraat", TDV İslam Ansiklopedisi, C 25, s. 426-427.
30 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 311; Yavuz Fırat, Kur'an Tilavetinin Kuralları, s. 140.
29 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 312-316.

UYGULAYALIM

Yâsîn suresinin birinci sayfasında (1-12. ayetler) aşağıdaki aşamaları dikkate alarak örnek uygulama yapınız.

1. Aşama Bilen biri okumalı, öğrenci onun okuyuşunu Mushaf'tan takip etmeli.

2. Aşama Bilen biri okumalı, öğrenci onun okuyuşunu izleyerek dudak hareketlerini takip etmeli.

3. Aşama Öğrenci okumalı, bilen biri öğrencinin okuyuşunu takip etmeli ve yanlışları yerinde düzeltmeli.

Temsilî okuma

Kur'an tilavetinde okunan yerin anlamının okuma üzerinde önemli bir yeri vardır. Bu nedenle tilavet esnasında sesin manaya göre vurgulanması, yükseltilmesi veya alçaltılmasına "**temsilî okuma**" denir.[32] Nasıl ki herhangi bir edebî metni okurken yer yer bazı kelimeleri vurgulama, sesi yükseltme veya alçaltma, okunan metni daha anlamlı kılıyorsa Kur'an tilavetinde de durum aynıdır. Ancak temsilî okumada istenilen sonucun elde edilebilmesi için tecvit kurallarının, ayetlerin anlamlarının bilinmesi ve düzenli talimler yapılması şarttır.

İmam, râvî ve tarîk

Kıraat ilminde otorite olan, yedi veya on kıraatin kendilerine nispet edildiği kişilere Kur'an ilimleri alanında **imam** adı verilir. Her bir kıraat imamının kıraatini aktaran ve aktardığı rivayet uygulamada uzman olan kişiye de **râvî** denir. Kıraat imamlarının pek çok râvîsi olmakla beraber her imamın iki râvîsi meşhur olmuştur. Bu râvîlerin kendi hocaları olan kıraat imamından öğrendikleri kıraat farklarını içeren rivayetlerin, onların talebeleri aracılığıyla silsile yoluyla rivayet edilmesine ise **tarîk** denir.[33]

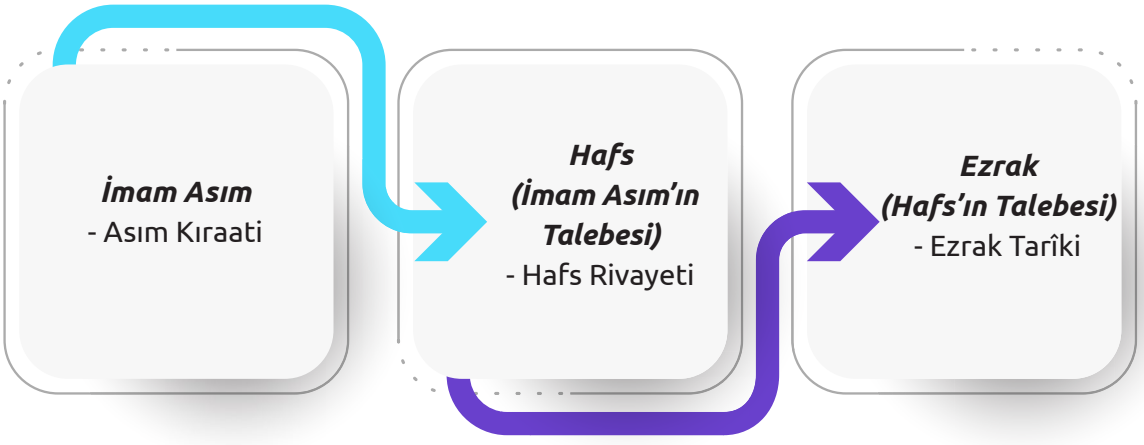

Bilgi Görseli 1.1. *İmam, râvî ve tarîk silsilesini gösteren bir şema*

32 Yavuz Fırat, Kur'an Tilavetinin Kuralları, s. 143-144.
33 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 285-286.

KIRAATLER VE KIRAAT İMAMLARI

Kur'an-ı Kerim, Peygamberimiz (s.a.v.) döneminde hem ezberlenmiş hem de vahiy kâtipleri tarafından yazılmıştır. Yemâme Savaşı, Kur'an ayetlerinin bir araya toplanıp kitap hâline getirilmesinde önemli bir yere sahiptir. Bu savaşta pek çok kurrâ ve hafız sahabinin şehit olması, başta Hz. Ömer olmak üzere sahabeyi endişelendirmiştir. Buradan hareketle Hz. Ebu Bekir döneminde Kur'an ayetleri Mushaf hâline getirilmiştir.

Kur'an-ı Kerim, Hz. Osman döneminde bu Mushaf'a göre çoğaltılmıştır. Bu çalışmalarda ihtilaf edilen konularda Kureyş lehçesi esas alınmıştır. Ayrıca Kur'an ve kıraat bilgisine sahip olan âlim ve kurrâ sahabilerden yararlanılmıştır.[34] Çoğaltılan nüshalar; Mekke, Medine, Kûfe, Basra ve Şam gibi belirli İslam merkezlerine gönderilmiştir. Çoğaltılan nüshalarda harflerin noktasız ve harekesiz oluşu farklı kıraatlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Sahabe, Peygamberimizin (s.a.v.) vefatından sonra Kur'an kıraatine önem vermiş ve kıraat ilminin İslamî ilimler alanında ortaya çıkan ilk ilmî disiplin olmasına öncülük etmiştir. Medine, Mekke, Kûfe, Basra ve Şam gibi şehirler, başta kıraat ilimleri olmak üzere diğer İslamî ilimlerin doğup geliştiği mekânlar olmuştur. Kıraat farklılıklarını öğreten ve uygulayan imamlar da ağırlıklı olarak bu şehirlerde ortaya çıkmıştır. [35]

Kur'an tilavetini kolaylaştıran en önemli ruhsatlardan birisi Peygamber Efendimizin, Kur'an-ı Kerim'in "yedi harf" üzere nâzil olduğunu beyan eden açıklamasıdır.[36] Bu ruhsat, aynı zamanda farklı kıraatlerin hem dayanağı hem de meşruiyet kaynağı olmuştur.

BİLGİ KUTUSU

Kur'an-ı Kerim'deki kıraat farklılıkları;

- Fâtiha suresinin 3. ayetinde geçen مَالِكِ kelimesinin مَلِكِ şeklinde okunması,
- Âl-i İmrân suresinin 195. ayetinde geçen وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا kelimelerinin وَقُتِلُوا وَقَاتَلُوا şeklinde yer değiştirilerek okunması gibi şekillerde ortaya çıkar.

Tâbiîn ve tebe-i tâbiîn de sahabe gibi Kur'an'ın okunmasına ve okutulmasına önem vermiştir. Bunlar arasından hayatını Kur'an'a vakfeden, onun okunması ve anlaşılması için gece gündüz çaba sarf eden âlimler yetişmiştir. Çoğunluğu 2/8. asırda yaşayan ve bulundukları yerlerde Kur'an kıraati ve öğretiminde otorite olarak kabul edilen bu âlimler "**kıraat imamları**" olarak tanınmıştır.

4/10. asırda Ebû Bekir b. Mücahid tarafından yazılı olarak bir araya getirilen "yedi kıraat"a daha sonra üç kıraat imamının okuyuşu da eklenmiştir. Böylece mütevatir kıraatların sayısı on olarak tespit edilmiş ve bunlara "**kıraat-ı aşere"** (on kıraat) adı verilmiştir. Kıraat âlimleri genellikle bu on kıraatı sahih kabul etmişler, bunların dışında kalanları şâz olarak görmüşlerdir.[37]

BİLGİ KUTUSU

Bir kıraatın sahih olması için üç temel şart vardır:

1. Peygamberimizden (s.a.v.) sahih bir senetle rivayet edilmesi
2. Hz. Osman'ın İslam merkezlerine gönderdiği Mushafların yazım şekline uygun olması
3. Bir yönüyle de olsa Arapçanın gramer kurallarına uygun olması

34 Abdülhamit Birışık, "Kıraat", TDV İslam Ansiklopedisi, C. 25, s. 427.

35 Yavuz Fırat, Kur'an Tilavetinin Kuralları, s. 11.

36 bk. Buhârî, Fezâilu'l Kur'ân, 5.

37 İsmail Karaçam, Kur'an-ı Kerim'in Faziletleri ve Okunma Kaideleri, s. 60-69; Ramazan Pakdil, Ta'lim Tecvit ve Kıraat, s. 343-360.

YEDİLİ VE ONLU TASNİFE GÖRE KIRAAT İMAMLARI VE RÂVÎLERİ

On Kıraat (Aşere) / Yedi Kıraat (Seb'a)

1. Nâfi	169/785
a) Kâlûn	220/835
b) Verş	197/812
2. İbn Kesîr	120/738
a) Bezzî	250/864
b) Kunbül	291/904
3. Ebû Amr	154/771
a) Dûrî	248/862
b) Sûsî	261/874
4. İbn Âmir	118/736
a) Hişam	245/859
b) İbn Zekvân	242/857
5. Asım	127/745
a) Ebû Bekir Şu'be	193/808
b) Hafs	180/796
6- Hamza b. Habîb	156/773
a) Halef	229/844
b) Hallâd	220/835
7- Kisâî	189/805
a) Ebü'l-Hâris	240/854
b) Dûrî	248/862
8- Ebû Ca'fer el-Kârî	130/747–48
a) İbn Verdân	160/777
b) İbn Cemmâz	170/786
9- Ya'kûb el-Hadramî	205/821
a) Ruveys	238/852
b) Ravh	235/849
10- Halef	229/844
a) İshak el-Verrâk	286/889
b) İdris el-Haddâd	292/905

BİLGİ KUTUSU

Kıraat imamlarının her birinin birden çok râvîsi olmakla birlikte, ikişer râvîleri meşhur olmuştur. Bu kıraatlerden en meşhur olanı ülkemizde de okunan Asım kıraatinin Hafs rivayetidir.

ÇENGEL BULMACA

Aşağıdaki çengel bulmacayı çözünüz.

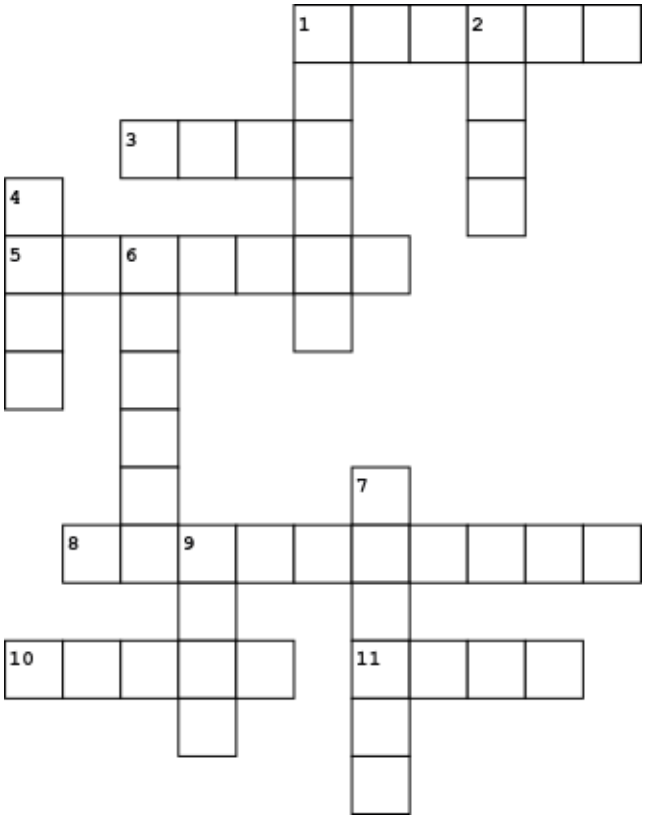

SOLDAN SAĞA

1. Kur'an'ı tecvit kurallarına uygun biçimde orta bir okuyuşla okumak

3. Kur'an alfabesinde harfin üstüne konan uzatma işareti

5. Harflerin çıkış yeri olan mahreç kelimesinin çoğulu

8. Kur'an'da yazılı olan ayetler, Allah'ın (c.c.) sözü

10. Üstün harekenin diğer adı

11. Kur'an'da cüzleri dörde ayıran bölümler

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Kur'an-ı Kerim'in usulüne uygun biçimde tane tane, ağır ağır okunması

2. Kur'an okurken tekrar başlamak niyetiyle bir kelime sonunda sesin ve nefesin kesilmesi

4. Kıraat ilminde otorite olan, meşhur kıraatlerden birisinin kendisine nispet edildiği kişi

6. Harflerin seslendirilmesini sağlayan işaretler

7. Kur'an'ın kitap hâline gelmiş şekli

9. Kur'an okurken tecvit kurallarına ve harekelere riayet etmemek, hatalı okumak

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. Aşağıdaki tanılayıcı dallanmış ağaçta "Kur'an tilaveti" konusu ile ilgili verilen ifadelerden bazıları doğru bazıları yanlıştır. İlk ifadeden başlayıp ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar vererek okları izleyiniz. Son olarak ulaştığınız çıkışı işaretleyiniz. Yalnızca bir çıkış doğrudur.

1.

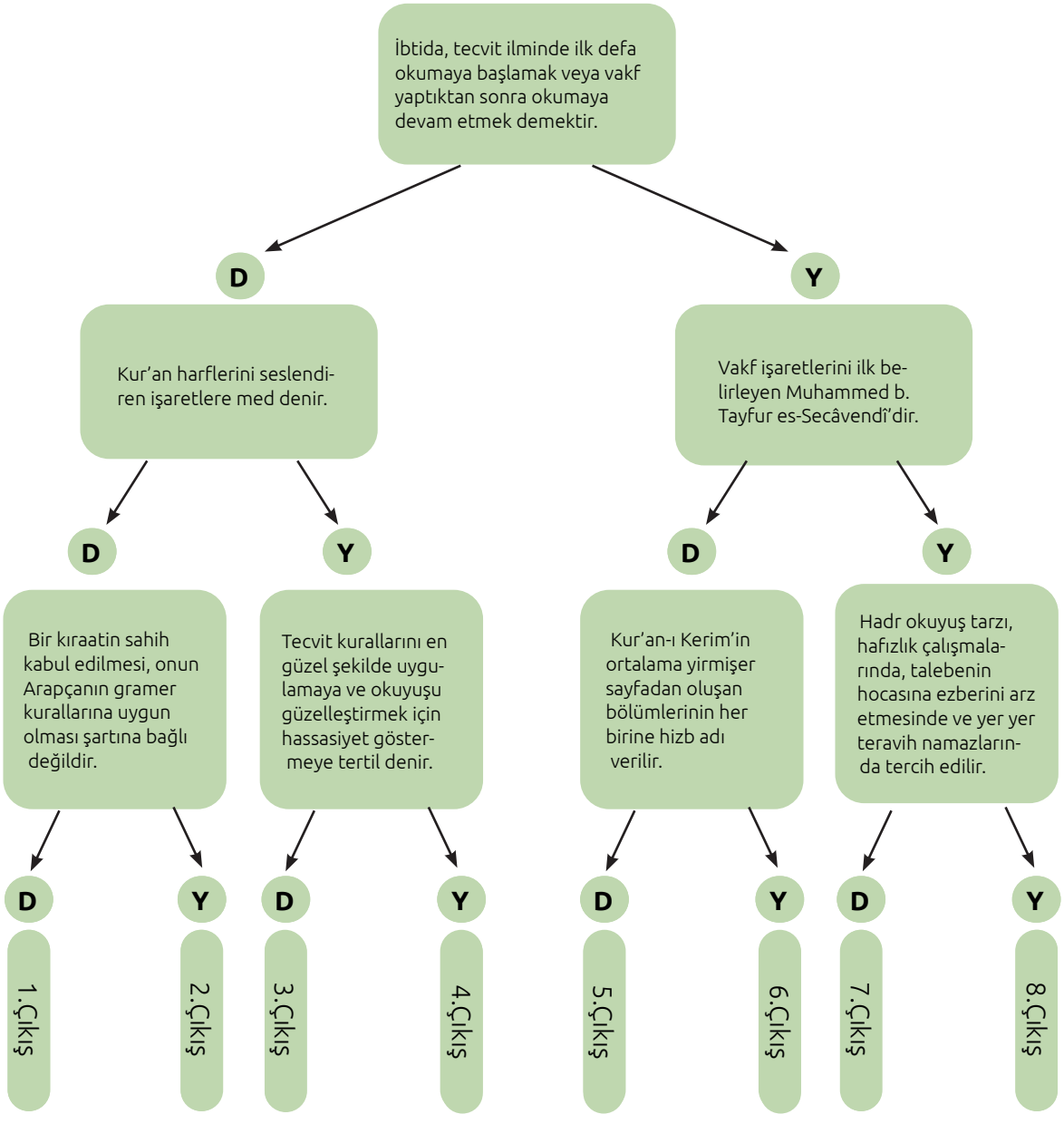

B. Aşağıdaki tabloda vakf işaretleri ve anlamları ile ilgili bilgiler verilmiştir. C sütununda bulunan kavramların önündeki harfi A sütunundaki paranteze yazarak eşleştiriniz.

2.

A	B	C
( )	Geçildiğinde mananın bozulabileceği gerekçesiyle durulması önemle istenen durak işaretidir.	a. Vakf-ı mutlak (ط)
( )	Anlam bakımından cümlenin tamamlandığına ve durmak için şartların uygun olduğuna işaret eder.	b. Vakf-ı câiz (ج)
( )	Durmak da geçmek de caizdir ancak durmak daha uygundur.	c. Vakf-ı lâzım (م)
( )	Durmaya izin vardır ama geçmek daha uygundur.	d. Vakf-ı murahhas (ص)
( )	Nefes yetmediği zaman durulabilir. Geçmek daha uygundur.	e. Ayn (ع)
( )	Bir konunun bittiğini ve yeni bir konunun başladığını ifade eder.	f. Vakf-ı mücevvez (ز)
		g. Lâ vakfı (لا)

C. Aşağıda boş bırakılan yerlere uygun sözcükleri yazınız.

(kıraat, Hafs, kâri, lahn-i celî, râvî, Asım, vasl, Hamza, vakf, tedvir)

3. Kur'an tilavetinde ..... tertil ile hadr arası bir okuyuştur.

4. Ülkemizde yaygın olan okuyuş tarzı ..... kıraatinin ..... rivayetine dayanır.

5. Harflerin kendisinde, harekelerinde veya sükûnlarda yapılan hataya ..... denir.

6. Kur'an lafızlarını, özellikleri ve okunuş inceliklerıyle bilen kişiye ..... denir.

7. Kur'an kelimelerindeki farklı okunuşları inceleyen ilim dalına ..... adı verilir.

8. Tilavette ..... bir kelimeyi sonraki kelimeye, sesi ve nefesi kesmeden birleştirmektir.

D. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

9. Ahmet, katıldığı yarışmada Kur'an-ı Kerim'i tecvit ilminin kurallarına uygun olarak belirli bir ahenk üzere okudu. Bunu tecvit kurallarını iyi özümsemiş, tilaveti mükemmel, iyi bir okuyucu ve okutucu olan hocasından öğrenmişti. Hocası on kıraat imamının okuyuşlarını ve bunların uygulama şekillerini ortaya koyan öğretim metodunu kullanmıştı. Ahmet, Kur'an harflerinin doğru telaffuz edilmesi için yaptığı çalışmaların ödülünü aldı ve dereceye girdi.

Bu parçada Kur'an tilaveti ve kıraat ilmiyle ilgili hangi kavramdan <u>bahsedilmemiştir</u>?

A) Aşere
B) Fem-i muhsin
C) Kıraat
D) Râvî
E) Tashih-i hurûf

10. Her harfin kendine özgü bir sesi ve çıkış yeri vardır. Buna mahreç denir. Kur'an-ı Kerim'in doğru olarak okunabilmesi için mahreçlere dikkat edilmesi gerekir. Harflerin yanlış yerden çıkartılması kelimelerin anlamlarının bozulmasına neden olabilir. Harfler çıkış yerlerine göre dil, dudak ve boğaz harfleri olarak gruplandırılabilir.

Bu parçaya göre hangisi mahrecine göre diğerlerinden farklıdır?

A) ب B) ف C) ت D) م E) و

11. Okunuşu özel olan kelimelerle ilgili,

I. kelimesindeki "sâd" harfi bir elif miktarı uzatılarak okunur.

II. lafzındaki zamir bir elif miktarı uzatılarak okunur.

III. kelimesindeki "râ" harfi işmam yapılır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I,II E) II, III

12. Fâtiha suresinin 3. ayetindeki مَالِكِ kelimesinin مَلِكِ şeklinde okunması, Kur'an-ı Kerim'deki kıraat farklılıklarının hangisi ile ilgilidir?

A) Hareke ve sükûn
B) Med ve kasr
C) Noktalama
D) Harflerin kalın ve ince okunması
E) Fiillerin mazi ve muzari okunması

13. Kur'an okuma kurallarından vakıfla ilgili,

I. Kelime ortasından bölünerek durulmaz.
II. Sonunda tek hareke bulunan kelimelerde sükûn üzerine durulur.
III. Sonunda yuvarlak te (ة) bulunan kelimelerde fetha üzerine durulur.
IV. İki üstünlü kelimelerde, sükûn üzerine durulur.
V. Sonunda med harfi olan kelimelerde değişiklik olmaz.

ifadelerinden hangileri <u>yanlıştır</u>?

A) Yalnız III B) I, III C) II, IV D) III, IV E) II, IV ve V

14. Aşağıdaki tabloda hatalı okuyuş şekilleri ve hata çeşidi eşleştirilerek verilmiştir.

	Hatalı okuyuş şekli	**Hata çeşidi**
I.	Peltek harfi keskin okumak	Lahn-ı celî
II.	Harekeli harfi sakin okumak	Lahn-ı hafî
III.	İhfa, izhar ve idgamı terk etmek	Lahn-ı hafî
IV.	Sakin bir harfe hareke vermek	Lahn-ı hafî
V.	İnce harfleri kalın, kalın harfleri ince okumak	Lahn-ı celî

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde eşleştirme doğru yapılmıştır?

	I	**II**	**III**	**IV**	**V**
A)	D	D	Y	Y	D
B)	D	Y	D	Y	D
C)	D	Y	Y	D	Y
D)	Y	D	Y	D	Y
E)	Y	Y	D	Y	D

15. I. Kur'an öğretiminin inceliklerini bilen, harflerin mahreç ve sıfatlarına vâkıf, tilaveti mükemmel olan hocaya verilen addır.

II. Ağzın belirli bir bölgesinde harflerin sesinin çıktığı yerlere denir.

III. Yedi imama, üç imam daha ilave edilmesiyle oluşan on kıraat imamının okuyuşlarını ortaya koyan öğretim metodudur.

IV. Her bir kıraat imamının kıraatini aktaran ve aktardığı rivayeti uygulamada uzman olan kişidir.

(Aşere) (Fem-i muhsin) (Mehâric-i hurûf) (Tarîk) (Râvî)

Verilen tanımlarla Kur'an ilimlerine dair kavramlar eşleştirildiğinde hangi kavram dışarıda kalır?

A) Aşere B) Fem-i muhsin C) Râvî D) Mehâric-i hurûf E) Tarîk

2. ÜNİTE

KUR'AN ÖĞRETİMİNDE TEMEL İLKELER VE YÖNTEMLER

(Nahl suresi, 90. ayet.)

ÜNİTEMİZE HAZIRLANALIM

1. Kur'an öğretiminde sizce ne tür ilkeler bulunur?
2. Kur'an okumayı hangi yöntemlerle öğrendiniz?
3. Bilgi ve tecrübelerinizi hangi yöntemlerle elde ediyorsunuz?
4. Sevginin öğrenmedeki rolü sizce nedir?

KUR'AN ÖĞRETİMİNDE TEMEL İLKELER

Eğitim öğretim faaliyetlerinin başarılı olabilmesi, bu faaliyetlerle ilgili temel ilke ve amaçların iyi belirlenmesine ve bunların titizlikle uygulanmasına bağlıdır. Bu nedenle eğitim öğretim faaliyetlerinde temel ilkeler, hedefe ulaşmada önemli bir yere sahiptir.

İslam âlimleri, sahabeden günümüze kadar Kur'an öğretimi üzerine bazı temel ilkeler ortaya koymuş ve Kur'an öğretimini bu ilkeler çerçevesinde yürütmüşlerdir.[1]

Kur'an öğretiminde, eğitim öğretim alanında gelişen yeni ilke ve yaklaşımları kullanmak elbette ki başarıyı artırır. Ancak Kur'an öğretimi sıradan bir faaliyet değildir. Her şeyden önce bu öğretimin, dinî bir temeli ve vicdani bir sorumluluğu vardır. Bu nedenle Kur'an öğretiminin şer'î temellere dayanması, ihlas ve samimiyet içermesi, salih amel olarak yapılması ve Allah (c.c.) rızasını hedeflemesi esastır.[2] Eğitim ve öğretimle ilgili diğer ilke ve yaklaşımlar, bu temel ilkeleri destekleyen ve onlara yardımcı olan unsurlardır.

İLKELER ÇIKARALIM

"Sizin en hayırlınız, Kur'an'ı öğrenen ve öğretendir."

(Buhârî, Fezâilü'l-Kur'ân, 21; Tirmizî, Fezâilü'l-Kur'ân, 15.)

"Kur'an okuyan mümin turunç gibidir; tadı da güzeldir kokusu da güzeldir. Kur'an okumayan mümin hurma gibidir; tadı güzeldir ama kokusu yoktur. Kur'an okuyan günahkâr kişi reyhan otu gibidir; kokusu güzeldir ama tadı acıdır. Kur'an okumayan günahkâr kişi ise Ebu cehil karpuzu gibidir; hem tadı acıdır hem de kokusu yoktur."

(Buhârî, Tevhîd, 57.)

Yukarıdaki hadis-i şerifleri okuyarak örnekteki gibi ilkeler çıkarınız.

En hayırlı kişi, Kur'an'ı öğrenen ve başkasına öğretendir.		

1 Ömer Halil Hasan, "Kur'an-ı Kerim Öğretimi", s. 263.
2 Ömer Halil Hasan, "Kur'an-ı Kerim Öğretimi", s. 263-264.

Bilgi Görseli 2.1. *Kur'an öğretiminde temel ilkeler*

Tilavette Asla Uygunluk

Kur'an öğretiminin en önemli amaçlarından birisi, onun Peygamber Efendimize indirildiği şekilde öğrenilmesini ve okunmasını sağlamaktır. Peygamber Efendimiz, Kur'an'ı kendisine indirildiği şekilde ashabına öğretmiş, kurrâ olarak tabir edilen Kur'an muallimlerini yetiştirmiş, Kur'an'ın bu muallimlerden öğrenilmesini tavsiye etmiştir.[3]

Kur'an öğretiminde temel ilkeler, zamana ve mekâna göre değişen bir yapıya sahip değildir. Kur'an, nâzil olduğu dönemden kıyamete kadar metni, lafzı ve hükmü değişmeyecek olan ilahi bir beyandır. Bu hakikatler dikkate alınmadığı zaman lafız ve mana arasındaki bütünlük bozulur, Kur'an'ın tahrif edilmesine yönelik anlayışlar ortaya çıkar. Mananın üzerinde koruyucu bir örtü gibi olan ve sahih bir senetle Peygamber Efendimize kadar ulaşan lafzın korunması ve bunun "aslına uygun olarak tilavet edilmesi" Kur'an öğretiminin en temel ilkeleri arasında yer alır. Böylece lafzın korunması, mananın korunmasını; o da Kur'an'ın aslının korunmasını sağlar.

YORUMLAYALIM

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿٩﴾

"Doğrusu Kur'an'ı biz indirdik, onun koruyucusu elbette biziz."

(Hicr suresi, 9. ayet.)

Bu ayet-i kerimeyi "tilavette asla uygunluk" ilkesi çerçevesinde yorumlayınız.

3 Ömer Halil Hasan, "Kur'an-ı Kerim Öğretimi", s. 270. Ayrıca bk. Buhârî, Fezâilü'l-Kur'ân, 21.

YORUMLAYALIM

"Kur'an'ı şu dört kişiden öğreniniz: Abdullah b. Mes'ud, Muaz b. Cebel, Übeyy b. Ka'b ve Salim."
(Buhârî, Fezâilü'l-Kur'ân, 8.)

Yukarıdaki hadisi "Kur'an'ın öğrenildiği gibi öğretilmesi" ilkesi çerçevesinde yorumlayınız.

Kur'an öğretimi, Peygamberimizin (s.a.v.) sahabeye öğrettiği usul üzere gerçekleştirilmeli, senedi Peygamber Efendimize ulaşan sahih kıraatlerle (kıraat-ı seb'a ve kıraat-ı aşere) öğretim yapılmalıdır. Ayrıca öğretimde lafızların özellikleri ve Arapçanın dil yapısı dikkate alınmalı, "Kur'an'ın öğrenildiği gibi öğretilmesi" esası göz önünde bulundurulmalıdır.

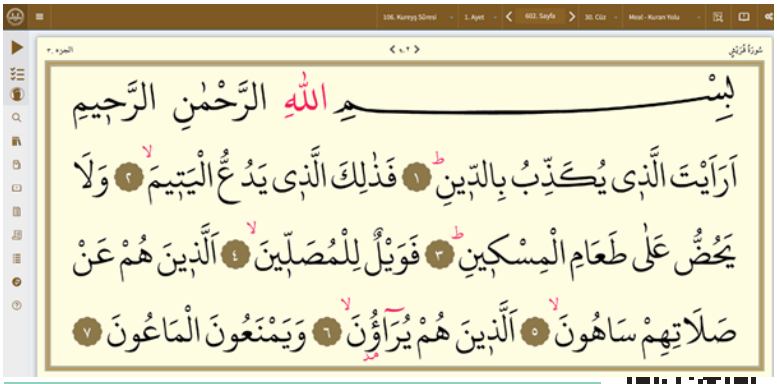
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
اَرَاَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالدِّينِ ۝١ فَذٰلِكَ الَّذِي يَدُعُّ الْيَتِيمَ ۝٢ وَلَا
يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْكِينِ ۝٣ فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ۝٤ اَلَّذِينَ هُمْ عَنْ
صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ۝٥ اَلَّذِينَ هُمْ يُرَآؤُنَ ۝٦ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ۝٧

Örnek okuyuş için Diyanet İşleri Başkanlığının (https://kuran.diyanet.gov.tr/mushaf/kuran-1/maun-suresi-107/ayet-1/kuran-yolu-meali-5) portalını ziyaret edebilirsiniz.

Görseli 2.1. *Diyanet İşleri Başkanlığı portalı, Maun suresi*

Fem-i Muhsinden Öğrenmek

Kur'an'ın hem lafzı hem de bu lafızların okunma şekli Peygamberimizden (s.a.v.) rivayet yoluyla gelmiştir. Bu nedenle kıraatin, onu rivayet eden bir kâriye dayandırılması gerekmektedir. Bu da tarihî süreçte kıraat imamlarının ve bu imamlardan rivayet edilen farklı kıraatlerin oluşmasına neden olmuştur.

Kur'an öğretiminin başarısı, bu eğitimin inceliklerini bilen, harflerin mahreç ve sıfatlarına vâkıf, okuma ve okutma becerileri gelişmiş fem-i muhsin bir hocaya bağlıdır. Bu nedenle Kur'an öğretiminde hocanın rolü bütün diğer unsurların üzerindedir. Hocanın uyguladığı yöntem ve teknikler, kullandığı öğretim materyalleri ve eğitim ortamları başarıya katkısı olan yardımcı unsurlardır.

Kur'an öğretiminde ehliyet ve maharet başarının esas anahtarıdır.[4] Ayrıca Kur'an öğretiminin hedefe ulaşmasında, hocanın niteliği ve gayretinin yanında öğrencinin isteği ve çalışması önemli bir yere sahiptir.

Fem-i Muhsinin Vasıfları

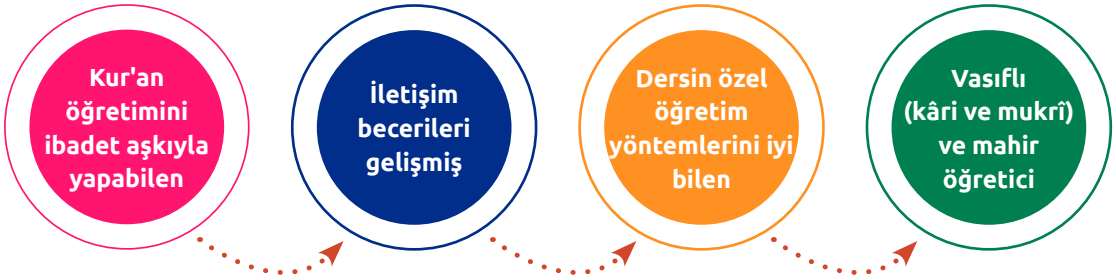

Bilgi Görseli 2.2. *Fem-i muhsinin vasıfları*

4 Fatih Çollak, Kur'an-ı Kerim Dersi Müfredatı ve Öğretim Teknikleri, s. 133-134.

Bilgi Görseli 2.3. *Kur'an öğretiminde başarının aşamaları*

Harfleri Doğru Telaffuz Etmek

Kur'an-ı Kerim, Arapça olarak indirilmiştir. Arapçanın dil yapısı ve fonetik özellikleri, Kur'an'ın kelime ve cümle yapılarına farklı bir edebî zevk katmıştır. Ayetlerde yer alan bu edebî zevkin ortaya çıkması, Kur'an'ın indiği şekilde okunmasıyla mümkün olur. Bu da Kur'an'ın doğru bir şekilde anlaşılmasını kolaylaştırır. Arap alfabesindeki harflerin mahreç ve sıfat özelliklerinin iyi kavratılması Kur'an öğretiminin en temel konusunu oluşturur.

Harflerin mahreç ve sıfatlarının tam olarak kavratılabilmesi, fem-i muhsin olan bir hocanın rehberliğinde düzenli olarak yapılacak çalışmalarla mümkündür. Harflerin mahreç ve sıfatlarını bilerek her bir harfin, mahrecinden doğru bir şekilde telaffuz edilmesini sağlamak, Kur'an kıraatinin en önemli amaçlarından birisidir. Çünkü harflerin Arapçanın fonetik özelliklerine uygun olarak doğru bir şekilde seslendirilmesi Kur'an tilavetinin esasıdır. Kur'an öğretiminin hem başında hem de ilerleyen süreçlerinde mahreç ve tashih-i hurûf çalışması yapılmalıdır. Bu çalışmalarda bütün harfler; harekeli, cezimli, şeddeli ve med harfleriyle birlikte tek tek telaffuz edilmelidir.

YORUMLAYALIM

"Kur'an'ı gereği gibi güzel okuyan kimse, vahiy getiren şerefli ve itaatkâr meleklerle beraberdir. Kur'an'ı kekeleyerek zorlukla okuyan kimseye de iki kat sevap vardır."

(Buhârî, Tevhîd, 52; Müslim, Müsâfirîn, 243; Tirmizî, Fezâilu'l-Kur'ân, 13; İbn Mâce, Edeb, 52.)

Yukarıdaki hadiste geçen "Kur'an'ı gereği gibi güzel okuma" ifadesiyle ne kastedildiğini yorumlayınız.

Tecvit Kurallarına Uygun Okumak

Tecvit, harfleri mahreç ve sıfatlarına uygun bir şekilde tellaffuz etmeyi ve tilavetle ilgili kurallara uyarak Kur'an okuma becerisi kazandırmayı amaçlayan bir ilimdir. Tecvit, Kur'an harflerinin telaffuzu ile ilgili kuralları ortaya koyar. Bu bağlamda harflerin mahreçlerinin tespiti ve sıfatlarının incelenmesi tecvit ilminin en önemli konuları arasında yer alır.[5]

Kur'an-ı Kerim'in, "tilaveti ile ibadet edilen bir kitap" olması[6] ve "tertil üzere okunması"nın emredilmesi[7], tecvit ilminin önemini artırmaktadır. Bu emir tilaveti, lahn-i celîden (açık hatadan) kurtaracak kadar tecvit öğrenmeyi zorunlu kılmıştır. Bu nedenle tecvit kurallarına uyarak Kur'an okumak, âlimler tarafından vacip kabul edilmiştir.[8]

Tecvit kurallarını uygulayarak Kur'an okuyan kimse, Kur'an'ı, "indirildiği şekil üzere", Arapçanın dil ve ses yapısının özelliklerine uygun bir şekilde tilavet etmiş olur. Böylece hatalı okuyuşlardan korunarak Kur'an'dan alacağı feyiz ve bereketi artırır. Bu da hem okuma becerisini geliştirmeyi hem de Allah'ın (c.c.) rızasına ve Peygamberimizin (s.a.v.) sünnetine uygun hareket etmeyi sağlar.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki tecvit ilminin konusu ve hükmü ile ilgili boş bırakılan alanları örnekteki gibi tamamlayınız.

Tecvidin Tanımı	Tecvidin Konusu	Tecvidin Hükmü
Harfleri mahreç ve sıfatlarına uygun bir şekilde telaffuz etmeyi ve tilavetle ilgili kurallara riayet ederek Kur'an okuma becerisi kazandırmayı amaçlayan bir ilimdir.		

Tefekkür ve Tedebbüre Dikkat Etmek

Bir işin ve olayın gidişatı ve sonucu hakkında düşünmeye **tefekkür**; işin ve olayın sonucunu ve gidişatını önceden kestirmeye ise **tedebbür** denir. Bu anlamda olayın gidişatını görerek önlem almaya da **tedbir** denir.[9]

Kur'an öğretiminde asıl gaye, ilahi mesajların ortaya koyduğu hakikatleri düşünerek anlamak ve ilkelerini hayatımıza aktarmaya çalışmaktır. Bu amaca ulaşmak için Kur'an'ı, Peygamberimizin (s.a.v.) ashabına öğrettiği şekilde okuyabilmek gerekir. Kur'an öğretiminde temel ilkelerden birisi, lafız ve mana bütünlüğünü dikkate alan bir öğretimi esas almaktır. Lafız ve manasının birlikte öğretilmesi,

5 Abdurrahman Çetin, "Tecvid", TDV İslam Ansiklopedisi, C 40, s. 253.
6 İsmail Cerrahoğlu, Tefsir Usûlü, s. 34.
7 bk. Furkân suresi, 32. ayet; Müzzemmil suresi, 4. ayet.
8 Abdurrahman Çetin, "Tecvid", TDV İslam Ansiklopedisi, C 40, s. 253.
9 İlhan Kutluer, "Düşünme", TDV İslam Ansiklopedisi, C 10, s. 53.

Kur'an'ın daha kolay anlaşılmasını temin eder. Ayetler üzerinde tefekkür ve tedebbür etmek; Rabbimizin güç ve kuvvetini, sınırsız rahmetini, O'nun kâinat üzerinde tecelli eden isim ve sıfatlarını daha iyi kavramamızı sağlar.

Kur'an öğretimi; Kur'an'ı okuyan, öğrenen, onu anlama çabası taşıyan, öğrendiklerini hem hayatına aktarma hem de başkalarına öğretme konusunda azim ve irade sahibi olan bireyler yetiştirmeyi amaçlar.

UYGULAYALIM

Kur'an öğretiminin temel hedefleriyle ilgili aşağıdaki şemayı tamamlayınız.

Kur'an Öğretiminde Temel Hedef

Okumak

OKUYALIM

Âl-i İmrân suresi 189-194. ayetlerinden oluşan aşr-ı şerifi, mealiyle birlikte tefekkür ve tedebbür amaçlı birkaç sefer yüzünden okuyunuz.

Sevgi Temelli Yaklaşım

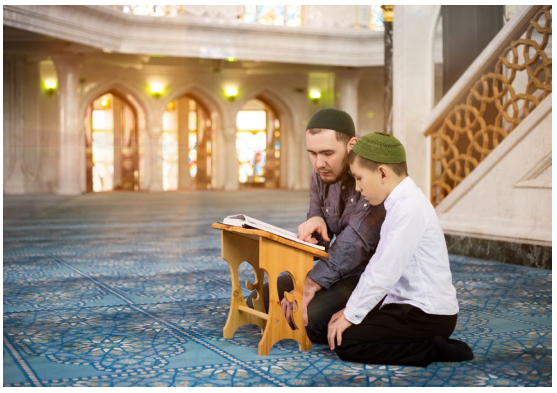

Görsel 2.2. Kur'an öğretiminde sevgi, şefkat ve merhametin önemli bir yeri vardır.

Kur'an öğretimi; sevgi, şefkat ve merhamet eksenli olmalı; Kur'an hocaları müşfik bir anne ve baba gibi öğrencilerine yaklaşmalıdır. Kur'an öğretiminin "hoca merkezli bir öğretim" olması bu durumu daha da önemli hâle getirmektedir. Çünkü hocasını seven öğrencinin derse ilgisi artacak, öğrenme isteği daha canlı olacaktır. **"Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"** diye başlayan bir eğitim ve öğretim, şefkat ve merhamet merkezli bir anlayışla devam eder ve hoca ile öğrenci arasında gönülden gelen bir muhabbet bağının kurulmasına öncülük eder. Müjdeleyen ama nefret ettirmeyen, kolaylaştıran ama zorlaştırmayan bir öğretim tarzı, Kur'an öğretiminin ruhuna en uygun öğretim modelidir.

"**Rahman olan Allah, Kur'an'ı öğretti.**"[10] buyuran Rabb'imiz, bu ifade ile aslında bize Kur'an öğretiminin dayanması gereken temel esası öğretmektedir. Bu esas da sevgi, şefkat ve merhameti benimseyen bir metoda dayanır.

10 Rahmân suresi, 1-2. ayet.

YORUMLAYALIM

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللّٰهِ لِنْتَ لَهُمْ ۖ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ... ﴿١٥٩﴾

"Allah'ın rahmeti sayesinde sen onlara yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi. Artık sen, onları affet. Onlar için Allah'tan bağışlama dile..."

(Âl-i İmrân suresi, 159. ayet.)

Yukarıdaki ayeti "Kur'an eğitiminde sevgi, şefkat ve merhamet eksenli yaklaşım" açısından yorumlayınız.

KUR'AN ÖĞRETİMİNDE TEMEL YÖNTEMLER

Eğitim öğretim faaliyetlerinde belirlenen amaçların gerçekleşmesi, programlarda yer alan bilgi, beceri ve tutumların kazandırılması ile mümkündür. Bu nedenle eğitim ve öğretim süreçlerinde kullanılan yöntemler oldukça önemli bir yere sahiptir. Arapçadan dilimize geçen "usul" kelimesinin karşılığı olan "yöntem"; "yol, tarz, metot" kelimeleriyle eş anlamlıdır. Yöntem; belirlenen amaçlara, en doğru yolları kullanıp en az zaman, emek ve kaynak harcayarak ulaşmak için tercih edilen usul veya metot diye tanımlanır.[11]

Eğitim ve öğretim faaliyetlerinin her alanında kullanılan genelgeçer öğretim yöntemleri vardır. Bu yöntemler; genel ilkeleri, kuralları, ölçme ve değerlendirme ölçütlerini ortaya koyar. Ancak "genel öğretim yöntemleri", "özel öğretim yöntemleri" ile desteklenmediği durumlarda kalıcı başarılar kazanılamaz. Özel öğretim yöntemleri, farklı derslerin her birine özel amaçlar, yöntemler, materyaller, ölçme ve değerlendirme ölçütleri ortaya koymayı amaçlar.[12]

Tarih boyunca Müslümanlar Kur'an'ı okumayı ve okutmayı ibadet olarak gördükleri için Kur'an öğretimiyle ilgili kendine özgü yöntemler geliştirmişlerdir. Asırlardır uygulanan bu özel yöntemler sayesinde, Kur'an'ın gönüllere şifa veren feyiz ve bereketi günümüze kadar kesintisiz bir şekilde ulaşmıştır.

Bilgi Görseli 2.4. *Kur'an öğretiminde temel yöntemler*

11 Mustafa Öcal, Din Eğitimi ve Öğretiminde Metodlar, s. 189.
12 Mustafa Öcal, Din Eğitimi ve Öğretiminde Metodlar, s. 191.

YORUMLAYALIM

اُدْعُ اِلٰى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِى هِىَ اَحْسَنُ... ١٢٥

"Rabb'inin yoluna, hikmetle, güzel öğütle çağır; onlarla en güzel şekilde (ikna ediciyöntemlerle) tartış..."

(Nahl suresi, 125. ayet.)

Ayet-i kerimeden hareketle "hikmet" ve "yöntem" arasındaki ilişkiyi yorumlayınız.

Sema

İşitme ve dinleme yoluyla öğrenme ve öğretmeyi ifade eden "**sema yöntemi**", Kur'an öğretiminde hocanın, öğretimin merkezinde aktif olarak yer aldığı bir yöntemdir. Peygamberimiz (s.a.v.) vahyi Cebrail'den (a.s.) bu yöntemle almış, ashabına da aynı yöntemle öğretmiştir. Kısaca sema yöntemiyle öğretim faaliyeti, ilk vahiy ile başlamış, Resulullah'ın (s.a.v.) Kur'an öğretiminde önemli bir yer tutmuş, günümüze kadar da önemini korumuştur. [13]

Görsel 2.3. Örnek bir Kur'an dersliği

Sema, Kur'an'ın doğru okunmasını sağlayan en önemli yöntemlerden birisidir. Kur'an'ın "indirildiği şekil üzere okunması", harflerin mahreç ve sıfatlarına uygun olarak telaffuz edilmesine ve tecvit kurallarının tam olarak uygulanmasına bağlıdır. Bu da ancak fem-i muhsin olarak tabir edilen maharetli bir hocadan düzenli bir şekilde ders almakla, dudak talimi ve ses eğitimi yapmakla mümkün olur.[14] Kur'an öğretiminde öğrencinin iyi bir gözlemci olması gerekir. Hocasını dikkatle dinlemeli, dudak hareketlerini takip etmeli ve zaman zaman hocasının okuyuşunu taklit etmelidir. [15]

Kur'an okuma becerisini geliştirebilmek için iyi bir dinleyici olmak gerekir. "Kulak kırılmadan ağız kırılmaz" ifadesi, sema yöntemiyle hocadan direkt olarak öğrenmenin önemini ortaya koymaktadır.

Sema yönteminde öğrencinin dikkatini iyi toplaması, kendini derse tam anlamıyla vermesi oldukça önemlidir. Bu nedenle öğrencilerin derse iyi motive edilmeleri gerekmektedir. Eğitim ortamları, öğrencilerin oturma planları, hocanın sınıf içindeki konumu ve ses tonu ile dersin ve hocanın sevilmesi gibi durumlar, öğrencilerin motivasyonunu olumlu ya da olumsuz olarak etkileyen sebeplerdir.

Sema yönteminin amacına ulaşması; hocanın, sınıf ortamında sık sık tilavet yapmasına ve interaktif materyalleri aktif olarak kullanmasına bağlıdır. Ayrıca hocanın, öğrencilerin hatalı okuma ihtimali bulunan yerleri veya telaffuzu zor olan kelimeleri birkaç defa tekrar etmesi gerekir.

13 Necati Tetik, "Kur'an Tilâvetinin veya Kıraat İlminin Öğretilmesi Usulleri", s. 239; Mehmet Dağ, "İlahiyat Lisans Tamamlama (İlitam) Programlarında Kur'an Dersi", s. 51.
14 Mehmet Dağ, "İlahiyat Lisans Tamamlama (İLİTAM) Programlarında Kur'an Dersi", s. 51.
15 Necati Tetik, "Kur'an Tilâvetinin veya Kıraat İlminin Öğretilmesi Usulleri", s. 239.

YORUMLAYALIM

لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ ﴿١٦﴾

"Onu zihnine bir an önce kaydetmek için okumada acele etme."

(Kıyâmet suresi, 16. ayet.)

Yukarıdaki ayeti Kur'an tilavetinde sema metodunun yeri ve önemi açısından yorumlayınız.

UYGULAYALIM

Duhâ ve İnşirah surelerini birkaç defa dinleyiniz. Okuyucunun dudak hareketlerine, ses tonuna ve telaffuzuna dikkat ederek onu taklit etmeye çalışınız.

Arz

Sözlükte bir şeyi sunma, gösterme ve bildirme anlamına gelen **arz**; Kur'an tilavetinde öğrencinin dinlediği, öğrendiği, ezberlediği bir yeri hocasına okumasına denir.[16] Arz yöntemi, tıpkı sema yönteminde olduğu gibi Resulullah'ın (s.a.v.) uygulamasına dayanır. Peygamber Efendimiz, her sene ramazan ayında kendisine indirilen Kur'an ayetlerini Cebrail'e (a.s.) arz etmiştir. Peygamberimiz (s.a.v.), vefatından önce son ramazan ayında ise Kur'an-ı Kerim'i baştan sona Cebrail'e (a.s.) iki defa arz etmiştir.[17] Günümüzde İslam dünyasında ramazan ayında yaygın olarak uygulanan "mukabele" geleneğinin kökü Peygamberimizin (s.a.v.) bu uygulamasına dayanır.[18]

Temeli Peygamberimizin (s.a.v.) sünnetine dayanan ve Kur'an öğretiminde önemli bir yeri olan arz, hoca ve öğrencinin karşılıklı iletişim hâlinde olduğu, sema yöntemiyle hocasını dinleyen öğrencinin aktif hâle gelerek kendisini hocasına dinlettiği bir yöntemdir. Dolayısıyla arz ve sema birbirini tamamlayan yöntemlerdir. Sahabe, önce Peygamberimizi (s.a.v.) dinlemiş, daha sonra öğrendiklerini Peygamberimize (s.a.v.) arz etmiştir. Bu, asr-ı saadetten beri gelen ve Kur'an öğretiminin temelini oluşturan bir uygulamadır.[19]

Arz yöntemi, öğrencilerin eksiklerini ve hatalarını düzeltme açısından oldukça önemlidir. Kur'an öğreticileri, öğrencilerinin en ufak mahreç, telaffuz, tecvit ve hareke hatasını dikkate almak ve anında bunları düzeltmekle yükümlüdür. Öğrenciler, tek tek dikkatlice dinlenilmeli; okuma becerileri, kavrayış düzeyleri ve tecvitleri uygulama durumları not edilmeli; ezberlerinin nitelikleri ve ezber yeterlilikleri takip edilmeli; yapılan hatalar yerinde müdahalelerle düzeltilmelidir.

UYGULAYALIM

Beyyine suresini birkaç defa dinledikten sonra "arz" yöntemini kullanarak sureyi yüzünden ve ezbere olarak bir bilene okuyunuz.

16 Necati Tetik, "Kur'an Tilâvetinin veya Kıraat İlminin Öğretilmesi Usulleri", s. 241.
17 bk. Buhârî, Fezâilü'l-Kur'ân, 33.
18 Abdülbaki Turan, "Arza", TDV İslam Ansiklopedisi, C 3, s. 447.
19 Necati Tetik, "Kur'an Tilâvetinin veya Kıraat İlminin Öğretilmesi Usulleri", s. 241-242.

Eda

Sözlükte "yerine getirme" anlamına gelen **eda**; kıraat ilminde "tilavet esnasında harflerin hakkını vererek Kur'an'ı gereği gibi okumak"; "hocanın öğrettiği şekilde lafızları tekrar etmek ve bunları öğretildiği biçimde okumak" anlamlarına gelir. Eda, Peygamberimizin (s.a.v.), Kur'an ayetlerini Cebrail'den (a.s.) öğrenmesi ve öğrendiği bölümleri hemen ona geri okumasına benzeyen bir yöntemdir.[20]

UYGULAYALIM

"Sema, arz ve eda" yöntemleriyle ezberlediğiniz Bakara suresi 152-157. ayetlerini öğretmeninize okuyunuz.

Sema ve arz yöntemlerinin uygulaması olarak ifade edilen eda yöntemi;[21] kısa aralıklarla ayetlerin bölümler hâlinde öğretilip tekrar edilmesi esasına dayanır. Eda yönteminde asıl olan, öğretilen bölümün telaffuzunun en kısa zamanda doğru bir şekilde kavratılması ve konunun tekrarlar yoluyla pekiştirilmesidir. Bu yöntem, öğrencinin kavrayış düzeyleri ve tecvitleri uygulama becerilerine bağlı olarak okuma becerileri geliştikçe yavaş yavaş azaltılabilir. Ancak özensiz bir şekilde başlanan Kur'an öğretimi, ilerleyen süreçte yanlışların kalıcı hâle gelmesine ve hataların hafızaya yerleşmesine sebep olur. Bu nedenle Kur'an öğretiminde "ilk hoca" oldukça önemlidir. Hocanın vasıflı bir kâri olması ve öğrencilerine iyi bir okuma becerisi kazandırması hedeflenen başarıya ulaşmada en önemli etkendir.[22]

UYGULAYALIM

Yandaki karekodu okutarak Diyanet İşleri Başkanlığına ait web sitesinden Bakara suresi 152-157. ayetleri dinleyiniz ve eda yöntemiyle bir bilene okuyunuz.

20 Necati Tetik, Kur'an Tilâvetinin veya Kıraat İlminin Öğretilmesi Usulleri, s. 242-243.
21 Necati Tetik, Kur'an Tilâvetinin veya Kıraat İlminin Öğretilmesi Usulleri, s. 243.
22 Ömer Halil Hasan, Kur'an-ı Kerim Öğretimi, s. 270.

Koro Çalışması Yapmak

Görsel 2.4. Koro çalışmaları Kur'an öğretiminde önemli bir yere sahiptir.

Kur'an öğretiminde bireysel olarak çalışmak kadar koro hâlinde çalışmak da önemli bir yer tutar. Bu çalışmada öğrenciler, belli bir okuyuş tarzını hocanın kendilerine öğrettiği şekliyle tekrar ederek doğru okuma becerisi kazanır. Öğrenciler arasında birlikte iş yapma duygusu hâkim olur, hocanın ve tüm öğrencilerin aktif olarak öğretim sürecine katılımı gerçekleşir. Bu yöntem, öğrencilerin ders boyunca dikkatlerinin canlı kalmasını ve ders dışı şeylerle meşgul olmamalarını sağlar. Aynı kelime, cümle ve ayetlerin sık sık tekrar edilmesi, öğrencilerde ayetlerle ilgili kulak aşinalığı ve dil alışkanlığı meydana getirir. Ayrıca ezberlenecek bölümlerin birçok kişi tarafından daha kısa zamanda ezberlenmesini kolaylaştırır.

Koro çalışmalarında öğretmenin mümkünse ayakta olması ya da tüm öğrenciler tarafından görülecek bir yerde oturması sınıf veya grup yönetimi açısından önemlidir. Öğretmen okutacağı sayfaya ya da sureye önceden hazırlanmalı, hangi harf ve kelimeler üzerinde özenle durması gerektiğini belirlemelidir. Koro çalışması sırasında zaman zaman tek tek veya küçük gruplar hâlinde tekrarlar yaptırılmalıdır. Bu çalışmaların daha verimli olması için özel Kur'an dersliklerinin oluşturulması veya ses yalıtımlı sınıfların bulunması faydalıdır.

Harf Talimi Yapmak

Kur'an harflerini doğru bir şekilde telaffuz edebilme becerisi, Kur'an öğretiminin en önemli aşamasını oluşturur. Kur'an öğretiminin başından itibaren dikkatli ve özenli bir şekilde harflerin telaffuzuyla ilgili becerilerin kazandırılmasına yönelik düzenli etkinlik ve çalışmalar yapılmalıdır.

Kur'an öğretiminde mehâric-i hurûf veya tashih-i hurûf çalışması da denilen "harf talimi", Kur'an harflerinin Arapçanın ses özelliklerine uygun olarak öğretilebilmesi için yapılması zorunlu olan bir çalışmadır. Harflerin yanlış telaffuzu, anlamın değişmesine, lafız mana bütünlüğünün ortadan kalkmasına, namazın bozulmasına sebep olur.[23] Bu nedenle öğrencilerin telaffuz hataları, alışkanlık hâline gelmeden, yerinde müdahalelerle ve örnek okuyuşlarla anında düzeltilmelidir. [24]

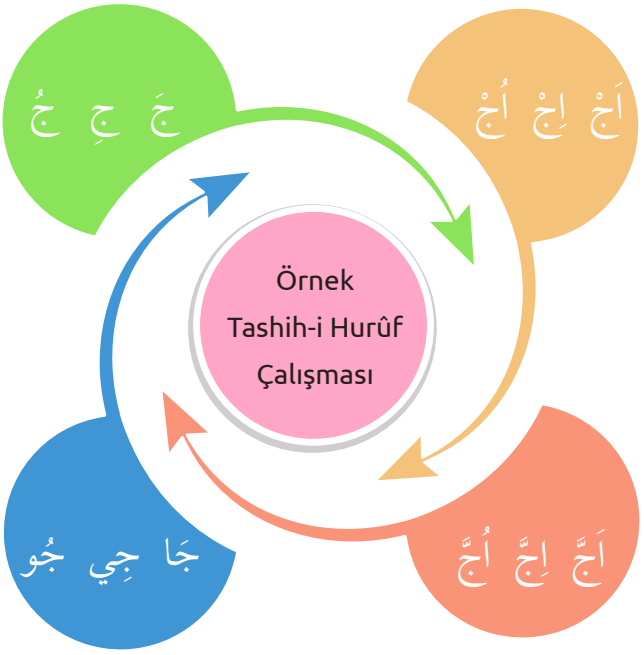

Bilgi Görseli 2.5. *Örnek tashih-i hurûf çalışması*

23 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 327-329.
24 Mehmet Adıgüzel, "Kur'an Öğretim Metotları ve Öğreticilik Vasıfları", s. 209

BİLGİ KUTUSU

Harf talimi (mahreç/tashih-i hurûf) çalışmalarında; harfler tek tek mahreçlerinden gür bir sesle, önce harekelerle sonra da sırasıyla cezm, şedde ve medlerle birlikte telaffuz edilmelidir. Her bir harf, önce hoca tarafından seslendirilmeli, sonra da öğrenciler tarafından koro hâlinde tekrar edilmelidir.

Kur'an harflerini, mahreçlerine uygun şekilde çıkarma Kur'an öğretiminin temel amaçlarından birisidir. Bu amacın gerçekleşmesine yönelik yapılacak çalışmalar, "Kur'an'ın tertil üzere okunması"[25] ilahi emrinin yerine getirilmesini sağlar.[26]

Tecvit Öğretiminde Teori ve Uygulama Birlikteliği

Tecvit; Kur'an-ı Kerim'i aslına ve usulüne uygun olarak okuma becerisi kazandırmayı amaçlayan; harflerin mahreç ve sıfatlarından bahseden bir ilimdir. Tecvit ilmi; Kur'an tilavetinin şeklini, ölçüsünü ve ilkelerini ortaya koyan bir ilim dalı olarak hem teorik bilgileri hem de bu bilgilerin uygulamasını öğretir.[27]

Kur'an tilavetinde asıl hedef, Allah'ın (c.c.) kelamını, Peygamberimize (s.a.v.) indirildiği şekilde, aslına uygun olarak okuyabilmektir. Bu hedefin gerçekleşmesi tecvit ilminin belirlediği ölçülerin iyi bir şekilde kavranmasına ve tilavet esnasında bu ölçülerin dikkatli ve özenli bir şekilde uygulanmasına bağlıdır. Bu nedenle Kur'an öğretiminde tecvidin teorik bilgileri verilirken uygulama boyutu ihmal edilmemeli, öğrenilen bilgilerin seçilen ayetler veya bölümler üzerinde uygulaması yapılmalıdır. Yüzünden okuma ve ezber çalışmalarında da tecvit uygulamaları ihmal edilmemeli, öğrencilerin yaptığı hatalarla ilgili kısa açıklamalar yapılmalı ve doğru uygulama gösterilmelidir.

Kur'an öğretimi yapılırken medlerin ölçüsü, gunne ve idgamların miktarı gibi teorik bilgiler örnek okuyuşlarla uygulamalı olarak pekiştirilmeli ve zaman zaman bunlar tekrar edilmelidir. Tecvit öğretiminde konular öncelik ve kullanışlılık sırasına göre öğretilmelidir. [28]

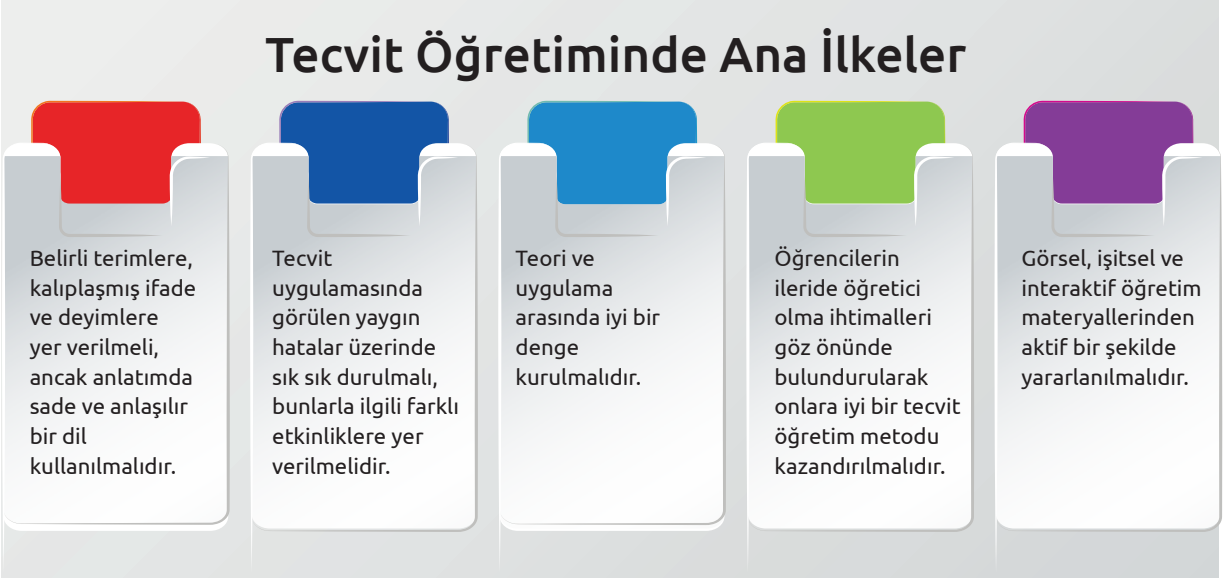

Bilgi Görseli 2.6. *Tecvit öğretiminde ana ilkeler*

25 bk. Müzzemmil suresi, 4. ayet.
26 Ömer Halil Hasan, "Kur'an-ı Kerim Öğretimi", s. 270-271.
27 Abdurrahman Çetin, Kur'an Okuma Esasları, s. 75-76.
28 Mehmet Adıgüzel, "Kur'an Öğretim Metotları ve Öğreticilik Vasıfları", s. 211.

ÇENGEL BULMACA

Aşağıdaki çengel bulmacayı çözünüz.

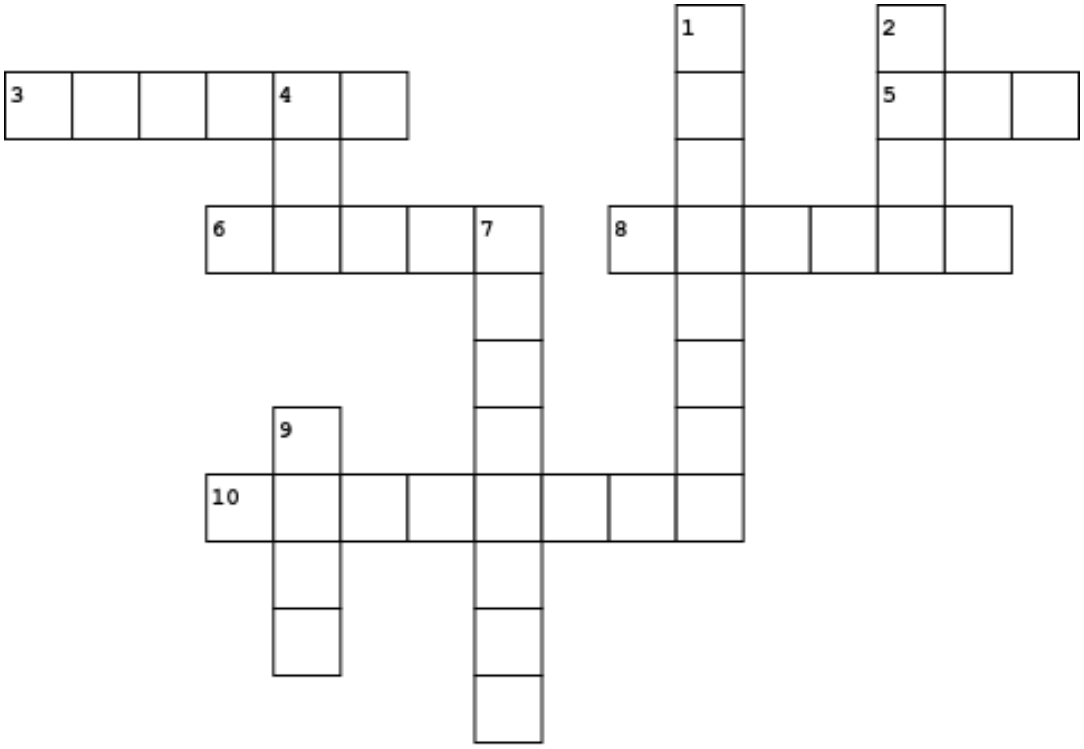

SOLDAN SAĞA

3. Arapça'dan dilimize geçen "usul" kelimesinin Türkçe karşılığı olarak kullanılan kelime

5. Öğrencinin Kur'an-ı Kerim'den öğrendiği veya ezberlediği bir yeri hocasına okuması

6. Kur'an harflerini, mahreç ve sıfatlarına uygun olarak okuyabilmek için alıştırma çalışması yapmak

8. Tilavet ile ilgili kurallara riayet ederek Kur'an okuma becerisi kazandırmayı amaçlayan ilim

10. Bir iş ve olayın sonucunu ve gidişatını önceden kestirmek, çıkarımda bulunmak

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Bir iş ve olayın gidişatı ve sonucu hakkında derinlemesine düşünmek

2. Peygamberimiz (s.a.v.) döneminde yetişmiş Kur'an muallimlerine verilen genel ad

4. Yerine getirme anlamına gelen kelime

7. Bir başkasının Kur'an-ı Kerim'i okuyuşunu takip etmek suretiyle yapılan kıraat

9. Kur'an'ı "ehlinden öğrenmek" diye nitelendirebileceğimiz bir usulle hocayı dinleyerek öğrenme yöntemi

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. Aşağıdaki yapılandırılmış gridi dikkate alarak 1-3. soruları cevaplayınız. Aynı kutucuğu birden fazla soru için kullanabilirsiniz.

1	2	3	4
Harf talimi yapmak	Tefekkür ve tedebbüre dikkat etmek	Arz	Tecvit kurallarına uygun okumak
5	6	7	8
Sema	Tilavette asla uygunluk	Eda	Fem-i muhsinden öğrenmek
9	10	11	12
Harfleri doğru telaffuz etmek	Koro çalışması yapmak	Sevgi temelli yaklaşım	Teori ve uygulama birlikteliği

1. Hangi kutucuklarda Kur'an öğretimindeki temel ilkeler verilmiştir?

2. Kur'an öğretimindeki temel yöntemler nelerdir?

3. Hz. Peygamber'in inen Kur'an ayetlerini her sene ramazan ayında Cebrail'e (a.s.) okurken kullandığı yöntem hangisidir?

B. Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

4.	( )	Kur'an tilavetinde asıl hedef Allah'ın (c.c.) kelamını Peygamberimize (s.a.v.) indirildiği şekilde, aslına uygun olarak okuyabilmektir.
5.	( )	Sema, Kur'an öğretiminde hocanın aktif olarak yer aldığı bir yöntemdir.
6.	( )	Kur'an öğretiminde asıl gaye, onu anlamak ve ortaya koyduğu ilkeleri hayatımıza aktarmaktır.
7.	( )	Öğrencilerin, belli bir okuyuş tarzını hocanın kendilerine öğrettiği şekilde tekrar ederek okumalarına harf talimi yapma denir.
8.	( )	Kur'an'ı tefekkür ve tedebbür ederek okumak Rabbimizin güç ve kudretini, O'nun sınırsız rahmetini iyi kavramamızı sağlar.

C. Aşağıda boş bırakılan yerlere uygun sözcükleri yazınız.

(vacip, lafız ve mana, bireysel, mahreç ve sıfat, sünnet, hoca merkezli, eda)

9. Kur'an öğretimi ..... bir öğretimdir.

10. Kur'an öğretiminin temel ilkelerinden biri ..... bütünlüğünü dikkate almaktır.

11. Tecvit kurallarına uyarak Kur'an okumak, âlimler tarafından ..... olarak kabul edilmiştir.

12. Harflerin ..... özelliklerinin iyi kavratılması Kur'an öğretiminin ilk konusunu oluşturur.

13. Kur'an öğretiminde hocanın öğrettiği şekilde lafızları tekrar ederek okumaya ..... denir.

D. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

14. "O hâlde, biz onu okuduğumuz zaman, sen onun okunuşunu takip et."
(Kıyâmet suresi, 18. ayet.)

Bu ayette Kur'an öğretiminin hangi temel ilkesine vurgu yapılmıştır?

A) Harfleri doğru telaffuz etmek
B) Tecvit kurallarına uygun okumak
C) Tefekkür ve tedebbüre dikkat etmek
D) Tilavette asla uygunluk
E) Fem-i muhsinden öğrenmek

15. Hz. Peygamber, Abdullah b. Mesud'dan (r.a.) kendisine Kur'an okumasını istemişti. Bunun üzerine İbn Mes'ud (r.a.): "Ey Allah'ın Resulü, Kur'an sana indirildiği hâlde ben mi sana okuyacağım?" diye sordu. Peygamberimiz (s.a.v.): "Evet, onu başkasından dinlemek benim hoşuma gider!" diye cevap verdi. İbn Mes'ud (r.a.) Nisâ suresini okumaya başladı. **"Her bir ümmetten bir şahit getirdiğimiz ve seni de onlara şahit olarak gösterdiğimiz zaman halleri nice olacak!"** (Nisâ suresi, 41. ayet.) mealindeki ayete geldiğinde, Resulullah (s.a.v.): "Şimdilik yeter." dedi; o anda gözlerinden yaşlar boşanıyordu. (Buhârî, Fezâilü'l-Kur'ân, 35.)

Bu parçada Kur'an öğretim yöntemlerinden <u>daha çok</u> hangisine değinilmiştir?

A) Arz B) Eda C) Harf talimi yapmak D) Teori ve uygulama birlikteliği E) Sema

16. Kur'an okurken onun içeriğini bilmek ve getirdiği mesajları kavramak büyük önem taşır. Kur'an okumanın asıl amacı Yüce Allah'ın emir ve yasaklarını hayata geçirmektir. Bu amaç doğrultusunda Kur'an okuyan kişi öncelikle Kur'an'ın atmosferine girer. Ayrıca okuduklarının etkisiyle olumlu yönde değişir. Kur'an'ın diline ve ayetlerin anlamlarına vâkıf olmak bu tür okuyuşun gelişimine katkı sağlar.

Bu parçada Kur'an öğretiminin hangi temel ilkesine vurgu yapılmıştır?

A) Fem-i muhsinden öğrenmek
B) Tecvit kurallarına uygun okumak
C) Tefekkür ve tedebbüre dikkat etmek
D) Tilavette asla uygunluk
E) Harfleri doğru telaffuz etmek

17. Kur'an öğretimindeki temel hedeflerle ilgili,

I. Farklı makamlarda okumak
II. Anlama çabası taşımak
III. Usulüne uygun olarak okumak
IV. Hayata aktarma gayreti göstermek

ifadelerinden hangileri yanlıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) III ve IV

18. Resulullah'ın (s.a.v.) Kur'an'ı ashabına ağır ağır okuması, ashabından ---- üzere ve güzel sesle okuyanları övmesi kıraat eğitim ve öğretiminin temellerini oluşturmuştur. Bu eğitim ve öğretimde ağırlıklı olarak kıraati bir üstattan dinleyerek alma denilen ----, kıraati bizzat hocanın ağzından alma ve gerekirse ona okuma anlamındaki müşâfehe ve arz metotları uygulanmaktadır ki bunların hepsi Hz. Peygamber'e dayanır. Ashab Resulullah'tan (s.a.v.) bu metotlarla Kur'an öğrenmiş ve başkalarına öğretmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla hangi Kur'an öğretimi yöntemleri gelmelidir?

A) Arz-sema B) Tertil-arz C) Eda-tertil D) Tertil-sema E) Arz-eda

19. I. Öğrencilerde ayetlerle ilgili kulak aşinalığı ve dil alışkanlığı meydana getirir.
II. Öğrencilerin ders boyunca dikkatlerinin canlı kalmasını sağlar.
III. Ayet ve surelerin birçok kişi tarafından daha kısa zamanda ezberlenmesini kolaylaştırır.

Özellikleri verilen Kur'an öğretim yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Harf talimi yapmak
B) Koro çalışması yapmak
C) Teori ve uygulama birlikteliği
D) Fem-i muhsinden öğrenmek
E) Tilavette asla uygunluk

4.
ÜNİTE

EZBERDEN OKUNACAK AYETLER, SURELER
VE ANLAMLARI

(Fâtır suresi, 32. ayet.)

ÜNİTEMİZE HAZIRLANALIM

1. Kur’an’ı anlayarak okumak neden önemlidir?
2. Doğru davranışlarda bulunmanın temelinde neler yatar?
3. Kur’an ayetleri ve sureleri sizce neden ezberlenir?
4. Yâsîn suresinin toplumumuzda çokça okunmasının sebepleri neler olabilir?

KUR'AN'I ANLAYARAK OKUMAK

İnsan, yaratılışında var olan özellikler nedeniyle peygamberlerin tebliğ ettiği hakikatleri kavrama ve bunları hayatına aktarma becerisine sahiptir. İnsan, aklı sayesinde Allah'ın (c.c.) kendisine yüklediği emaneti kavrayarak O'nun rızasına uygun bir hayat sürebilir. Ancak tarih boyunca insanın aklının tıkandığı, doğru ile yanlış arasında tercih yapmada zorlandığı ve iyi ile kötüyü ayırt etmede yanıldığı dönemler olmuştur. Bu dönemlerde insanın imdadına ilahi yardım yetişmiş, bu yardımla insanoğlunun kararan ufku aydınlanmıştır.

Allah (c.c.), Hz. Âdem'den başlayarak Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kadar, insanlara vahiy ve peygamber göndererek hak ile bâtılı, doğru ile yanlışı, iyi ile kötüyü birbirinden ayırma konusunda yol göstermiştir.

Görsel 4.1. Kur'an, okunmak, anlaşılmak ve ilkeleri yaşanmak üzere gönderilen bir kitaptır.

Vahiy zincirinin son halkası olan Kur'an-ı Kerim bizlere doğru yolu göstermek üzere âlemlerin Rabb'i olan Allah (c.c.) tarafından gönderilen ilahi emanettir.[1] Bu nedenle Kur'an'ın anlaşılması, onun çağları aşan ilkelerinin hayata geçirilebilmesi büyük önem taşımaktadır. Bunun gerçekleşmesi de ancak Kur'an'ın düzenli olarak tertil üzere okunmasına; onun Allah'a (c.c.), tabiata, insana, dünyaya ve ahirete ilişkin ayetleri üzerinde tefekkür edilmesine ve bu ayetlerden ahlaki ilkeler çıkarılarak öğüt alınmasına bağlıdır. Çünkü Kur'an, hayatın her alanında insana rehberlik etmek üzere gönderilmiştir. **"Ey insanlar! İşte size Rabb'inizden bir öğüt, kalplere bir şifa ve inananlar için yol gösterici bir rehber ve rahmet geldi."**[2] ayet-i kerimesi, Kur'an'ın gönderiliş amacını ve önemini açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

YORUMLAYALIM

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ ۖ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴿٧٢﴾

"Biz emaneti, göklere, yere ve dağlara teklif ettik de onlar bunu yüklenmekten çekindiler, (sorumluluğundan) korktular. Onu insan yüklendi. Doğrusu o çok zalim, çok cahildir."

(Ahzâb suresi, 72. ayet.)

Ayet-i kerimede "göklere, yere, dağlara ve insana" teklif edilen "emanet" neler olabilir? Yorumlayınız.

1 bk. Bakara suresi, 2. ayet; Nahl suresi, 89. ayet; İsrâ suresi, 9, 82. ayetler.
2 Yûnus suresi, 57. ayet. Ayrıca bk. İsrâ suresi, 9. ayet.

Kur'an-ı Kerim'in gönderiliş amacının kavranılabilmesi ve bu ilahi kitabın feyiz ve bereketinden faydalanılabilmesi, onun doğru olarak anlaşılabilmesiyle mümkündür. Kur'an, anlaşılsın ve hayat veren ilkeleri rehber edinilsin diye gönderilen bir kitaptır. **"Sana bu mübarek Kitab'ı, ayetlerini düşünsünler ve aklı olanlar öğüt alsınlar diye indirdik."**[3] ayeti, Kur'an'ın anlaşılması ve öğüt alınması gereken bir kitap olduğunu ifade etmektedir.

İnsan, vahiyle kendisine bildirilen hakikatleri ve duyu organları ile elde ettiği bilgileri ancak selim bir akılla kavrayabilir. Duyu organlarıyla iyi ile kötüyü ayırma yeteneği olan selim akıl, ilahi hakikatleri kavramada çok önemli bir yere sahiptir. İnsan, peygamberlerin bildirdiği hakikatleri ve duyu organlarıyla elde ettiği bilgileri selim akılla sağlıklı bir şekilde değerlendirebilir. Bu şekilde doğru bilgi, doğru inanç ve doğru davranışa ulaşabilir. Tüm bu süreçlerin sonunda da yaratılış amacına uygun hareket ederek Rabbine iyi bir kul, Peygamberine (s.a.v.) sadık bir ümmet, kendine ve yaşadığı topluma hayırlı ve faydalı bir insan olur.

Kur'an, ortaya koyduğu hüküm ve ilkelerle insanda şu üç temel hedefi gerçekleştirmeyi amaçlar:

- Doğru bilgi
- Doğru inanç
- Doğru davranış

İLKELER ÇIKARALIM

"Allah'ın kitabı Kur'an'da sizden öncekilerin kıssaları, sizden sonrakilerin haberleri, aranızdaki meselelerin hükümleri vardır. O, doğruyu eğriden (hakkı bâtıldan) ayıran bir kitaptır. O, anlamsız bir söz değildir. O, Allah'ın sağlam ipidir. O, hikmet dolu sözlerdir. O, dosdoğru yoldur. Kötü arzular asla onu hedefinden saptıramaz. Diller onu karıştırıp bozamaz. Âlimler ona doyamaz. Takva sahipleri ondan usanmaz. O tekrar tekrar okunmakla eskimez... Onun ölçülerine göre konuşan doğruyu söyler. Ona göre davranan sevap kazanır. Onunla hükmeden âdil olur. Ona çağıran doğru yola çağırmış olur."
(Tirmizî, Fezâilü'l-Kur'ân, 14.)

Yukarıdaki hadis-i şerifi okuyarak Kur'an-ı Kerim'in özellikleriyle ilgili ilkeler çıkarınız.

Kur'an hakkı bâtıldan ayıran bir kitaptır.

3 Sâd suresi, 29. ayet; Ayrıca bk. Nisâ suresi, 82. ayet; Mü'minûn suresi, 68. ayet; Muhammed suresi, 24. ayet.

Doğru Bilgi

Doğru bilgi; insanın araştırma, gözlem, düşünme ve sorgulama sonucunda elde ettiği verileri analiz ederek ulaştığı bilgiye denilir.[4] Ancak bu süreçte ulaşılan bilgilerin zan ifade etmemesi ve insanı yanıltmaması kişinin önyargılarından kurtulabilmesine, olayları nesnel bir biçimde değerlendirebilmesine bağlıdır.

Kur'an insanın doğru bilgiye ulaşmasını,[5] zandan uzak bir bakış açısına sahip olmasını[6] ve sözün en güzeline uymasını[7] emreder. Kur'an'ın bu tavsiyesi dikkate alınmadığı zaman insan, duygularının, kuruntularının ve ön yargılarının esiri olabilir. Bu da insanın doğru düşünce, karar, inanç ve davranış sahibi olmasını engeller.

Görsel 4. 2. Kur'an'a göre insan, aklını ve duyu organlarını doğru kullanarak vahyin ışığında doğru bilgiye ulaşabilir.

Kur'an'a göre doğru bilgi; vahiy, selim akıl ve salim duyular yoluyla elde edilir.[8] Vahiy; insana yaratıcısını tanıtır, varlık sebebini kavratır, Allah'a (c.c.) kulluk etme, nimete şükretme ve fıtrata uygun olarak yaşama yollarını öğretir. İnanç, ahlak ve sosyal hayatla ilgili evrensel ölçütler ortaya koyar.

Kur'an'da doğru bilgiyle özdeş görülen kavramlardan biri hikmettir.[9] Hikmet; doğru inanca ulaştıran bilgi, doğru bilgi üzerine inşa edilen salih amel, ilim ve amelde doğruluktan şaşmamaktır. Kur'an; ana ilkeler koyarak insanın dikkatini önemli konulara çeker, ideal insan ve toplumlardan örnekler verir, insanın bu ana ilkeler ve örnek hayatlardan yola çıkarak yeryüzünün imar ve ıslahı için çalışmasını, iyi niyet ve salih amellerle hayatı anlamlandırmasını ister.

Kur'an; vahyin ortaya koyduğu ilkeleri dikkate alan, kendi heva ve hevesine köle olmayan akıl ve duyuları da birer bilgi kaynağı olarak görür. Kur'an'a göre insan, aklını ve duyu organlarını doğru kullanarak hem kendini hem de dış dünyayı gözlemlemeli ve bunlar üzerinde tefekkür etmelidir.[10] Kur'an, doğru bilgiye dayanmayan bir inanç ve davranışın insanı cahiliye âdetlerine ve yaşantısına götürebileceği uyarısını yapar. Bu nedenle akıl ve duyular aracılığıyla elde edilen bilgilerin vahyin ölçülerine göre değerlendirilerek sağlıklı bilgiye ulaşılmasını tavsiye eder.

"Andolsun biz, Kur'an'ı düşünüp öğüt almak için kolaylaştırdık. (Ondan) öğüt alan yok mu?"[11] ayeti, Kur'an'ın, öğüt alınmak üzere gönderilmiş bir kitap olduğunu dile getirmektedir. Bu nedenle Kur'an'ın, lafız ve manası bir bütün olarak ele alınmalı, onu anlamak için gayret gösterilmelidir. Onun ilke, öğüt, emir ve yasakları dikkate alınarak doğru bilgiye ulaşma hedeflenmelidir.

YORUMLAYALIM

... قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ۗ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ۝٩

"... De ki: Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Doğrusu ancak akıl sahipleri bunları hakkıyla düşünür." (Zümer suresi, 9. ayet.)

Ayet-i kerimeyi okuyarak doğru bilgi sahibi olmanın İslam'daki yerini yorumlayınız.

4 Ahmet Cevizci, Felsefe Sözlüğü, s. 123.
5 bk. İsrâ suresi, 36. ayet.
6 bk. Hucurât suresi, 12. ayet.
7 bk. Zümer suresi, 18. ayet.
8 bk. Bakara suresi, 171. ayet; A'râf suresi 179. ayet; Mülk suresi, 22. ayet.
9 bk. Bakara suresi, 231, 269. ayetler; Nahl suresi 125. ayet; Lokman suresi 12. ayet.
10 bk. Bakara suresi, 164. ayet; Âl-i İmrân suresi, 190. ayet; Ra'd suresi, 19. ayet; Ankebût suresi, 43. ayet.
11 Kamer suresi, 17. ayet.

Doğru İnanç

İnanç; genel olarak bir şeyin veya düşüncenin doğruluğunu kesin olarak kabul etme ve onu gönülden benimsemedir. Başka bir deyişle inanç, herhangi bir şeye gönülden inanma ve iman etmektir.[12] Kur'an'ın en önemli hedeflerinden birisi, insanların doğru inancı bulmalarını sağlamaktır. Kur'an, bu hedefe ulaşmak için insanlara en doğru bilgiyi verir ve onların akıl ve duyularını harekete geçirir.

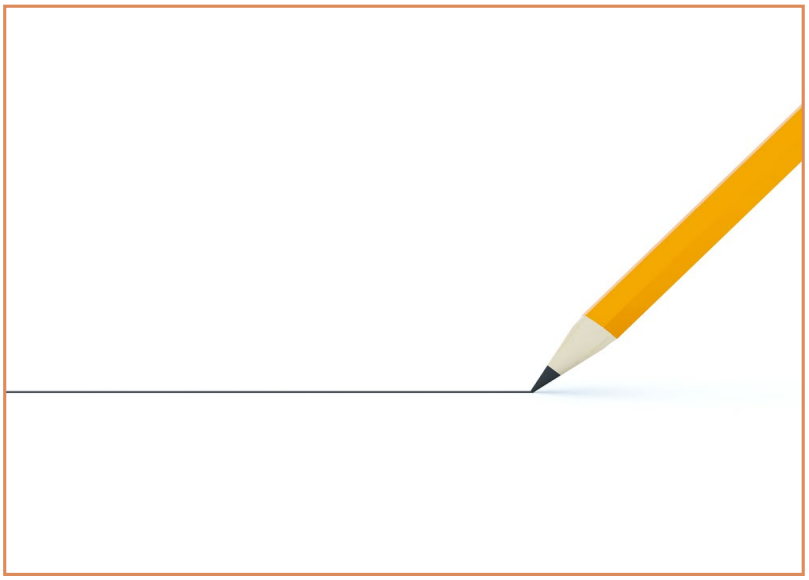

Görsel 4.3. Doğru inanç, insanı hedefine sapmadan ulaştıran dümdüz bir çizgi gibidir.

Allah (c.c.); Hz. Âdem'den Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kadar bütün peygamberleri, özü ve kaynağı bir olan doğru inancı insanoğluna tebliğ etmesi için göndermiştir. Bu inancın temelini tevhit inancı oluşturur. **"Senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberlere; 'Benden başka ilah yoktur. Öyleyse yalnız bana kulluk edin.' diye vahyettik."**[13] ayeti, peygamberlerin insanoğluna tebliğ ettikleri inancın temelini göstermesi bakımından güzel bir örnektir.

"Allah'tan (c.c.) başka hiçbir ilah kabul etmeme ve hiçbir şeyi O'na ortak koşmama" şeklinde özetlenen **tevhit inancı**, Kur'an'ın merkezini oluşturur. Kur'an, her insanı bu inancı kabul etmeye davet eder. O, tevhit inancını temellendirirken insanın iç ve dış dünyasındaki kusursuz ve mükemmel düzenden hareket ederek bu mükemmel düzenin kendi kendine ve tesadüfen olamayacağını vurgular.

Tevhit inancı, diğer iman esaslarını kapsayan bir özelliğe sahiptir. İnsanlık tarihî boyunca hak ve bâtıl mücadelesinin temelini tevhit inancı oluşturmaktadır. Kur'an-ı Kerim'de yer alan peygamber kıssalarının her biri tevhit mücadelesinin canlı bir örneği ve doğru inancın yerleştirilmesi amacıyla ortaya konulan gayretin somut birer göstergesidir. Bu uğurda Hz. Nuh'un, Hz. Salih'in, Hz. İbrahim'in, Hz. Musa'nın ve Hz. Muhammed'in (s.a.v.) mücadeleleri, en güzel örneklerdir.

Kur'an'ın Peygamberimize (s.a.v.) bildirdiği, onun da Müslümanlara öğrettiği doğru inanca sahip olmak için Kur'an okumak, onu anlamak ve ondan öğüt almaya çalışmak gerekir.

BİLGİ KUTUSU

Kur'an ve sünnette tevhit ilkesine büyük önem verilmesi, maddi ve manevi özellikleri bakımından yaratılmışların en üstünü olan insanın vicdan hürriyetini sağlama hedefine yöneliktir. Allah'a (c.c.) kul olmak en büyük şeref, başkasına kul olmak en büyük zillettir.

(Mevlüt Özler, "Tevhid", TDV İslam Ansiklopedisi, C 41, s. 18)

12 Ahmet Cevizci, Felsefe Sözlüğü, s. 463.
13 Enbiyâ suresi, 25. ayet.

Doğru Davranış

Doğru ve sağlam temeller üzerine kurulmuş bir inanç, insanı iyi ve güzel davranışlarda bulunmaya yönlendirir. Doğru inancın insanı ulaştırmak istediği hedef, doğru davranışı kalıcı hâle getirmektir. İyi niyetle, samimiyetle ve gösterişten uzak bir şekilde güzel davranışlarda bulunmak, doğru davranışı kalıcı hâle getirmede önemli bir işleve sahiptir. Doğru davranış, doğru inancın en önemli yansımasıdır.

Kur'an-ı Kerim'de doğru bilginin insanı doğru inanca, doğru inancın da iyi ve güzel davranışa yönlendireceği bildirilir. Kur'an'a göre nefsini kötülüklerden arındıran,[14] iyi niyet ve güzel ahlak sahibi bir insan doğru yoldadır.[15] İnsanı doğru yola ulaştıran şey doğru davranışta bulunmayı alışkanlık hâline getirmesidir.

Kur'an'ın hedeflediği insan modeli; Allah'ın (c.c.) emirlerini yerine getiren, yasakladığı şeylerden kaçınan; şefkat, merhamet ve adalet sahibi olan; yetimi, yoksulu ve mazlumu gözeten; başkalarına faydalı olan; ilim ehli ve güzel ahlak sahibi kişilerdir. Bu hedefe ancak doğru bilgi üzerine bina edilmiş sağlam bir inanç ve düzgün yaşantıyla ulaşılabilir.

"Allah'ın nasıl bir örnek verdiğini görmüyor musunuz? İyi bir söz; kökü sağlam, dalları göğe doğru uzanan güzel bir ağaca benzer. (O ağaç), Rabb'inin izniyle her zaman meyvesini verir..."[16] ayetleri doğru inancı ve bu inanca bağlı olarak yapılan salih amelleri (doğru davranış) güzel bir şekilde özetlemektedir. Ayetlerde kelime-i tevhit, Kur'an'da kökü sağlam, dalları göğe uzanan ve Allah'ın (c.c.) izniyle her zaman meyve veren hoş bir ağaca benzetilmektedir. Burada kelime-i tevhit, sağlam ve sarsılmaz bir inancı yani ağacın kökünü, ibadetler dallarını, güzel ahlak ve salih ameller ise ağacın meyvesini temsil etmektedir. Bu ayetler, ibadetlerin ve güzel ahlakın sağlam ve doğru bir inanca dayandığı zaman bir anlam ifade edeceğini hatırlatmaktadır.

İLKELER ÇIKARALIM

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۝١ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ۝٢ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝٣ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ ۝٤

"De ki: O, Allah birdir. Allah Samed'dir (Her şey O'na muhtaçtır; O, hiçbir şeye muhtaç değildir.). O, doğurmamış ve doğmamıştır. Onun hiçbir dengi yoktur."

(İhlâs suresi, 1-4. ayetler.)

İhlâs suresinden hareketle "doğru inanç"la (tevhit inancı) ilgili ilkeler çıkarınız.

Allah (c.c.) hiçbir şeye muhtaç değildir.

14 bk. A'lâ suresi, 14. ayet; Şems suresi, 9. ayet.
15 bk. Nahl suresi, 90. ayet; Necm suresi, 32. ayet.
16 İbrâhîm suresi, 24-25. ayetler.

Kur'an, salih amel ile imanı birlikte anar ve salih amel sahiplerinin daima kazançlı çıkacağını vurgular.[17] Kur'an'da, iman ve salih amelin neredeyse birbirinin ikiz kardeşi gibi görülmesi, doğru inanç ve davranış arasında kurulan sıkı bağ, salih amele verilen önemle yakından ilgilidir. Bu nedenle Kur'an'da insanların doğru bilgiler edinerek doğru inanca ulaşmaları, ardından bu inancın gerektirdiği iyi, güzel ve doğru davranışları yapmaları istenir. Doğru davranışların kalıcı hâle gelmesi oldukça önemlidir. Bunun yolu Kur'an'ı anlamak için çaba göstermek, onu düzenli okuyarak lafzının bereketinden nasiplenmek ve bu uğurda fedakârlık yapmaktan geçer.

YORUMLAYALIM

قَدْ اَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ۙ ١ اَلَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ۙ ٢ وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ
مُعْرِضُونَ ۙ ٣ وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكٰوةِ فَاعِلُونَ ۙ ٤ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ۙ ٥

"Müminler kurtuluşa ermiştir. Ki onlar namazlarında huşû içindedirler. Boş ve yararsız şeylerden uzak dururlar. Zekâtı verirler, iffetlerini korurlar." (Mü'minûn suresi, 1-5. ayetler.)

Yukarıdaki ayetleri imanın doğru davranışlara yansıması açısından yorumlayınız.

OKUYALIM

Kur'an'a Saygı konulu metni okuyunuz.

Kur'an'a Saygı

Kur'an-ı Kerim, Allah (c.c.) tarafından bütün insanlığa rehber olarak gönderilen, hak ile bâtılı birbirinden ayırt eden, insanların dünya ve ahiret saadetini hedefleyen, hükmü kıyamete kadar geçerli olan en son ilahi kitaptır. Kur'an'ı ayrıcalıklı kılan bir diğer husus da onun İslam dininin iki temel kaynağından ilki olmasıdır. Kur'an-ı Kerim'i öğrenmek ve öğretmek aynı zamanda İslam dinini öğrenmek ve öğretmek demektir. Bu sebeple, Kur'an-ı Kerim'i öğrenmek, öğretmek, anlayarak okumaya özen göstermek, onun emir, yasak, öğüt ve tavsiyelerine uymaya çalışmak, Kur'an okunduğu zaman onu sessizce dinlemek, abdestsiz olarak ona el sürmemek ve okumaya eûzü besmele ile başlamak, Kur'an'a karşı saygı ve hürmetin bir gereğidir.

Allah (c.c.) kelamı olan Kur'an-ı Kerim'e karşı saygı ve hürmetin sayısız örneklerini tarihimizde görmek mümkündür. Milletimiz tarih boyunca, Kur'an'a saygı ve hürmette herkese örnek olmuş; onun okunmasına, yazılmasına, kâğıdına, mürekkebine ve cildine özel bir önem vermiştir. Kur'an ayetlerini en güzel şekilde yazmak için hat sanatının eşsiz örneklerini ortaya koymuş, Mushaf'ın içini ve dışını tezhip sanatının incelikleriyle süslemiş ve başta şiir olmak üzere sayısız edebî eserde ona yer vermiştir.

Kur'an okumak başlı başına bir ibadettir; bu nedenle abdestsiz olarak ona dokunmak ve onu okumak elde edilecek feyiz ve bereketin kaybolmasına sebep olacağı gibi ona karşı saygı ve hürmette eksiklik meydana getirir. Nitekim Allah (c.c.) Vâkıa suresi 79. ayet-i kerimesinde **"O'na, ancak tertemiz olanlar dokunabilir."** buyurarak abdestsiz olarak Kur'an-ı Kerim'e dokunulamayacağını beyan etmiştir. Bu nedenle hem Kur'an derslerinde hem de bireysel olarak yapılan okumalarda abdestli olmaya özen gösterilmeli, ibadet şuuruyla Kur'an'a yaklaşılmalıdır.

(Yazarlar tarafından hazırlanmıştır.)

17 bk. Bakara suresi, 25. ayet; Ra'd suresi, 29. ayet; Asr suresi, 3. ayet.

DUHÂ SURESİ VE ANLAMI

Mekke'de inmiştir, 11 ayettir. Adını, ilk ayetteki "kuşluk vakti" anlamına gelen "duhâ" kelimesinden alır. Fecr suresinin inişinden sonra öncekine nisbetle daha kısa bir süre vahiy kesilmiş, müşrikler bu olayı kullanarak Hz. Peygamber'e, "Herhâlde Rabb'in sana darıldı ve seni terk etti." demişlerdi. Bu sözlerden dolayı Hz. Peygamber'in duyduğu üzüntü üzerine bu sure nazil olmuştur.

1-2. Kuşluk vaktine ve karanlığı çöktüğü vakit geceye andolsun ki,

3. Rabb'in seni ne terketti ne de sana darıldı.

4. Doğrusu ahiret senin için dünyadan daha hayırlıdır.

5. Rabb'in sana verecek (sen) de hoşnut olacaksın.

6. O, seni yetim bulup barındırmadı mı?

7. O, seni şaşırmış bulup doğru yola iletmedi mi?

8. Seni fakir bulup zengin etmedi mi?

9. Öyleyse yetimi sakın ezme.

10. El açıp isteyeni de sakın azarlama.

11. Rabb'inin nimetini minnet ve şükranla an.

ARAŞTIRALIM

Duhâ suresinde, Peygamberimize (s.a.v.) vaat edilenleri ve ona verilen nimetleri tefsirlerden araştırınız.

UYGULAYALIM

- **Duhâ suresini dinleyiniz.**
- **Her bir ayeti koro hâlinde okuyunuz.**
- **Gruplara ayrılarak sureyi; yüzünden, harflerin mahreçlerine ve tecvit kurallarına dikkat ederek hatasız olarak okumaya çalışınız.**
- **Duhâ suresini ayet ayet ezberleyiniz.**
- **Sureyi arkadaşınıza ezberden okuyunuz, varsa hatalarınızı not ediniz.**
- **Sureyi öğretmeninize ezberden tedvir üzere okuyunuz.**
- **Sureyi topluluk önünde ezberden tahkik üzere okuyunuz.**

BİLGİ KUTUSU

Kur'an öğretiminin esas amacı, Kur'an'ın anlaşılması ve ortaya koyduğu ilkelerin hayata aktarılmasıdır. Bu nedenle Kur'an'ın lafız ve manasının birlikte öğretilmesi gerekir. Kur'an öğretiminde tecvit kurallarına uygun bir tilavet becerisi kazandırmak ne kadar önemliyse Kur'an'ın anlaşılması için çaba göstermek de o kadar önemlidir.

Kur'an tilavet edilirken ayetler üzerinde tefekkür edilmeli, ayetlerin anlamları meallerden okunmalı, hatta imkânlar ölçüsünde ayetlerle ilgili verilen bilgiler tefsirlerden araştırılmalıdır. Ancak meal okunurken, meallerin Kur'an'ın bire bir aslı olmadığına ve mealler arasında bazı farklılıkların bulunabildiğine dikkat edilmelidir. Bu nedenle de sadece bir mealden hareket ederek yorum yapmanın doğru olmadığı gözden kaçırılmamalıdır.

İLKELER ÇIKARALIM

Duhâ suresinin anlamı üzerinde düşünerek sureden ilkeler çıkarınız.

Allah'a (c.c.) ve ahirete inanan bir kişi için ahiret dünyadan daha hayırlıdır.

İNŞİRAH SURESİ VE ANLAMI

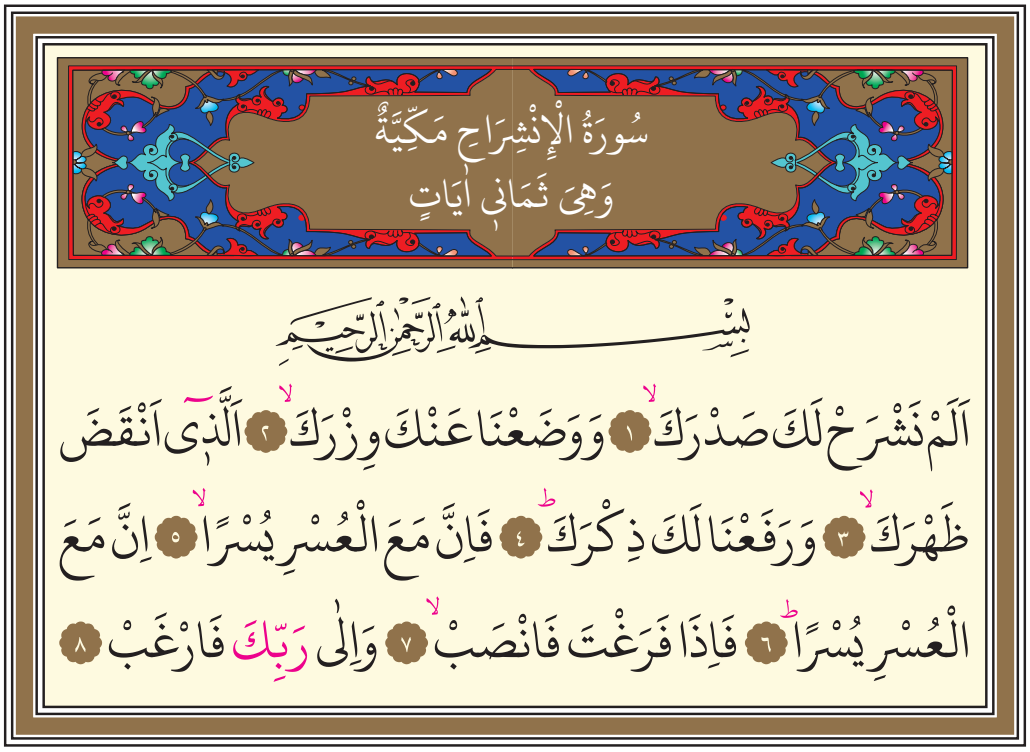

Mekke'de inmiştir, 8 ayettir. Adını, ilk ayetteki "açmak, genişletmek" anlamına gelen "ş-r-h" kökünden türeyen "inşirah" kelimesinden alır. Hz. Peygamber'in tebliğin ilk dönemlerinde maruz kaldığı sıkıntılar karşısında kendisini teselli etmek amacıyla indirilmiştir.

1. Biz senin göğsünü açıp genişletmedik mi?

2-3. Senin belini büken o ağır yükünü sırtından almadık mı?

4. Senin şanını yüceltmedik mi?

5. Şüphesiz her zorlukla beraber bir kolaylık vardır.

6. Gerçekten her zorlukla beraber bir kolaylık vardır.

7. O hâlde bir işi bitirince diğeriyle uğraş!

8. Ve yalnız Rabb'ine yönel, O'na yaklaş!

UYGULAYALIM

- **İnşirah suresini dinleyiniz.**
- **Her bir ayeti koro hâlinde okuyunuz.**
- **Gruplara ayrılarak sureyi; yüzünden, harflerin mahreçlerine ve tecvit kurallarına dikkat ederek hatasız olarak okumaya çalışınız.**
- **İnşirah suresini ayet ayet ezberleyiniz.**
- **Sureyi arkadaşınıza ezberden okuyunuz, varsa hatalarınızı not ediniz.**
- **Sureyi öğretmeninize ezberden tedvir üzere okuyunuz.**
- **Sureyi topluluk önünde ezberden tahkik üzere okuyunuz.**

DİKKAT EDELİM

İnşirah suresini okurken özellikle ض ve ظ gibi harflerin mahreçlerini birbirinden ayırt ederek okumaya dikkat ediniz.

YORUMLAYALIM

İnşirah suresinin son dört ayetinde Rabbimizin vermek istediği mesajları yorumlayınız.

ARAŞTIRALIM

İnşirah suresinde, Peygamberimiz (s.a.v.) için söylenen "Senin şanını yüceltmedik mi?" ayetinde "şanını yüceltme" ile anlatılmak istenen manayı tefsirlerden araştırınız.

TÎN SURESİ VE ANLAMI

سُورَةُ التِّينِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ ثَمَانِي اٰيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ ۙ ١ وَطُورِ سِينِينَ ۙ ٢ وَهٰذَا الْبَلَدِ الْاَمِينِ ۙ ٣ لَقَدْ
خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِيٓ اَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۪ ٤ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ اَسْفَلَ سَافِلِينَ ۙ ٥
اِلَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۭ ٦
فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّينِ ۭ ٧ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ ٨

Mekke'de nâzil olmuştur, 8 ayettir. Adını, ilk ayette geçen ve "incir" anlamına gelen "tîn" kelimesinden alır.

1-3. İncire, zeytine, Sîna Dağı'na ve bu güvenli şehre and olsun ki,

4. Biz insanı en mükemmel biçimde yarattık.

5. Sonra onu aşağıların aşağısına indirdik.

6. Ancak, iman edip salih ameller işleyenler için bitmez tükenmez bir mükâfat vardır.

7. (Ey insan!) Öyleyse sana dini yalanlatan nedir?

8. Allah, hüküm verenlerin en üstünü değil midir?

UYGULAYALIM

* **Tîn suresini dinleyiniz.**
* **Her bir ayeti koro hâlinde okuyunuz.**
* **Gruplara ayrılarak sureyi; yüzünden, harflerin mahreçlerine ve tecvit kurallarına dikkat ederek hatasız olarak okumaya çalışınız.**
* **Tîn suresini ayet ayet ezberleyiniz.**
* **Sureyi arkadaşınıza ezberden okuyunuz, varsa hatalarınızı not ediniz.**
* **Sureyi öğretmeninize ezberden tedvir üzere okuyunuz.**
* **Sureyi topluluk önünde ezberden tahkik üzere okuyunuz.**

YORUMLAYALIM

"Biz insanı en mükemmel biçimde yarattık." (Tîn suresi, 3. ayet.) **ve "Biz insanoğlunu şerefli kıldık."** (İsrâ suresi, 70. ayet.) **ifadelerini birlikte yorumlayınız.**

ARAŞTIRALIM

Tîn suresi 3. ayetinde geçen "Tûr-i Sînâ" (Sînâ Dağı) ve "el-beledü'l-emîn" (güvenli şehir) ile nerelerin kastedildiğini tefsirlerden araştırınız.

Görsel 4.4. Sînâ Dağı'ndan bir görünüm.

ALAK SURESİ VE ANLAMI

سُورَةُ الْعَلَقِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ تِسْعَ عَشْرَةَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اِقْرَاْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِىْ خَلَقَ ۚ ١ خَلَقَ الْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۚ ٢
اِقْرَاْ وَرَبُّكَ الْاَكْرَمُ ۙ ٣ اَلَّذِىْ عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۙ ٤ عَلَّمَ الْاِنْسَانَ
مَا لَمْ يَعْلَمْ ؕ ٥ كَلَّآ اِنَّ الْاِنْسَانَ لَيَطْغٰٓى ۙ ٦ اَنْ رَّاٰهُ اسْتَغْنٰى ؕ ٧
اِنَّ اِلٰى رَبِّكَ الرُّجْعٰى ؕ ٨ اَرَاَيْتَ الَّذِىْ يَنْهٰى ۙ ٩ عَبْدًا اِذَا صَلّٰى ؕ ١٠
اَرَاَيْتَ اِنْ كَانَ عَلَى الْهُدٰٓى ۙ ١١ اَوْ اَمَرَ بِالتَّقْوٰى ؕ ١٢ اَرَاَيْتَ
اِنْ كَذَّبَ وَتَوَلّٰى ؕ ١٣ اَلَمْ يَعْلَمْ بِاَنَّ اللّٰهَ يَرٰى ؕ ١٤ كَلَّا لَئِنْ لَّمْ يَنْتَهِ
قصر
لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ۙ ١٥ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ۚ ١٦ فَلْيَدْعُ نَادِيَهٗ ۙ ١٧
سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ۙ ١٨ كَلَّا ؕ لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ١٩

سجدة

Mekke'de inmiştir, 19 ayettir. Adını ikinci ayette geçen "alak" kelimesinden alır. Surenin ilk beş ayeti genel kabule göre Hz. Peygamber'e gelen ilk vahiydir. Geri kalan ayetlerin ise daha sonra Ebu Cehil karakterinin temsil ettiği inkârcı insan tipi hakkında nâzil olduğu rivayet edilir.

1. Yaratan Rabb'inin adıyla oku!

2. O, insanı yapışkan bir hücreden (embriyo) yarattı.

3. Oku! Rabb'in sonsuz kerem sahibidir.

4. Kalemle yazmayı öğretendir.

5. İnsana bilmediklerini o öğretmiştir.

6-7. Hayır! Rabb'inin bunca nimetlerine rağmen insan, kendisini yeterli gördüğü için azgınlık eder.

8. Ama dönüş elbette Rabb'inedir.

9-10. Baksana şu namaz kılan kulu engelleyene!

11-12. Söyle bakalım, ya o engellenen kul doğru yoldaysa ve kötülüklerden sakınmayı emrediyorsa!

13. Söyle bakalım, ya o engelleyen de yalanlıyor ve doğru yoldan yüz çeviriyorsa!

14. O, Allah'ın olan biten her şeyi gördüğünü bilmiyor mu?

15-16. Hayır, hayır! Eğer bu tutumundan vazgeçmezse onu perçeminden, o yalancı ve günahkâr perçeminden tutup cehenneme sürükleriz.

17. O zaman gitsin, taraftarlarını yardıma çağırsın!

18. Biz de zebanileri çağırırız.

19. Hayır, ona uyma! Sen secde et ve Rabb'ine yaklaş.

DİKKAT EDELİM

Alak suresinde "secde ayeti" bulunmaktadır. Secde ayeti ile ilgili hükümleri dikkate alarak "tilavet secdesi" yapmaya dikkat ediniz.

UYGULAYALIM

* **Alak suresini dinleyiniz.**
* **Her bir ayeti koro hâlinde okuyunuz.**
* **Gruplara ayrılarak sureyi; yüzünden, harflerin mahreçlerine ve tecvit kurallarına dikkat ederek hatasız olarak okumaya çalışınız.**
* **Alak suresini ayet ayet ezberleyiniz.**
* **Sureyi arkadaşınıza ezberden okuyunuz, varsa hatalarınızı not ediniz.**
* **Sureyi öğretmeninize ezberden tedvir üzere okuyunuz.**
* **Sureyi topluluk önünde ezberden tahkik üzere okuyunuz.**

ARAŞTIRALIM

Hadis ve siyer kaynaklarından vahyin ilk geliş anını anlatan rivayetleri araştırınız.

YORUMLAYALIM

Alak suresi 1-5. ayetlerinin ortaya koyduğu evrensel ilkeleri, insanın Rabb'i ile olan ilişkisi açısından yorumlayınız.

LİSTELEYELİM

Alak suresi 6-19. ayetlerinde ortaya konulan inkârcı insan tipinin özelliklerini listeleyiniz.

İnsan, Rabb'ini unutarak her şeye gücünün yettiğini düşündüğü anda yoldan çıkar.

YORUMLAYALIM

"Yaratan Rabb'inin adıyla oku! O, insanı "alak"tan (embriyo, aşılanmış yumurta) yarattı. Oku! Senin Rabb'in en cömert olandır." (Alak suresi, 1-3. ayetler.)

"Sonra bu az suyu "alaka" (embriyo, aşılanmış yumurta) hâline getirdik. Alakayı da "mudga" (bir parçacık et) yaptık. Bu "mudga"yı da kemiklere dönüştürdük ve bu kemiklere de et giydirdik. Nihayet onu bambaşka bir varlık olarak ortaya çıkardık. Yaratanların en güzeli olan Allah'ın şânı ne yücedir! " (Mü'minûn suresi, 14. ayet.)

Alak suresi 1-3. ayetleri ile Mü'minûn suresi 14. ayetini birbiriyle ilişkilendirerek yorumlayınız.

BEYYİNE SURESİ VE ANLAMI

Medine'de inmiştir, 8 ayettir. Adını, ilk ayette geçen "kesin ve apaçık delil" anlamına gelen "beyyine" kelimesinden alır.

1. *Gerek ehl-i kitaptan gerek müşriklerden olan kâfirler, kendilerine kesin ve apaçık delil gelmedikçe inkârlarından vazgeçecek değillerdi.*
2. *Bu kesin delil, Allah tarafından gönderilen ve tertemiz sahifeleri okuyan bir peygamber-dir.*
3. *O sahifelerde, en doğru hükümler vardır.*

4. *Ama kendilerine kitap verilenler, o kesin delil geldikten sonra ayrılığa düştüler.*
5. *Halbuki onlara ancak, dini yalnız O'na has kılarak ve hanifler olarak Allah'a kulluk etmeleri, namaz kılmaları ve zekât vermeleri emrolunmuştu. Sağlam din de budur.*
6. *Gerek ehl-i kitaptan gerek müşriklerden olan kâfirler, içinde devamlı kalmak üzere cehennem ateşindedirler. Onlar, yaratılmışların en kötüleridir.*
7. *İman edip salih ameller işleyenler ise yaratılmışların en hayırlılarıdır.*
8. *Rabb'leri katında onların ödülleri, içlerinden ırmaklar akan Adn cennetleridir. Orada sürekli kalacaklardır. Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. İşte bu, Rabb'inden korkup saygı duyanlara özgüdür.*

ARAŞTIRALIM

Beyyine suresinde geçen "kesin deliller", "tertemiz sayfalar" ve "en doğru hükümler"in neler olduğunu tefsirlerden araştırınız.

UYGULAYALIM

- **Beyyine suresini dinleyiniz.**
- **Her bir ayeti koro hâlinde okuyunuz.**
- **Gruplara ayrılarak sureyi; yüzünden, harflerin mahreçlerine ve tecvit kurallarına dikkat ederek hatasız olarak okumaya çalışınız.**
- **Beyyine suresini ayet ayet ezberleyiniz.**
- **Sureyi arkadaşınıza ezberden okuyunuz, varsa hatalarınızı not ediniz.**
- **Sureyi öğretmeninize ezberden tedvir üzere okuyunuz.**
- **Sureyi topluluk önünde ezberden tahkik üzere okuyunuz.**

İLKELER ÇIKARALIM

Beyyine suresinin anlamını okuyarak ilkeler çıkarınız.

Peygamberler, kendilerine Allah (c.c.) tarafından kesin deliller verilerek görevlendirilen elçilerdir.

ZİLZÂL SURESİ VE ANLAMI

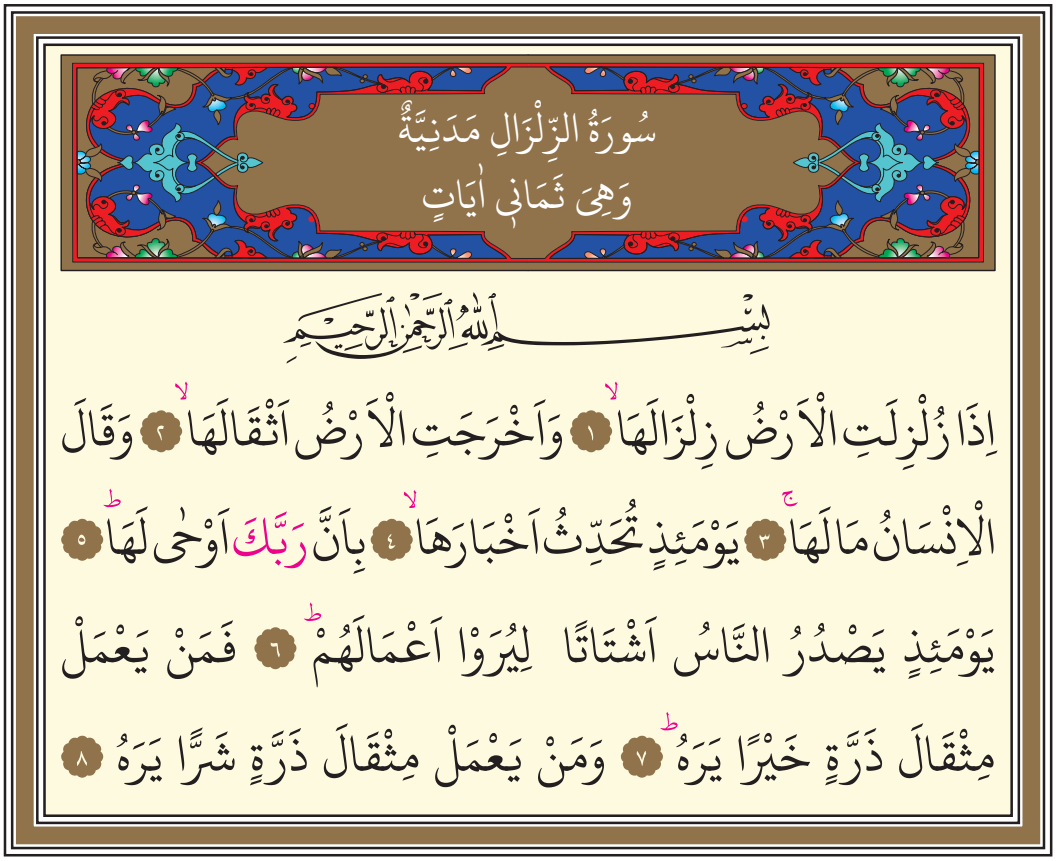

Medine'de inmiştir, 8 ayettir. Adını, ilk ayette geçen "sarsıntı, deprem" anlamına gelen "zilzâl" kelimesinden alır.

1. *Yeryüzü o müthiş depremiyle sarsıldığı,*
2. *Yer, içindeki bütün ağırlıkları dışarı çıkardığı,*
3. *İnsan (korku ve telaş içinde); "Ne oluyor buna!" dediği zaman,*
4. *İşte o gün yeryüzü, üstünde olan biten her şeyi anlatır.*
5. *Çünkü Rabb'in ona öyle vahyetmiştir.*
6. *O gün insanlar, yaptıklarının karşılığı kendilerine gösterilmek üzere bölük bölük Allah'ın huzuruna çıkarlar.*
7. *Zerre ağırlığınca iyilik yapan onun karşılığını görür.*
8. *Zerre ağırlığınca kötülük işleyen de onun karşılığını görür.*

BULALIM

Zilzâl suresinin anlamını okuyunuz ve ana fikrini bulunuz.

UYGULAYALIM

* Zilzâl suresini dinleyiniz.
* Her bir ayeti koro hâlinde okuyunuz.
* Gruplara ayrılarak sureyi; yüzünden, harflerin mahreçlerine ve tecvit kurallarına dikkat ederek hatasız olarak okumaya çalışınız.
* Zilzâl suresini ayet ayet ezberleyiniz.
* Sureyi arkadaşınıza ezberden okuyunuz, varsa hatalarınızı not ediniz.
* Sureyi öğretmeninize ezberden tedvir üzere okuyunuz.
* Sureyi topluluk önünde ezberden tahkik üzere okuyunuz.

YORUMLAYALIM

"Ey insanlar! Rabb'inize karşı gelmekten sakının. Çünkü kıyamet sarsıntısı çok büyük bir şeydir. Onu göreceğiniz gün, her emzikli kadın emzirmekte olduğu çocuğundan geçer ve her hamile kadın da karnındaki çocuğunu düşürür. İnsanları sarhoş görürsün, hâlbuki onlar sarhoş değillerdir. Ne var ki Allah'ın azabı çok şiddetlidir."

(Hac suresi, 1-2. ayetler.)

Zilzâl suresi 1-3. ayetleriyle Hac suresi 1-2. ayetlerini birbiriyle ilişkilendirerek yorumlayınız.

Görsel 4.5. Kıyamet ânı, insan aklının ötesinde dehşetli bir olaydır. (Temsili)

ÂDİYAT SURESİ VE ANLAMI

Mekke'de inmiştir, 11 ayettir. Adını, surenin ilk ayetinde geçen "nefes nefese koşanlar" anlamına gelen "âdiyat" kelimesinden alır.

1. Nefes nefese koşan,

2. Koşarken tırnaklarıyla kıvılcımlar saçan,

3. Sabah erkenden baskın yapan,

4. O esnada tozu dumana katan,

5. Derken düşman kuvvetinin ortasına dalan atlara yemin olsun ki,

6. İnsan Rabb'ine karşı çok nankördür.

7. Kendisi de buna şahittir.

8. Mal sevgisinden (bencil ve cimri tutumundan) dolayı çok katıdır.

9-10. Kabirlerdekiler diriltilip dışarı atıldığı ve kalplerde gizlenenler ortaya çıkarıldığı zaman, insan hâlinin ne olacağını düşünmez mi?

11. Şüphesiz o gün Rableri, onların bütün yaptıklarından haberdardır.

UYGULAYALIM

* Âdiyat suresini dinleyiniz.
* Her bir ayeti koro hâlinde okuyunuz.
* Gruplara ayrılarak sureyi; yüzünden, harflerin mahreçlerine ve tecvit kurallarına dikkat ederek hatasız olarak okumaya çalışınız.
* Âdiyat suresini ayet ayet ezberleyiniz.
* Sureyi arkadaşınıza ezberden okuyunuz, varsa hatalarınızı not ediniz.
* Sureyi öğretmeninize ezberden tedvir üzere okuyunuz.
* Sureyi topluluk önünde ezberden tahkik üzere okuyunuz.

DİKKAT EDELİM

Âdiyat suresini vakf ve vasl kurallarının her birini uygulayarak okumaya dikkat ediniz.

ARAŞTIRALIM

Âdiyat suresinde verilmek istenen mesajı tefsirlerden araştırınız.

KÂRİA SURESİ VE ANLAMI

سُورَةُ الْقَارِعَةِ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ إِحْدٰى عَشْرَةَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلْقَارِعَةُ ۙ﴿١﴾ مَا الْقَارِعَةُ ۚ﴿٢﴾ وَمَآ اَدْرٰيكَ مَا الْقَارِعَةُ ۘ﴿٣﴾ يَوْمَ يَكُونُ
النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ۙ﴿٤﴾ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ۘ﴿٥﴾
فَاَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ۙ﴿٦﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ۘ﴿٧﴾ وَاَمَّا مَنْ خَفَّتْ
مَوَازِينُهُ ۙ﴿٨﴾ فَاُمُّهُ هَاوِيَةٌ ۘ﴿٩﴾ وَمَآ اَدْرٰيكَ مَا هِيَهْ ۘ﴿١٠﴾ نَارٌ حَامِيَةٌ ﴿١١﴾

Mekke'de inmiştir, 11 ayettir. Adını, surenin ilk ayetinde geçen "vuran, çarpan, yürekleri hoplatan" anlamlarına gelen "kâria" kelimesinden alır.

1. Yürekleri hoplatan büyük felaket!

2. Nedir o yürekleri hoplatan büyük felaket!

3. O dehşetli kıyamet felaketinin ne olduğunu bilir misin sen?

4-5. İnsanların kelebekler gibi etrafa yayıldığı, dağların da atılmış rengârenk yüne dönüştüğü gündür o.

6-7. İşte o gün, kimin tartıları ağır gelirse memnun kalacağı bir hayat içinde olur.

8-9. Ama kimin de tartıları hafif gelirse onun varacağı yer Hâviye'dir.

10. Hâviye'nin ne olduğunu bilir misin sen?

11. O, kızgın mı kızgın bir ateştir.

UYGULAYALIM

* **Kâria suresini dinleyiniz.**
* **Her bir ayeti koro hâlinde okuyunuz.**
* **Gruplara ayrılarak sureyi; yüzünden, harflerin mahreçlerine ve tecvit kurallarına dikkat ederek hatasız olarak okumaya çalışınız.**
* **Kâria suresini ayet ayet ezberleyiniz.**
* **Sureyi arkadaşınıza ezberden okuyunuz, varsa hatalarınızı not ediniz.**
* **Sureyi öğretmeninize ezberden tedvir üzere okuyunuz.**
* **Sureyi topluluk önünde ezberden tahkik üzere okuyunuz.**

LİSTELEYELİM

Zilzâl, Âdiyat ve Kâria surelerinin anlamlarını birlikte düşünerek kıyamet ile başlayan ahiret hayatının aşamalarını listeleyiniz.

Yeryüzü müthiş bir sarsıntıyla sarsılarak kıyamet kopacaktır.

Bakara Suresi (153-157) Ayetler ve Anlamları

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ
مَعَ الصّٰبِرِينَ ﴿١٥٣﴾ وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُّقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ
اَمْوَاتٌ ؕ بَلْ اَحْيَآءٌ وَّلٰكِنْ لَّا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٤﴾ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ
بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْاَمْوَالِ وَالْاَنْفُسِ
وَالثَّمَرَاتِ ؕ وَبَشِّرِ الصّٰبِرِينَ ۙ ﴿١٥٥﴾ اَلَّذِينَ اِذَآ اَصَابَتْهُمْ
مُّصِيبَةٌ ۙ قَالُوٓا اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّآ اِلَيْهِ رٰجِعُونَ ؕ ﴿١٥٦﴾ اُولٰٓئِكَ عَلَيْهِمْ
صَلَوٰتٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ ۟ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٧﴾

153. Ey iman edenler! Sabrederek ve namaz kılarak Allah'tan yardım dileyin. Şüphe yok ki Allah sabredenlerle beraberdir.

154. Allah yolunda öldürülenlere "ölüler" demeyin. Hayır, onlar diridirler. Ancak siz bunu bilemezsiniz.

155. Ant olsun ki sizi biraz korku ve açlıkla, bir de mallar, canlar ve ürünlerden eksilterek deneriz. Sabredenleri müjdele.

156. Onlar; başlarına bir musibet gelince, "Biz şüphesiz (her şeyimizle) Allah'a aidiz ve şüphesiz O'na döneceğiz" derler.

157. İşte Rableri katından rahmet ve merhamet onlaradır. Doğru yola ulaştırılmış olanlar da işte bunlardır.

DİKKAT EDELİM

Bakara suresi (153-157) ayetlerini tahkik ve tedvir üzere yüzünden ve ezbere okumaya dikkat ediniz..

UYGULAYALIM

* Bakara suresi (153-157) ayetlerini dinleyiniz.
* Gruplara ayrılarak sureyi; yüzünden, harflerin mahreçlerine ve tecvit kurallarına dikkat ederek hatasız olarak okumaya çalışınız.
* Bakara suresi (153-157) ayetlerini öğretmeninize okuyunuz.
* Bakara suresi (153-157) ayetlerini topluluk önünde okuyunuz.

YORUMLAYALIM

Bakara suresi (153-157) ayetlerinin anlamını okuyarak ana temasını yorumlayınız.

İLKELER ÇIKARALIM

Bakara suresi (153-157) ayetlerinin anlamını okuyarak ilkeler çıkarınız.

Allah (c.c.) sabredenlerle beraberdir.

YÂSÎN SURESİ VE ANLAMI

سُورَةُ يٰسٓ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ
ثَلَاثٌ وَثَمَانُونَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يٰسٓ ۟ ١ وَالْقُرْاٰنِ الْحَكِيْمِ ۙ ٢ اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ۙ ٣ عَلٰى صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيْمٍ ۟ ٤ تَنْزِيْلَ الْعَزِيْزِ الرَّحِيْمِ ۙ ٥ لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَّآ اُنْذِرَ
اٰبَآؤُهُمْ فَهُمْ غٰفِلُوْنَ ٦ لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلٰٓى اَكْثَرِهِمْ
فَهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ٧ اِنَّا جَعَلْنَا فِيْٓ اَعْنَاقِهِمْ اَغْلٰلًا فَهِيَ
اِلَى الْاَذْقَانِ فَهُمْ مُّقْمَحُوْنَ ٨ وَجَعَلْنَا مِنْۢ بَيْنِ اَيْدِيْهِمْ
سَدًّا وَّمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَاَغْشَيْنٰهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُوْنَ ٩
وَسَوَآءٌ عَلَيْهِمْ ءَاَنْذَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ١٠
اِنَّمَا تُنْذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِ ۚ فَبَشِّرْهُ
بِمَغْفِرَةٍ وَّاَجْرٍ كَرِيْمٍ ١١ اِنَّا نَحْنُ نُحْيِ الْمَوْتٰى وَنَكْتُبُ
مَا قَدَّمُوْا وَاٰثَارَهُمْ ۟ وَكُلَّ شَيْءٍ اَحْصَيْنٰهُ فِيْٓ اِمَامٍ مُّبِيْنٍ ۧ ١٢

Yâsîn suresi, Mekke'de indirilmiştir, 83 ayettir. Adını ilk ayetinde bulunan hurûf-u mukatta'a harflerinden olan "ya" ve "sin" harflerinden alır.

1. Yâ sîn.

2. Hikmetli Kur'an'a and olsun ki,

3. Sen elbette gönderilen peygamberlerdensin.

4. Dosdoğru bir yol üzeresin.

5. Bu Kur'an, üstün ve çok merhametli Allah tarafından indirildi.

6. Sen de ataları uyarılmamış, kendileri de gaflet içinde kalmış bir toplumu uyarasın diye gönderildin.

7. Ant olsun ki onların çoğu hakkında hüküm kesinleşti. Çünkü onlar iman etmiyorlar.

8. Boyunlarına öyle demir halkalar geçirdik ki çenelerine dayanmaktadır. Bu boyunduruklar sebebiyle kafaları yukarı kalkıktır.

9. Hem önlerinden hem arkalarından bir set yaparak öylesine çepeçevre sardık ki artık hiç göremezler.

10. Onları uyarsan da uyarmasan da birdir, iman etmezler.

11. Sen ancak, zikre (Kur'an'a) uyan ve görmediği hâlde Rahman'dan korkan kimseyi uyarabilirsin. İşte böyle kimseleri bağışlanma ve güzel bir mükâfat ile müjdele!

12. Şüphe yok ki ölüleri diriltecek olan biziz. Yaptıkları her şeyi ve bütün izlerini bir bir kaydederiz. Zaten biz, her şeyi apaçık bir kitapta (Levh-i Mahfuz'da) kaydettik.

PAYLAŞALIM

"Yâsîn Kur'an'ın kalbidir." (Ahmed b. Hanbel, Müsned, C 5, s. 26.)

Yukarıdaki hadiste Peygamber Efendimiz, Yâsîn suresini niçin Kur'an'ın kalbi olarak nitelendirmiştir? Düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

UYGULAYALIM

* **Yâsîn suresini dinleyiniz.**
* **Her bir ayeti koro hâlinde okuyunuz.**
* **Gruplara ayrılarak sureyi; yüzünden, harflerin mahreçlerine ve tecvit kurallarına dikkat ederek hatasız olarak okumaya çalışınız.**
* **Yâsîn suresini ayet ayet ezberleyiniz.**
* **Sureyi arkadaşınıza ezberden okuyunuz, varsa hatalarınızı not ediniz.**
* **Sureyi öğretmeninize ezberden tedvir üzere okuyunuz.**
* **Sureyi topluluk önünde ezberden tahkik üzere okuyunuz.**

YORUMLAYALIM

"Ölmek üzere olanların yanında Yâsîn suresini okuyunuz."

(Ebû Dâvûd, Cenâiz, 20; İbn Mâce, Cenâiz, 4.)

Verilen hadisi Yâsîn suresinin 12. ayeti ile ilişkilendirerek yorumlayınız.

وَاضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا اَصْحٰبَ الْقَرْيَةِ اِذْ جَآءَهَا الْمُرْسَلُوْنَ ۚ ﴿١٣﴾
اِذْ اَرْسَلْنَآ اِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوْهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوْٓا اِنَّآ اِلَيْكُمْ
مُرْسَلُوْنَ ﴿١٤﴾ قَالُوْا مَآ اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا ۙ وَمَآ اَنْزَلَ الرَّحْمٰنُ مِنْ
شَيْءٍ ۙ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا تَكْذِبُوْنَ ﴿١٥﴾ قَالُوْا رَبُّنَا يَعْلَمُ اِنَّآ اِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُوْنَ
﴿١٦﴾ وَمَا عَلَيْنَآ اِلَّا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ﴿١٧﴾ قَالُوْٓا اِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ ۚ لَئِنْ لَّمْ
تَنْتَهُوْا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِّنَّا عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿١٨﴾ قَالُوْا طَآئِرُكُمْ
مَّعَكُمْ ۭ اَئِنْ ذُكِّرْتُمْ ۭ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُوْنَ ﴿١٩﴾ وَجَآءَ مِنْ اَقْصَا
الْمَدِيْنَةِ رَجُلٌ يَّسْعٰى قَالَ يٰقَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِيْنَ ۙ ﴿٢٠﴾ اِتَّبِعُوْا مَنْ لَّا
يَسْـَٔلُكُمْ اَجْرًا وَّهُمْ مُّهْتَدُوْنَ ﴿٢١﴾ وَمَا لِيَ لَآ اَعْبُدُ الَّذِيْ فَطَرَنِيْ
وَاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿٢٢﴾ ءَاَتَّخِذُ مِنْ دُوْنِهٖٓ اٰلِهَةً اِنْ يُّرِدْنِ الرَّحْمٰنُ بِضُرٍّ لَّا
تُغْنِ عَنِّيْ شَفَاعَتُهُمْ شَيْـًٔا وَّلَا يُنْقِذُوْنِ ۚ ﴿٢٣﴾ اِنِّيْٓ اِذًا لَّفِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ
﴿٢٤﴾ اِنِّيْٓ اٰمَنْتُ بِرَبِّكُمْ ۭ فَاسْمَعُوْنِ ۭ ﴿٢٥﴾ قِيْلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ ۭ قَالَ يٰلَيْتَ
قَوْمِيْ يَعْلَمُوْنَ ۙ ﴿٢٦﴾ بِمَا غَفَرَ لِيْ رَبِّيْ وَجَعَلَنِيْ مِنَ الْمُكْرَمِيْنَ ﴿٢٧﴾

ARAŞTIRALIM

Yâsîn suresinin 13-32. ayetlerinde geçen kıssa ile ilgili bilgileri tefsir kaynaklarından araştırınız.

13. Onlara, şu şehir halkını örnek ver: Hani oraya elçiler gelmişti.

14. İşte o zaman biz, o şehir halkına iki elçi göndermiştik. İki elçiyi yalanlamaları üzerine üçüncü bir elçiyle destekledik. Onlar, "Biz size gönderilmiş Allah elçileriyiz." dediler.

15. Şehir halkı dedi ki: "Siz de bizim gibi bir insansınız. Doğrusu Rahman'ın indirdiği bir şey yok. Siz yalan söylüyorsunuz."

16-17. Elçiler dediler ki: "Rabb'imiz biliyor ki biz gerçekten size gönderilmiş elçileriz. Açıkça tebliğden başka bir şeyle yükümlü değiliz."

18. Halk, elçileri tehdit ederek, "Şüphesiz biz sizin yüzünüzden uğursuzluğa uğradık. Şayet vazgeçmezseniz sizi taşlar, size acı mı acı bir azap dokundururuz." dedi.

19. Elçiler şöyle cevap verdiler: "Uğursuzluğunuz kendinizdendir. Size öğüt verildi diye mi böyle söylüyorsunuz? Doğrusu siz, haddi aşan bir toplumsunuz."

20. O esnada, şehrin öte başından bir adam koşarak geldi, "Ey kavmim!" dedi. "Gelin, bu elçilere uyun!"

21. "Sizden hiçbir karşılık beklemeyen ve kendileri doğru yolda olan bu kimselere uyun!"

22. "Ne olmuş ki bana, kulluk etmeyecekmişim beni yaratana! Şunu iyi biliniz ki siz de O'na döndürüleceksiniz."

23. "Ben, O'ndan başka tanrılar edinir miyim hiç! Eğer Rahman bana zarar vermek dilerse, o tanrıların şefaati bana hiçbir fayda sağlamaz ve onlar beni kurtaramaz."

24. "İşte o zaman ben, apaçık bir sapıklığa düşmüş olurum."

25. "Haberiniz olsun ki ben Rabb'inize iman ettim. Siz de bana kulak verin!"

26. Ona, "Haydi, gir cennete!" denildiğinde, "Ah ne olurdu halkım bilseydi!" dedi.

27. "(Ah bir bilselerdi) Rabb'imin beni affettiğini ve beni ikramlarla ağırladığını!"

BULALIM

Yâsîn suresinin anlamını baştan sona okuyarak ana konularını bulunuz.

Peygamberimizin (s.a.v.) dosdoğru bir yol üzere olduğu ve ataları uyarılmamış bir toplu-
ma uyarıcı olarak gönderildiği

وَمَآ اَنْزَلْنَا عَلٰى قَوْمِهٖ مِنْ بَعْدِهٖ مِنْ جُنْدٍ مِنَ السَّمَآءِ وَمَا
كُنَّا مُنْزِلِيْنَ ﴿٢٨﴾ اِنْ كَانَتْ اِلَّا صَيْحَةً وَّاحِدَةً فَاِذَا هُمْ
خَامِدُوْنَ ﴿٢٩﴾ يٰحَسْرَةً عَلَى الْعِبَادِ ۚ مَا يَاْتِيْهِمْ مِّنْ رَّسُوْلٍ
اِلَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿٣٠﴾ اَلَمْ يَرَوْا كَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ
مِّنَ الْقُرُوْنِ اَنَّهُمْ اِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُوْنَ ﴿٣١﴾ وَاِنْ كُلٌّ لَّمَّا جَمِيْعٌ
لَّدَيْنَا مُحْضَرُوْنَ ۚ ﴿٣٢﴾ وَاٰيَةٌ لَّهُمُ الْاَرْضُ الْمَيْتَةُ ۚ اَحْيَيْنٰهَا
وَاَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ يَاْكُلُوْنَ ﴿٣٣﴾ وَجَعَلْنَا فِيْهَا جَنّٰتٍ
مِّنْ نَّخِيْلٍ وَّاَعْنَابٍ وَّفَجَّرْنَا فِيْهَا مِنَ الْعُيُوْنِ ۙ ﴿٣٤﴾ لِيَاْكُلُوْا
مِنْ ثَمَرِهٖ ۙ وَمَا عَمِلَتْهُ اَيْدِيْهِمْ ؕ اَفَلَا يَشْكُرُوْنَ ﴿٣٥﴾ سُبْحٰنَ
الَّذِيْ خَلَقَ الْاَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْۢبِتُ الْاَرْضُ وَمِنْ
اَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٣٦﴾ وَاٰيَةٌ لَّهُمُ الَّيْلُ ۚ نَسْلَخُ مِنْهُ
النَّهَارَ فَاِذَا هُمْ مُّظْلِمُوْنَ ۙ ﴿٣٧﴾ وَالشَّمْسُ تَجْرِيْ لِمُسْتَقَرٍّ لَّهَا ؕ
ذٰلِكَ تَقْدِيْرُ الْعَزِيْزِ الْعَلِيْمِ ؕ ﴿٣٨﴾ وَالْقَمَرَ قَدَّرْنٰهُ مَنَازِلَ حَتّٰى
عَادَ كَالْعُرْجُوْنِ الْقَدِيْمِ ﴿٣٩﴾ لَا الشَّمْسُ يَنْۢبَغِيْ لَهَآ اَنْ تُدْرِكَ
الْقَمَرَ وَلَا الَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ ؕ وَكُلٌّ فِيْ فَلَكٍ يَّسْبَحُوْنَ ﴿٤٠﴾

28. Onun vefatından sonra, kavmini helak etmek için üzerlerine gökten bir ordu indirmedik, zaten indirecek de değildik.

29. Sadece tek bir çığlık! Anında hepsi sönüverdi.

30. Yazık şu kullara! Kendilerine gelen her elçiyle mutlaka alay ederlerdi.

31. Onlardan önce nice nesilleri yok ettiğimizi ve bir daha geri dönmediklerini görmezler mi?

32. Elbette onların hepsi, (hesap vermeleri için kıyamet gününde) toplanıp huzurumuza getirilecekler.

33. Ölü toprak onlar için bir delildir! Biz o toprağa su ile hayat verir, oradan taneler çıkarırız da onlardan yerler.

34-35. Meyvelerinden ve elleriyle ürettikleri ürünlerinden yesinler diye, orada üzüm bağları, hurma bahçeleri yarattık ve içlerinden pınarlar akıttık. Buna rağmen hâlâ şükretmeyecekler mi?

36. Toprağın bitirdiklerini, kendilerini ve daha bilmedikleri nice şeyleri çift çift yaratan Allah yücedir, her türlü noksandan münezzehtir!

37. Gece de onlar için bir delildir! Biz, gündüzü ondan sıyırıp çekeriz de birden karanlığa gömülüverirler.

38. Güneş de kendisi için belirlenen bir yörüngede akar gider. Bu güçlü ve her şeyi bilen Allah'ın kanunudur.

39. Ay için de birtakım evreler belirledik. Sonunda o, eğri hurma dalı gibi (hilal) olur, geri döner.

40. Ne Güneş Ay'a kavuşabilir ne de gece gündüzü geçebilir. O gök cisimlerinden her biri, birer yörüngede akar durur.

UYGULAYALIM

Yâsîn suresi 37-40. ayetlerinin anlamlarından hareketle Yüce Allah'ın "Âlemlerin Rabb'i" oluşunu yorumlayınız.

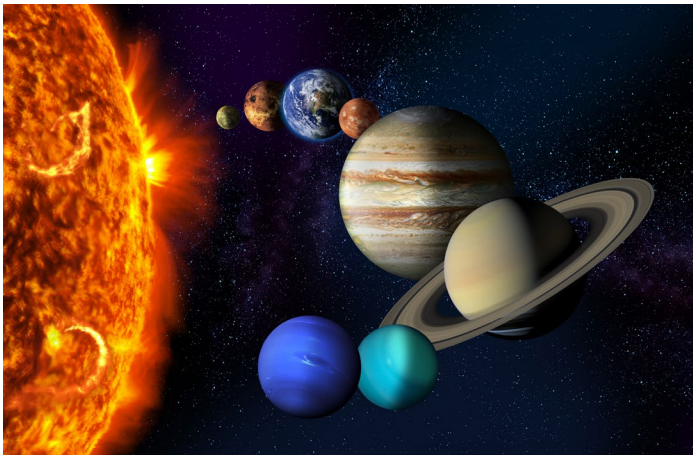

Görsel 4. 6. Kâinattaki tüm varlıklar Allah'ın (c.c.) koyduğu yasalara göre hareket eder.

وَاٰيَةٌ لَّهُمْ اَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِى الْفُلْكِ الْمَشْحُوْنِ ۙ ﴿٤١﴾ وَخَلَقْنَا
لَهُمْ مِّنْ مِّثْلِهٖ مَا يَرْكَبُوْنَ ﴿٤٢﴾ وَاِنْ نَّشَاْ نُغْرِقْهُمْ فَلَا صَرِيْخَ
لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنْقَذُوْنَ ۙ ﴿٤٣﴾ اِلَّا رَحْمَةً مِّنَّا وَمَتَاعًا اِلٰى حِيْنٍ ﴿٤٤﴾
وَاِذَا قِيْلَ لَهُمُ اتَّقُوْا مَا بَيْنَ اَيْدِيْكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُوْنَ ﴿٤٥﴾ وَمَا تَاْتِيْهِمْ مِّنْ اٰيَةٍ مِّنْ اٰيٰتِ رَبِّهِمْ اِلَّا كَانُوْا
عَنْهَا مُعْرِضِيْنَ ﴿٤٦﴾ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ اَنْفِقُوْا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ ۙ
قَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اَنُطْعِمُ مَنْ لَّوْ يَشَآءُ اللّٰهُ
اَطْعَمَهٗٓ ۖ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا فِىْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٤٧﴾ وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هٰذَا
الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٤٨﴾ مَا يَنْظُرُوْنَ اِلَّا صَيْحَةً وَّاحِدَةً
تَاْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُوْنَ ﴿٤٩﴾ فَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ تَوْصِيَةً وَّلَآ اِلٰٓى
اَهْلِهِمْ يَرْجِعُوْنَ ۘ ﴿٥٠﴾ وَنُفِخَ فِى الصُّوْرِ فَاِذَا هُمْ مِّنَ الْاَجْدَاثِ
اِلٰى رَبِّهِمْ يَنْسِلُوْنَ ﴿٥١﴾ قَالُوْا يٰوَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَّرْقَدِنَا ۜ
هٰذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمٰنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُوْنَ ﴿٥٢﴾ اِنْ كَانَتْ اِلَّا
صَيْحَةً وَّاحِدَةً فَاِذَا هُمْ جَمِيْعٌ لَّدَيْنَا مُحْضَرُوْنَ ﴿٥٣﴾ فَالْيَوْمَ
لَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْـًٔا وَّلَا تُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٥٤﴾

41. Soylarını dolu gemilerde taşımamız da onlar için bir delildir.

42. Biz onlar için bunun gibi daha nice binekler yaratırız.

43. Dilersek onları suda boğarız. O zaman ne feryatlarına yetişen bulunur ne de başka türlü kurtarılırlar.

44. Sadece bizden ulaşacak bir rahmet ve onları belli bir zamana kadar yaşatma irademizle hayatta kalırlar.

45. Durum böyleyken onlara, "Geçmişte yaptığınız ve yapacağınız bütün işlerde Allah'tan korkun ki size merhamet edilsin." denildiğinde aldırmazlar.

46. Zaten Rabb'inin ayetlerinden herhangi biri kendilerine geldiğinde, ondan hep yüz çevirmişlerdi.

47. Kâfirlere; "Allah'ın size lütfettiği rızıktan, siz de muhtaçlara harcayın!" denildiğinde, müminlere şöyle derler: "Dilediği takdirde Allah'ın doyurabileceği kimseyi biz mi doyuracakmışız? Gerçekten siz, apaçık bir şaşkınlık içindesiniz."

48. Yine derler ki: "Eğer doğru söylüyorsanız, şu bizi tehdit ettiğiniz kıyamet ne zaman kopacak?"

49. Onların beklediği, sadece bir çığlık! Çekişip dururlarken kendilerini çarpıverecek bir çığlık!

50. O zaman ne vasiyette bulunabilirler ne de ailelerine dönebilirler.

51. Sûra üflendi! İşte mezarlarından kalkıp Rablerinin huzurunda duruşmaya koşuyorlar.

52. "Eyvah bize! Kim kaldırdı bizi kabrimizden?" diyorlar. "Rahman olan Allah'ın vadettiği işte bu imiş. Peygamberler gerçekten doğru söylemiş."

53. Sadece tek bir çığlık kopar! Bunun üzerine hepsi duruşma için huzurumuza toplanırlar.

54. O gün, hiç kimse en ufak bir haksızlığa uğramaz. Siz orada, ancak yaptıklarınızın karşılığını alırsınız.

DİKKAT EDELİM

Yâsîn suresi 52. ayetini okurken sekte ile ilgili kurallara dikkat ediniz.

YORUMLAYALIM

Yâsîn suresi 51-54. ayetlerinde anlatılan kıyamet sahnelerini düşünerek arkadaşlarınızla birlikte yorumlayınız.

اِنَّ اَصْحٰبَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِيْ شُغُلٍ فٰكِهُوْنَ ۚ ﴿٥٥﴾ هُمْ وَاَزْوَاجُهُمْ فِيْ ظِلٰلٍ
عَلَى الْاَرَآئِكِ مُتَّكِـُٔوْنَ ﴿٥٦﴾ لَهُمْ فِيْهَا فَاكِهَةٌ وَّلَهُمْ مَّا يَدَّعُوْنَ ۚ ﴿٥٧﴾ سَلٰمٌ
قَوْلًا مِّنْ رَّبٍّ رَّحِيْمٍ ﴿٥٨﴾ وَامْتَازُوا الْيَوْمَ اَيُّهَا الْمُجْرِمُوْنَ ﴿٥٩﴾ اَلَمْ اَعْهَدْ
اِلَيْكُمْ يٰبَنِيْٓ اٰدَمَ اَنْ لَّا تَعْبُدُوا الشَّيْطٰنَ ۚ اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ۙ ﴿٦٠﴾ وَاَنِ
اعْبُدُوْنِيْ ؕ هٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيْمٌ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ اَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيْرًا ؕ
اَفَلَمْ تَكُوْنُوْا تَعْقِلُوْنَ ﴿٦٢﴾ هٰذِهٖ جَهَنَّمُ الَّتِيْ كُنْتُمْ تُوْعَدُوْنَ ﴿٦٣﴾ اِصْلَوْهَا
الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿٦٤﴾ اَلْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلٰٓى اَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَآ
اَيْدِيْهِمْ وَتَشْهَدُ اَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ نَشَآءُ لَطَمَسْنَا عَلٰٓى
اَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَاَنّٰى يُبْصِرُوْنَ ﴿٦٦﴾ وَلَوْ نَشَآءُ لَمَسَخْنٰهُمْ عَلٰى
مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوْا مُضِيًّا وَّلَا يَرْجِعُوْنَ ﴿٦٧﴾ وَمَنْ نُّعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي
الْخَلْقِ ؕ اَفَلَا يَعْقِلُوْنَ ﴿٦٨﴾ وَمَا عَلَّمْنٰهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْۢبَغِيْ لَهٗ ؕ اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ
وَّقُرْاٰنٌ مُّبِيْنٌ ۙ ﴿٦٩﴾ لِّيُنْذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَّيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ﴿٧٠﴾

YORUMLAYALIM

Yâsîn suresi 55-58. ayetlerinde anlatılan cennet tasvirlerini arkadaşlarınızla birlikte yorumlayınız.

55. Cennetlikler bugün, nimetler içinde sefa sürerler.

56. Kendileri ve eşleri gölgeliklerde tahtlarına kurulurlar.

57. Orada onlara her çeşit meyve vardır. Bütün arzuları yerine getirilir.

58. Bir de merhametli Rabb'in söylediği "selam" vardır.

59. Allah şöyle buyurur: "Ayrılın bir tarafa bugün, ey suçlular!"

60-61. "Ey Âdemoğulları! Size, "Sakın şeytana tapmayın! Çünkü o, sizin apaçık bir düşmanınızdır. Bana kulluk edin! Dosdoğru yol budur." diye tavsiye etmedim mi?"

62. "Böyleyken şeytan, içinizden nice nesilleri yoldan çıkardı. Neden aklınızı kullanmıyorsunuz?"

63. "İşte tehdit edildiğiniz cehennem!"

64. "İnkârınız sebebiyle bugün girin oraya!"

65. O gün onların ağızlarını mühürleriz. Yaptıklarını bize elleri söyler, ayakları da şahitlik eder.

66. Dileseydik, (dünyada da) gözlerini büsbütün kör ederdik. O zaman yol bulmaya çalışırlardı. Ama nasıl görebilirlerdi ki?

67. Dileseydik, oldukları yerde onların şekillerini değiştirirdik de ne ileriye gitmeye güçleri yeterdi ne de geri gelmeye!

68. Biz kime uzun ömür verirsek yaratılışını tersine çevririz. Hâlâ akıllarını kullanmazlar mı?

69. Biz Peygambere şiir öğretmedik. Zaten ona yaraşmazdı da. O, bir öğüt ve apaçık bir Kur'an'dır.

70. Diri olanları uyarsın ve böylece kâfirler hakkındaki ilahi hüküm kesinleşsin diye indirilmiştir.

PAYLAŞALIM

Yâsîn suresi 55-58. ayetlerinde anlatılan cennet tasvirleriyle ilgili düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

YORUMLAYALIM

Yâsîn suresi 69-70. ayetlerini göz önünde bulundurarak Kur'an'ın gönderiliş amacını yorumlayınız.

اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ اَيْدِيْنَآ اَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا
مَالِكُوْنَ ﴿٧١﴾ وَذَلَّلْنٰهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوْبُهُمْ وَمِنْهَا يَاْكُلُوْنَ ﴿٧٢﴾
وَلَهُمْ فِيْهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبُ ؕ اَفَلَا يَشْكُرُوْنَ ﴿٧٣﴾ وَاتَّخَذُوْا مِنْ دُوْنِ
اللّٰهِ اٰلِهَةً لَّعَلَّهُمْ يُنْصَرُوْنَ ؕ ﴿٧٤﴾ لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ نَصْرَهُمْ ۙ وَهُمْ لَهُمْ
جُنْدٌ مُّحْضَرُوْنَ ﴿٧٥﴾ فَلَا يَحْزُنْكَ قَوْلُهُمْ ۘ اِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّوْنَ
وَمَا يُعْلِنُوْنَ ﴿٧٦﴾ اَوَلَمْ يَرَ الْاِنْسَانُ اَنَّا خَلَقْنٰهُ مِنْ نُّطْفَةٍ فَاِذَا هُوَ
خَصِيْمٌ مُّبِيْنٌ ﴿٧٧﴾ وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَّنَسِيَ خَلْقَهٗ ؕ قَالَ مَنْ يُّحْيِ
الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيْمٌ ﴿٧٨﴾ قُلْ يُحْيِيْهَا الَّذِيْٓ اَنْشَاَهَآ اَوَّلَ مَرَّةٍ ؕ وَهُوَ
بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيْمٌ ۙ ﴿٧٩﴾ اَلَّذِيْ جَعَلَ لَكُمْ مِّنَ الشَّجَرِ الْاَخْضَرِ
نَارًا فَاِذَآ اَنْتُمْ مِّنْهُ تُوْقِدُوْنَ ﴿٨٠﴾ اَوَلَيْسَ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضَ بِقٰدِرٍ عَلٰٓى اَنْ يَّخْلُقَ مِثْلَهُمْ ؕ بَلٰى وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيْمُ ﴿٨١﴾
اِنَّمَآ اَمْرُهٗٓ اِذَآ اَرَادَ شَيْـًٔا اَنْ يَّقُوْلَ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿٨٢﴾
فَسُبْحٰنَ الَّذِيْ بِيَدِهٖ مَلَكُوْتُ كُلِّ شَيْءٍ وَّاِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ﴿٨٣﴾

71. Kudretimizle kendileri için (uysal) hayvanlar yarattığımızı görmüyorlar mı? Onlar bu hayvanlara sahip olmuşlardır.

72. Bu hayvanları onların emrine verdik. Onların bazısını binek olarak kullanırlar, bazısını besin olarak yerler.

73. Bu hayvanlarda onlar için nice faydalar ve türlü içecekler vardır. Hâlâ şükretmezler mi?

74. (Kendilerine bu kadar nimetler verildiği hâlde) tuttular, Allah'tan başka tanrılar edindiler. Güya yardıma nail olacaklar!

75. Hâlbuki o tanrı edindikleri putlar onlara yardım edemezler. Aksine kendileri onlar için yardıma hazır askerlerdir.

76. O hâlde (ey Resulüm), üzülme sen onların laflarına! Onların gizlediklerini de iyi biliriz, açıkladıklarını da.

77. İnsan, kendisini bir nutfeden (sperm) yarattığımızı görmedi mi de şimdi apaçık bir düşman kesildi.

78. Kendi yaratılışını unutur da "Şu çürümüş kemikleri kim diriltecek?" diyerek bize misal vermeye kalkışır.

79. De ki: "Onları ilk defa yaratan diriltecektir. O, her türlü yaratmayı bilendir."

80. Sizin için yeşil ağaçtan ateş meydana getiren O'dur. Siz de ateşinizi ondan yakıyorsunuz.

81. Gökleri ve yeri yaratanın, onların benzerlerini yaratmaya gücü yetmez mi ? Elbette gücü yeter. O, her şeyi yaratan, her şeyi bilendir!

82. Allah bir şeyi yaratmak istediğinde ona sadece "Ol!" diye emreder. O da oluverir.

83. Her şeyin egemenliği kendi elinde olan Allah, ne yücedir! Hepiniz ona döndürüleceksiniz.

YORUMLAYALIM

Yâsîn suresi 77-79. ayetlerinde insanın ilk yaratılışı ile ölümden sonraki diriliş arasında kurulan ilişkiyi yorumlayınız.

ARAŞTIRALIM

Yâsîn suresi 80. ayetinde yer alan "yeşil ağaçtan ateş meydana gelmesi" ifadesinin anlamını araştırınız.

ÂL-İ İMRÂN SURESİ (189-194) AYETLER VE ANLAMLARI

وَلِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۟ ﴿١٨٩﴾
اِنَّ فِيْ خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ
لَاٰيٰتٍ لِّاُولِي الْاَلْبَابِ ۙ ﴿١٩٠﴾ اَلَّذِيْنَ يَذْكُرُوْنَ اللّٰهَ قِيَامًا وَّقُعُوْدًا
وَّعَلٰى جُنُوْبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُوْنَ فِيْ خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ
رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هٰذَا بَاطِلًا ۚ سُبْحٰنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾
رَبَّنَآ اِنَّكَ مَنْ تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ اَخْزَيْتَهٗ ؕ وَمَا لِلظّٰلِمِيْنَ
مِنْ اَنْصَارٍ ﴿١٩٢﴾ رَبَّنَآ اِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُّنَادِيْ لِلْاِيْمَانِ
اَنْ اٰمِنُوْا بِرَبِّكُمْ فَاٰمَنَّا ۗ رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوْبَنَا وَكَفِّرْ
عَنَّا سَيِّاٰتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْاَبْرَارِ ۚ ﴿١٩٣﴾ رَبَّنَا وَاٰتِنَا مَا وَعَدْتَّنَا
عَلٰى رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ؕ اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيْعَادَ ﴿١٩٤﴾

DİKKAT EDELİM

Âl-i İmrân suresi 189-194. ayetlerini yüzünden ve ezbere okurken tefekkür ve tedebbüre dikkat ediniz.

189. Göklerin ve yerin hükümranlığı Allah'ındır. Allah her şeye hakkıyla gücü yetendir.

190. Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde selim akıl sahipleri için elbette ibretler vardır.

191. Onlar ayaktayken, otururken ve yanları üzerine yatarken Allah'ı anarlar. Göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde düşünürler. "Rabb'imiz! Bunu boş yere yaratmadın, Seni eksikliklerden uzak tutarız. Bizi ateş azabından koru!" derler.

192. "Rabb'imiz! Sen kimi cehennem ateşine sokarsan onu rezil etmişsindir. Zalimlerin hiç yardımcıları yoktur."

193. "Rabb'imiz! Biz, 'Rabb'inize iman edin.' diye imana çağıran bir davetçi işittik, hemen iman ettik. Rabb'imiz! Günahlarımızı bağışla. Kötülüklerimizi ört. Canımızı iyilerle beraber al."

194. "Rabb'imiz! Peygamberlerin aracılığı ile bize vadettiklerini ver bize. Kıyamet günü bizi rezil etme. Şüphesiz sen, vaadinden dönmezsin."

UYGULAYALIM

Âl-i İmrân suresi 191-194. ayetlerinin anlamlarını dikkate alarak hep birlikte dua ediniz.

Görsel 4.7. Rabb'imize hem tek başımıza hem de birlikte dua etmeyi alışkanlık hâline getirmeliyiz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki ayetlerde boş bırakılan yerleri ezberden okuyarak tamamlayınız.

1.	اِلَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا ..... فَلَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ۟
2.	وَمَآ اُمِرُوٓا ..... وَيُقِيمُوا الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوا الزَّكٰوةَ وَذٰلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ۟
3.	وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ۟ ..... وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ
4.	وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ اَمْوَاتٌ۟ ..... لَا تَشْعُرُونَ
5.	وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ اَيْدِيهِمْ سَدًّا ..... فَاَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ
6.	قَالُوا طَٰٓئِرُكُمْ مَعَكُمْ۟ ..... بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُسْرِفُونَ
7.	وَنُفِخَ فِى الصُّورِ ..... اِلٰى رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ
8.	لِيُنْذِرَ ..... وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ
9.	اَلَّذِينَ اِذَآ اَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ۟ ..... رَاجِعُونَ۟
10.	اَلَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللّٰهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلٰى جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِى خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ ..... سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ
11.	وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضٰى۟ ﴿٥﴾ ..... وَجَدَكَ ضَآلًّا فَهَدٰى۟ ﴿٧﴾
12.	وَقَالَ الْاِنْسَانُ مَا لَهَا۟ ﴿٣﴾ ..... بِاَنَّ رَبَّكَ اَوْحٰى لَهَا۟ ﴿٥﴾
13.	فَاَثَرْنَ بِهِ نَقْعًا ﴿٤﴾ ..... اِنَّ الْاِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ۟ ﴿٦﴾
14.	فَاَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ﴿٦﴾ ..... وَاَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ﴿٨﴾

ÇENGEL BULMACA

Aşağıdaki çengel bulmacayı çözünüz.

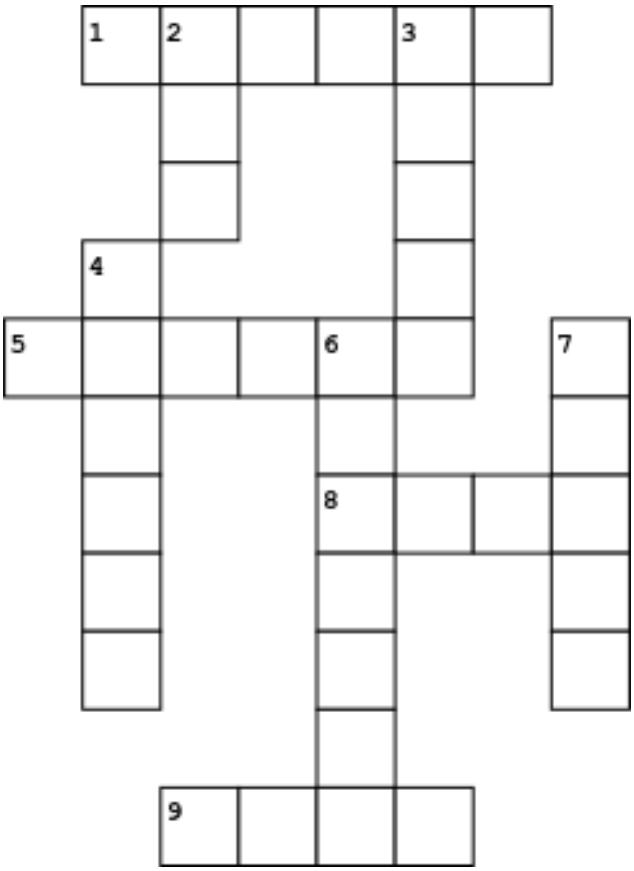

SOLDAN SAĞA

1. Kâria gününde tartıları hafif gelenin varacağı yer

5. Tîn suresinde Yüce Allah'ın üzerine yemin ettiği şeylerden biri

8. "Biz Peyganbere .... öğretmedik. Öğrettiğimiz, bir öğüt ve apaçık bir Kur'an'dır…" ayetlerinde Kur'an'ın benzetilmesi uygun olmayan şey

9. Kur'an'da "kuşluk vakti" anlamına gelen bir kelime ve sure adı

YUKARIDAN AŞAĞIYA

2. Beyyine suresinde adından bahsedilen, içlerinden ırmaklar akan cennet

3. Kur'an'ın kalbi olarak tanımlanan sure

4. Kur'an'da geçen "zilzâl" kelimesinin anlamlarından birisi

6. "Gerçekten her zorlukla beraber bir kolaylık vardır." ayetinin olduğu sure

7. Bakara suresi,153-157. ayetlerinde Yüce Allah'ın, insanları kendisiyle imtihan ettiği şeylerden birisi

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. Ezberlediğiniz surelerin anlamıyla ilgili aşağıda verilen tanılayıcı dallanmış ağaçtaki ifadelerin bazıları doğru bazıları yanlıştır. İlk sorudan başlayarak soruların doğru ya da yanlış olduğuna karar vererek yönlendirici okları takip ediniz. Son olarak ulaştığınız çıkışı işaretleyiniz.

1.

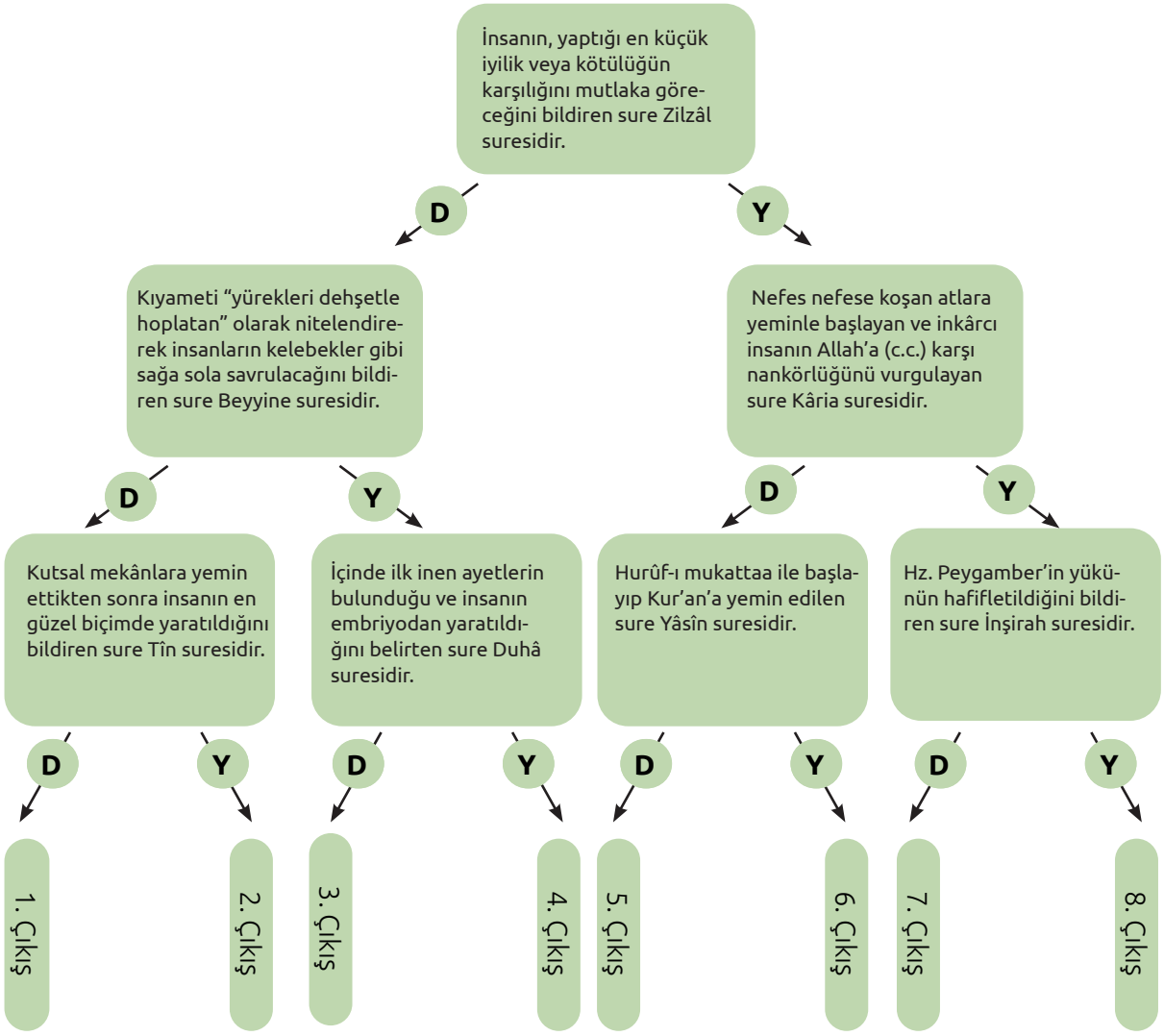

B. Aşağıdaki ayet meallerinin geçtiği sureleri ve ayet numaralarını bularak meallerde boş bırakılan yerleri uygun kelimelerle tamamlayınız.

(gaflet, yetim, diriltme, açlık, güneş, ay, ırmak, tevhit, hanif, tartı, ölüm, yer, azap, rahmet, hesap, kıyamet)

2. Halbuki onlara ancak, dini yalnız O'na has kılarak ve ..... olarak Allah'a kulluk etmeleri, namaz kılmaları ve zekât vermeleri emrolunmuştu. Sağlam din de budur. (..... suresi, ... ayet.)

3. "Rab'leri katında onların ödülleri, içlerinden ..... akan Adn cennetleridir. Orada sürekli kalacaklardır." (..... suresi, ... ayet.)

4. "İşte o gün kimin ..... ağır gelirse memnun kalacağı bir hayat içinde olur." (..... suresi, ... ayetler.)

5. "Öyleyse sakın ..... ezme! Sakın isteyeni azarlama! Rabbinin nimetine gelince; işte onu anlat." (..... suresi, ... ayetler.)

6. "Sen de ataları uyarılmamış, kendileri de ..... içinde kalmış bir toplumu uyarasın diye gönderildin." (..... suresi, ... ayetler.)

7. "..... bitirdiklerini, kendilerini ve daha bilmedikleri nice şeyleri çift çift yaratan Allah yücedir, her türlü noksandan münezzehtir!" (..... suresi, ... ayetler.)

8. "..... de kendisi için belirlenen bir yörüngede akar gider. Bu güçlü ve her şeyi bilen Allah'ın kanunudur." (..... suresi, ... ayetler.)

9. "Andolsun ki sizi biraz korku ve ....., bir de mallar, canlar ve ürünlerden eksilterek deneriz. Sabredenleri müjdele." (..... suresi, ... ayetler.)

10. "Kabirlerdekiler ..... dışarı atıldığı ve kalplerde gizlenenler ortaya çıkarıldığı zaman, insan hâlinin ne olacağını düşünmez mi?" (..... suresi, ... ayetler.)

11. "Rabbimiz! Peygamberlerin aracılığı ile bize vaat ettiklerini ver. Bizi ..... günü rezil etme. Şüphesiz sen, vaadinden dönmezsin." (..... suresi, ... ayetler.)

C. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

12. Kur'an-ı Kerim'le ilgili olarak,

I. Ayetleri üzerinde tefekkür edilmesi
II. Tecvit kurallarına uygun olarak okunması
III. Mesajlarından öğüt ve ibret alınması

ifadelerinden hangileri Kur'an'ı anlayarak okumanın önemini vurgular?

A) Yalnız I B) I, II C) I, III D) II, III E) I, II ve III

13. İnsanların yaşamlarına yön veren şey, düşünceleri ve inançlarıdır. Düşünceleri şekillendiren ise bilgidir. İnsan bilgisinin temelinde ya bir haber ya bir gözlem ya da akıl vardır. Allah (c.c.) **"Hakkında kesin bilgi sahibi olmadığı şeyin peşine düşme..."** (İsrâ suresi, 36. ayet.) buyurarak insanlara söz ve davranışlarında doğru bilgiye dayanmalarını emreder. İnsan, ancak ön yargılarından ve zandan uzaklaştığı zaman olayları nesnel bir biçimde değerlendirme imkânına kavuşur. Kur'an insanların kâinatı gözlemleri neticesinde elde ettikleri bilgilerle doğru inancı bulmalarını ister. Ayrıca doğru bilgiye dayanmayan bir inanç ve davranışın insanı cahiliye yaşantısına götürebileceği uyarısını yapar. Doğru ve sağlam temeller üzerine kurulmuş bir inanç ise insanı iyi ve güzel davranışlarda bulunmaya yönlendirir. Nitekim Kur'an'da iman ile salih amel kavramının birlikte zikredilmesi bunu gösterir.

Bu parçadan çıkarılabilecek <u>en kapsamlı</u> düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ön yargılar ve zan insanın doğru değerlendirme yapmalarına engel olur.
B) Kur'an insanların söz ve davranışlarında doğru bilgiye dayanmalarını ister.
C) Doğru bilgi insanı doğru inanca, doğru inanç ise doğru davranışa ulaştırır.
D) Bilginin kaynakları vahiy, duyu organları ve akıldır.
E) İnsan, aklını ve duyu organlarını kullanarak varlıklar üzerinde tefekkür etmelidir.

14. I. Resulullah'ın (s.a.v.), İslam'ı tebliğe çalışırken Mekkelilerin muhalefetine maruz kalıp içinin daralması
II. Resulullah (s.a.v.) ile ashabının pek yakında genişliğe ve başarıya kavuşacağına işaret edilmesi
III. Müslümanlara her nimetle birlikte külfetinde verilmiş olması
IV. Ahiret yurdunun Allah'tan (c.c.) sakınanlar için daha hayırlı olması

İfadelerden hangisi İnşirah suresinin ana konuları arasında <u>yer almaz</u>?

A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I, II D) III, IV E) II, III ve IV

15. Bazı önemli varlıklar üzerine yemin edilerek insanın değeri vurgulanmış, kötü ahlâkın bu değeri düşürdüğü ifade edilmiştir. İman edip iyi işler yapanlar övülmüş, hesap ve cezayı yalanlayanlar kınanmış, hüküm verenlerin en üstününün Allah (c.c.) olduğu bildirilmiştir.

Bu parçada sözü edilen sure aşağıdakilerden hangisidir?

A) Alak B) Duhâ C) Kâria D) Tîn E) Zilzâl

16. "Yer o dehşetli sarsıntıyla sarsıldığı, ağırlıklarını dışarı attığı ve ----, 'Ne oluyor buna!' dediği zaman. İşte o gün ---- Rabbinin bildirmesiyle bütün haberlerini anlatır. O gün insanlar yaptıkları kendilerine gösterilsin diye bulundukları yerden farklı gruplar hâlinde çıkarlar. Kim zerre miktarı ---- yapmışsa onun karşılığını görür. Kim de zerre miktarı şer işlemişse onun karşılığını görür." (Zilzâl suresi, 1-8. ayetler.)

Zilzâl suresinin mealinde boş bırakılan yerlere sırasıyla hangi kelimeler gelmelidir?

A) Melek-insan-hata

B) İnsan-peygamber-hayır

C) Melek-yer-hayır

D) Peygamber-melek-hata

E) İnsan-yer-hayır

17. I. Cesur gazilerin yaptıkları anlatılarak Allah katındaki değerleri ilan edilir.

II. İbadetlerin yalnızca Allah (c.c.) için yapılması dile getirilir.

III. İnsanoğlunun iyilikbilmezliği ve menfaat düşkünlüğüne dikkat çekilir.

IV. Yeniden diriliş ve Allah'ın (c.c.) her şeyden haberdar olduğu vurgulanır.

İfadelerden hangileri Âdiyat suresinin mesajları arasında yer alır?

A) I, II B) I, III C) II, IV D) I, III ve IV E) II, III ve IV

18. Aşağıdakilerden hangisi Duhâ suresinin mesajları arasında yer almaz?

A) Hz. Peygamber ve müminler hiçbir zaman terk edilmiş bir hâle düşmezler.

B) Yüce Allah, Kur'an sayesinde Hz. Peygamber'in yolunu aydınlatmıştır.

C) Sadece Hz. Peygamber'e değil, bütün Müslümanlara moral verilir.

D) Yetim ve yoksulların gözetilmesi istenerek sosyal bir probleme dikkat çekilir.

E) Allah Teâlâ'nın varlığı, birliği ve tevhit inancının önemine vurgu yapılır.

19. Hüseyin, arkadaşlarına okuduğu bir sureyi anlatır. Surede ilahi bir ihsan olarak insana bilgi araçlarının verildiğinden, din ve ibadet hürriyetini engelleyenlerin kınandığından söz eder. Ayrıca insanın bâtılı savunan zalime uymamasının ifade edildiğinden bahseder.

Hüseyin'in söz ettiği sure aşağıdakilerden hangisidir?

A) Alak B) Beyyine C) Duhâ D) İnşirah E) Zilzâl

D. Aşağıdaki değerlendirme tablosunda size uygun olan yerleri (√) ile işaretleyiniz.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU																
EZBERLEDİĞİM AYETLER VE SURELER	Ezber okurken takılmıyorum				Hareke hatası yapmıyorum				Harfleri mahreçlerinden çıkarıyorum				Tecvidleri uyguluyorum			
	Çok iyi	İyi	Orta	Zayıf	Çok iyi	İyi	Orta	Zayıf	Çok iyi	İyi	Orta	Zayıf	Çok iyi	İyi	Orta	Zayıf
Duhâ Suresi																
İnşirah Suresi																
Tîn Suresi																
Alak Suresi																
Beyyine Suresi																
Zilzâl Suresi																
Âdiyat Suresi																
Kâria Suresi																
Bakara Suresi (153-157) Ayetler																
Yâsîn Suresi (1. sayfa)																
Yâsîn Suresi (2. sayfa)																
Yâsîn Suresi (3. sayfa)																
Yâsîn Suresi (4. sayfa)																
Yâsîn Suresi (5. sayfa)																
Yâsîn Suresi (6. sayfa)																
Âl-i İmrân Suresi (189-194) Ayetler																

3.
ÜNİTE

YÜZÜNDEN OKUNACAK
SURELER VE ANLAMLARI

(Besmele her hayrın başıdır.)

ÜNİTEMİZE HAZIRLANALIM

1. “En’âm, A’râf, Enfal, Tevbe, Lokman ve Fâtır” surelerini hangi kârilerden dinlemek isterdiniz?
2. Enfal suresinde geçen konular hakkında neler biliyorsunuz?
3. Allah’ın (c.c.) varlığına ve birliğine işaret eden kâinat olaylarına hangi örnekler verilebilir?
3. İlahi vahye niçin ihtiyaç vardır?
4. Lokman suresinin dile getirdiği ahlaki ilkeler neler olabilir?

KONTROL LİSTESİ

Yüzünden okunacak sureler ve anlamlarıyla ilgili aşağıda listelenen davranışlardan öğrencilerin kazandığı beceriler için **"EVET"**, kazanamadığı beceriler için **"HAYIR"** kutucuğunu işaretleyiniz. Tüm ifadeleri işaretlemeyi unutmayınız.

Adı ve Soyadı: Numarası ve Sınıfı: /

S. No	Ölçütler	Evet	Hayır
1	En'âm suresini mahreç ve tecvit ile ilgili öğrendiği teorik bilgileri kullanarak yüzünden hatasız okudu.		
2	En'âm suresinin ana temasını açıkladı.		
3	A'râf suresini usulüne uygun olarak yüzünden hatasız okudu.		
4	A'râf suresinin içeriğini ana hatlarıyla söyledi.		
5	Enfal suresini usulüne uygun olarak yüzünden hatasız okudu.		
6	Enfal suresinde öne çıkan mesajları sıraladı.		
7	Tevbe suresini usulüne uygun olarak yüzünden hatasız okudu.		
8	Tevbe suresinin ana temasını açıkladı.		
9	Lokman suresini hadr, tedvir ve tertil ölçülerine göre yüzünden hatasız okudu.		
10	Lokman suresinde verilen ahlaki ilkeleri listeledi.		
11	Fâtır suresini usulüne uygun olarak yüzünden hatasız okudu.		
12	Fâtır suresinin ana temasını açıkladı.		
13	Kur'an'ı doğru ve seri okumaya istekli davrandı.		

Yorumlar:

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللّٰهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلٰى ظَهْرِهَا مِنْ دَآبَّةٍ وَّلٰكِنْ
يُّؤَخِّرُهُمْ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ فَاِذَا جَآءَ اَجَلُهُمْ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِعِبَادِهٖ بَصِيْرًا ﴿٤٥﴾

FÂTIR SURESİ

Fâtır suresi ve anlamı

Mekke'de nazil olmuştur, 45 ayettir. Adını birinci ayette geçen "yaratan, yoktan var eden" anlamına gelen "fâtır" kelimesinden alır. Surede Allah'ın (c.c.) varlığına, birliğine ve kudretine işaret eden kozmik deliller sunulur. İlahi mesajın yeryüzündeki taşıyıcısı olan nübüvvet müessesesinin ve ahiret inancının önemi vurgulanır. İnsanları hidayet ve dalalete sevk eden sebepler anlatılır, hak ve bâtıl mücadelesinin sonuçlarına işaret edilir.

BULALIM

Fâtır suresinin anlamını meallerden okuyarak öne çıkan temaları bulunuz.

Peygamberlerin yalanlanması ve doğurduğu sonuçlar

هُوَ الَّذِی جَعَلَكُمْ خَلَآئِفَ فِی الْاَرْضِ ؕ فَمَنْ كَفَرَ فَعَلَیْهِ
كُفْرُهٗ ؕ وَلَا یَزِیْدُ الْكٰفِرِیْنَ كُفْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ اِلَّا مَقْتًا ۚ وَلَا یَزِیْدُ
الْكٰفِرِیْنَ كُفْرُهُمْ اِلَّا خَسَارًا ﴿٣٩﴾ قُلْ اَرَءَیْتُمْ شُرَكَآءَكُمُ الَّذِیْنَ
تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ ؕ اَرُوْنِیْ مَاذَا خَلَقُوْا مِنَ الْاَرْضِ اَمْ لَهُمْ
شِرْكٌ فِی السَّمٰوٰتِ ۚ اَمْ اٰتَیْنٰهُمْ كِتٰبًا فَهُمْ عَلٰی بَیِّنَتٍ مِّنْهُ ۚ بَلْ اِنْ
یَّعِدُ الظّٰلِمُوْنَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا اِلَّا غُرُوْرًا ﴿٤٠﴾ اِنَّ اللّٰهَ یُمْسِكُ
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ اَنْ تَزُوْلَا ۚ وَلَئِنْ زَالَتَاۤ اِنْ اَمْسَكَهُمَا مِنْ اَحَدٍ
مِّنْ بَعْدِهٖ ؕ اِنَّهٗ كَانَ حَلِیْمًا غَفُوْرًا ﴿٤١﴾ وَاَقْسَمُوْا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَیْمَانِهِمْ
لَئِنْ جَآءَهُمْ نَذِیْرٌ لَّیَكُوْنُنَّ اَهْدٰی مِنْ اِحْدَی الْاُمَمِ ۚ فَلَمَّا جَآءَهُمْ
نَذِیْرٌ مَّا زَادَهُمْ اِلَّا نُفُوْرًا ۙ﴿٤٢﴾ اِسْتِكْبَارًا فِی الْاَرْضِ وَمَكْرَ السَّیِّئِ ؕ
وَلَا یَحِیْقُ الْمَكْرُ السَّیِّئُ اِلَّا بِاَهْلِهٖ ؕ فَهَلْ یَنْظُرُوْنَ اِلَّا سُنَّتَ
الْاَوَّلِیْنَ ۚ فَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللّٰهِ تَبْدِیْلًا ۚ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللّٰهِ
تَحْوِیْلًا ﴿٤٣﴾ اَوَلَمْ یَسِیْرُوْا فِی الْاَرْضِ فَیَنْظُرُوْا كَیْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِیْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكَانُوْۤا اَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً ؕ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِیُعْجِزَهٗ
مِنْ شَیْءٍ فِی السَّمٰوٰتِ وَلَا فِی الْاَرْضِ ؕ اِنَّهٗ كَانَ عَلِیْمًا قَدِیْرًا ﴿٤٤﴾

وَالَّذِيٓ اَوْحَيْنَآ اِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا
بَيْنَ يَدَيْهِ ۭ اِنَّ اللّٰهَ بِعِبَادِهٖ لَخَبِيْرٌۢ بَصِيْرٌ ۳۱ ثُمَّ اَوْرَثْنَا
الْكِتٰبَ الَّذِيْنَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا ۚ فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهٖ ۚ
وَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ ۚ وَمِنْهُمْ سَابِقٌۢ بِالْخَيْرٰتِ بِاِذْنِ اللّٰهِ ۭ ذٰلِكَ
هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيْرُ ۭ ۳۲ جَنّٰتُ عَدْنٍ يَّدْخُلُوْنَهَا يُحَلَّوْنَ
فِيْهَا مِنْ اَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَّلُؤْلُؤًا ۚ وَلِبَاسُهُمْ فِيْهَا حَرِيْرٌ ۳۳
وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْٓ اَذْهَبَ عَنَّا الْحَزَنَ ۭ اِنَّ رَبَّنَا لَغَفُوْرٌ
شَكُوْرُۨ ۳۴ اَلَّذِيْٓ اَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِنْ فَضْلِهٖ ۚ لَا يَمَسُّنَا
فِيْهَا نَصَبٌ وَّلَا يَمَسُّنَا فِيْهَا لُغُوْبٌ ۳۵ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا
لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ ۚ لَا يُقْضٰى عَلَيْهِمْ فَيَمُوْتُوْا وَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ
مِّنْ عَذَابِهَا ۭ كَذٰلِكَ نَجْزِيْ كُلَّ كَفُوْرٍ ۚ ۳۶ وَهُمْ يَصْطَرِخُوْنَ
فِيْهَا ۚ رَبَّنَآ اَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِيْ كُنَّا نَعْمَلُ ۭ
اَوَلَمْ نُعَمِّرْكُمْ مَّا يَتَذَكَّرُ فِيْهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاۗءَكُمُ
النَّذِيْرُ ۭ فَذُوْقُوْا فَمَا لِلظّٰلِمِيْنَ مِنْ نَّصِيْرٍ ۳۷ اِنَّ اللّٰهَ عٰلِمُ
غَيْبِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۭ اِنَّهٗ عَلِيْمٌۢ بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ۳۸

وَمَا يَسْتَوِي الْاَعْمٰى وَالْبَصِيرُ ۙ ١٩ وَلَا الظُّلُمٰتُ وَلَا النُّورُ ۙ ٢٠
وَلَا الظِّلُّ وَلَا الْحَرُورُ ۚ ٢١ وَمَا يَسْتَوِي الْاَحْيَآءُ وَلَا الْاَمْوَاتُ ؕ
اِنَّ اللّٰهَ يُسْمِعُ مَنْ يَّشَآءُ ۚ وَمَآ اَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَّنْ فِي الْقُبُورِ ٢٢
اِنْ اَنْتَ اِلَّا نَذِيرٌ ٢٣ اِنَّآ اَرْسَلْنٰكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَّنَذِيرًا ؕ
وَاِنْ مِّنْ اُمَّةٍ اِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ٢٤ وَاِنْ يُّكَذِّبُوكَ فَقَدْ
كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۚ جَآءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ
وَبِالزُّبُرِ وَبِالْكِتٰبِ الْمُنِيرِ ٢٥ ثُمَّ اَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا
فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ۧ ٢٦ اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ
مَآءً ۚ فَاَخْرَجْنَا بِهٖ ثَمَرٰتٍ مُّخْتَلِفًا اَلْوَانُهَا ؕ وَمِنَ الْجِبَالِ
جُدَدٌ بِيضٌ وَّحُمْرٌ مُّخْتَلِفٌ اَلْوَانُهَا وَغَرَابِيبُ سُودٌ ٢٧
وَمِنَ النَّاسِ وَالدَّوَآبِّ وَالْاَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ اَلْوَانُهٗ كَذٰلِكَ ؕ اِنَّمَا
يَخْشَى اللّٰهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمٰٓؤُا ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ٢٨
اِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتٰبَ اللّٰهِ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْفَقُوا مِمَّا
رَزَقْنٰهُمْ سِرًّا وَّعَلَانِيَةً يَّرْجُونَ تِجَارَةً لَّنْ تَبُورَ ۙ ٢٩ لِيُوَفِّيَهُمْ
اُجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُمْ مِّنْ فَضْلِهٖ ؕ اِنَّهٗ غَفُورٌ شَكُورٌ ٣٠

وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ ۖ هٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ سَآئِغٌ شَرَابُهُ وَهٰذَا
مِلْحٌ اُجَاجٌ ؕ وَمِنْ كُلٍّ تَاْكُلُوْنَ لَحْمًا طَرِيًّا وَّتَسْتَخْرِجُوْنَ
حِلْيَةً تَلْبَسُوْنَهَا ۚ وَتَرَى الْفُلْكَ فِيْهِ مَوَاخِرَ لِتَبْتَغُوْا
مِنْ فَضْلِهٖ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿١٢﴾ يُوْلِجُ الَّيْلَ فِي النَّهَارِ
وَيُوْلِجُ النَّهَارَ فِي الَّيْلِ ۙ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۙ كُلٌّ
يَّجْرِيْ لِاَجَلٍ مُّسَمًّى ؕ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ ؕ
وَالَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ مَا يَمْلِكُوْنَ مِنْ قِطْمِيْرٍ ؕ ﴿١٣﴾
اِنْ تَدْعُوْهُمْ لَا يَسْمَعُوْا دُعَآءَكُمْ ۚ وَلَوْ سَمِعُوْا مَا اسْتَجَابُوْا
لَكُمْ ؕ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَكْفُرُوْنَ بِشِرْكِكُمْ ؕ وَلَا يُنَبِّئُكَ
مِثْلُ خَبِيْرٍ ﴿١٤﴾ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اَنْتُمُ الْفُقَرَآءُ اِلَى اللّٰهِ ۚ وَاللّٰهُ هُوَ
الْغَنِيُّ الْحَمِيْدُ ﴿١٥﴾ اِنْ يَّشَاْ يُذْهِبْكُمْ وَيَاْتِ بِخَلْقٍ جَدِيْدٍ ۙ ﴿١٦﴾
وَمَا ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ بِعَزِيْزٍ ﴿١٧﴾ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِّزْرَ اُخْرٰى ؕ
وَاِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ اِلٰى حِمْلِهَا لَا يُحْمَلْ مِنْهُ شَيْءٌ وَّلَوْ كَانَ
ذَا قُرْبٰى ؕ اِنَّمَا تُنْذِرُ الَّذِيْنَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَاَقَامُوا
الصَّلٰوةَ ؕ وَمَنْ تَزَكّٰى فَاِنَّمَا يَتَزَكّٰى لِنَفْسِهٖ ؕ وَاِلَى اللّٰهِ الْمَصِيْرُ ﴿١٨﴾

وَاِنْ يُّكَذِّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ ؕ وَاِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ
الْاُمُورُ ۴ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيٰوةُ
الدُّنْيَا ۪ وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللّٰهِ الْغَرُورُ ۵ اِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ
فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا ؕ اِنَّمَا يَدْعُوا حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ اَصْحَابِ السَّعِيرِ ؕ ۶
اَلَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ؕ وَالَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَاَجْرٌ كَبِيرٌ ۷ اَفَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوٓءُ عَمَلِهِ فَرَاٰهُ حَسَنًا ؕ
فَاِنَّ اللّٰهَ يُضِلُّ مَنْ يَّشَآءُ وَيَهْدِي مَنْ يَّشَآءُ ۫ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ
عَلَيْهِمْ حَسَرَاتٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ۸ وَاللّٰهُ الَّذِي اَرْسَلَ
الرِّيَاحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَسُقْنَاهُ اِلٰى بَلَدٍ مَّيِّتٍ فَاَحْيَيْنَا بِهِ الْاَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا ؕ كَذٰلِكَ النُّشُورُ ۹ مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلّٰهِ الْعِزَّةُ
جَمِيعًا ؕ اِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ ؕ وَالَّذِينَ
يَمْكُرُونَ السَّيِّاٰتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ؕ وَمَكْرُ اُولٰٓئِكَ هُوَ يَبُورُ ۱۰
وَاللّٰهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ اَزْوَاجًا ؕ
وَمَا تَحْمِلُ مِنْ اُنْثٰى وَلَا تَضَعُ اِلَّا بِعِلْمِهِ ؕ وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُّعَمَّرٍ
وَلَا يُنْقَصُ مِنْ عُمُرِهٖٓ اِلَّا فِي كِتَابٍ ؕ اِنَّ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسِيرٌ ۱۱

BULALIM

Gruplara ayrılarak yüzünden okuduğunuz bölümdeki tecvit kurallarını bulunuz. Hangi grubun daha çok tecvit kuralı bulduğunu belirleyiniz.

UYGULAYALIM

Fâtır suresini dinleyiniz. Suredeki tecvitleri bularak sureyi tecvit kurallarına uygun olarak okuyunuz.

سُورَةُ فَاطِرٍ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ
خَمْسٌ وَاَرْبَعُونَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ جَاعِلِ الْمَلٰٓئِكَةِ رُسُلًا اُولِٓي
قصر
اَجْنِحَةٍ مَثْنٰى وَثُلٰثَ وَرُبٰعَ ؕ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَآءُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ
عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝١ مَا يَفْتَحِ اللّٰهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ
لَهَا ۚ وَمَا يُمْسِكْ ۙ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهٖ ؕ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝٢
يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ ؕ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرُ اللّٰهِ
يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ ؕ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ فَاَنّٰى تُؤْفَكُونَ ۝٣

LOKMAN SURESİ

Lokman suresi ve anlamı

Mekke'de nazil olmuştur, 34 ayettir. Adını 12. ve 13. ayetlerde geçen "Lokman" kelimesinden alır. Lokman'ın (a.s.) oğluna verdiği öğütlerin öne çıktığı surede Kur'an'ın hikmet ve hidayet kaynağı olduğu belirtildikten sonra ona tabi olanların temel özellikleri sıralanır. Ardından şirkin anlamsızlığı, tevhidin akliliği anlatılır. İnsanlar körü körüne atalarını taklitten vazgeçmeye davet edilerek büyük oranda dinî ve ahlaki ödevlere vurgu yapılır.

İLKELER ÇIKARALIM

Aşağıdaki ayetleri okuyarak örnekteki gibi ahlaki ilkeler çıkarınız.

Ayet Meali	İlke
"Ant olsun, biz Lokman'a 'Allah'a şükret!' diye hikmet verdik. Kim şükrederse, ancak kendisi için şükretmiş olur. Kim de nankörlük ederse, bilsin ki Allah her bakımdan sınırsız zengindir, övülmeye lâyıktır." (Lokman suresi, 12. ayet.)	Allah'ın (c.c.) verdiği nimetlere şükretmek mümin olmanın en önemli göstergelerindendir.
"Biz insana, ana-babasına iyi davranmasını tavsiye etmişizdir. Çünkü anası onu nice sıkıntılara katlanarak taşımıştır. Sütten ayrılması da iki yıl içinde olur. İşte bunun için önce bana, sonra da ana-babana şükret diye tavsiyede bulunmuşuzdur. Dönüş ancak banadır." (Lokman suresi, 14. ayet.)	
"Eğer onlar seni, hakkında bilgin olmayan bir şeyi körü körüne bana ortak koşman için zorlarlarsa, onlara itaat etme. Onlarla dünyada iyi geçin. Bana yönelenlerin yoluna uy. Sonunda dönüşünüz ancak banadır. O zaman size, yapmış olduklarınızı haber veririm." (Lokman suresi, 15. ayet.)	
"Yavrum! Namazı dosdoğru kıl. İyiliği emret. Kötülükten alıkoy. Başına gelen musibetlere karşı sabırlı ol. Çünkü bunlar kesin olarak emredilmiş işlerdendir." (Lokman suresi, 17. ayet.)	
"Küçümseyerek insanlardan yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Zira Allah, kendini beğenmiş övünüp duran kimseleri asla sevmez." (Lokman suresi, 18. ayet.)	
"Yürüyüşünde tabii ol, sesini alçalt. Unutma ki, seslerin en çirkini merkeplerin sesidir." (Lokman suresi, 19. ayet.)	

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يُولِجُ الَّيْلَ فِى النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِى الَّيْلِ
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۙ كُلٌّ يَّجْرِىٓ اِلٰٓى اَجَلٍ مُّسَمًّى وَّاَنَّ اللّٰهَ
بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ﴿٢٩﴾ ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّ مَا يَدْعُوْنَ
مِنْ دُوْنِهِ الْبَاطِلُ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْعَلِىُّ الْكَبِيْرُ ﴿٣٠﴾ اَلَمْ تَرَ اَنَّ الْفُلْكَ
تَجْرِى فِى الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللّٰهِ لِيُرِيَكُمْ مِّنْ اٰيٰتِهٖ ۭ اِنَّ فِىْ ذٰلِكَ
لَاٰيٰتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُوْرٍ ﴿٣١﴾ وَاِذَا غَشِيَهُمْ مَّوْجٌ كَالظُّلَلِ دَعَوُا
اللّٰهَ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ ۚ فَلَمَّا نَجّٰىهُمْ اِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ ۭ
وَمَا يَجْحَدُ بِاٰيٰتِنَآ اِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُوْرٍ ﴿٣٢﴾ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوْا
رَبَّكُمْ وَاخْشَوْا يَوْمًا لَّا يَجْزِىْ وَالِدٌ عَنْ وَّلَدِهٖ ۡ وَلَا مَوْلُوْدٌ هُوَ جَازٍ
عَنْ وَّالِدِهٖ شَيْـــًٔا ۭ اِنَّ وَعْدَ اللّٰهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنَّكُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا ڤ
وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللّٰهِ الْغَرُوْرُ ﴿٣٣﴾ اِنَّ اللّٰهَ عِنْدَهٗ عِلْمُ السَّاعَةِ ۚ وَيُنَزِّلُ
الْغَيْثَ ۚ وَيَعْلَمُ مَا فِى الْاَرْحَامِ ۭ وَمَا تَدْرِىْ نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ
غَدًا ۭ وَمَا تَدْرِىْ نَفْسٌۢ بِاَيِّ اَرْضٍ تَمُوْتُ ۭ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ خَبِيْرٌ ﴿٣٤﴾

سُورَةُ السَّجْدَةِ مَكِّيَّةٌ
وَهِىَ ثَلَاثُونَ اٰيَةً

اَلَمْ تَرَوْا اَنَّ اللّٰهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ
وَاَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعَمَهُ ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً ؕ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ
فِي اللّٰهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ﴿٢٠﴾ وَاِذَا قِيلَ
لَهُمُ اتَّبِعُوا مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ اٰبَآءَنَا ؕ
اَوَلَوْ كَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ اِلٰى عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٢١﴾ وَمَنْ
يُسْلِمْ وَجْهَهٗٓ اِلَى اللّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ
الْوُثْقٰى ؕ وَاِلَى اللّٰهِ عَاقِبَةُ الْاُمُورِ ﴿٢٢﴾ وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنْكَ
كُفْرُهٗ ؕ اِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ
بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٢٣﴾ نُمَتِّعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ اِلٰى عَذَابٍ
غَلِيظٍ ﴿٢٤﴾ وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ لَيَقُولُنَّ
اللّٰهُ ؕ قُلِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ ؕ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٥﴾ لِلّٰهِ مَا فِي
السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٦﴾ وَلَوْ اَنَّ مَا فِي
الْاَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ اَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمُدُّهٗ مِنْ بَعْدِهٖ سَبْعَةُ اَبْحُرٍ
مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللّٰهِ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٧﴾ مَا خَلْقُكُمْ
وَلَا بَعْثُكُمْ اِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٢٨﴾

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا لُقْمٰنَ الْحِكْمَةَ اَنِ اشْكُرْ لِلّٰهِ ؕ وَمَنْ يَّشْكُرْ فَاِنَّمَا
يَشْكُرُ لِنَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ حَمِيْدٌ ﴿١٢﴾ وَاِذْ قَالَ
لُقْمٰنُ لِابْنِهٖ وَهُوَ يَعِظُهٗ يٰبُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللّٰهِ ؕ اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ
عَظِيْمٌ ﴿١٣﴾ وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ ۚ حَمَلَتْهُ اُمُّهٗ وَهْنًا عَلٰى وَهْنٍ
وَّفِصٰلُهٗ فِيْ عَامَيْنِ اَنِ اشْكُرْ لِيْ وَلِوَالِدَيْكَ ؕ اِلَيَّ الْمَصِيْرُ ﴿١٤﴾
وَاِنْ جَاهَدٰكَ عَلٰٓى اَنْ تُشْرِكَ بِيْ مَا لَيْسَ لَكَ بِهٖ عِلْمٌ فَلَا
تُطِعْهُمَا وَصَاحِبْهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوْفًا ۖ وَّاتَّبِعْ سَبِيْلَ مَنْ اَنَابَ
اِلَيَّ ۚ ثُمَّ اِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَاُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿١٥﴾
يٰبُنَيَّ اِنَّهَآ اِنْ تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِيْ صَخْرَةٍ
اَوْ فِي السَّمٰوٰتِ اَوْ فِي الْاَرْضِ يَاْتِ بِهَا اللّٰهُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَطِيْفٌ
خَبِيْرٌ ﴿١٦﴾ يٰبُنَيَّ اَقِمِ الصَّلٰوةَ وَاْمُرْ بِالْمَعْرُوْفِ وَانْهَ عَنِ
الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ عَلٰى مَآ اَصَابَكَ ؕ اِنَّ ذٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْاُمُوْرِ ۚ ﴿١٧﴾
وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْاَرْضِ مَرَحًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ
لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُوْرٍ ۚ ﴿١٨﴾ وَاقْصِدْ فِيْ مَشْيِكَ وَاغْضُضْ
مِنْ صَوْتِكَ ؕ اِنَّ اَنْكَرَ الْاَصْوَاتِ لَصَوْتُ الْحَمِيْرِ ﴿١٩﴾

سُورَةُ لُقْمٰنَ مَكِّيَّةٌ
وَهِيَ اَرْبَعٌ وَثَلَاثُونَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

الٓمٓ ١ تِلْكَ اٰيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ٢ هُدًى وَرَحْمَةً لِلْمُحْسِنِينَ ٣
اَلَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ هُمْ
يُوقِنُونَ ٤ اُولٰٓئِكَ عَلٰى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ٥
وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ
بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ٦ وَاِذَا
تُتْلٰى عَلَيْهِ اٰيَاتُنَا وَلّٰى مُسْتَكْبِرًا كَاَنْ لَمْ يَسْمَعْهَا كَاَنَّ فِٓي اُذُنَيْهِ
وَقْرًا فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ اَلِيمٍ ٧ اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
لَهُمْ جَنّٰتُ النَّعِيمِ ٨ خَالِدِينَ فِيهَا وَعْدَ اللّٰهِ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ٩ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَاَلْقٰى فِي الْاَرْضِ
رَوَاسِيَ اَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَآبَّةٍ وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَآءِ
مَآءً فَاَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ١٠ هٰذَا خَلْقُ اللّٰهِ فَاَرُونِي
مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ الظّٰلِمُونَ فِي ضَلٰلٍ مُبِينٍ ١١

وَلَقَدْ

TEVBE SURESİ

Tevbe suresi ve anlamı

Medine'de nazil olmuştur, 129 ayettir. Adını Allah'ın (c.c.), kullarının tövbesini kabul edeceğini bildirdiği 104. ayetten alır. Başında besmele olmayan tek suredir. Bazı âlimler bu durumu onun bir önceki surenin devamı niteliğinde oluşuyla açıklamıştır. Surenin içeriği Müslümanların hâkimiyetinin ilân edilmesi, münafıkların ve samimi müminlerin niteliklerinin anlatılması şeklinde üç bölüm halinde ele alınabilir. Surede iman, nifak ve şirkten doğan davranışlar anlatılarak bunları benimseyenler psikolojik tahlile tâbi tutulmuş, her birine ait hükümler belirtilmiş ve değerlendirmeler yapılmıştır.

BULALIM

Tevbe suresinin anlamını meallerden okuyarak öne çıkan temaları bulunuz.

Yaptıkları antlaşmalara bağlı kalmayanlarla ilişkilerin kesilmesi

يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ
وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً ؕ وَاعْلَمُوٓا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٢٣﴾
وَاِذَا مَآ اُنْزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ اَيُّكُمْ زَادَتْهُ
هٰذِهٖٓ اِيمَانًا ۚ فَاَمَّا الَّذِينَ اٰمَنُوا فَزَادَتْهُمْ اِيمَانًا وَهُمْ
يَسْتَبْشِرُونَ ﴿١٢٤﴾ وَاَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ
رِجْسًا اِلٰى رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿١٢٥﴾ اَوَلَا يَرَوْنَ
اَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَرَّةً اَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ
وَلَا هُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٢٦﴾ وَاِذَا مَآ اُنْزِلَتْ سُورَةٌ نَظَرَ بَعْضُهُمْ
اِلٰى بَعْضٍ ؕ هَلْ يَرٰيكُمْ مِنْ اَحَدٍ ثُمَّ انْصَرَفُوا ؕ صَرَفَ اللّٰهُ
قُلُوبَهُمْ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٢٧﴾ لَقَدْ جَآءَكُمْ رَسُولٌ
مِنْ اَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ ۛ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ
بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُفٌ ۛ رَحِيمٌ ﴿١٢٨﴾ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللّٰهُ ۛ
لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿١٢٩﴾

سُورَةُ يُونُسَ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ
مِائَةٌ وَتِسْعُ اٰيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ

وَعَلَى الثَّلٰثَةِ الَّذِيْنَ خُلِّفُوْا ؕ حَتّٰٓى اِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ
الْاَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ اَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوْٓا
اَنْ لَّا مَلْجَاَ مِنَ اللّٰهِ اِلَّآ اِلَيْهِ ؕ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوْبُوْا ؕ
اِنَّ اللّٰهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيْمُ ۝١١٨ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اتَّقُوا
اللّٰهَ وَكُوْنُوْا مَعَ الصّٰدِقِيْنَ ۝١١٩ مَا كَانَ لِاَهْلِ الْمَدِيْنَةِ
وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِّنَ الْاَعْرَابِ اَنْ يَّتَخَلَّفُوْا عَنْ رَّسُوْلِ اللّٰهِ
وَلَا يَرْغَبُوْا بِاَنْفُسِهِمْ عَنْ نَّفْسِهٖ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ لَا يُصِيْبُهُمْ
ظَمَاٌ وَّلَا نَصَبٌ وَّلَا مَخْمَصَةٌ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَلَا يَطَـُٔوْنَ
مَوْطِئًا يَّغِيْظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُوْنَ مِنْ عَدُوٍّ نَّيْلًا
اِلَّا كُتِبَ لَهُمْ بِهٖ عَمَلٌ صَالِحٌ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُضِيْعُ اَجْرَ
الْمُحْسِنِيْنَ ۙ ۝١٢٠ وَلَا يُنْفِقُوْنَ نَفَقَةً صَغِيْرَةً وَّلَا كَبِيْرَةً
وَّلَا يَقْطَعُوْنَ وَادِيًا اِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللّٰهُ اَحْسَنَ
مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ۝١٢١ وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُوْنَ لِيَنْفِرُوْا كَآفَّةً ؕ
فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَآئِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوْا فِى الدِّيْنِ
وَلِيُنْذِرُوْا قَوْمَهُمْ اِذَا رَجَعُوْٓا اِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُوْنَ ۝١٢٢ ۧ

اَلتَّآئِبُونَ الْعَابِدُونَ الْحَامِدُونَ السَّآئِحُونَ الرَّاكِعُونَ
السَّاجِدُونَ الْاٰمِرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ
الْمُنْكَرِ وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللّٰهِ ؕ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾
مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ اٰمَنُوٓا اَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ
وَلَوْ كَانُٓوا اُولِي قُرْبٰى مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ اَنَّهُمْ
اَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١١٣﴾ وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ اِبْرٰهِيمَ
لِاَبِيهِ اِلَّا عَنْ مَوْعِدَةٍ وَعَدَهَٓا اِيَّاهُ ۚ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُٓ اَنَّهُ
عَدُوٌّ لِلّٰهِ تَبَرَّاَ مِنْهُ ؕ اِنَّ اِبْرٰهِيمَ لَاَوَّاهٌ حَلِيمٌ ﴿١١٤﴾ وَمَا
كَانَ اللّٰهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ اِذْ هَدٰيهُمْ حَتّٰى يُبَيِّنَ
لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾ اِنَّ اللّٰهَ
لَهُ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ ؕ يُحْيِي وَيُمِيتُ ؕ وَمَا لَكُمْ
مِنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١١٦﴾ لَقَدْ تَابَ اللّٰهُ
عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْاَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ
فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ
فَرِيقٍ مِنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ ؕ اِنَّهُ بِهِمْ رَؤُفٌ رَحِيمٌ ﴿١١٧﴾

وَعَلَى الثَّلٰثَةِ

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ
الْمُؤْمِنِينَ وَإِرْصَادًا لِمَنْ حَارَبَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ ؕ
وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَآ إِلَّا الْحُسْنٰى ؕ وَاللّٰهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ
لَكَاذِبُونَ ﴿١٠٧﴾ لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا ؕ لَمَسْجِدٌ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوٰى
مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ ؕ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ
أَنْ يَتَطَهَّرُوا ؕ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِينَ ﴿١٠٨﴾ أَفَمَنْ أَسَّسَ
بُنْيَانَهُ عَلٰى تَقْوٰى مِنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسَّسَ
بُنْيَانَهُ عَلٰى شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ ؕ
وَاللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظّٰلِمِينَ ﴿١٠٩﴾ لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ
الَّذِى بَنَوْا رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّآ أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ ؕ
وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١١٠﴾ إِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ ؕ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ
اللّٰهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرٰيةِ
وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْاٰنِ ؕ وَمَنْ أَوْفٰى بِعَهْدِهِ مِنَ اللّٰهِ فَاسْتَبْشِرُوا
بِبَيْعِكُمُ الَّذِى بَايَعْتُمْ بِهِ ؕ وَذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١١﴾

وَالسّٰبِقُونَ الْاَوَّلُونَ مِنَ الْمُهٰجِرِينَ وَالْاَنْصَارِ وَالَّذِينَ
اتَّبَعُوهُمْ بِاِحْسَانٍ ۙ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَاَعَدَّ لَهُمْ
جَنّٰتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الْاَنْهٰرُ خَالِدِينَ فِيهَآ اَبَدًا ۭ ذٰلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿١٠٠﴾ وَمِمَّنْ حَوْلَكُمْ مِنَ الْاَعْرَابِ مُنٰفِقُونَ ۛ وَمِنْ اَهْلِ
الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى النِّفَاقِ لَا تَعْلَمُهُمْ ۭ نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ ۭ سَنُعَذِّبُهُمْ
مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ اِلٰى عَذَابٍ عَظِيمٍ ۚ ﴿١٠١﴾ وَاٰخَرُونَ اعْتَرَفُوا
بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا صَالِحًا وَّاٰخَرَ سَيِّئًا ۭ عَسَى اللّٰهُ
اَنْ يَّتُوبَ عَلَيْهِمْ ۭ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٠٢﴾ خُذْ مِنْ اَمْوَالِهِمْ
صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ ۭ اِنَّ صَلٰوتَكَ
سَكَنٌ لَّهُمْ ۭ وَاللّٰهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٣﴾ اَلَمْ يَعْلَمُوٓا اَنَّ اللّٰهَ
هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهٖ وَيَاْخُذُ الصَّدَقٰتِ وَاَنَّ اللّٰهَ
هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾ وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللّٰهُ عَمَلَكُمْ
وَرَسُولُهٗ وَالْمُؤْمِنُونَ ۭ وَسَتُرَدُّونَ اِلٰى عٰلِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۚ ﴿١٠٥﴾ وَاٰخَرُونَ مُرْجَوْنَ لِاَمْرِ
اللّٰهِ اِمَّا يُعَذِّبُهُمْ وَاِمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ ۭ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠٦﴾

وَالَّذِينَ

يَعْتَذِرُونَ اِلَيْكُمْ اِذَا رَجَعْتُمْ اِلَيْهِمْ ؕ قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا
لَنْ نُّؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ نَبَّاَنَا اللّٰهُ مِنْ اَخْبَارِكُمْ ؕ وَسَيَرَى اللّٰهُ
عَمَلَكُمْ وَرَسُوْلُهٗ ثُمَّ تُرَدُّوْنَ اِلٰى عٰلِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ
فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٩٤﴾ سَيَحْلِفُوْنَ بِاللّٰهِ
لَكُمْ اِذَا انْقَلَبْتُمْ اِلَيْهِمْ لِتُعْرِضُوْا عَنْهُمْ ؕ فَاَعْرِضُوْا
عَنْهُمْ ؕ اِنَّهُمْ رِجْسٌ ۙ وَّمَاْوٰىهُمْ جَهَنَّمُ ۚ جَزَآءًۢ بِمَا كَانُوْا
يَكْسِبُوْنَ ﴿٩٥﴾ يَحْلِفُوْنَ لَكُمْ لِتَرْضَوْا عَنْهُمْ ۚ فَاِنْ تَرْضَوْا
عَنْهُمْ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يَرْضٰى عَنِ الْقَوْمِ الْفٰسِقِيْنَ ﴿٩٦﴾
اَلْاَعْرَابُ اَشَدُّ كُفْرًا وَّنِفَاقًا وَّاَجْدَرُ اَلَّا يَعْلَمُوْا حُدُوْدَ
مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ عَلٰى رَسُوْلِهٖ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿٩٧﴾
وَمِنَ الْاَعْرَابِ مَنْ يَّتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا وَّيَتَرَبَّصُ
بِكُمُ الدَّوَآئِرَ ؕ عَلَيْهِمْ دَآئِرَةُ السَّوْءِ ؕ وَاللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿٩٨﴾
وَمِنَ الْاَعْرَابِ مَنْ يُّؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَيَتَّخِذُ
مَا يُنْفِقُ قُرُبٰتٍ عِنْدَ اللّٰهِ وَصَلَوٰتِ الرَّسُوْلِ ؕ اَلَآ اِنَّهَا قُرْبَةٌ
لَّهُمْ ؕ سَيُدْخِلُهُمُ اللّٰهُ فِىْ رَحْمَتِهٖ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٩٩﴾

رَضُوا بِاَنْ يَّكُوْنُوْا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ
فَهُمْ لَا يَفْقَهُوْنَ ﴿٨٧﴾ لٰكِنِ الرَّسُوْلُ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مَعَهٗ
جٰهَدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ ؕ وَاُولٰٓئِكَ لَهُمُ الْخَيْرٰتُ ز
وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ ﴿٨٨﴾ اَعَدَّ اللّٰهُ قصر لَهُمْ جَنّٰتٍ تَجْرِيْ قصر
مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ؕ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ع ﴿٨٩﴾
وَجَآءَ الْمُعَذِّرُوْنَ مِنَ الْاَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِيْنَ
كَذَبُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ؕ سَيُصِيْبُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْهُمْ
عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٩٠﴾ لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَآءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضٰى
وَلَا عَلَى الَّذِيْنَ لَا يَجِدُوْنَ مَا يُنْفِقُوْنَ حَرَجٌ اِذَا نَصَحُوْا
لِلّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ؕ مَا عَلَى الْمُحْسِنِيْنَ مِنْ سَبِيْلٍ ؕ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ
رَّحِيْمٌ ﴿٩١﴾ وَلَا عَلَى الَّذِيْنَ اِذَا مَآ اَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَآ اَجِدُ
مَآ اَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ ۖ تَوَلَّوْا وَّاَعْيُنُهُمْ تَفِيْضُ مِنَ الدَّمْعِ
حَزَنًا اَلَّا يَجِدُوْا مَا يُنْفِقُوْنَ ؕ ﴿٩٢﴾ اِنَّمَا السَّبِيْلُ عَلَى الَّذِيْنَ
يَسْتَاْذِنُوْنَكَ وَهُمْ اَغْنِيَآءُ ۚ رَضُوْا بِاَنْ يَّكُوْنُوْا مَعَ
الْخَوَالِفِ ۙ وَطَبَعَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٩٣﴾

يَعْتَذِرُوْنَ

اِسْتَغْفِرْ لَهُمْ اَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ ؕ اِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِيْنَ مَرَّةً
فَلَنْ يَّغْفِرَ اللّٰهُ لَهُمْ ؕ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَفَرُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ ؕ وَاللّٰهُ
لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ۝٨٠ فَرِحَ الْمُخَلَّفُوْنَ بِمَقْعَدِهِمْ
خِلٰفَ رَسُوْلِ اللّٰهِ وَكَرِهُوْٓا اَنْ يُّجَاهِدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ
فِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَقَالُوْا لَا تَنْفِرُوْا فِى الْحَرِّ ؕ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ اَشَدُّ
حَرًّا ؕ لَوْ كَانُوْا يَفْقَهُوْنَ ۝٨١ فَلْيَضْحَكُوْا قَلِيْلًا وَّلْيَبْكُوْا كَثِيْرًا ۚ
جَزَآءً بِمَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ۝٨٢ فَاِنْ رَّجَعَكَ اللّٰهُ اِلٰى طَآئِفَةٍ
مِّنْهُمْ فَاسْتَاْذَنُوْكَ لِلْخُرُوْجِ فَقُلْ لَّنْ تَخْرُجُوْا مَعِىَ اَبَدًا
وَّلَنْ تُقَاتِلُوْا مَعِىَ عَدُوًّا ؕ اِنَّكُمْ رَضِيْتُمْ بِالْقُعُوْدِ اَوَّلَ مَرَّةٍ
فَاقْعُدُوْا مَعَ الْخٰلِفِيْنَ ۝٨٣ وَلَا تُصَلِّ عَلٰٓى اَحَدٍ مِّنْهُمْ مَّاتَ اَبَدًا
وَّلَا تَقُمْ عَلٰى قَبْرِهٖ ؕ اِنَّهُمْ كَفَرُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَمَاتُوْا وَهُمْ
فٰسِقُوْنَ ۝٨٤ وَلَا تُعْجِبْكَ اَمْوَالُهُمْ وَاَوْلَادُهُمْ ؕ اِنَّمَا يُرِيْدُ اللّٰهُ
اَنْ يُّعَذِّبَهُمْ بِهَا فِى الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ اَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كٰفِرُوْنَ ۝٨٥ وَاِذَآ
اُنْزِلَتْ سُوْرَةٌ اَنْ اٰمِنُوْا بِاللّٰهِ وَجَاهِدُوْا مَعَ رَسُوْلِهِ اسْتَاْذَنَكَ
اُولُوا الطَّوْلِ مِنْهُمْ وَقَالُوْا ذَرْنَا نَكُنْ مَّعَ الْقٰعِدِيْنَ ۝٨٦

قصر

يَآ اَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ ؕ
وَمَاْوٰيهُمْ جَهَنَّمُ ؕ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٧٣﴾ يَحْلِفُونَ بِاللّٰهِ
مَا قَالُوا ؕ وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ اِسْلَامِهِمْ
وَهَمُّوا بِمَا لَمْ يَنَالُوا ۚ وَمَا نَقَمُوٓا اِلَّآ اَنْ اَغْنٰيهُمُ اللّٰهُ
وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهٖ ۚ فَاِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا لَهُمْ ۚ وَاِنْ
يَتَوَلَّوْا يُعَذِّبْهُمُ اللّٰهُ عَذَابًا اَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ ۚ
وَمَا لَهُمْ فِي الْاَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٧٤﴾ وَمِنْهُمْ
مَنْ عَاهَدَ اللّٰهَ لَئِنْ اٰتٰينَا مِنْ فَضْلِهٖ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ
مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٧٥﴾ فَلَمَّآ اٰتٰيهُمْ مِنْ فَضْلِهٖ بَخِلُوا بِهٖ
وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٧٦﴾ فَاَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ
اِلٰى يَوْمِ يَلْقَوْنَهٗ بِمَآ اَخْلَفُوا اللّٰهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُوا
يَكْذِبُونَ ﴿٧٧﴾ اَلَمْ يَعْلَمُوٓا اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوٰيهُمْ
وَاَنَّ اللّٰهَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ۚ ﴿٧٨﴾ اَلَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ
مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ اِلَّا جُهْدَهُمْ
فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ ؕ سَخِرَ اللّٰهُ مِنْهُمْ ۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

اِسْتَغْفِرْ

كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوٓا اَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَّاَكْثَرَ اَمْوَالًا
وَّاَوْلَادًا ؕ فَاسْتَمْتَعُوا بِخَلَاقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلَاقِكُمْ
كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلَاقِهِمْ وَخُضْتُمْ
كَالَّذِى خَاضُوا ؕ اُولٰٓئِكَ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ فِى الدُّنْيَا
وَالْاٰخِرَةِ ۚ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٦٩﴾ اَلَمْ يَاْتِهِمْ نَبَاُ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَقَوْمِ اِبْرٰهِيمَ
وَاَصْحَابِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَاتِ ؕ اَتَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ ۚ
فَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلٰكِنْ كَانُوٓا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ
﴿٧٠﴾ وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَآءُ بَعْضٍ ۘ
يَاْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ
الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَيُطِيعُونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهٗ ؕ اُولٰٓئِكَ
سَيَرْحَمُهُمُ اللّٰهُ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾ وَعَدَ اللّٰهُ
الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنّٰتٍ تَجْرِى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ
خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسٰكِنَ طَيِّبَةً فِى جَنّٰتِ عَدْنٍ ؕ
وَرِضْوَانٌ مِنَ اللّٰهِ اَكْبَرُ ؕ ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٧٢﴾

يَحْلِفُونَ بِاللّٰهِ لَكُمْ لِيُرْضُوكُمْ ۚ وَاللّٰهُ وَرَسُولُهٗٓ اَحَقُّ
اَنْ يُّرْضُوهُ اِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٦٢﴾ اَلَمْ يَعْلَمُوٓا اَنَّهٗ
مَنْ يُّحَادِدِ اللّٰهَ وَرَسُولَهٗ فَاَنَّ لَهٗ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا ۭ
ذٰلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ ﴿٦٣﴾ يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ اَنْ تُنَزَّلَ
عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ ۭ قُلِ اسْتَهْزِءُوْٓا ۚ
اِنَّ اللّٰهَ مُخْرِجٌ مَا تَحْذَرُونَ ﴿٦٤﴾ وَلَئِنْ سَاَلْتَهُمْ
لَيَقُولُنَّ اِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ ۭ قُلْ اَبِاللّٰهِ وَاٰيَاتِهٖ
وَرَسُولِهٖ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ
بَعْدَ اِيمَانِكُمْ ۭ اِنْ نَّعْفُ عَنْ طَاۗىِٕفَةٍ مِّنْكُمْ
نُعَذِّبْ طَاۗىِٕفَةً بِاَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٦٦﴾ اَلْمُنَافِقُونَ
وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِّنْۢ بَعْضٍ ۘ يَاْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ
وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ اَيْدِيَهُمْ ۭ نَسُوا اللّٰهَ
فَنَسِيَهُمْ ۭ اِنَّ الْمُنٰفِقِينَ هُمُ الْفٰسِقُونَ ﴿٦٧﴾ وَعَدَ اللّٰهُ
الْمُنٰفِقِينَ وَالْمُنٰفِقٰتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ
فِيهَا ۭ هِيَ حَسْبُهُمْ ۚ وَلَعَنَهُمُ اللّٰهُ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٦٨﴾

كَالَّذِينَ

فَلَا تُعْجِبْكَ اَمْوَالُهُمْ وَلَآ اَوْلَادُهُمْ ؕ اِنَّمَا يُرِيْدُ اللّٰهُ
لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ اَنْفُسُهُمْ وَهُمْ
كٰفِرُوْنَ ﴿٥٥﴾ وَيَحْلِفُوْنَ بِاللّٰهِ اِنَّهُمْ لَمِنْكُمْ ؕ وَمَا هُمْ
مِّنْكُمْ وَلٰكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَّفْرَقُوْنَ ﴿٥٦﴾ لَوْ يَجِدُوْنَ مَلْجَاً
اَوْ مَغٰرٰتٍ اَوْ مُدَّخَلًا لَّوَلَّوْا اِلَيْهِ وَهُمْ يَجْمَحُوْنَ ﴿٥٧﴾
وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّلْمِزُكَ فِى الصَّدَقٰتِ ۚ فَاِنْ اُعْطُوْا مِنْهَا رَضُوْا
وَاِنْ لَّمْ يُعْطَوْا مِنْهَآ اِذَا هُمْ يَسْخَطُوْنَ ﴿٥٨﴾ وَلَوْ اَنَّهُمْ رَضُوْا
مَآ اٰتٰىهُمُ اللّٰهُ وَرَسُوْلُهٗ وَقَالُوْا حَسْبُنَا اللّٰهُ سَيُؤْتِيْنَا اللّٰهُ
مِنْ فَضْلِهٖ وَرَسُوْلُهٗٓ ۙ اِنَّآ اِلَى اللّٰهِ رَاغِبُوْنَ ۚ ﴿٥٩﴾ اِنَّمَا
الصَّدَقٰتُ لِلْفُقَرَآءِ وَالْمَسٰكِيْنِ وَالْعٰمِلِيْنَ عَلَيْهَا
وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوْبُهُمْ وَفِى الرِّقَابِ وَالْغٰرِمِيْنَ وَفِىْ سَبِيْلِ اللّٰهِ
وَابْنِ السَّبِيْلِ ؕ فَرِيْضَةً مِّنَ اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ﴿٦٠﴾
وَمِنْهُمُ الَّذِيْنَ يُؤْذُوْنَ النَّبِىَّ وَيَقُوْلُوْنَ هُوَ اُذُنٌ ؕ قُلْ اُذُنُ خَيْرٍ
لَّكُمْ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِيْنَ وَرَحْمَةٌ لِّلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا
مِنْكُمْ ؕ وَالَّذِيْنَ يُؤْذُوْنَ رَسُوْلَ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٦١﴾

حِزْبٌ ٤

لَقَدِ ابْتَغَوُا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَّبُوا لَكَ الْاُمُورَ
حَتّٰى جَآءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ اَمْرُ اللّٰهِ وَهُمْ كَارِهُونَ ﴿٤٨﴾
وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ ائْذَنْ لِى وَلَا تَفْتِنِّىۜ اَلَا فِى الْفِتْنَةِ
سَقَطُواۜ وَاِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٤٩﴾
اِنْ تُصِبْكَ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْۚ وَاِنْ تُصِبْكَ مُصِيبَةٌ يَقُولُوا
قَدْ اَخَذْنَآ اَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ وَيَتَوَلَّوْا وَهُمْ فَرِحُونَ ﴿٥٠﴾
قُلْ لَنْ يُصِيبَنَآ اِلَّا مَا كَتَبَ اللّٰهُ لَنَاۚ هُوَ مَوْلٰيۚنَا
وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾ قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ
بِنَآ اِلَّآ اِحْدَى الْحُسْنَيَيْنِۜ وَنَحْنُ نَتَرَبَّصُ بِكُمْ
اَنْ يُصِيبَكُمُ اللّٰهُ بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهٖٓ اَوْ بِاَيْدِينَاۚ
فَتَرَبَّصُوٓا اِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبِّصُونَ ﴿٥٢﴾ قُلْ اَنْفِقُوا
طَوْعًا اَوْ كَرْهًا لَنْ يُتَقَبَّلَ مِنْكُمْۜ اِنَّكُمْ كُنْتُمْ قَوْمًا
فَاسِقِينَ ﴿٥٣﴾ وَمَا مَنَعَهُمْ اَنْ تُقْبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَاتُهُمْ
اِلَّآ اَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللّٰهِ وَبِرَسُولِهٖ وَلَا يَاْتُونَ الصَّلٰوةَ
اِلَّا وَهُمْ كُسَالٰى وَلَا يُنْفِقُونَ اِلَّا وَهُمْ كَارِهُونَ ﴿٥٤﴾

فَلَا تُعْجِبْكَ

اِنْفِرُوا خِفَافًا وَّثِقَالًا وَّجَاهِدُوا بِاَمْوَالِكُمْ وَاَنْفُسِكُمْ
فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ؕ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ﴿٤١﴾
لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيْبًا وَّسَفَرًا قَاصِدًا لَّاتَّبَعُوْكَ وَلٰكِنْۢ
بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ ؕ وَسَيَحْلِفُوْنَ بِاللّٰهِ لَوِ اسْتَطَعْنَا
لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ ۚ يُهْلِكُوْنَ اَنْفُسَهُمْ ۚ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اِنَّهُمْ
لَكٰذِبُوْنَ ﴿٤٢﴾ عَفَا اللّٰهُ عَنْكَ ۚ لِمَ اَذِنْتَ لَهُمْ حَتّٰى يَتَبَيَّنَ
لَكَ الَّذِيْنَ صَدَقُوْا وَتَعْلَمَ الْكٰذِبِيْنَ ﴿٤٣﴾ لَا يَسْتَاْذِنُكَ
الَّذِيْنَ يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ اَنْ يُّجَاهِدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ
وَاَنْفُسِهِمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِالْمُتَّقِيْنَ ﴿٤٤﴾ اِنَّمَا يَسْتَاْذِنُكَ
الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوْبُهُمْ
فَهُمْ فِيْ رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُوْنَ ﴿٤٥﴾ وَلَوْ اَرَادُوا الْخُرُوْجَ لَاَعَدُّوْا
لَهٗ عُدَّةً وَّلٰكِنْ كَرِهَ اللّٰهُ انْۢبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ وَقِيْلَ
اقْعُدُوْا مَعَ الْقٰعِدِيْنَ ﴿٤٦﴾ لَوْ خَرَجُوْا فِيْكُمْ مَّا زَادُوْكُمْ
اِلَّا خَبَالًا وَّلَاَوْضَعُوْا خِلٰلَكُمْ يَبْغُوْنَكُمُ الْفِتْنَةَ ۚ
وَفِيْكُمْ سَمّٰعُوْنَ لَهُمْ ؕ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌۢ بِالظّٰلِمِيْنَ ﴿٤٧﴾

اِنَّمَا النَّسِیٓءُ زِیَادَةٌ فِی الْكُفْرِ یُضَلُّ بِهِ الَّذِینَ
كَفَرُوا یُحِلُّونَهُ عَامًا وَیُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِّیُوَاطِـُٔوا
عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللّٰهُ فَیُحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللّٰهُ ؕ زُیِّنَ لَهُمْ
سُوٓءُ اَعْمَالِهِمْ ؕ وَاللّٰهُ لَا یَهْدِی الْقَوْمَ الْكَافِرِینَ ۝٣٧
یٰٓاَیُّهَا الَّذِینَ اٰمَنُوا مَا لَكُمْ اِذَا قِیلَ لَكُمُ
انْفِرُوا فِی سَبِیلِ اللّٰهِ اثَّاقَلْتُمْ اِلَی الْاَرْضِ ؕ اَرَضِیتُمْ
بِالْحَیٰوةِ الدُّنْیَا مِنَ الْاٰخِرَةِ ۚ فَمَا مَتَاعُ الْحَیٰوةِ الدُّنْیَا
فِی الْاٰخِرَةِ اِلَّا قَلِیلٌ ۝٣٨ اِلَّا تَنْفِرُوا یُعَذِّبْكُمْ
عَذَابًا اَلِیمًا وَّیَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَیْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ
شَیْـًٔا ؕ وَاللّٰهُ عَلٰی كُلِّ شَیْءٍ قَدِیرٌ ۝٣٩ اِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ
نَصَرَهُ اللّٰهُ اِذْ اَخْرَجَهُ الَّذِینَ كَفَرُوا ثَانِیَ اثْنَیْنِ
اِذْ هُمَا فِی الْغَارِ اِذْ یَقُولُ لِصَاحِبِهٖ لَا تَحْزَنْ اِنَّ
اللّٰهَ مَعَنَا ۚ فَاَنْزَلَ اللّٰهُ سَكِینَتَهُ عَلَیْهِ وَاَیَّدَهُ بِجُنُودٍ
لَّمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِینَ كَفَرُوا السُّفْلٰی ؕ
وَكَلِمَةُ اللّٰهِ هِیَ الْعُلْیَا ؕ وَاللّٰهُ عَزِیزٌ حَكِیمٌ ۝٤٠

اِنْفِرُوا

يُرِيدُونَ اَنْ يُطْفِؤُا نُورَ اللّٰهِ بِاَفْوَاهِهِمْ وَيَاْبَى اللّٰهُ
اِلَّآ اَنْ يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٣٢﴾ هُوَ الَّذِىٓ
اَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدٰى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ
كُلِّهِۙ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾ يَآ اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوٓا
اِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْاَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَاْكُلُونَ اَمْوَالَ
النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِۜ وَالَّذِينَ
يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يُنْفِقُونَهَا فِى سَبِيلِ
اللّٰهِۙ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ اَلِيمٍۙ ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يُحْمٰى عَلَيْهَا فِى نَارِ
جَهَنَّمَ فَتُكْوٰى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْۜ
هٰذَا مَا كَنَزْتُمْ لِاَنْفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ
تَكْنِزُونَ ﴿٣٥﴾ اِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللّٰهِ اثْنَا عَشَرَ
شَهْرًا فِى كِتَابِ اللّٰهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ
مِنْهَآ اَرْبَعَةٌ حُرُمٌۜ ذٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا
فِيهِنَّ اَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَآفَّةً كَمَا
يُقَاتِلُونَكُمْ كَآفَّةًۜ وَاعْلَمُوٓا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٦﴾

حِزْبُ ٣

ثُمَّ يَتُوبُ اللّٰهُ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ عَلٰى مَنْ يَشَآءُ ؕ
وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٧﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوٓا اِنَّمَا
الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ
عَامِهِمْ هٰذَا ۚ وَاِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ
اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖٓ اِنْ شَآءَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٨﴾
قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ
وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللّٰهُ وَرَسُولُهٗ وَلَا يَدِينُونَ
دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ اُوتُوا الْكِتَابَ حَتّٰى يُعْطُوا
الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٢٩﴾ وَقَالَتِ الْيَهُودُ
عُزَيْرُ ِۨابْنُ اللّٰهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ
اللّٰهِ ؕ ذٰلِكَ قَوْلُهُمْ بِاَفْوَاهِهِمْ ۚ يُضَاهِـُٔونَ قَوْلَ الَّذِينَ
كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ ؕ قَاتَلَهُمُ اللّٰهُ ۚ اَنّٰى يُؤْفَكُونَ ﴿٣٠﴾
اِتَّخَذُوٓا اَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ اَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللّٰهِ
وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ ۚ وَمَآ اُمِرُوٓا اِلَّا لِيَعْبُدُوٓا اِلٰهًا
وَاحِدًا ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ؕ سُبْحَانَهٗ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣١﴾

يُرِيدُونَ

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَّاتٍ لَهُمْ فِيهَا
نَعِيمٌ مُقِيمٌ ۙ ﴿٢١﴾ خَالِدِينَ فِيهَآ اَبَدًا ؕ اِنَّ اللّٰهَ عِنْدَهٗٓ اَجْرٌ
عَظِيمٌ ﴿٢٢﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تَتَّخِذُوٓا اٰبَآءَكُمْ
وَاِخْوَانَكُمْ اَوْلِيَآءَ اِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْاِيمَانِ ؕ
وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ اِنْ كَانَ
اٰبَآؤُكُمْ وَاَبْنَآؤُكُمْ وَاِخْوَانُكُمْ وَاَزْوَاجُكُمْ
وَعَشِيرَتُكُمْ وَاَمْوَالٌ نِ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ
كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَآ اَحَبَّ اِلَيْكُمْ مِنَ اللّٰهِ
وَرَسُولِهٖ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهٖ فَتَرَبَّصُوا حَتّٰى يَاْتِيَ اللّٰهُ بِاَمْرِهٖ ؕ
وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٤﴾ لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّٰهُ
فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ ۙ وَيَوْمَ حُنَيْنٍ ۙ اِذْ اَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ
فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْـًٔا وَضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْاَرْضُ
بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُمْ مُدْبِرِينَ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ اَنْزَلَ اللّٰهُ سَكِينَتَهٗ
عَلٰى رَسُولِهٖ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَاَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا
وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا ؕ وَذٰلِكَ جَزَآءُ الْكَافِرِينَ ﴿٢٦﴾

قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبْهُمُ اللّٰهُ بِاَيْدِيكُمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنْصُرْكُمْ
عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ ١٤ وَيُذْهِبْ غَيْظَ
قُلُوبِهِمْ ۗ وَيَتُوبُ اللّٰهُ عَلٰى مَنْ يَشَآءُ ۗ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ١٥
اَمْ حَسِبْتُمْ اَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللّٰهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ
وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلَا رَسُولِهٖ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِيجَةً ۗ
وَاللّٰهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ١٦ مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ اَنْ يَعْمُرُوا
مَسَاجِدَ اللّٰهِ شَاهِدِينَ عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ بِالْكُفْرِ ۗ اُولٰٓئِكَ
حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ ۚ وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ ١٧ اِنَّمَا يَعْمُرُ
مَسَاجِدَ اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ
وَاٰتَى الزَّكٰوةَ وَلَمْ يَخْشَ اِلَّا اللّٰهَ فَعَسٰٓى اُولٰٓئِكَ اَنْ يَكُونُوا
مِنَ الْمُهْتَدِينَ ١٨ اَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَآجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ كَمَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ ۗ
لَا يَسْتَوٗنَ عِنْدَ اللّٰهِ ۗ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِينَ ١٩
اَلَّذِينَ اٰمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ بِاَمْوَالِهِمْ
وَاَنْفُسِهِمْ ۙ اَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللّٰهِ ۗ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفَآئِزُونَ ٢٠

يُبَشِّرُهُمْ

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللّٰهِ وَعِنْدَ
رَسُولِهٖٓ اِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُّمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۚ فَمَا
اسْتَقَامُوا لَكُمْ فَاسْتَقِيمُوا لَهُمْ ۭ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ٧
كَيْفَ وَاِنْ يَّظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا فِيكُمْ
اِلًّا وَّلَا ذِمَّةً ۭ يُرْضُونَكُمْ بِاَفْوَاهِهِمْ وَتَاْبٰى قُلُوبُهُمْ ۚ
وَاَكْثَرُهُمْ فٰسِقُونَ ۚ ٨ اِشْتَرَوْا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ
ثَمَنًا قَلِيلًا فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِهٖ ۭ اِنَّهُمْ سَاۗءَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ٩ لَا يَرْقُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ اِلًّا وَّلَا ذِمَّةً ۭ وَاُولٰۗىِٕكَ
هُمُ الْمُعْتَدُونَ ١٠ فَاِنْ تَابُوْا وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتَوُا الزَّكٰوةَ
فَاِخْوَانُكُمْ فِي الدِّيْنِ ۭ وَنُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّعْلَمُونَ ١١
وَاِنْ نَّكَثُوْٓا اَيْمَانَهُمْ مِّنْۢ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوْا
فِي دِيْنِكُمْ فَقَاتِلُوْٓا اَىِٕمَّةَ الْكُفْرِ ۙ اِنَّهُمْ لَآ اَيْمَانَ لَهُمْ
لَعَلَّهُمْ يَنْتَهُونَ ١٢ اَلَا تُقَاتِلُونَ قَوْمًا نَّكَثُوْٓا اَيْمَانَهُمْ
وَهَمُّوْا بِاِخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ بَدَءُوْكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ ۭ
اَتَخْشَوْنَهُمْ ۚ فَاللّٰهُ اَحَقُّ اَنْ تَخْشَوْهُ اِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ١٣

سُورَةُ التَّوْبَةِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ
مِائَةٌ وَتِسْعٌ وَعِشْرُونَ اٰيَةً

بَرَآءَةٌ مِنَ اللّٰهِ وَرَسُولِهٖٓ اِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۝١
فَسِيحُوا فِي الْاَرْضِ اَرْبَعَةَ اَشْهُرٍ وَاعْلَمُٓوا اَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي
اللّٰهِ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ مُخْزِي الْكَافِرِينَ ۝٢ وَاَذَانٌ مِنَ اللّٰهِ وَرَسُولِهٖٓ
اِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْاَكْبَرِ اَنَّ اللّٰهَ بَرِيٓءٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۙ وَرَسُولُهٗ ۭ
فَاِنْ تُبْتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۚ وَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُٓوا اَنَّكُمْ غَيْرُ
مُعْجِزِي اللّٰهِ ۭ وَبَشِّرِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَذَابٍ اَلِيمٍ ۙ ۝٣ اِلَّا الَّذِينَ
عَاهَدْتُّمْ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوكُمْ شَيْـًٔا وَّلَمْ يُظَاهِرُوا
عَلَيْكُمْ اَحَدًا فَاَتِمُّٓوا اِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ اِلٰى مُدَّتِهِمْ ۭ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ
الْمُتَّقِينَ ۝٤ فَاِذَا انْسَلَخَ الْاَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ
وَجَدْتُّمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَاحْصُرُوهُمْ وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ ۚ فَاِنْ
تَابُوا وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتَوُا الزَّكٰوةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ ۭ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ۝٥ وَاِنْ اَحَدٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَاَجِرْهُ حَتّٰى يَسْمَعَ
كَلَامَ اللّٰهِ ثُمَّ اَبْلِغْهُ مَاْمَنَهٗ ۭ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَعْلَمُونَ ۝٦

كَيْفَ

ENFAL SURESİ

Enfal suresi ve anlamı

Medine'de hicretin ikinci yılında -624- Bedir Savaşı'ndan sonra inmiştir, 75 ayettir. Adını ilk ayetteki "el-enfal" kelimesinden alır. "Enfal", savaş ganimetleri demektir. Surenin esas konusu Bedir Gazvesi ve ganimetler meselesi gibi görünse de gerçekte asıl maksat, Müslümanların her devirdeki düşmanlara karşı alacakları tedbirlerin temel ilkelerini belirlemektir.

İLKELER ÇIKARALIM

Enfal suresinin anlamını meallerden okuyarak öne çıkan mesajları ilkeler hâlinde aşağıya sıralayınız.

Zaferin elde edilmesinde sayı çokluğu değil inanç, azim, cesaret ve ilahi yardım önemlidir.

يَآ اَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ فِيٓ اَيْدِيكُمْ مِنَ الْاَسْرٰٓى ۙ اِنْ يَعْلَمِ اللّٰهُ
فِيْ قُلُوبِكُمْ خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِمَّآ اُخِذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرْ
لَكُمْ ۭ وَاللّٰهُ غَفُوْرٌ رَحِيْمٌ ٧٠ وَاِنْ يُّرِيْدُوْا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا
اللّٰهَ مِنْ قَبْلُ فَاَمْكَنَ مِنْهُمْ ۭ وَاللّٰهُ عَلِيْمٌ حَكِيْمٌ ٧١ اِنَّ الَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَهَاجَرُوْا وَجٰهَدُوْا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ
وَالَّذِيْنَ اٰوَوْا وَّنَصَرُوْٓا اُولٰۗىِٕكَ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاۗءُ بَعْضٍ ۭ وَالَّذِيْنَ
اٰمَنُوْا وَلَمْ يُهَاجِرُوْا مَا لَكُمْ مِّنْ وَّلَايَتِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ حَتّٰى
يُهَاجِرُوْا ۚ وَاِنِ اسْتَنْصَرُوْكُمْ فِي الدِّيْنِ فَعَلَيْكُمُ النَّصْرُ اِلَّا
عَلٰي قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِّيْثَاقٌ ۭ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ٧٢
وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاۗءُ بَعْضٍ ۭ اِلَّا تَفْعَلُوْهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ
فِي الْاَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيْرٌ ۭ ٧٣ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَهَاجَرُوْا وَجٰهَدُوْا
فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ وَالَّذِيْنَ اٰوَوْا وَّنَصَرُوْٓا اُولٰۗىِٕكَ هُمُ الْمُؤْمِنُوْنَ حَقًّا ۭ
لَهُمْ مَّغْفِرَةٌ وَّرِزْقٌ كَرِيْمٌ ٧٤ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا مِنْۢ بَعْدُ وَهَاجَرُوْا
وَجٰهَدُوْا مَعَكُمْ فَاُولٰۗىِٕكَ مِنْكُمْ ۭ وَاُولُوا الْاَرْحَامِ بَعْضُهُمْ
اَوْلٰى بِبَعْضٍ فِيْ كِتٰبِ اللّٰهِ ۭ اِنَّ اللّٰهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ٧٥

وَاِنْ يُّرِيْدُوْٓا اَنْ يَّخْدَعُوْكَ فَاِنَّ حَسْبَكَ اللّٰهُ ؕ هُوَ الَّذِيْٓ اَيَّدَكَ
بِنَصْرِهٖ وَبِالْمُؤْمِنِيْنَ ۙ ٦٢ وَاَلَّفَ بَيْنَ قُلُوْبِهِمْ ؕ لَوْ اَنْفَقْتَ
مَا فِى الْاَرْضِ جَمِيْعًا مَّآ اَلَّفْتَ بَيْنَ قُلُوْبِهِمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ اَلَّفَ
بَيْنَهُمْ ؕ اِنَّهٗ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ٦٣ يٰٓاَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللّٰهُ وَمَنِ
اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ ۧ ٦٤ يٰٓاَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِنِيْنَ
عَلَى الْقِتَالِ ؕ اِنْ يَّكُنْ مِّنْكُمْ عِشْرُوْنَ صٰبِرُوْنَ يَغْلِبُوْا
مِائَتَيْنِ ۚ وَاِنْ يَّكُنْ مِّنْكُمْ مِّائَةٌ يَّغْلِبُوْٓا اَلْفًا مِّنَ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّا يَفْقَهُوْنَ ٦٥ اَلْـٰٔنَ خَفَّفَ اللّٰهُ عَنْكُمْ
وَعَلِمَ اَنَّ فِيْكُمْ ضَعْفًا ؕ فَاِنْ يَّكُنْ مِّنْكُمْ مِّائَةٌ صَابِرَةٌ
يَّغْلِبُوْا مِائَتَيْنِ ۚ وَاِنْ يَّكُنْ مِّنْكُمْ اَلْفٌ يَّغْلِبُوْٓا اَلْفَيْنِ بِاِذْنِ
اللّٰهِ ؕ وَاللّٰهُ مَعَ الصّٰبِرِيْنَ ٦٦ مَا كَانَ لِنَبِيٍّ اَنْ يَّكُوْنَ لَهٗٓ
اَسْرٰى حَتّٰى يُثْخِنَ فِى الْاَرْضِ ؕ تُرِيْدُوْنَ عَرَضَ الدُّنْيَا ۗ وَاللّٰهُ
يُرِيْدُ الْاٰخِرَةَ ؕ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ٦٧ لَوْلَا كِتٰبٌ مِّنَ اللّٰهِ
سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيْمَآ اَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ٦٨ فَكُلُوْا
مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلٰلًا طَيِّبًا ۪ وَّاتَّقُوا اللّٰهَ ؕ اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ۧ ٦٩

يٰٓاَيُّهَا النَّبِيُّ

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِعْمَةً اَنْعَمَهَا عَلٰى قَوْمٍ حَتّٰى يُغَيِّرُوا
مَا بِاَنْفُسِهِمْ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۙ ٥٣ كَدَاْبِ اٰلِ فِرْعَوْنَ ۙ
وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ؕ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِ رَبِّهِمْ ۚ فَاَهْلَكْنَاهُمْ
بِذُنُوبِهِمْ وَاَغْرَقْنَآ اٰلَ فِرْعَوْنَ ۚ وَكُلٌّ كَانُوا ظَالِمِينَ ٥٤ اِنَّ
شَرَّ الدَّوَآبِّ عِنْدَ اللّٰهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۚ ٥٥
اَلَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ
وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ٥٦ فَاِمَّا تَثْقَفَنَّهُمْ فِي الْحَرْبِ فَشَرِّدْ بِهِمْ
مَنْ خَلْفَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ٥٧ وَاِمَّا تَخَافَنَّ مِنْ قَوْمٍ
خِيَانَةً فَانْبِذْ اِلَيْهِمْ عَلٰى سَوَآءٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْخَآئِنِينَ ۘ ٥٨
وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا ؕ اِنَّهُمْ لَا يُعْجِزُونَ ٥٩
وَاَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ
تُرْهِبُونَ بِهٖ عَدُوَّ اللّٰهِ وَعَدُوَّكُمْ وَاٰخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ ۚ
لَا تَعْلَمُونَهُمْ ۚ اَللّٰهُ يَعْلَمُهُمْ ؕ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ
اللّٰهِ يُوَفَّ اِلَيْكُمْ وَاَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ٦٠ وَاِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ
فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ ؕ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ٦١

وَاَطِيعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ
رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا ۭ اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصّٰبِرِينَ ۚ ٤٦ وَلَا تَكُونُوا
كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا وَرِئَآءَ النَّاسِ
وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ ۭ وَاللّٰهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ٤٧
وَاِذْ زَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطٰنُ اَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمُ
الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَاِنِّى جَارٌ لَّكُمْ ۚ فَلَمَّا تَرَاۗءَتِ الْفِئَتٰنِ
نَكَصَ عَلٰى عَقِبَيْهِ وَقَالَ اِنِّى بَرِۗيْٓءٌ مِّنْكُمْ اِنِّٓى اَرٰى
مَا لَا تَرَوْنَ اِنِّٓى اَخَافُ اللّٰهَ ۭ وَاللّٰهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۘ ٤٨ اِذْ يَقُولُ
الْمُنٰفِقُونَ وَالَّذِينَ فِى قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ غَرَّ هٰٓؤُلَاۗءِ دِينُهُمْ ۭ
وَمَنْ يَّتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَاِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ٤٩ وَلَوْ تَرٰٓى
اِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا ۙ الْمَلٰٓئِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ
وَاَدْبَارَهُمْ ۚ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ٥٠ ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ
اَيْدِيكُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ۙ ٥١ كَدَاْبِ
اٰلِ فِرْعَوْنَ ۙ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۭ كَفَرُوا بِاٰيٰتِ اللّٰهِ
فَاَخَذَهُمُ اللّٰهُ بِذُنُوبِهِمْ ۭ اِنَّ اللّٰهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ٥٢

ذٰلِكَ

وَاعْلَمُوٓا اَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَاَنَّ لِلّٰهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ
وَلِذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتٰمٰى وَالْمَسٰكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ ۙ
اِنْ كُنْتُمْ اٰمَنْتُمْ بِاللّٰهِ وَمَآ اَنْزَلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ
يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعٰنِ ۗ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤١﴾ اِذْ اَنْتُمْ
بِالْعُدْوَةِ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدْوَةِ الْقُصْوٰى وَالرَّكْبُ
اَسْفَلَ مِنْكُمْ ۗ وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لَاخْتَلَفْتُمْ فِي الْمِيعٰدِ ۙ
وَلٰكِنْ لِيَقْضِيَ اللّٰهُ اَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا ۙ لِيَهْلِكَ
مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ وَيَحْيٰى مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ ۗ وَاِنَّ اللّٰهَ
لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ۙ ﴿٤٢﴾ اِذْ يُرِيكَهُمُ اللّٰهُ فِي مَنَامِكَ قَلِيلًا ۗ
وَلَوْ اَرٰىكَهُمْ كَثِيرًا لَفَشِلْتُمْ وَلَتَنَازَعْتُمْ فِي الْاَمْرِ
وَلٰكِنَّ اللّٰهَ سَلَّمَ ۗ اِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٤٣﴾ وَاِذْ
يُرِيكُمُوهُمْ اِذِ الْتَقَيْتُمْ فِٓي اَعْيُنِكُمْ قَلِيلًا وَيُقَلِّلُكُمْ
فِٓي اَعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ اللّٰهُ اَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا ۗ وَاِلَى اللّٰهِ
تُرْجَعُ الْاُمُورُ ﴿٤٤﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُٓوا اِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً
فَاثْبُتُوا وَاذْكُرُوا اللّٰهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٤٥﴾

وَمَا لَهُمْ اَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللّٰهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ وَمَا كَانُوٓا اَوْلِيَآءَهٗ ؕ اِنْ اَوْلِيَآؤُهٗٓ اِلَّا الْمُتَّقُونَ
وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾ وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ
عِنْدَ الْبَيْتِ اِلَّا مُكَآءً وَّتَصْدِيَةً ؕ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا
كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٥﴾ اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ
اَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ ؕ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ
تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ ؕ وَالَّذِينَ كَفَرُوٓا
اِلٰى جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ ۙ ﴿٣٦﴾ لِيَمِيزَ اللّٰهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ
وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضَهٗ عَلٰى بَعْضٍ فَيَرْكُمَهٗ جَمِيعًا
فَيَجْعَلَهٗ فِى جَهَنَّمَ ؕ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ۚ ﴿٣٧﴾ قُلْ
لِّلَّذِينَ كَفَرُوٓا اِنْ يَّنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ ۚ وَاِنْ
يَّعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْاَوَّلِينَ ﴿٣٨﴾ وَقَاتِلُوهُمْ حَتّٰى
لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَّيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهٗ لِلّٰهِ ۚ فَاِنِ انْتَهَوْا
فَاِنَّ اللّٰهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣٩﴾ وَاِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوٓا
اَنَّ اللّٰهَ مَوْلٰىكُمْ ؕ نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿٤٠﴾

وَاعْلَمُوٓا

وَاذْكُرُوٓا اِذْ اَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْاَرْضِ تَخَافُونَ
اَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَاٰوٰىكُمْ وَاَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهٖ
وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٦﴾ يٰٓاَيُّهَا
الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تَخُونُوا اللّٰهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُٓوا اَمَانَاتِكُمْ
وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾ وَاعْلَمُٓوا اَنَّمَآ اَمْوَالُكُمْ وَاَوْلَادُكُمْ
فِتْنَةٌ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ عِنْدَهٗٓ اَجْرٌ عَظِيمٌ ۧ ﴿٢٨﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوٓا
اِنْ تَتَّقُوا اللّٰهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ
سَيِّـَٔاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۗ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾
وَاِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ اَوْ يَقْتُلُوكَ
اَوْ يُخْرِجُوكَ ۗ وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللّٰهُ ۗ وَاللّٰهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ ﴿٣٠﴾
وَاِذَا تُتْلٰى عَلَيْهِمْ اٰيَاتُنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَآءُ لَقُلْنَا مِثْلَ
هٰذَآ ۙ اِنْ هٰذَآ اِلَّآ اَسَاطِيرُ الْاَوَّلِينَ ﴿٣١﴾ وَاِذْ قَالُوا اللّٰهُمَّ اِنْ
كَانَ هٰذَا هُوَ الْحَقَّ مِنْ عِنْدِكَ فَاَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِنَ
السَّمَآءِ اَوِ ائْتِنَا بِعَذَابٍ اَلِيمٍ ﴿٣٢﴾ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ
وَاَنْتَ فِيهِمْ ۗ وَمَا كَانَ اللّٰهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٣﴾

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلٰكِنَّ اللّٰهَ قَتَلَهُمْ ۪ وَمَا رَمَيْتَ اِذْ رَمَيْتَ
وَلٰكِنَّ اللّٰهَ رَمٰى ۚ وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَآءً حَسَنًا ۭ
اِنَّ اللّٰهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾ ذٰلِكُمْ وَاَنَّ اللّٰهَ مُوهِنُ كَيْدِ
الْكَافِرِينَ ﴿١٨﴾ اِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَآءَكُمُ الْفَتْحُ ۚ
وَاِنْ تَنْتَهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۚ وَاِنْ تَعُودُوا نَعُدْ ۚ وَلَنْ
تُغْنِيَ عَنْكُمْ فِئَتُكُمْ شَيْـًٔا وَلَوْ كَثُرَتْ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ مَعَ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اَطِيعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَلَا
تَوَلَّوْا عَنْهُ وَاَنْتُمْ تَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا
سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢١﴾ اِنَّ شَرَّ الدَّوَآبِّ عِنْدَ اللّٰهِ
الصُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَوْ عَلِمَ اللّٰهُ فِيهِمْ
خَيْرًا لَّاَسْمَعَهُمْ ۭ وَلَوْ اَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾
يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلّٰهِ وَلِلرَّسُولِ اِذَا دَعَاكُمْ
لِمَا يُحْيِيكُمْ ۚ وَاعْلَمُوٓا اَنَّ اللّٰهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهٖ
وَاَنَّهٗٓ اِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَّا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ
ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَآصَّةً ۚ وَاعْلَمُوٓا اَنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾

وَاذْكُرُوٓا

اِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ اَنِّي مُمِدُّكُمْ
بِاَلْفٍ مِنَ الْمَلٰٓئِكَةِ مُرْدِفِينَ ٩ وَمَا جَعَلَهُ اللّٰهُ اِلَّا بُشْرٰى
وَلِتَطْمَئِنَّ بِهٖ قُلُوبُكُمْ ۚ وَمَا النَّصْرُ اِلَّا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ۗ اِنَّ
اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۚ ١٠ اِذْ يُغَشِّيكُمُ النُّعَاسَ اَمَنَةً مِنْهُ
وَيُنَزِّلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً لِيُطَهِّرَكُمْ بِهٖ وَيُذْهِبَ
عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلٰى قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ
بِهِ الْاَقْدَامَ ۗ ١١ اِذْ يُوحِي رَبُّكَ اِلَى الْمَلٰٓئِكَةِ اَنِّي مَعَكُمْ
فَثَبِّتُوا الَّذِينَ اٰمَنُوا ۗ سَاُلْقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ
فَاضْرِبُوا فَوْقَ الْاَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ۗ ١٢
ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ شَآقُّوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ ۚ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ
فَاِنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ١٣ ذٰلِكُمْ فَذُوقُوهُ وَاَنَّ
لِلْكَافِرِينَ عَذَابَ النَّارِ ١٤ يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اِذَا لَقِيتُمُ
الَّذِينَ كَفَرُوا زَحْفًا فَلَا تُوَلُّوهُمُ الْاَدْبَارَ ۚ ١٥ وَمَنْ يُوَلِّهِمْ
يَوْمَئِذٍ دُبُرَهٗٓ اِلَّا مُتَحَرِّفًا لِقِتَالٍ اَوْ مُتَحَيِّزًا اِلٰى فِئَةٍ فَقَدْ
بَآءَ بِغَضَبٍ مِنَ اللّٰهِ وَمَاْوٰيهُ جَهَنَّمُ ۗ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ١٦

سُورَةُ الْاَنْفَالِ مَدَنِيَّةٌ وَهِيَ
خَمْسٌ وَسَبْعُونَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

يَسْـَٔلُونَكَ عَنِ الْاَنْفَالِ ؕ قُلِ الْاَنْفَالُ لِلّٰهِ وَالرَّسُولِ ۚ فَاتَّقُوا اللّٰهَ
وَاَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ ۖ وَاَطِيعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهٗٓ اِنْ كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ ۝١ اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ اِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ
وَاِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ اٰيَاتُهٗ زَادَتْهُمْ اِيمَانًا وَعَلٰى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ۚ ۝٢
اَلَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلٰوةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ؕ ۝٣ اُولٰٓئِكَ هُمُ
الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا ؕ لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ۚ ۝٤
كَمَٓا اَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ ۖ وَاِنَّ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
لَكَارِهُونَ ۙ ۝٥ يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَاَنَّمَا يُسَاقُونَ
اِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ؕ ۝٦ وَاِذْ يَعِدُكُمُ اللّٰهُ اِحْدَى الطَّٓائِفَتَيْنِ
اَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ اَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ
وَيُرِيدُ اللّٰهُ اَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهٖ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ ۙ ۝٧
لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ۚ ۝٨

حِزْبٌ ٤

اِذْ تَسْتَغِيثُونَ

A'RÂF SURESİ

A'râf suresi ve anlamı

Mekke'de nazil olmuştur, 206 ayettir. Adını 46. ve 48. ayetlerde geçen "el-a'râf" kelimesinden alır. "el-A'râf"; yüksek yerler, yüksek mevkiler demektir. Üslup ve muhteva bakımından bir önceki En'âm suresinin devamı gibi olan A'râf suresinde iman meseleleri, vahyin önemi, ataları körü körüne taklit etmenin yanlışlığı, müminlerle inkârcıların ahiretteki durumlarının mukayesesi gibi itikadi konular işlenir. Bunun yanında geçmiş peygamberlerin hayatlarından örnekler verilerek onların iman uğrundaki mücadeleleri gözler önüne serilir.

A'râf Suresinin İçeriği

Ayetler	Konusu
1-10	Bütün insanlar, kendilerine gönderilmiş olan ilahi mesajı izlemeye davet edilmekte ve ilahi mesajı reddetmenin sonuçları hakkında uyarılmaktadır.
11-25	İnsanoğlunu şeytanın tuzaklarına karşı uyarmak amacıyla Hz. Âdem'in kıssası anlatılır.
26-53	Bazı ilahi talimatların şeytanın talimatları ile olan zıtlıklarını içerir ve her ikisinin sonuçlarının resmi çizilir.
54-58	İlahi mesaj, her şeyi yaratan Allah (c.c.) tarafından gönderildiği için ona uyulması gerektiği, onun kuru toprağı diriltmek için indirilen yağmura benzediği ortaya konulur.
59-171	Nuh, Hud, Salih, Lut, Şuayb, Musa (a.s.) gibi bazı peygamberlerin hayatlarından kesitler sunularak inkârın sonuçları gözler önüne serilir ve bu kesitlerle Hz. Muhammed'in (s.a.v.) daveti arasında ilişki kurulur.
172-174	Âdem'in (a.s.) Allah'ın (c.c.) halifesi olarak atandığı zaman yapılan sözleşmeye dikkat çekilerek onun zürriyetinden gelen bütün insanların verilen o ahdi hatırlaması istenir.
175-179	İlahi mesajı bildiği hâlde buna aldırış etmeyen insan örneğinden söz edilerek bu çağrıyı bâtıl sayanlar uyarılır.
180-198	Kur'anı anlamak için sahip oldukları imkânları yanlış kullanan kişilere değinilir. Hz. Peygamber'in çağrısına karşı gösterilen düşmanca tutumların ciddi sonuçları olacağı dile getirilir.
199-206	Müslümanlara, İslam davetini kabul etmeyen ve ondan yüz çevirenlere karşı takınmaları gereken tavırlar hususunda bazı talimatlar verilir.

اِنَّ وَلِيِّيَ اللّٰهُ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتٰبَ ۚ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصّٰلِحِينَ ﴿١٩٦﴾
وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهٖ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَكُمْ وَلَآ
اَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٧﴾ وَاِنْ تَدْعُوهُمْ اِلَى الْهُدٰى لَا يَسْمَعُوا ؕ
وَتَرٰىهُمْ يَنْظُرُونَ اِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٩٨﴾ خُذِ الْعَفْوَ
وَاْمُرْ بِالْعُرْفِ وَاَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿١٩٩﴾ وَاِمَّا يَنْزَغَنَّكَ
مِنَ الشَّيْطٰنِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ ؕ اِنَّهٗ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠٠﴾
اِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا اِذَا مَسَّهُمْ طٰٓئِفٌ مِنَ الشَّيْطٰنِ تَذَكَّرُوا
فَاِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ ۚ ﴿٢٠١﴾ وَاِخْوَانُهُمْ يَمُدُّونَهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ
لَا يُقْصِرُونَ ﴿٢٠٢﴾ وَاِذَا لَمْ تَاْتِهِمْ بِاٰيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا ؕ قُلْ
اِنَّمَآ اَتَّبِعُ مَا يُوحٰٓى اِلَيَّ مِنْ رَبِّيْ ۚ هٰذَا بَصَآئِرُ مِنْ رَبِّكُمْ
وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠٣﴾ وَاِذَا قُرِئَ الْقُرْاٰنُ
فَاسْتَمِعُوا لَهٗ وَاَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾ وَاذْكُرْ رَبَّكَ
فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ
وَالْاٰصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ ﴿٢٠٥﴾ اِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ
لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهٖ وَيُسَبِّحُونَهٗ وَلَهٗ يَسْجُدُونَ ﴿٢٠٦﴾

سَجْدَةٌ

قُلْ لَّآ اَمْلِكُ لِنَفْسِى نَفْعًا وَّلَا ضَرًّا اِلَّا مَا شَآءَ اللّٰهُ ؕ وَلَوْ كُنْتُ
اَعْلَمُ الْغَيْبَ لَاسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ ۚ وَمَا مَسَّنِىَ السُّوٓءُ ؕ اِنْ
اَنَا اِلَّا نَذِيرٌ وَّبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ۧ ﴿١٨٨﴾ هُوَ الَّذِىْ خَلَقَكُمْ
مِّنْ نَّفْسٍ وَّاحِدَةٍ وَّجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ اِلَيْهَا ۚ فَلَمَّا
تَغَشّٰىهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيْفًا فَمَرَّتْ بِهٖ ۚ فَلَمَّآ اَثْقَلَتْ دَّعَوَا
اللّٰهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ اٰتَيْتَنَا صَالِحًا لَّنَكُوْنَنَّ مِنَ الشّٰكِرِيْنَ ﴿١٨٩﴾ فَلَمَّآ
اٰتٰىهُمَا صَالِحًا جَعَلَا لَهٗ شُرَكَآءَ فِيْمَآ اٰتٰىهُمَا ۚ فَتَعٰلَى اللّٰهُ عَمَّا
يُشْرِكُوْنَ ﴿١٩٠﴾ اَيُشْرِكُوْنَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْـًٔا وَّهُمْ يُخْلَقُوْنَ ۙ ﴿١٩١﴾
وَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ لَهُمْ نَصْرًا وَّلَآ اَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُوْنَ ﴿١٩٢﴾ وَاِنْ
تَدْعُوْهُمْ اِلَى الْهُدٰى لَا يَتَّبِعُوْكُمْ ؕ سَوَآءٌ عَلَيْكُمْ اَدَعَوْتُمُوْهُمْ
اَمْ اَنْتُمْ صَامِتُوْنَ ﴿١٩٣﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ
عِبَادٌ اَمْثَالُكُمْ فَادْعُوْهُمْ فَلْيَسْتَجِيْبُوْا لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ
صٰدِقِيْنَ ﴿١٩٤﴾ اَلَهُمْ اَرْجُلٌ يَّمْشُوْنَ بِهَآ اَمْ لَهُمْ اَيْدٍ يَّبْطِشُوْنَ
بِهَآ اَمْ لَهُمْ اَعْيُنٌ يُّبْصِرُوْنَ بِهَآ اَمْ لَهُمْ اٰذَانٌ يَّسْمَعُوْنَ
بِهَا ؕ قُلِ ادْعُوْا شُرَكَآءَكُمْ ثُمَّ كِيْدُوْنِ فَلَا تُنْظِرُوْنِ ﴿١٩٥﴾

اِنَّ

وَلَقَدْ ذَرَاْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ ۖ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ
بِهَا ۖ وَلَهُمْ اَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا ۖ وَلَهُمْ اٰذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا ۭ
اُولٰٓئِكَ كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ ۭ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٧٩﴾ وَلِلّٰهِ
الْاَسْمَاۗءُ الْحُسْنٰى فَادْعُوْهُ بِهَا ۠ وَذَرُوا الَّذِيْنَ يُلْحِدُوْنَ فِيْٓ اَسْمَاۗىِٕهٖ ۭ
سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٨٠﴾ وَمِمَّنْ خَلَقْنَآ اُمَّةٌ يَّهْدُوْنَ
بِالْحَقِّ وَبِهٖ يَعْدِلُوْنَ ﴿١٨١﴾ وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ
مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٨٢﴾ وَاُمْلِيْ لَهُمْ ۭ اِنَّ كَيْدِيْ مَتِيْنٌ ﴿١٨٣﴾ اَوَلَمْ
يَتَفَكَّرُوْا ۭ مَا بِصَاحِبِهِمْ مِّنْ جِنَّةٍ ۭ اِنْ هُوَ اِلَّا نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿١٨٤﴾ اَوَلَمْ
يَنْظُرُوْا فِيْ مَلَكُوْتِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍ ۙ
وَّاَنْ عَسٰٓى اَنْ يَّكُوْنَ قَدِ اقْتَرَبَ اَجَلُهُمْ ۚ فَبِاَيِّ حَدِيْثٍۢ بَعْدَهٗ
يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٨٥﴾ مَنْ يُّضْلِلِ اللّٰهُ فَلَا هَادِيَ لَهٗ ۭ وَيَذَرُهُمْ فِيْ طُغْيَانِهِمْ
يَعْمَهُوْنَ ﴿١٨٦﴾ يَسْـَٔـلُوْنَكَ عَنِ السَّاعَةِ اَيَّانَ مُرْسٰىهَا ۭ قُلْ اِنَّمَا
عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّيْ ۚ لَا يُجَلِّيْهَا لِوَقْتِهَآ اِلَّا هُوَ ۭ ثَقُلَتْ فِي السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ ۭ لَا تَاْتِيْكُمْ اِلَّا بَغْتَةً ۭ يَسْـَٔـلُوْنَكَ كَاَنَّكَ حَفِيٌّ عَنْهَا ۭ قُلْ
اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللّٰهِ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٨٧﴾

وَاِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَاَنَّهٗ ظُلَّةٌ وَّظَنُّوْٓا اَنَّهٗ وَاقِعٌۢ بِهِمْ ۚ
خُذُوْا مَآ اٰتَيْنٰكُمْ بِقُوَّةٍ وَّاذْكُرُوْا مَا فِيْهِ لَعَلَّكُمْ
تَتَّقُوْنَ ۚ ﴿١٧١﴾ وَاِذْ اَخَذَ رَبُّكَ مِنْۢ بَنِيْٓ اٰدَمَ مِنْ ظُهُوْرِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ
وَاَشْهَدَهُمْ عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ ۚ اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ ؕ قَالُوْا بَلٰى ۚ شَهِدْنَا ۚ
اَنْ تَقُوْلُوْا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اِنَّا كُنَّا عَنْ هٰذَا غٰفِلِيْنَ ۙ ﴿١٧٢﴾ اَوْ تَقُوْلُوْٓا
اِنَّمَآ اَشْرَكَ اٰبَآؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِّنْۢ بَعْدِهِمْ ۚ
اَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُوْنَ ﴿١٧٣﴾ وَكَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ
وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿١٧٤﴾ وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ الَّذِيْٓ اٰتَيْنٰهُ اٰيٰتِنَا
فَانْسَلَخَ مِنْهَا فَاَتْبَعَهُ الشَّيْطٰنُ فَكَانَ مِنَ الْغٰوِيْنَ ﴿١٧٥﴾
وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنٰهُ بِهَا وَلٰكِنَّهٗٓ اَخْلَدَ اِلَى الْاَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوٰىهُ ۚ
فَمَثَلُهٗ كَمَثَلِ الْكَلْبِ ۚ اِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ اَوْ تَتْرُكْهُ
يَلْهَثْ ؕ ذٰلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا ۚ فَاقْصُصِ
الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُوْنَ ﴿١٧٦﴾ سَآءَ مَثَلًا ِۨالْقَوْمُ الَّذِيْنَ
كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَاَنْفُسَهُمْ كَانُوْا يَظْلِمُوْنَ ﴿١٧٧﴾ مَنْ يَّهْدِ اللّٰهُ
فَهُوَ الْمُهْتَدِيْ ۚ وَمَنْ يُّضْلِلْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿١٧٨﴾

وَاِذْ قَالَتْ اُمَّةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعِظُوْنَ قَوْمًا ۙ اللّٰهُ مُهْلِكُهُمْ اَوْ مُعَذِّبُهُمْ
عَذَابًا شَدِيْدًا ؕ قَالُوْا مَعْذِرَةً اِلٰى رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقُوْنَ ﴿١٦٤﴾
فَلَمَّا نَسُوْا مَا ذُكِّرُوْا بِهٖۤ اَنْجَيْنَا الَّذِيْنَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوْٓءِ
وَاَخَذْنَا الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا بِعَذَابٍۭ بَئِيْسٍۢ بِمَا كَانُوْا يَفْسُقُوْنَ ﴿١٦٥﴾
فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَّا نُهُوْا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُوْنُوْا قِرَدَةً خٰسِـِٕيْنَ ﴿١٦٦﴾
وَاِذْ تَاَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ مَنْ يَّسُوْمُهُمْ
سُوْٓءَ الْعَذَابِ ؕ اِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيْعُ الْعِقَابِ ۚ وَاِنَّهٗ لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٦٧﴾
وَقَطَّعْنٰهُمْ فِى الْاَرْضِ اُمَمًا ۚ مِنْهُمُ الصّٰلِحُوْنَ وَمِنْهُمْ دُوْنَ
ذٰلِكَ ۫ وَبَلَوْنٰهُمْ بِالْحَسَنٰتِ وَالسَّيِّاٰتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿١٦٨﴾
فَخَلَفَ مِنْۢ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَّرِثُوا الْكِتٰبَ يَاْخُذُوْنَ
عَرَضَ هٰذَا الْاَدْنٰى وَيَقُوْلُوْنَ سَيُغْفَرُ لَنَا ۚ وَاِنْ يَّاْتِهِمْ عَرَضٌ
مِّثْلُهٗ يَاْخُذُوْهُ ؕ اَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِّيْثَاقُ الْكِتٰبِ
اَنْ لَّا يَقُوْلُوْا عَلَى اللّٰهِ اِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوْا مَا فِيْهِ ؕ وَالدَّارُ الْاٰخِرَةُ
خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ ﴿١٦٩﴾ وَالَّذِيْنَ يُمَسِّكُوْنَ
بِالْكِتٰبِ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ ؕ اِنَّا لَا نُضِيْعُ اَجْرَ الْمُصْلِحِيْنَ ﴿١٧٠﴾

وَقَطَّعْنَاهُمُ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ اَسْبَاطًا اُمَمًا ؕ وَاَوْحَيْنَآ اِلٰى
مُوسٰٓى اِذِ اسْتَسْقٰيهُ قَوْمُهٗٓ اَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ ۚ
فَانْبَجَسَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا ؕ قَدْ عَلِمَ كُلُّ
اُنَاسٍ مَشْرَبَهُمْ ؕ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ وَاَنْزَلْنَا عَلَيْهِمُ
الْمَنَّ وَالسَّلْوٰى ؕ كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنٰكُمْ ؕ
وَمَا ظَلَمُونَا وَلٰكِنْ كَانُٓوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦٠﴾
وَاِذْ قِيلَ لَهُمُ اسْكُنُوا هٰذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا مِنْهَا
حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا
نَغْفِرْ لَكُمْ خَطِيٰٓـَٔاتِكُمْ ؕ سَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٦١﴾
فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِى قِيلَ
لَهُمْ فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِنَ السَّمَآءِ بِمَا
كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٦٢﴾ وَسْـَٔلْهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِى
كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ ۘ اِذْ يَعْدُونَ فِى السَّبْتِ اِذْ
تَاْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ ۙ
لَا تَاْتِيهِمْ ۚ كَذٰلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٣﴾

وَاكْتُبْ لَنَا فِي هٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ اِنَّا
هُدْنَآ اِلَيْكَ ؕ قَالَ عَذَابِيٓ اُصِيبُ بِهٖ مَنْ اَشَآءُ ۚ وَرَحْمَتِي
وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ ؕ فَسَاَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ
الزَّكٰوةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِاٰيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ ۚ ﴿١٥٦﴾ اَلَّذِينَ يَتَّبِعُونَ
الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْاُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهٗ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ
فِي التَّوْرٰيةِ وَالْاِنْجِيلِ ز يَاْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهٰيهُمْ
عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ
الْخَبَآئِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ اِصْرَهُمْ وَالْاَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ
عَلَيْهِمْ ؕ فَالَّذِينَ اٰمَنُوا بِهٖ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا
النُّورَ الَّذِيٓ اُنْزِلَ مَعَهٗٓ ۙ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۚ ﴿١٥٧﴾
قُلْ يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اِنِّي رَسُولُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ جَمِيعًا
الَّذِي لَهٗ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيٖ
وَيُمِيتُ ص فَاٰمِنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْاُمِّيِّ الَّذِي
يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَكَلِمَاتِهٖ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾
وَمِنْ قَوْمِ مُوسٰٓى اُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهٖ يَعْدِلُونَ ﴿١٥٩﴾

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسٰٓى اِلٰى قَوْمِهٖ غَضْبَانَ اَسِفًا ۙ قَالَ بِئْسَمَا
خَلَفْتُمُونِىْ مِنْ بَعْدِىْ ۚ اَعَجِلْتُمْ اَمْرَ رَبِّكُمْ ۚ وَاَلْقَى الْاَلْوَاحَ
وَاَخَذَ بِرَاْسِ اَخِيهِ يَجُرُّهٗٓ اِلَيْهِ ۭ قَالَ ابْنَ اُمَّ اِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضْعَفُونِىْ
وَكَادُوْا يَقْتُلُوْنَنِىْ ۠ فَلَا تُشْمِتْ بِىَ الْاَعْدَاۗءَ وَلَا تَجْعَلْنِىْ مَعَ
الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٥٠﴾ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِىْ وَلِاَخِىْ وَاَدْخِلْنَا
فِىْ رَحْمَتِكَ ۠ وَاَنْتَ اَرْحَمُ الرّٰحِمِيْنَ ﴿١٥١﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ
سَيَنَالُهُمْ غَضَبٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِى الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ۭ وَكَذٰلِكَ
نَجْزِى الْمُفْتَرِيْنَ ﴿١٥٢﴾ وَالَّذِيْنَ عَمِلُوا السَّيِّاٰتِ ثُمَّ تَابُوْا
مِنْۢ بَعْدِهَا وَاٰمَنُوْٓا ۠ اِنَّ رَبَّكَ مِنْۢ بَعْدِهَا لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٥٣﴾
وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُّوْسَى الْغَضَبُ اَخَذَ الْاَلْوَاحَ ۚ وَفِىْ نُسْخَتِهَا
هُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّلَّذِيْنَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَرْهَبُوْنَ ﴿١٥٤﴾ وَاخْتَارَ مُوْسٰى
قَوْمَهٗ سَبْعِيْنَ رَجُلًا لِّمِيْقَاتِنَا ۚ فَلَمَّآ اَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ
لَوْ شِئْتَ اَهْلَكْتَهُمْ مِّنْ قَبْلُ وَاِيَّاىَ ۭ اَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاۗءُ
مِنَّا ۚ اِنْ هِىَ اِلَّا فِتْنَتُكَ ۭ تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشَاۗءُ وَتَهْدِىْ مَنْ تَشَاۗءُ ۭ
اَنْتَ وَلِيُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَاَنْتَ خَيْرُ الْغٰفِرِيْنَ ﴿١٥٥﴾

قَالَ يَا مُوسٰٓى اِنِّى اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَاتِى
وَبِكَلَامِىْ ۡ فَخُذْ مَآ اٰتَيْتُكَ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ١٤٤
وَكَتَبْنَا لَهٗ فِى الْاَلْوَاحِ مِنْ كُلِّ شَىْءٍ مَوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا
لِكُلِّ شَىْءٍ ۚ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَاْمُرْ قَوْمَكَ يَاْخُذُوا بِاَحْسَنِهَا ۭ
سَاُرِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ ١٤٥ سَاَصْرِفُ عَنْ اٰيَاتِىَ الَّذِينَ
يَتَكَبَّرُونَ فِى الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ ۭ وَاِنْ يَرَوْا كُلَّ اٰيَةٍ
لَا يُؤْمِنُوا بِهَا ۚ وَاِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ۚ
وَاِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغَىِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ۭ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ
كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ١٤٦ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا
بِاٰيَاتِنَا وَلِقَآءِ الْاٰخِرَةِ حَبِطَتْ اَعْمَالُهُمْ ۭ هَلْ يُجْزَوْنَ
اِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۧ ١٤٧ وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسٰى مِنْ بَعْدِهٖ
مِنْ حُلِيِّهِمْ عِجْلًا جَسَدًا لَّهٗ خُوَارٌ ۭ اَلَمْ يَرَوْا اَنَّهٗ لَا يُكَلِّمُهُمْ
وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا ۘ اِتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ ١٤٨ وَلَمَّا
سُقِطَ فِىْٓ اَيْدِيهِمْ وَرَاَوْا اَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا ۙ قَالُوا لَئِنْ
لَّمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ١٤٩

وَجَاوَزْنَا بِبَنِيٓ اِسْرَآئِيلَ الْبَحْرَ فَاَتَوْا عَلٰى قَوْمٍ يَعْكُفُونَ
عَلٰٓى اَصْنَامٍ لَهُمْ ۚ قَالُوا يَا مُوسَى اجْعَلْ لَنَآ اِلٰهًا كَمَا
لَهُمْ اٰلِهَةٌ ۭ قَالَ اِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿١٣٨﴾ اِنَّ هٰٓؤُلَآءِ مُتَبَّرٌ
مَا هُمْ فِيهِ وَبَاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾ قَالَ اَغَيْرَ اللّٰهِ
اَبْغِيكُمْ اِلٰهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾ وَاِذْ
اَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُٓوءَ الْعَذَابِ ۚ
يُقَتِّلُونَ اَبْنَآءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَآءَكُمْ ۭ وَفِي ذٰلِكُمْ
بَلَآءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ۚ ﴿١٤١﴾ وَوٰعَدْنَا مُوسٰى ثَلٰثِينَ لَيْلَةً
وَاَتْمَمْنَاهَا بِعَشْرٍ فَتَمَّ مِيقَاتُ رَبِّهٖٓ اَرْبَعِينَ لَيْلَةً ۚ وَقَالَ
مُوسٰى لِاَخِيهِ هٰرُونَ اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَاَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ
سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤٢﴾ وَلَمَّا جَآءَ مُوسٰى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهٗ
رَبُّهٗ ۙ قَالَ رَبِّ اَرِنِيٓ اَنْظُرْ اِلَيْكَ ۭ قَالَ لَنْ تَرٰىنِي وَلٰكِنِ
انْظُرْ اِلَى الْجَبَلِ فَاِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهٗ فَسَوْفَ تَرٰىنِي ۚ فَلَمَّا
تَجَلّٰى رَبُّهٗ لِلْجَبَلِ جَعَلَهٗ دَكًّا وَخَرَّ مُوسٰى صَعِقًا ۚ فَلَمَّا
اَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ اِلَيْكَ وَاَنَا اَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٣﴾

حِزْبُ ٢

فَاِذَا جَآءَتْهُمُ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هٰذِهٖ ۚ وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ
يَطَّيَّرُوا بِمُوسٰى وَمَنْ مَعَهٗ ؕ اَلَآ اِنَّمَا طٰٓئِرُهُمْ عِنْدَ اللّٰهِ
وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿١٣١﴾ وَقَالُوْا مَهْمَا تَاْتِنَا بِهٖ
مِنْ اٰيَةٍ لِّتَسْحَرَنَا بِهَا ۙ فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِيْنَ ﴿١٣٢﴾ فَاَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمُ الطُّوْفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالدَّمَ اٰيٰتٍ
مُّفَصَّلٰتٍ فَاسْتَكْبَرُوْا وَكَانُوْا قَوْمًا مُّجْرِمِيْنَ ﴿١٣٣﴾ وَلَمَّا
وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوْا يٰمُوْسَى ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ
عِنْدَكَ ۚ لَئِنْ كَشَفْتَ عَنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ
مَعَكَ بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ ۚ ﴿١٣٤﴾ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ الرِّجْزَ اِلٰٓى
اَجَلٍ هُمْ بَالِغُوْهُ اِذَا هُمْ يَنْكُثُوْنَ ﴿١٣٥﴾ فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ
فَاَغْرَقْنٰهُمْ فِى الْيَمِّ بِاَنَّهُمْ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَكَانُوْا عَنْهَا
غٰفِلِيْنَ ﴿١٣٦﴾ وَاَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِيْنَ كَانُوْا يُسْتَضْعَفُوْنَ
مَشَارِقَ الْاَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِىْ بٰرَكْنَا فِيْهَا ؕ وَتَمَّتْ
كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنٰى عَلٰى بَنِيْٓ اِسْرَآءِيْلَ بِمَا صَبَرُوْا ؕ وَدَمَّرْنَا
مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهٗ وَمَا كَانُوْا يَعْرِشُوْنَ ﴿١٣٧﴾

قَالُوٓا اٰمَنَّا بِرَبِّ الْعٰلَمِينَ ۙ ﴿١٢١﴾ رَبِّ مُوسٰى وَهٰرُونَ ﴿١٢٢﴾ قَالَ
فِرْعَوْنُ اٰمَنْتُمْ بِهٖ قَبْلَ اَنْ اٰذَنَ لَكُمْ ۚ اِنَّ هٰذَا لَمَكْرٌ مَّكَرْتُمُوهُ
فِي الْمَدِينَةِ لِتُخْرِجُوا مِنْهَآ اَهْلَهَا ۚ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿١٢٣﴾
لَاُقَطِّعَنَّ اَيْدِيَكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ مِّنْ خِلَافٍ ثُمَّ لَاُصَلِّبَنَّكُمْ
اَجْمَعِينَ ﴿١٢٤﴾ قَالُٓوا اِنَّآ اِلٰى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ۚ ﴿١٢٥﴾ وَمَا تَنْقِمُ مِنَّآ
اِلَّآ اَنْ اٰمَنَّا بِاٰيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا جَآءَتْنَا ۗ رَبَّنَآ اَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا
وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ ﴿١٢٦﴾ وَقَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ اَتَذَرُ
مُوسٰى وَقَوْمَهٗ لِيُفْسِدُوا فِي الْاَرْضِ وَيَذَرَكَ وَاٰلِهَتَكَ ۗ قَالَ
سَنُقَتِّلُ اَبْنَآءَهُمْ وَنَسْتَحْيٖ نِسَآءَهُمْ ۚ وَاِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ ﴿١٢٧﴾
قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللّٰهِ وَاصْبِرُوا ۚ اِنَّ الْاَرْضَ
لِلّٰهِ ۚ يُورِثُهَا مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ ۗ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٨﴾
قَالُٓوا اُوذِينَا مِنْ قَبْلِ اَنْ تَاْتِيَنَا وَمِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا ۗ قَالَ
عَسٰى رَبُّكُمْ اَنْ يُّهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ
فِي الْاَرْضِ فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٢٩﴾ وَلَقَدْ اَخَذْنَآ اٰلَ
فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَنَقْصٍ مِّنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣٠﴾

حَقِيقٌ عَلٰٓى اَنْ لَّآ اَقُوْلَ عَلَى اللّٰهِ اِلَّا الْحَقَّ ؕ قَدْ جِئْتُكُمْ
بِبَيِّنَةٍ مِّنْ رَّبِّكُمْ فَاَرْسِلْ مَعِيَ بَنِيٓ اِسْرَآءِيْلَ ؕ ﴿١٠٥﴾ قَالَ اِنْ
كُنْتَ جِئْتَ بِاٰيَةٍ فَاْتِ بِهَآ اِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿١٠٦﴾
فَاَلْقٰى عَصَاهُ فَاِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِيْنٌ ۚ ﴿١٠٧﴾ وَنَزَعَ يَدَهٗ فَاِذَا
هِيَ بَيْضَآءُ لِلنّٰظِرِيْنَ ۧ ﴿١٠٨﴾ قَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ اِنَّ
هٰذَا لَسٰحِرٌ عَلِيْمٌ ۙ ﴿١٠٩﴾ يُّرِيْدُ اَنْ يُّخْرِجَكُمْ مِّنْ اَرْضِكُمْ ۚ
فَمَاذَا تَاْمُرُوْنَ ﴿١١٠﴾ قَالُوْٓا اَرْجِهْ وَاَخَاهُ وَاَرْسِلْ فِي الْمَدَآئِنِ
حٰشِرِيْنَ ۙ ﴿١١١﴾ يَاْتُوْكَ بِكُلِّ سَحَّارٍ عَلِيْمٍ ﴿١١٢﴾ وَجَآءَ السَّحَرَةُ
فِرْعَوْنَ قَالُوْٓا اِنَّ لَنَا لَاَجْرًا اِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغٰلِبِيْنَ ﴿١١٣﴾ قَالَ
نَعَمْ وَاِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُقَرَّبِيْنَ ﴿١١٤﴾ قَالُوْا يٰمُوْسٰٓى اِمَّآ اَنْ تُلْقِيَ
وَاِمَّآ اَنْ نَّكُوْنَ نَحْنُ الْمُلْقِيْنَ ﴿١١٥﴾ قَالَ اَلْقُوْا ۚ فَلَمَّآ اَلْقَوْا
سَحَرُوْٓا اَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوْهُمْ وَجَآءُوْ بِسِحْرٍ عَظِيْمٍ ﴿١١٦﴾
وَاَوْحَيْنَآ اِلٰى مُوْسٰٓى اَنْ اَلْقِ عَصَاكَ ۚ فَاِذَا هِيَ تَلْقَفُ
مَا يَاْفِكُوْنَ ۚ ﴿١١٧﴾ فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ۚ ﴿١١٨﴾ فَغُلِبُوْا
هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوْا صٰغِرِيْنَ ۚ ﴿١١٩﴾ وَاُلْقِيَ السَّحَرَةُ سٰجِدِيْنَ ۚ ﴿١٢٠﴾

وَلَوْ اَنَّ اَهْلَ الْقُرٰٓى اٰمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ
مِنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ وَلٰكِنْ كَذَّبُوا فَاَخَذْنَاهُمْ بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾ اَفَاَمِنَ اَهْلُ الْقُرٰٓى اَنْ يَّاْتِيَهُمْ بَاْسُنَا
بَيَاتًا وَّهُمْ نَآئِمُونَ ﴿٩٧﴾ اَوَاَمِنَ اَهْلُ الْقُرٰٓى اَنْ يَّاْتِيَهُمْ
بَاْسُنَا ضُحًى وَّهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩٨﴾ اَفَاَمِنُوا مَكْرَ اللّٰهِ ۚ فَلَا
يَاْمَنُ مَكْرَ اللّٰهِ اِلَّا الْقَوْمُ الْخٰسِرُونَ ﴿٩٩﴾ اَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ
يَرِثُونَ الْاَرْضَ مِنْ بَعْدِ اَهْلِهَآ اَنْ لَّوْ نَشَآءُ اَصَبْنٰهُمْ
بِذُنُوبِهِمْ ۚ وَنَطْبَعُ عَلٰى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾
تِلْكَ الْقُرٰى نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ اَنْۢبَآئِهَا ۚ وَلَقَدْ جَآءَتْهُمْ
رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ ۚ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ ۭ
كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوبِ الْكٰفِرِينَ ﴿١٠١﴾ وَمَا وَجَدْنَا
لِاَكْثَرِهِمْ مِّنْ عَهْدٍ ۚ وَاِنْ وَّجَدْنَآ اَكْثَرَهُمْ لَفٰسِقِينَ ﴿١٠٢﴾
ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْۢ بَعْدِهِمْ مُّوسٰى بِاٰيٰتِنَآ اِلٰى فِرْعَوْنَ وَمَلَا۟ئِهٖ
فَظَلَمُوا بِهَا ۚ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٣﴾
وَقَالَ مُوسٰى يٰفِرْعَوْنُ اِنِّى رَسُولٌ مِّنْ رَّبِّ الْعٰلَمِينَ ۚ ﴿١٠٤﴾

حَقِيقٌ

قَالَ الْمَلَاُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهٖ لَنُخْرِجَنَّكَ يَا شُعَيْبُ
وَالَّذِينَ اٰمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَآ اَوْ لَتَعُودُنَّ فِى مِلَّتِنَا ؕ قَالَ
اَوَلَوْ كُنَّا كَارِهِينَ ﴿٨٨﴾ قَدِ افْتَرَيْنَا عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اِنْ عُدْنَا فِى
مِلَّتِكُمْ بَعْدَ اِذْ نَجّٰينَا اللّٰهُ مِنْهَا ؕ وَمَا يَكُونُ لَنَآ اَنْ نَعُودَ
فِيهَآ اِلَّآ اَنْ يَشَآءَ اللّٰهُ رَبُّنَا ؕ وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَىْءٍ عِلْمًا ؕ عَلَى اللّٰهِ
تَوَكَّلْنَا ؕ رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَاَنْتَ خَيْرُ
الْفَاتِحِينَ ﴿٨٩﴾ وَقَالَ الْمَلَاُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهٖ لَئِنِ اتَّبَعْتُمْ
شُعَيْبًا اِنَّكُمْ اِذًا لَخَاسِرُونَ ﴿٩٠﴾ فَاَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَاَصْبَحُوا
فِى دَارِهِمْ جٰثِمِينَ ﴿٩١﴾ اَلَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَاَنْ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا ۚ
اَلَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخَاسِرِينَ ﴿٩٢﴾ فَتَوَلّٰى عَنْهُمْ وَقَالَ
يَا قَوْمِ لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّى وَنَصَحْتُ لَكُمْ ۚ فَكَيْفَ
اٰسٰى عَلٰى قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٩٣﴾ وَمَآ اَرْسَلْنَا فِى قَرْيَةٍ مِنْ نَبِيٍّ
اِلَّآ اَخَذْنَآ اَهْلَهَا بِالْبَاْسَآءِ وَالضَّرَّآءِ لَعَلَّهُمْ يَضَّرَّعُونَ ﴿٩٤﴾ ثُمَّ
بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتّٰى عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ
اٰبَآءَنَا الضَّرَّآءُ وَالسَّرَّآءُ فَاَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩٥﴾

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهٖٓ اِلَّآ اَنْ قَالُٓوا اَخْرِجُوهُمْ مِنْ
قَرْيَتِكُمْ ۚ اِنَّهُمْ اُنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ﴿٨٢﴾ فَاَنْجَيْنَاهُ وَاَهْلَهٗٓ
اِلَّا امْرَاَتَهٗ ز كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٨٣﴾ وَاَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ
مَطَرًا ط فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ع ﴿٨٤﴾
وَاِلٰى مَدْيَنَ اَخَاهُمْ شُعَيْبًا ط قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا
اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ط قَدْ جَآءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ
مِنْ رَبِّكُمْ فَاَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا
النَّاسَ اَشْيَآءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِى الْاَرْضِ بَعْدَ
اِصْلَاحِهَا ط ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ج ﴿٨٥﴾
وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنْ
سَبِيلِ اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ بِهٖ وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا ج وَاذْكُرُٓوا
اِذْ كُنْتُمْ قَلِيلًا فَكَثَّرَكُمْ ص وَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨٦﴾ وَاِنْ كَانَ طَآئِفَةٌ مِنْكُمْ
اٰمَنُوا بِالَّذِٓى اُرْسِلْتُ بِهٖ وَطَآئِفَةٌ لَمْ يُؤْمِنُوا فَاصْبِرُوا
حَتّٰى يَحْكُمَ اللّٰهُ بَيْنَنَا ج وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٨٧﴾

قَالَ الْمَلَاُ

وَاذْكُرُوٓا اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَآءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ وَبَوَّاَكُمْ
فِى الْاَرْضِ تَتَّخِذُونَ مِنْ سُهُولِهَا قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ
الْجِبَالَ بُيُوتًاۚ فَاذْكُرُوٓا اٰلَآءَ اللّٰهِ وَلَا تَعْثَوْا فِى الْاَرْضِ
مُفْسِدِينَ ٧٤ قَالَ الْمَلَاُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهٖ
لِلَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِمَنْ اٰمَنَ مِنْهُمْ اَتَعْلَمُونَ اَنَّ صَالِحًا
مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهٖۜ قَالُٓوا اِنَّا بِمَآ اُرْسِلَ بِهٖ مُؤْمِنُونَ ٧٥
قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُٓوا اِنَّا بِالَّذِٓى اٰمَنْتُمْ بِهٖ كَافِرُونَ ٧٦
فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ اَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوا يَا صَالِحُ
ائْتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ اِنْ كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ٧٧ فَاَخَذَتْهُمُ
الرَّجْفَةُ فَاَصْبَحُوا فِى دَارِهِمْ جَاثِمِينَ ٧٨ فَتَوَلّٰى
عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَةَ رَبِّى
وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلٰكِنْ لَا تُحِبُّونَ النَّاصِحِينَ ٧٩
وَلُوطًا اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖٓ اَتَاْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ
بِهَا مِنْ اَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ٨٠ اِنَّكُمْ لَتَاْتُونَ الرِّجَالَ
شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَآءِۜ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُسْرِفُونَ ٨١

اُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّيْ وَاَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ اَمِيْنٌ ٦٨
اَوَعَجِبْتُمْ اَنْ جَآءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلٰى رَجُلٍ
مِنْكُمْ لِيُنْذِرَكُمْ ۭ وَاذْكُرُوْٓا اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَآءَ مِنْ بَعْدِ
قَوْمِ نُوْحٍ وَّزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَصْۜطَةً ۚ فَاذْكُرُوْٓا اٰلَاۗءَ اللّٰهِ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ٦٩ قَالُوْٓا اَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللّٰهَ وَحْدَهٗ
وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ اٰبَاۗؤُنَا ۚ فَاْتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ اِنْ كُنْتَ
مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ٧٠ قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِّنْ رَّبِّكُمْ
رِجْسٌ وَّغَضَبٌ ۭ اَتُجَادِلُوْنَنِيْ فِيْٓ اَسْمَاۗءٍ سَمَّيْتُمُوْهَآ اَنْتُمْ
وَاٰبَاۗؤُكُمْ مَّا نَزَّلَ اللّٰهُ بِهَا مِنْ سُلْطٰنٍ ۭ فَانْتَظِرُوْٓا اِنِّيْ
مَعَكُمْ مِّنَ الْمُنْتَظِرِيْنَ ٧١ فَاَنْجَيْنٰهُ وَالَّذِيْنَ مَعَهٗ بِرَحْمَةٍ
مِّنَّا وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَمَا كَانُوْا
مُؤْمِنِيْنَ ۧ ٧٢ وَاِلٰى ثَمُوْدَ اَخَاهُمْ صٰلِحًا ۘ قَالَ يٰقَوْمِ
اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ۭ قَدْ جَاۗءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ
مِّنْ رَّبِّكُمْ ۭ هٰذِهٖ نَاقَةُ اللّٰهِ لَكُمْ اٰيَةً فَذَرُوْهَا تَاْكُلْ
فِيْٓ اَرْضِ اللّٰهِ وَلَا تَمَسُّوْهَا بِسُوْۗءٍ فَيَاْخُذَكُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ٧٣

وَاذْكُرُوْٓا

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ نَبَاتُهٗ بِاِذْنِ رَبِّهٖ ۚ وَالَّذِىْ خَبُثَ لَا يَخْرُجُ
اِلَّا نَكِدًا ؕ كَذٰلِكَ نُصَرِّفُ الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّشْكُرُوْنَ ۚ ﴿٥٨﴾
لَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوْحًا اِلٰى قَوْمِهٖ فَقَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ
مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ اِنِّىْٓ اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيْمٍ ﴿٥٩﴾
قَالَ الْمَلَاُ مِنْ قَوْمِهٖٓ اِنَّا لَنَرٰىكَ فِىْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٦٠﴾ قَالَ
يٰقَوْمِ لَيْسَ بِىْ ضَلٰلَةٌ وَّلٰكِنِّىْ رَسُوْلٌ مِّنْ رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٦١﴾
اُبَلِّغُكُمْ رِسٰلٰتِ رَبِّىْ وَاَنْصَحُ لَكُمْ وَاَعْلَمُ مِنَ اللّٰهِ
مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٦٢﴾ اَوَعَجِبْتُمْ اَنْ جَآءَكُمْ ذِكْرٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ
عَلٰى رَجُلٍ مِّنْكُمْ لِيُنْذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوْا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿٦٣﴾
فَكَذَّبُوْهُ فَاَنْجَيْنٰهُ وَالَّذِيْنَ مَعَهٗ فِى الْفُلْكِ وَاَغْرَقْنَا الَّذِيْنَ
كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا ؕ اِنَّهُمْ كَانُوْا قَوْمًا عَمِيْنَ ۚ ﴿٦٤﴾ وَاِلٰى عَادٍ اَخَاهُمْ
هُوْدًا ؕ قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِّنْ اِلٰهٍ غَيْرُهٗ ؕ
اَفَلَا تَتَّقُوْنَ ﴿٦٥﴾ قَالَ الْمَلَاُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا مِنْ قَوْمِهٖٓ اِنَّا
لَنَرٰىكَ فِىْ سَفَاهَةٍ وَّاِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ الْكٰذِبِيْنَ ﴿٦٦﴾ قَالَ يٰقَوْمِ
لَيْسَ بِىْ سَفَاهَةٌ وَّلٰكِنِّىْ رَسُوْلٌ مِّنْ رَّبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٦٧﴾

وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلٰى عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً
لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ اِلَّا تَاْوِيلَهُ ؕ يَوْمَ يَاْتِى تَاْوِيلُهُ
يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَآءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ ۚ
فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفَعَآءَ فَيَشْفَعُوا لَنَآ اَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلَ غَيْرَ الَّذِى
كُنَّا نَعْمَلُ ؕ قَدْ خَسِرُوٓا اَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
يَفْتَرُونَ ﴿٥٣﴾ اِنَّ رَبَّكُمُ اللّٰهُ الَّذِى خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ
فِى سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِى الَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ
حَثِيثًا ۙ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِاَمْرِهٖ ؕ اَلَا لَهُ
الْخَلْقُ وَالْاَمْرُ ؕ تَبٰرَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾ اُدْعُوا رَبَّكُمْ
تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً ؕ اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ۚ ﴿٥٥﴾ وَلَا تُفْسِدُوا
فِى الْاَرْضِ بَعْدَ اِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا ؕ اِنَّ
رَحْمَتَ اللّٰهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾ وَهُوَ الَّذِى يُرْسِلُ
الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَىْ رَحْمَتِهٖ ؕ حَتّٰٓى اِذَآ اَقَلَّتْ سَحَابًا ثِقَالًا
سُقْنٰهُ لِبَلَدٍ مَيِّتٍ فَاَنْزَلْنَا بِهِ الْمَآءَ فَاَخْرَجْنَا بِهٖ مِنْ كُلِّ
الثَّمَرَاتِ ؕ كَذٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتٰى لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٥٧﴾

وَنَادٰٓى اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ اَصْحٰبَ النَّارِ اَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا
رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُّمْ مَّا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا ؕ قَالُوْا نَعَمْ ۚ فَاَذَّنَ مُؤَذِّنٌۢ
بَيْنَهُمْ اَنْ لَّعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الظّٰلِمِيْنَ ﴿٤٤﴾ اَلَّذِيْنَ يَصُدُّوْنَ عَنْ سَبِيْلِ
اللّٰهِ وَيَبْغُوْنَهَا عِوَجًا ۚ وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ كٰفِرُوْنَ ؕ ﴿٤٥﴾ وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ ۚ
وَعَلَى الْاَعْرَافِ رِجَالٌ يَّعْرِفُوْنَ كُلًّا بِسِيْمٰهُمْ ۚ وَنَادَوْا اَصْحٰبَ
الْجَنَّةِ اَنْ سَلٰمٌ عَلَيْكُمْ لَمْ يَدْخُلُوْهَا وَهُمْ يَطْمَعُوْنَ ﴿٤٦﴾ وَاِذَا
صُرِفَتْ اَبْصَارُهُمْ تِلْقَآءَ اَصْحٰبِ النَّارِ ۙ قَالُوْا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا
مَعَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ۧ ﴿٤٧﴾ وَنَادٰٓى اَصْحٰبُ الْاَعْرَافِ رِجَالًا
يَّعْرِفُوْنَهُمْ بِسِيْمٰهُمْ قَالُوْا مَآ اَغْنٰى عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ
تَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿٤٨﴾ اَهٰٓؤُلَآءِ الَّذِيْنَ اَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللّٰهُ بِرَحْمَةٍ ؕ
اُدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَآ اَنْتُمْ تَحْزَنُوْنَ ﴿٤٩﴾ وَنَادٰٓى
اَصْحٰبُ النَّارِ اَصْحٰبَ الْجَنَّةِ اَنْ اَفِيْضُوْا عَلَيْنَا مِنَ الْمَآءِ اَوْ مِمَّا
رَزَقَكُمُ اللّٰهُ ؕ قَالُوْٓا اِنَّ اللّٰهَ حَرَّمَهُمَا عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ۙ ﴿٥٠﴾ اَلَّذِيْنَ
اتَّخَذُوْا دِيْنَهُمْ لَهْوًا وَّلَعِبًا وَّغَرَّتْهُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا ۚ فَالْيَوْمَ نَنْسٰىهُمْ
كَمَا نَسُوْا لِقَآءَ يَوْمِهِمْ هٰذَا ۙ وَمَا كَانُوْا بِاٰيٰتِنَا يَجْحَدُوْنَ ﴿٥١﴾

حِزْبُ ٤

قَالَ ادْخُلُوا فِيْٓ اُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ
فِي النَّارِ ؕ كُلَّمَا دَخَلَتْ اُمَّةٌ لَعَنَتْ اُخْتَهَا ؕ حَتّٰٓى اِذَا ادَّارَكُوْا فِيْهَا
جَمِيْعًا ۙ قَالَتْ اُخْرٰىهُمْ لِاُوْلٰىهُمْ رَبَّنَا هٰٓؤُلَآءِ اَضَلُّوْنَا فَاٰتِهِمْ
عَذَابًا ضِعْفًا مِّنَ النَّارِ ؕ قَالَ لِكُلٍّ ضِعْفٌ وَّلٰكِنْ لَّا تَعْلَمُوْنَ ﴿٣٨﴾
وَقَالَتْ اُوْلٰىهُمْ لِاُخْرٰىهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ
فَذُوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُوْنَ ﴿٣٩﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا
بِاٰيٰتِنَا وَاسْتَكْبَرُوْا عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ اَبْوَابُ السَّمَآءِ
وَلَا يَدْخُلُوْنَ الْجَنَّةَ حَتّٰى يَلِجَ الْجَمَلُ فِيْ سَمِّ الْخِيَاطِ ؕ وَكَذٰلِكَ
نَجْزِي الْمُجْرِمِيْنَ ﴿٤٠﴾ لَهُمْ مِّنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَّمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ ؕ
وَكَذٰلِكَ نَجْزِي الظّٰلِمِيْنَ ﴿٤١﴾ وَالَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ
لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَآ ۫ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ ۚ هُمْ فِيْهَا
خٰلِدُوْنَ ﴿٤٢﴾ وَنَزَعْنَا مَا فِيْ صُدُوْرِهِمْ مِّنْ غِلٍّ تَجْرِيْ مِنْ تَحْتِهِمُ
الْاَنْهٰرُ ۚ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ هَدٰىنَا لِهٰذَا وَمَا كُنَّا
لِنَهْتَدِيَ لَوْلَآ اَنْ هَدٰىنَا اللّٰهُ ۚ لَقَدْ جَآءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ ؕ
وَنُوْدُوْٓا اَنْ تِلْكُمُ الْجَنَّةُ اُوْرِثْتُمُوْهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٤٣﴾

وَنَادٰٓى

يَا بَنِيٓ اٰدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَّكُلُوا وَاشْرَبُوا
وَلَا تُسْرِفُوا ۚ اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ۚ ﴿٣١﴾ قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللّٰهِ
الَّتِيٓ اَخْرَجَ لِعِبَادِهٖ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ ۭ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ اٰمَنُوا
فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۭ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ
لِقَوْمٍ يَّعْلَمُونَ ﴿٣٢﴾ قُلْ اِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا
وَمَا بَطَنَ وَالْاِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَاَنْ تُشْرِكُوا بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ
بِهٖ سُلْطٰنًا وَّاَنْ تَقُولُوا عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾ وَلِكُلِّ اُمَّةٍ
اَجَلٌ ۚ فَاِذَا جَآءَ اَجَلُهُمْ لَا يَسْتَاْخِرُونَ سَاعَةً وَّلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٣٤﴾
يَا بَنِيٓ اٰدَمَ اِمَّا يَاْتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ
اٰيَاتِيْ ۙ فَمَنِ اتَّقٰى وَاَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٥﴾
وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَآ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۚ
هُمْ فِيهَا خٰلِدُونَ ﴿٣٦﴾ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا
اَوْ كَذَّبَ بِاٰيَاتِهٖ ۭ اُولٰٓئِكَ يَنَالُهُمْ نَصِيبُهُمْ مِّنَ الْكِتٰبِ ۭ حَتّٰٓى اِذَا
جَآءَتْهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْنَهُمْ ۙ قَالُوٓا اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ
اللّٰهِ ۭ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا وَشَهِدُوا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ كَانُوا كٰفِرِينَ ﴿٣٧﴾

قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَآ اَنْفُسَنَا وَاِنْ لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُوْنَنَّ
مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ٢٣ قَالَ اهْبِطُوْا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ ۚ وَلَكُمْ
فِى الْاَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَّمَتَاعٌ اِلٰى حِيْنٍ ٢٤ قَالَ فِيْهَا تَحْيَوْنَ
وَفِيْهَا تَمُوْتُوْنَ وَمِنْهَا تُخْرَجُوْنَ ٢٥ يٰبَنِىْٓ اٰدَمَ قَدْ اَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ
لِبَاسًا يُّوَارِىْ سَوْاٰتِكُمْ وَرِيْشًا ۭ وَلِبَاسُ التَّقْوٰى ذٰلِكَ خَيْرٌ ۭ ذٰلِكَ
مِنْ اٰيٰتِ اللّٰهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُوْنَ ٢٦ يٰبَنِىْٓ اٰدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ
الشَّيْطٰنُ كَمَآ اَخْرَجَ اَبَوَيْكُمْ مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا
لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْاٰتِهِمَا ۭ اِنَّهٗ يَرٰىكُمْ هُوَ وَقَبِيْلُهٗ مِنْ حَيْثُ
لَا تَرَوْنَهُمْ ۭ اِنَّا جَعَلْنَا الشَّيٰطِيْنَ اَوْلِيَاۗءَ لِلَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ ٢٧
وَاِذَا فَعَلُوْا فَاحِشَةً قَالُوْا وَجَدْنَا عَلَيْهَآ اٰبَاۗءَنَا وَاللّٰهُ اَمَرَنَا بِهَا ۭ
قُلْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَاْمُرُ بِالْفَحْشَاۗءِ ۭ اَتَقُوْلُوْنَ عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ٢٨
قُلْ اَمَرَ رَبِّىْ بِالْقِسْطِ ۡ وَاَقِيْمُوْا وُجُوْهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ
وَّادْعُوْهُ مُخْلِصِيْنَ لَهُ الدِّيْنَ ۭ كَمَا بَدَاَكُمْ تَعُوْدُوْنَ ۭ ٢٩
فَرِيْقًا هَدٰى وَفَرِيْقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلٰلَةُ ۭ اِنَّهُمُ اتَّخَذُوا
الشَّيٰطِيْنَ اَوْلِيَاۗءَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ وَيَحْسَبُوْنَ اَنَّهُمْ مُّهْتَدُوْنَ ٣٠

يٰبَنِىْٓ

قَالَ مَا مَنَعَكَ اَلَّا تَسْجُدَ اِذْ اَمَرْتُكَ ؕ قَالَ اَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ ۚ خَلَقْتَنِىْ مِنْ نَّارٍ
وَّخَلَقْتَهٗ مِنْ طِيْنٍ ﴿١٢﴾ قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُوْنُ لَكَ اَنْ تَتَكَبَّرَ
فِيْهَا فَاخْرُجْ اِنَّكَ مِنَ الصّٰغِرِيْنَ ﴿١٣﴾ قَالَ اَنْظِرْنِىْۤ اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُوْنَ ﴿١٤﴾
قَالَ اِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِيْنَ ﴿١٥﴾ قَالَ فَبِمَاۤ اَغْوَيْتَنِىْ لَاَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ
الْمُسْتَقِيْمَ ۙ ﴿١٦﴾ ثُمَّ لَاٰتِيَنَّهُمْ مِّنْۢ بَيْنِ اَيْدِيْهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ
اَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَآئِلِهِمْ ؕ وَلَا تَجِدُ اَكْثَرَهُمْ شٰكِرِيْنَ ﴿١٧﴾ قَالَ اخْرُجْ
مِنْهَا مَذْءُوْمًا مَّدْحُوْرًا ؕ لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَاَمْلَـَٔنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ
اَجْمَعِيْنَ ﴿١٨﴾ وَيٰۤاٰدَمُ اسْكُنْ اَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ
شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُوْنَا مِنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١٩﴾ فَوَسْوَسَ
لَهُمَا الشَّيْطٰنُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وٗرِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْاٰتِهِمَا وَقَالَ
مَا نَهٰىكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هٰذِهِ الشَّجَرَةِ اِلَّاۤ اَنْ تَكُوْنَا مَلَكَيْنِ
اَوْ تَكُوْنَا مِنَ الْخٰلِدِيْنَ ﴿٢٠﴾ وَقَاسَمَهُمَاۤ اِنِّىْ لَكُمَا لَمِنَ النّٰصِحِيْنَ ۙ ﴿٢١﴾
فَدَلّٰىهُمَا بِغُرُوْرٍ ۚ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْاٰتُهُمَا وَطَفِقَا
يَخْصِفٰنِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَّرَقِ الْجَنَّةِ ؕ وَنَادٰىهُمَا رَبُّهُمَاۤ اَلَمْ اَنْهَكُمَا
عَنْ تِلْكُمَا الشَّجَرَةِ وَاَقُلْ لَّكُمَاۤ اِنَّ الشَّيْطٰنَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿٢٢﴾

سُورَةُ الْاَعْرَافِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ
مِائَتَانِ وَسِتُّ اٰيَاتٍ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

الٓمٓصٓ ﴿١﴾ كِتَابٌ اُنْزِلَ اِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِنْهُ لِتُنْذِرَ
بِهٖ وَذِكْرٰى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾ اِتَّبِعُوا مَآ اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ
وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهٖٓ اَوْلِيَآءَ ؕ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾ وَكَمْ مِنْ قَرْيَةٍ
اَهْلَكْنَاهَا فَجَآءَهَا بَاْسُنَا بَيَاتًا اَوْ هُمْ قَآئِلُونَ ﴿٤﴾ فَمَا كَانَ دَعْوٰيهُمْ
اِذْ جَآءَهُمْ بَاْسُنَآ اِلَّآ اَنْ قَالُٓوا اِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٥﴾ فَلَنَسْـَٔلَنَّ الَّذِينَ
اُرْسِلَ اِلَيْهِمْ وَلَنَسْـَٔلَنَّ الْمُرْسَلِينَ ۙ ﴿٦﴾ فَلَنَقُصَّنَّ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ
وَمَا كُنَّا غَآئِبِينَ ﴿٧﴾ وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذِ ِۨالْحَقُّ ۚ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهٗ
فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٨﴾ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهٗ فَاُولٰٓئِكَ الَّذِينَ
قصر
خَسِرُٓوا اَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِاٰيَاتِنَا يَظْلِمُونَ ﴿٩﴾ وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ
فِي الْاَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ ؕ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ ﴿١٠﴾
وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوا
لِاٰدَمَ ۖ فَسَجَدُٓوا اِلَّآ اِبْلِيسَ ؕ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿١١﴾

حِزْبُ ٣

قَالَ

EN'ÂM SURESİ

En'âm suresi ve anlamı

Mekke'de nazil olmuştur, 165 ayettir. Adını sure içinde geçen, büyük ve küçükbaş hayvanlar anlamına gelen "en'âm" kelimesinden alır. İslam inancının tevhit, ahiret ve nübüvvet gibi belli başlı ilkelerini ve bunların günlük hayata yansımalarını farklı yönlerden işler. Bunlarla birlikte müşriklerin yanlış inançlarını reddeder, itirazlarına cevap verir. İslam'ı tebliğ ederken çeşitli işkencelere uğrayan Hz. Peygamber'i ve izleyicilerini teselli eder. Surede Hz. İbrahim'in, aklıyla ve gözlemleriyle Allah'ın (c.c.) varlığı ve birliği hakkında kesin bilgi ve inanca ulaşmasını anlatan ayetler dikkat çekicidir. 151-153. ayetleri İslam ahlakının başta gelen kurallarını içerir.

BULALIM

En'âm suresinin anlamını meallerden okuyarak öne çıkan temaları bulunuz.

Tevhit inancının kesin deliller üzerinden ortaya konulması

هَلْ يَنْظُرُونَ اِلَّآ اَنْ تَاْتِيَهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ اَوْ يَاْتِيَ رَبُّكَ اَوْ يَاْتِيَ بَعْضُ
اٰيَاتِ رَبِّكَ ؕ يَوْمَ يَاْتِي بَعْضُ اٰيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا اِيمَانُهَا
لَمْ تَكُنْ اٰمَنَتْ مِنْ قَبْلُ اَوْ كَسَبَتْ فِيٓ اِيمَانِهَا خَيْرًا ؕ قُلِ انْتَظِرُوٓا
اِنَّا مُنْتَظِرُونَ ﴿١٥٨﴾ اِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا لَسْتَ مِنْهُمْ
فِي شَيْءٍ ؕ اِنَّمَآ اَمْرُهُمْ اِلَى اللّٰهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٥٩﴾
مَنْ جَآءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ اَمْثَالِهَا ۚ وَمَنْ جَآءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزٰٓى
اِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾ قُلْ اِنَّنِي هَدٰىنِي رَبِّيٓ اِلٰى صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ ۚ دِينًا قِيَمًا مِلَّةَ اِبْرٰهِيمَ حَنِيفًا ۚ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦١﴾
قُلْ اِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۙ ﴿١٦٢﴾
لَا شَرِيكَ لَهُ ۚ وَبِذٰلِكَ اُمِرْتُ وَاَنَا اَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾ قُلْ اَغَيْرَ
اللّٰهِ اَبْغِي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ ؕ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ اِلَّا عَلَيْهَا ۚ
وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ اُخْرٰى ۚ ثُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ
بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٤﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَآئِفَ
الْاَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَبْلُوَكُمْ
فِي مَآ اٰتٰىكُمْ ؕ اِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ ۖ وَاِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٦٥﴾

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ اِلَّا بِالَّتِى هِىَ اَحْسَنُ حَتّٰى يَبْلُغَ
اَشُدَّهٗ ۚ وَاَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ ۚ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا
اِلَّا وُسْعَهَا وَاِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبٰى ۚ وَبِعَهْدِ اللّٰهِ
اَوْفُوا ۭ ذٰلِكُمْ وَصّٰىكُمْ بِهٖ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۙ ﴿١٥٢﴾ وَاَنَّ هٰذَا
صِرَاطِى مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ ۚ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ
عَنْ سَبِيلِهٖ ۭ ذٰلِكُمْ وَصّٰىكُمْ بِهٖ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٣﴾ ثُمَّ
اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِىٓ اَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا
لِكُلِّ شَىْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَعَلَّهُمْ بِلِقَآءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٤﴾ ع
وَهٰذَا كِتَابٌ اَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ۙ ﴿١٥٥﴾ اَنْ تَقُولُٓوا اِنَّمَآ اُنْزِلَ الْكِتَابُ عَلٰى طَآئِفَتَيْنِ
مِنْ قَبْلِنَا ۪ وَاِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ ۙ ﴿١٥٦﴾ اَوْ تَقُولُوا
لَوْ اَنَّآ اُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّآ اَهْدٰى مِنْهُمْ ۚ فَقَدْ
جَآءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ ۚ فَمَنْ اَظْلَمُ
مِمَّنْ كَذَّبَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَصَدَفَ عَنْهَا ۭ سَنَجْزِى الَّذِينَ
يَصْدِفُونَ عَنْ اٰيَاتِنَا سُٓوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ ﴿١٥٧﴾

فَاِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ ۚ وَلَا يُرَدُّ
بَاْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٤٧﴾ سَيَقُولُ الَّذِينَ اَشْرَكُوا
لَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَآ اَشْرَكْنَا وَلَآ اٰبَآؤُنَا وَلَا حَرَّمْنَا مِنْ شَيْءٍ ؕ
كَذٰلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتّٰى ذَاقُوا بَاْسَنَا ؕ قُلْ هَلْ
عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا ؕ اِنْ تَتَّبِعُونَ اِلَّا الظَّنَّ
وَاِنْ اَنْتُمْ اِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٤٨﴾ قُلْ فَلِلّٰهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ ۚ فَلَوْ
شَآءَ لَهَدٰيكُمْ اَجْمَعِينَ ﴿١٤٩﴾ قُلْ هَلُمَّ شُهَدَآءَكُمُ الَّذِينَ
يَشْهَدُونَ اَنَّ اللّٰهَ حَرَّمَ هٰذَا ۚ فَاِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدْ
مَعَهُمْ ۚ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَآءَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا وَالَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِ وَهُمْ بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿١٥٠﴾ قُلْ تَعَالَوْا
اَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ اَلَّا تُشْرِكُوا بِهٖ شَيْـًٔا ؕ
وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا ۚ وَلَا تَقْتُلُوٓا اَوْلَادَكُمْ مِنْ اِمْلَاقٍ ؕ
نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَاِيَّاهُمْ ۚ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ
مِنْهَا وَمَا بَطَنَ ۚ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِى حَرَّمَ اللّٰهُ
اِلَّا بِالْحَقِّ ؕ ذٰلِكُمْ وَصّٰيكُمْ بِهٖ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٥١﴾

ثَمَانِيَةَ اَزْوَاجٍ ۚ مِنَ الضَّاْنِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِ ؕ
قُلْ آٰلذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ اَمِ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ
اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِ ؕ نَبِّـُٔوْنِىْ بِعِلْمٍ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِيْنَ ۙ ﴿١٤٣﴾
وَمِنَ الْاِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ ؕ قُلْ آٰلذَّكَرَيْنِ
حَرَّمَ اَمِ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِ ؕ
اَمْ كُنْتُمْ شُهَدَآءَ اِذْ وَصّٰىكُمُ اللّٰهُ بِهٰذَا ۚ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ
افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا لِّيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ ؕ اِنَّ اللّٰهَ
لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ۧ ﴿١٤٤﴾ قُلْ لَّآ اَجِدُ فِىْ مَآ اُوْحِىَ
اِلَىَّ مُحَرَّمًا عَلٰى طَاعِمٍ يَّطْعَمُهٗٓ اِلَّآ اَنْ يَّكُوْنَ مَيْتَةً
اَوْ دَمًا مَّسْفُوْحًا اَوْ لَحْمَ خِنْزِيْرٍ فَاِنَّهٗ رِجْسٌ اَوْ فِسْقًا
اُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ بِهٖ ۚ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَّلَا عَادٍ فَاِنَّ
رَبَّكَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٤٥﴾ وَعَلَى الَّذِيْنَ هَادُوْا حَرَّمْنَا كُلَّ
ذِىْ ظُفُرٍ ۚ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُوْمَهُمَآ
اِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُوْرُهُمَآ اَوِ الْحَوَايَآ اَوْ مَا اخْتَلَطَ
بِعَظْمٍ ؕ ذٰلِكَ جَزَيْنٰهُمْ بِبَغْيِهِمْ ۫ وَاِنَّا لَصٰدِقُوْنَ ﴿١٤٦﴾

فَاِنْ كَذَّبُوْكَ

وَقَالُوا هٰذِهٖٓ اَنْعَامٌ وَّحَرْثٌ حِجْرٌ ز لَّا يَطْعَمُهَآ
اِلَّا مَنْ نَّشَآءُ بِزَعْمِهِمْ وَاَنْعَامٌ حُرِّمَتْ ظُهُورُهَا وَاَنْعَامٌ
لَّا يَذْكُرُونَ اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهَا افْتِرَآءً عَلَيْهِ ط سَيَجْزِيهِمْ
بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٨﴾ وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هٰذِهِ الْاَنْعَامِ
خَالِصَةٌ لِّذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلٰٓى اَزْوَاجِنَا ج وَاِنْ يَّكُنْ
مَّيْتَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَآءُ ط سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْ ط اِنَّهٗ حَكِيمٌ
عَلِيمٌ ﴿١٣٩﴾ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُٓوا اَوْلَادَهُمْ سَفَهًا
بِغَيْرِ عِلْمٍ وَّحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللّٰهُ افْتِرَآءً عَلَى اللّٰهِ ط
قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ع ﴿١٤٠﴾ وَهُوَ الَّذِٓي اَنْشَاَ
جَنّٰتٍ مَّعْرُوشٰتٍ وَّغَيْرَ مَعْرُوشٰتٍ وَّالنَّخْلَ
وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا اُكُلُهٗ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَابِهًا
وَّغَيْرَ مُتَشَابِهٍ ط كُلُوا مِنْ ثَمَرِهٖٓ اِذَآ اَثْمَرَ وَاٰتُوا حَقَّهٗ
يَوْمَ حَصَادِهٖ ز وَلَا تُسْرِفُوا ط اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ لا ﴿١٤١﴾
وَمِنَ الْاَنْعَامِ حَمُولَةً وَّفَرْشًا ط كُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ
وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوٰتِ الشَّيْطٰنِ ط اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ لا ﴿١٤٢﴾

وَلِكُلٍّ دَرَجَاتٌ مِمَّا عَمِلُوا ؕ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ
عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٢﴾ وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ ؕ اِنْ يَشَاْ
يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا يَشَآءُ
كَمَآ اَنْشَاَكُمْ مِنْ ذُرِّيَّةِ قَوْمٍ اٰخَرِينَ ؕ ﴿١٣٣﴾ اِنَّ
مَا تُوعَدُونَ لَاٰتٍ ۙ وَمَآ اَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿١٣٤﴾ قُلْ
يَا قَوْمِ اعْمَلُوا عَلٰى مَكَانَتِكُمْ اِنِّي عَامِلٌ ۚ
فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ۙ مَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ ؕ اِنَّهُ
لَا يُفْلِحُ الظّٰلِمُونَ ﴿١٣٥﴾ وَجَعَلُوا لِلّٰهِ مِمَّا ذَرَاَ مِنَ
الْحَرْثِ وَالْاَنْعَامِ نَصِيبًا فَقَالُوا هٰذَا لِلّٰهِ بِزَعْمِهِمْ
وَهٰذَا لِشُرَكَآئِنَا ۚ فَمَا كَانَ لِشُرَكَآئِهِمْ
فَلَا يَصِلُ اِلَى اللّٰهِ ۚ وَمَا كَانَ لِلّٰهِ فَهُوَ يَصِلُ
اِلٰى شُرَكَآئِهِمْ ؕ سَآءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿١٣٦﴾ وَكَذٰلِكَ
زَيَّنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتْلَ اَوْلَادِهِمْ
شُرَكَآؤُهُمْ لِيُرْدُوهُمْ وَلِيَلْبِسُوا عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ ؕ
وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٧﴾

فَمَنْ يُرِدِ اللّٰهُ اَنْ يَهْدِيَهٗ يَشْرَحْ صَدْرَهٗ لِلْاِسْلَامِ ۚ وَمَنْ يُرِدْ
اَنْ يُضِلَّهٗ يَجْعَلْ صَدْرَهٗ ضَيِّقًا حَرَجًا كَاَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَآءِ ؕ
كَذٰلِكَ يَجْعَلُ اللّٰهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿١٢٥﴾
وَهٰذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيْمًا ؕ قَدْ فَصَّلْنَا الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ
يَّذَّكَّرُوْنَ ﴿١٢٦﴾ لَهُمْ دَارُ السَّلٰمِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُوَ وَلِيُّهُمْ بِمَا
كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٢٧﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيْعًا ۚ يٰمَعْشَرَ الْجِنِّ
قَدِ اسْتَكْثَرْتُمْ مِّنَ الْاِنْسِ ۚ وَقَالَ اَوْلِيٰٓؤُهُمْ مِّنَ الْاِنْسِ رَبَّنَا
اسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ وَّبَلَغْنَآ اَجَلَنَا الَّذِيْٓ اَجَّلْتَ لَنَا ؕ قَالَ
النَّارُ مَثْوٰىكُمْ خٰلِدِيْنَ فِيْهَآ اِلَّا مَا شَآءَ اللّٰهُ ؕ اِنَّ رَبَّكَ
حَكِيْمٌ عَلِيْمٌ ﴿١٢٨﴾ وَكَذٰلِكَ نُوَلِّيْ بَعْضَ الظّٰلِمِيْنَ بَعْضًا بِمَا
كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿١٢٩﴾ يٰمَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْاِنْسِ اَلَمْ يَاْتِكُمْ
رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّوْنَ عَلَيْكُمْ اٰيٰتِيْ وَيُنْذِرُوْنَكُمْ لِقَآءَ
يَوْمِكُمْ هٰذَا ؕ قَالُوْا شَهِدْنَا عَلٰٓى اَنْفُسِنَا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيٰوةُ
الدُّنْيَا وَشَهِدُوْا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ كَانُوْا كٰفِرِيْنَ ﴿١٣٠﴾ ذٰلِكَ
اَنْ لَّمْ يَكُنْ رَّبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرٰى بِظُلْمٍ وَّاَهْلُهَا غٰفِلُوْنَ ﴿١٣١﴾

وَمَا لَكُمْ اَلَّا تَاْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَقَدْ
فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ اِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ اِلَيْهِ ؕ وَاِنَّ
كَثِيرًا لَيُضِلُّونَ بِاَهْوَآئِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ ؕ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ
بِالْمُعْتَدِينَ ﴿١١٩﴾ وَذَرُوا ظَاهِرَ الْاِثْمِ وَبَاطِنَهٗ ؕ اِنَّ الَّذِينَ يَكْسِبُونَ
الْاِثْمَ سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوا يَقْتَرِفُونَ ﴿١٢٠﴾ وَلَا تَاْكُلُوا
مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَاِنَّهٗ لَفِسْقٌ ؕ وَاِنَّ الشَّيَاطِينَ
لَيُوحُونَ اِلٰٓى اَوْلِيَآئِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ ۚ وَاِنْ اَطَعْتُمُوهُمْ
اِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ ﴿١٢١﴾ اَوَمَنْ كَانَ مَيْتًا فَاَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا
لَهٗ نُورًا يَمْشِى بِهٖ فِى النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهٗ فِى الظُّلُمَاتِ لَيْسَ
بِخَارِجٍ مِنْهَا ؕ كَذٰلِكَ زُيِّنَ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٢﴾
وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا فِى كُلِّ قَرْيَةٍ اَكَابِرَ مُجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا ؕ
وَمَا يَمْكُرُونَ اِلَّا بِاَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢٣﴾ وَاِذَا جَآءَتْهُمْ
اٰيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتّٰى نُؤْتٰى مِثْلَ مَآ اُوتِىَ رُسُلُ اللّٰهِ ؕ
اَللّٰهُ اَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهٗ ؕ سَيُصِيبُ الَّذِينَ اَجْرَمُوا
صَغَارٌ عِنْدَ اللّٰهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٤﴾

فَمَنْ

وَلَوْ اَنَّنَا نَزَّلْنَآ اِلَيْهِمُ الْمَلٰٓئِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتٰى وَحَشَرْنَا
عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُٓوا اِلَّآ اَنْ يَشَآءَ اللّٰهُ
وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿١١١﴾ وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ
عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْاِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ
زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا ۭ وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ
وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١١٢﴾ وَلِتَصْغٰٓى اِلَيْهِ اَفْـِٕدَةُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْاٰخِرَةِ وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوا مَا هُمْ مُقْتَرِفُونَ ﴿١١٣﴾ اَفَغَيْرَ اللّٰهِ
اَبْتَغِي حَكَمًا وَهُوَ الَّذِيٓ اَنْزَلَ اِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا ۭ
وَالَّذِينَ اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ اَنَّهُ مُنَزَّلٌ مِنْ رَبِّكَ
بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١١٤﴾ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ
صِدْقًا وَعَدْلًا ۭ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهٖ ۚ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١١٥﴾
وَاِنْ تُطِعْ اَكْثَرَ مَنْ فِي الْاَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ ۭ
اِنْ يَّتَّبِعُونَ اِلَّا الظَّنَّ وَاِنْ هُمْ اِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿١١٦﴾ اِنَّ رَبَّكَ
هُوَ اَعْلَمُ مَنْ يَّضِلُّ عَنْ سَبِيلِهٖ ۚ وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١١٧﴾
فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ اِنْ كُنْتُمْ بِاٰيٰتِهٖ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٨﴾

ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ ۚ
وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٠٢﴾ لَا تُدْرِكُهُ الْاَبْصَارُ ۘ وَهُوَ يُدْرِكُ
الْاَبْصَارَ ۚ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٠٣﴾ قَدْ جَآءَكُمْ بَصَآئِرُ
مِنْ رَبِّكُمْ ۚ فَمَنْ اَبْصَرَ فَلِنَفْسِهٖ ۚ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا ۭ
وَمَآ اَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿١٠٤﴾ وَكَذٰلِكَ نُصَرِّفُ الْاٰيٰتِ
وَلِيَقُولُوا دَرَسْتَ وَلِنُبَيِّنَهٗ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٥﴾ اِتَّبِعْ مَآ اُوحِيَ
اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ وَاَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٦﴾
وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَآ اَشْرَكُوا ۭ وَمَا جَعَلْنٰكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ۚ
وَمَآ اَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٠٧﴾ وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ
مِنْ دُونِ اللّٰهِ فَيَسُبُّوا اللّٰهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ ۭ كَذٰلِكَ زَيَّنَّا
لِكُلِّ اُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ثُمَّ اِلٰى رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٠٨﴾ وَاَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَآءَتْهُمْ اٰيَةٌ
لَيُؤْمِنُنَّ بِهَا ۭ قُلْ اِنَّمَا الْاٰيٰتُ عِنْدَ اللّٰهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ ۙ اَنَّهَآ
اِذَا جَآءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٩﴾ وَنُقَلِّبُ اَفْـِٕدَتَهُمْ وَاَبْصَارَهُمْ كَمَا
لَمْ يُؤْمِنُوا بِهٖٓ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَّنَذَرُهُمْ فِيْ طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١٠﴾

اِنَّ اللّٰهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوٰى ؕ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ
الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ ؕ ذٰلِكُمُ اللّٰهُ فَاَنّٰى تُؤْفَكُوْنَ ﴿٩٥﴾ فَالِقُ
الْاِصْبَاحِ ۚ وَجَعَلَ الَّيْلَ سَكَنًا وَّالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ؕ ذٰلِكَ
تَقْدِيْرُ الْعَزِيْزِ الْعَلِيْمِ ﴿٩٦﴾ وَهُوَ الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمُ النُّجُوْمَ
لِتَهْتَدُوْا بِهَا فِيْ ظُلُمٰتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ؕ قَدْ فَصَّلْنَا الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ
يَّعْلَمُوْنَ ﴿٩٧﴾ وَهُوَ الَّذِيْٓ اَنْشَاَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَّاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ
وَّمُسْتَوْدَعٌ ؕ قَدْ فَصَّلْنَا الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَّفْقَهُوْنَ ﴿٩٨﴾ وَهُوَ الَّذِيْٓ
اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً ۚ فَاَخْرَجْنَا بِهٖ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَاَخْرَجْنَا
مِنْهُ خَضِرًا نُّخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُّتَرَاكِبًا ۚ وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا
قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَّجَنّٰتٍ مِّنْ اَعْنَابٍ وَّالزَّيْتُوْنَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا
وَّغَيْرَ مُتَشَابِهٍ ؕ اُنْظُرُوْٓا اِلٰى ثَمَرِهٖٓ اِذَآ اَثْمَرَ وَيَنْعِهٖ ؕ اِنَّ فِيْ ذٰلِكُمْ
لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿٩٩﴾ وَجَعَلُوْا لِلّٰهِ شُرَكَآءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ
وَخَرَقُوْا لَهٗ بَنِيْنَ وَبَنٰتٍۢ بِغَيْرِ عِلْمٍ ؕ سُبْحٰنَهٗ وَتَعٰلٰى عَمَّا
يَصِفُوْنَ ۚ ﴿١٠٠﴾ بَدِيْعُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ اَنّٰى يَكُوْنُ لَهٗ وَلَدٌ وَّلَمْ
تَكُنْ لَّهٗ صَاحِبَةٌ ؕ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ ۚ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيْمٌ ﴿١٠١﴾

وَمَا قَدَرُوا اللّٰهَ حَقَّ قَدْرِهٖٓ اِذْ قَالُوا مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ عَلٰى بَشَرٍ مِنْ شَيْءٍ ؕ
قُلْ مَنْ اَنْزَلَ الْكِتٰبَ الَّذِيْ جَآءَ بِهٖ مُوْسٰى نُوْرًا وَّهُدًى
لِّلنَّاسِ تَجْعَلُوْنَهٗ قَرَاطِيْسَ تُبْدُوْنَهَا وَتُخْفُوْنَ كَثِيْرًا ۚ وَعُلِّمْتُمْ
مَّا لَمْ تَعْلَمُوْٓا اَنْتُمْ وَلَآ اٰبَآؤُكُمْ ؕ قُلِ اللّٰهُ ۙ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِيْ خَوْضِهِمْ
يَلْعَبُوْنَ ﴿٩١﴾ وَهٰذَا كِتٰبٌ اَنْزَلْنٰهُ مُبٰرَكٌ مُّصَدِّقُ الَّذِيْ بَيْنَ يَدَيْهِ
وَلِتُنْذِرَ اُمَّ الْقُرٰى وَمَنْ حَوْلَهَا ؕ وَالَّذِيْنَ يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ يُؤْمِنُوْنَ
بِهٖ وَهُمْ عَلٰى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُوْنَ ﴿٩٢﴾ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى
عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ قَالَ اُوْحِيَ اِلَيَّ وَلَمْ يُوْحَ اِلَيْهِ شَيْءٌ وَّمَنْ قَالَ
سَاُنْزِلُ مِثْلَ مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ ؕ وَلَوْ تَرٰٓى اِذِ الظّٰلِمُوْنَ فِيْ غَمَرٰتِ
الْمَوْتِ وَالْمَلٰٓئِكَةُ بَاسِطُوْٓا اَيْدِيْهِمْ ۚ اَخْرِجُوْٓا اَنْفُسَكُمْ ؕ اَلْيَوْمَ
تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُوْنِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُوْلُوْنَ عَلَى اللّٰهِ غَيْرَ الْحَقِّ
وَكُنْتُمْ عَنْ اٰيٰتِهٖ تَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿٩٣﴾ وَلَقَدْ جِئْتُمُوْنَا فُرَادٰى كَمَا
خَلَقْنٰكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَّتَرَكْتُمْ مَّا خَوَّلْنٰكُمْ وَرَآءَ ظُهُوْرِكُمْ ۚ وَمَا
نَرٰى مَعَكُمْ شُفَعَآءَكُمُ الَّذِيْنَ زَعَمْتُمْ اَنَّهُمْ فِيْكُمْ شُرَكٰٓؤُا ؕ
لَقَدْ تَّقَطَّعَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَّا كُنْتُمْ تَزْعُمُوْنَ ﴿٩٤﴾

اَلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَلَمْ يَلْبِسُوْٓا اِيْمَانَهُمْ بِظُلْمٍ اُولٰٓئِكَ لَهُمُ الْاَمْنُ
وَهُمْ مُّهْتَدُوْنَ ﴿٨٢﴾ وَتِلْكَ حُجَّتُنَآ اٰتَيْنٰهَآ اِبْرٰهِيْمَ عَلٰى قَوْمِهٖ
نَرْفَعُ دَرَجٰتٍ مَّنْ نَّشَآءُ اِنَّ رَبَّكَ حَكِيْمٌ عَلِيْمٌ ﴿٨٣﴾ وَوَهَبْنَا
لَهٗٓ اِسْحٰقَ وَيَعْقُوْبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوْحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ
وَمِنْ ذُرِّيَّتِهٖ دَاوٗدَ وَسُلَيْمٰنَ وَاَيُّوْبَ وَيُوْسُفَ وَمُوْسٰى
وَهٰرُوْنَ وَكَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٨٤﴾ وَزَكَرِيَّا وَيَحْيٰى
وَعِيْسٰى وَاِلْيَاسَ كُلٌّ مِّنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿٨٥﴾ وَاِسْمٰعِيْلَ وَالْيَسَعَ
وَيُوْنُسَ وَلُوْطًا وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعٰلَمِيْنَ ﴿٨٦﴾ وَمِنْ اٰبَآئِهِمْ
وَذُرِّيّٰتِهِمْ وَاِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنٰهُمْ وَهَدَيْنٰهُمْ اِلٰى صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٨٧﴾ ذٰلِكَ هُدَى اللّٰهِ يَهْدِيْ بِهٖ مَنْ يَّشَآءُ مِنْ
عِبَادِهٖ وَلَوْ اَشْرَكُوْا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَّا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٨٨﴾
اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ
فَاِنْ يَّكْفُرْ بِهَا هٰٓؤُلَآءِ فَقَدْ وَكَّلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوْا بِهَا
بِكٰفِرِيْنَ ﴿٨٩﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ هَدَى اللّٰهُ فَبِهُدٰىهُمُ اقْتَدِهْ قُلْ
لَّآ اَسْـَٔلُكُمْ عَلَيْهِ اَجْرًا اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٰى لِلْعٰلَمِيْنَ ﴿٩٠﴾

وَاِذْ قَالَ اِبْرٰهِيمُ لِاَبِيهِ اٰزَرَ اَتَتَّخِذُ اَصْنَامًا اٰلِهَةً ۚ اِنِّٓى
اَرٰيكَ وَقَوْمَكَ فِى ضَلَالٍ مُبِينٍ ٧٤ وَكَذٰلِكَ نُرِٓى اِبْرٰهِيمَ
مَلَكُوتَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ ٧٥
فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ الَّيْلُ رَاٰ كَوْكَبًا ۚ قَالَ هٰذَا رَبِّى ۚ فَلَمَّآ
اَفَلَ قَالَ لَآ اُحِبُّ الْاٰفِلِينَ ٧٦ فَلَمَّا رَاَ الْقَمَرَ بَازِغًا قَالَ
هٰذَا رَبِّى ۚ فَلَمَّآ اَفَلَ قَالَ لَئِنْ لَمْ يَهْدِنِى رَبِّى لَاَكُونَنَّ
مِنَ الْقَوْمِ الضَّٓالِّينَ ٧٧ فَلَمَّا رَاَ الشَّمْسَ بَازِغَةً قَالَ هٰذَا
رَبِّى هٰذَآ اَكْبَرُ ۚ فَلَمَّآ اَفَلَتْ قَالَ يَا قَوْمِ اِنِّى بَرِٓىءٌ مِمَّا
تُشْرِكُونَ ٧٨ اِنِّى وَجَّهْتُ وَجْهِىَ لِلَّذِى فَطَرَ السَّمٰوَاتِ
وَالْاَرْضَ حَنِيفًا وَمَآ اَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۚ ٧٩ وَحَآجَّهُ قَوْمُهُ ۘ
قَالَ اَتُحَآجُّٓونِّى فِى اللّٰهِ وَقَدْ هَدٰينِ ۘ وَلَآ اَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ
بِهِٓ اِلَّآ اَنْ يَشَآءَ رَبِّى شَيْـًٔا ۘ وَسِعَ رَبِّى كُلَّ شَىْءٍ عِلْمًا ۘ
اَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ٨٠ وَكَيْفَ اَخَافُ مَآ اَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ
اَنَّكُمْ اَشْرَكْتُمْ بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا ۘ
فَاَىُّ الْفَرِيقَيْنِ اَحَقُّ بِالْاَمْنِ ۚ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ٨١

الَّذِينَ

وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلٰكِنْ
ذِكْرٰى لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ٦٩ وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا
وَلَهْوًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَذَكِّرْ بِهٖٓ اَنْ تُبْسَلَ نَفْسٌ
بِمَا كَسَبَتْ ۛ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ ۚ
وَاِنْ تَعْدِلْ كُلَّ عَدْلٍ لَا يُؤْخَذْ مِنْهَا ۭ اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ
اُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا ۚ لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ اَلِيمٌ
بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ۚ ٧٠ قُلْ اَنَدْعُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ
مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلٰٓى اَعْقَابِنَا بَعْدَ اِذْ هَدٰينَا
اللّٰهُ كَالَّذِى اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِى الْاَرْضِ حَيْرَانَ ۖ
لَهٗٓ اَصْحَابٌ يَدْعُونَهٗٓ اِلَى الْهُدَى ائْتِنَا ۭ قُلْ اِنَّ هُدَى اللّٰهِ
هُوَ الْهُدٰى ۭ وَاُمِرْنَا لِنُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۙ ٧١ وَاَنْ اَقِيمُوا
الصَّلٰوةَ وَاتَّقُوهُ ۭ وَهُوَ الَّذِٓى اِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ٧٢ وَهُوَ الَّذِى
خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ ۭ وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ
فَيَكُونُ ۭ قَوْلُهُ الْحَقُّ ۭ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ فِى الصُّورِ ۭ
عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ ۭ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ٧٣

وَهُوَ الَّذِىْ يَتَوَفّٰىكُمْ بِالَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُمْ بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ
فِيْهِ لِيُقْضٰٓى اَجَلٌ مُّسَمًّى ۚ ثُمَّ اِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُمْ بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ۚ ﴿٦٠﴾ وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهٖ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً ؕ
حَتّٰٓى اِذَا جَآءَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفَرِّطُوْنَ ﴿٦١﴾
ثُمَّ رُدُّوْٓا اِلَى اللّٰهِ مَوْلٰيهُمُ الْحَقِّ ؕ اَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ اَسْرَعُ
الْحَاسِبِيْنَ ﴿٦٢﴾ قُلْ مَنْ يُّنَجِّيْكُمْ مِّنْ ظُلُمٰتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُوْنَهٗ
تَضَرُّعًا وَّخُفْيَةً ۚ لَئِنْ اَنْجٰينَا مِنْ هٰذِهٖ لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الشّٰكِرِيْنَ ﴿٦٣﴾
قُلِ اللّٰهُ يُنَجِّيْكُمْ مِّنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ اَنْتُمْ تُشْرِكُوْنَ ﴿٦٤﴾
قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلٰٓى اَنْ يَّبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ فَوْقِكُمْ
اَوْ مِنْ تَحْتِ اَرْجُلِكُمْ اَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيَعًا وَّيُذِيْقَ بَعْضَكُمْ
بَاْسَ بَعْضٍ ؕ اُنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْاٰيٰتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُوْنَ ﴿٦٥﴾
وَكَذَّبَ بِهٖ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ ؕ قُلْ لَّسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيْلٍ ؕ ﴿٦٦﴾
لِكُلِّ نَبَاٍ مُّسْتَقَرٌّ ۫ وَّسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ﴿٦٧﴾ وَاِذَا رَاَيْتَ الَّذِيْنَ يَخُوْضُوْنَ
فِىْٓ اٰيٰتِنَا فَاَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتّٰى يَخُوْضُوْا فِىْ حَدِيْثٍ غَيْرِهٖ ؕ وَاِمَّا
يُنْسِيَنَّكَ الشَّيْطٰنُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرٰى مَعَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٦٨﴾

وَكَذٰلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لِيَقُولُوٓا اَهٰٓؤُلَآءِ مَنَّ اللّٰهُ
قصر
عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا ؕ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَعْلَمَ بِالشّٰكِرِينَ ﴿٥٣﴾ وَاِذَا
جَآءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاٰيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ
رَبُّكُمْ عَلٰى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ ۙ اَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوٓءًا
بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهٖ وَاَصْلَحَ فَاَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٤﴾
وَكَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيَاتِ وَلِتَسْتَبِينَ سَبِيلُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٥٥﴾ ع
قُلْ اِنِّي نُهِيتُ اَنْ اَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ ؕ قُلْ
لَآ اَتَّبِعُ اَهْوَآءَكُمْ ۙ قَدْ ضَلَلْتُ اِذًا وَمَآ اَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾
قصر
قُلْ اِنِّي عَلٰى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهٖ ؕ مَا عِنْدِي
مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهٖ ؕ اِنِ الْحُكْمُ اِلَّا لِلّٰهِ ؕ يَقُصُّ الْحَقَّ وَهُوَ خَيْرُ
الْفَاصِلِينَ ﴿٥٧﴾ قُلْ لَوْ اَنَّ عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهٖ لَقُضِيَ
الْاَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ ؕ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِالظّٰلِمِينَ ﴿٥٨﴾ وَعِنْدَهٗ
مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَآ اِلَّا هُوَ ؕ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ؕ
وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ اِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظُلُمَاتِ
الْاَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ اِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٥٩﴾

فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا ؕ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾
قُلْ اَرَاَيْتُمْ اِنْ اَخَذَ اللّٰهُ سَمْعَكُمْ وَاَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ
عَلٰى قُلُوبِكُمْ مَنْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ يَاْتِيكُمْ بِهٖ ؕ اُنْظُرْ كَيْفَ
نُصَرِّفُ الْاٰيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُونَ ﴿٤٦﴾ قُلْ اَرَاَيْتَكُمْ اِنْ اَتٰىكُمْ
عَذَابُ اللّٰهِ بَغْتَةً اَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلَكُ اِلَّا الْقَوْمُ الظّٰلِمُونَ ﴿٤٧﴾
وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ اِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ ۚ فَمَنْ اٰمَنَ وَاَصْلَحَ
فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤٨﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا
يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٤٩﴾ قُلْ لَآ اَقُولُ لَكُمْ
عِنْدِي خَزَآئِنُ اللّٰهِ وَلَآ اَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَآ اَقُولُ لَكُمْ اِنِّي
مَلَكٌ ۚ اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا مَا يُوحٰٓى اِلَيَّ ؕ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْاَعْمٰى وَالْبَصِيرُ ؕ
اَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ۚ ﴿٥٠﴾ وَاَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ اَنْ يُحْشَرُٓوا
اِلٰى رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهٖ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٥١﴾
وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدٰوةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ
وَجْهَهٗ ؕ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ
عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظّٰلِمِينَ ﴿٥٢﴾

وَكَذٰلِكَ

اِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ ۘ وَالْمَوْتٰى يَبْعَثُهُمُ اللّٰهُ ثُمَّ اِلَيْهِ
يُرْجَعُونَ ﴿٣٦﴾ وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ اٰيَةٌ مِنْ رَبِّهٖ ؕ قُلْ اِنَّ اللّٰهَ
قَادِرٌ عَلٰٓى اَنْ يُنَزِّلَ اٰيَةً وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٧﴾ وَمَا
مِنْ دَآبَّةٍ فِى الْاَرْضِ وَلَا طٰٓئِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ اِلَّآ اُمَمٌ
اَمْثَالُكُمْ ؕ مَا فَرَّطْنَا فِى الْكِتَابِ مِنْ شَىْءٍ ثُمَّ اِلٰى رَبِّهِمْ
يُحْشَرُونَ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا صُمٌّ وَبُكْمٌ فِى الظُّلُمَاتِ ؕ
مَنْ يَشَاِ اللّٰهُ يُضْلِلْهُ ؕ وَمَنْ يَشَاْ يَجْعَلْهُ عَلٰى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٩﴾
قُلْ اَرَاَيْتَكُمْ اِنْ اَتٰىكُمْ عَذَابُ اللّٰهِ اَوْ اَتَتْكُمُ السَّاعَةُ
اَغَيْرَ اللّٰهِ تَدْعُونَ ۚ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٠﴾ بَلْ اِيَّاهُ تَدْعُونَ
فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ اِلَيْهِ اِنْ شَآءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ ۧ ﴿٤١﴾
وَلَقَدْ اَرْسَلْنَآ اِلٰٓى اُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَاَخَذْنَاهُمْ بِالْبَاْسَآءِ وَالضَّرَّآءِ
لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ ﴿٤٢﴾ فَلَوْلَآ اِذْ جَآءَهُمْ بَاْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلٰكِنْ
قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾
فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهٖ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ اَبْوَابَ كُلِّ شَىْءٍ ؕ حَتّٰٓى
اِذَا فَرِحُوا بِمَآ اُوتُوٓا اَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَاِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ ﴿٤٤﴾

بَلْ بَدَا لَهُمْ مَا كَانُوا يُخْفُونَ مِنْ قَبْلُ ؕ وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا
عَنْهُ وَاِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٢٨﴾ وَقَالُوا اِنْ هِيَ اِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ
بِمَبْعُوثِينَ ﴿٢٩﴾ وَلَوْ تَرٰٓى اِذْ وُقِفُوا عَلٰى رَبِّهِمْ ؕ قَالَ اَلَيْسَ هٰذَا بِالْحَقِّ
قَالُوا بَلٰى وَرَبِّنَا ؕ قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٠﴾
قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَآءِ اللّٰهِ ؕ حَتّٰٓى اِذَا جَآءَتْهُمُ السَّاعَةُ
بَغْتَةً قَالُوا يٰحَسْرَتَنَا عَلٰى مَا فَرَّطْنَا فِيهَا ۙ وَهُمْ يَحْمِلُونَ اَوْزَارَهُمْ
عَلٰى ظُهُورِهِمْ ؕ اَلَا سَآءَ مَا يَزِرُونَ ﴿٣١﴾ وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَآ اِلَّا لَعِبٌ
وَلَهْوٌ ؕ وَلَلدَّارُ الْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ ؕ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٣٢﴾
قَدْ نَعْلَمُ اِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَاِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ
وَلٰكِنَّ الظّٰلِمِينَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ يَجْحَدُونَ ﴿٣٣﴾ وَلَقَدْ كُذِّبَتْ
رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلٰى مَا كُذِّبُوا وَاُوذُوا حَتّٰٓى اَتٰيهُمْ
نَصْرُنَا ۚ وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللّٰهِ ۚ وَلَقَدْ جَآءَكَ مِنْ نَبَاِي
الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٤﴾ وَاِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ اِعْرَاضُهُمْ فَاِنِ اسْتَطَعْتَ
اَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الْاَرْضِ اَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَآءِ فَتَاْتِيَهُمْ بِاٰيَةٍ ؕ
وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدٰى فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجٰهِلِينَ ﴿٣٥﴾

قُلْ اَیُّ شَیْءٍ اَكْبَرُ شَهَادَةً ؕ قُلِ اللّٰهُ شَهِیْدٌۢ بَیْنِیْ وَبَیْنَكُمْ ۫ وَاُوْحِیَ اِلَیَّ
هٰذَا الْقُرْاٰنُ لِاُنْذِرَكُمْ بِهٖ وَمَنْۢ بَلَغَ ؕ اَىِٕنَّكُمْ لَتَشْهَدُوْنَ اَنَّ مَعَ اللّٰهِ
اٰلِهَةً اُخْرٰی ؕ قُلْ لَّاۤ اَشْهَدُ ۚ قُلْ اِنَّمَا هُوَ اِلٰهٌ وَّاحِدٌ وَّاِنَّنِیْ بَرِیْٓءٌ مِّمَّا
تُشْرِكُوْنَ ۘ﴿۱۹﴾ اَلَّذِیْنَ اٰتَیْنٰهُمُ الْكِتٰبَ یَعْرِفُوْنَهٗ كَمَا یَعْرِفُوْنَ اَبْنَآءَهُمْ ۘ
اَلَّذِیْنَ خَسِرُوْۤا اَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا یُؤْمِنُوْنَ ۧ﴿۲۰﴾ وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ
افْتَرٰی عَلَی اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِاٰیٰتِهٖ ؕ اِنَّهٗ لَا یُفْلِحُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿۲۱﴾
وَیَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِیْعًا ثُمَّ نَقُوْلُ لِلَّذِیْنَ اَشْرَكُوْۤا اَیْنَ شُرَكَآؤُكُمُ
الَّذِیْنَ كُنْتُمْ تَزْعُمُوْنَ ﴿۲۲﴾ ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتُهُمْ اِلَّاۤ اَنْ قَالُوْا وَاللّٰهِ رَبِّنَا
مَا كُنَّا مُشْرِكِیْنَ ﴿۲۳﴾ اُنْظُرْ كَیْفَ كَذَبُوْا عَلٰۤی اَنْفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ
مَّا كَانُوْا یَفْتَرُوْنَ ﴿۲۴﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ یَّسْتَمِعُ اِلَیْكَ ۚ وَجَعَلْنَا عَلٰی قُلُوْبِهِمْ
اَكِنَّةً اَنْ یَّفْقَهُوْهُ وَفِیْۤ اٰذَانِهِمْ وَقْرًا ؕ وَاِنْ یَّرَوْا كُلَّ اٰیَةٍ لَّا یُؤْمِنُوْا
بِهَا ؕ حَتّٰۤی اِذَا جَآءُوْكَ یُجَادِلُوْنَكَ یَقُوْلُ الَّذِیْنَ كَفَرُوْۤا اِنْ هٰذَاۤ
اِلَّاۤ اَسَاطِیْرُ الْاَوَّلِیْنَ ﴿۲۵﴾ وَهُمْ یَنْهَوْنَ عَنْهُ وَیَنْـَٔوْنَ عَنْهُ ۚ وَاِنْ یُّهْلِكُوْنَ
اِلَّاۤ اَنْفُسَهُمْ وَمَا یَشْعُرُوْنَ ﴿۲۶﴾ وَلَوْ تَرٰۤی اِذْ وُقِفُوْا عَلَی النَّارِ فَقَالُوْا
یٰلَیْتَنَا نُرَدُّ وَلَا نُكَذِّبَ بِاٰیٰتِ رَبِّنَا وَنَكُوْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِیْنَ ﴿۲۷﴾

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَّجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَّلَلَبَسْنَا عَلَيْهِمْ
مَّا يَلْبِسُونَ ۝٩ وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ
بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَّا كَانُوا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ۝١٠ قُلْ سِيرُوا
فِي الْاَرْضِ ثُمَّ انْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ۝١١
قُلْ لِّمَنْ مَّا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ قُلْ لِّلّٰهِ ؕ كَتَبَ عَلٰى نَفْسِهِ
الرَّحْمَةَ ؕ لَيَجْمَعَنَّكُمْ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ ؕ اَلَّذِينَ
خَسِرُوٓا اَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝١٢ وَلَهٗ مَا سَكَنَ
فِي الَّيْلِ وَالنَّهَارِ ؕ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝١٣ قُلْ اَغَيْرَ اللّٰهِ
اَتَّخِذُ وَلِيًّا فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ ؕ
قُلْ اِنِّيٓ اُمِرْتُ اَنْ اَكُونَ اَوَّلَ مَنْ اَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ
مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۝١٤ قُلْ اِنِّيٓ اَخَافُ اِنْ عَصَيْتُ رَبِّيْ عَذَابَ
يَوْمٍ عَظِيمٍ ۝١٥ مَنْ يُّصْرَفْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهٗ ؕ وَذٰلِكَ
الْفَوْزُ الْمُبِينُ ۝١٦ وَاِنْ يَّمْسَسْكَ اللّٰهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ
لَهٗٓ اِلَّا هُوَ ؕ وَاِنْ يَّمْسَسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝١٧
وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهٖ ؕ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ۝١٨

قُلْ اَيُّ شَيْءٍ

سُورَةُ الْاَنْعَامِ مَكِّيَّةٌ وَهِيَ مِائَةٌ وَخَمْسٌ وَسِتُّونَ اٰيَةً

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ۟
ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ۝١ هُوَ الَّذِى خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ
ثُمَّ قَضٰٓى اَجَلًا ۟ وَاَجَلٌ مُسَمًّى عِنْدَهُ ثُمَّ اَنْتُمْ تَمْتَرُونَ ۝٢ وَهُوَ اللّٰهُ
فِى السَّمٰوَاتِ وَفِى الْاَرْضِ ۟ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ ۝٣
وَمَا تَاْتِيهِمْ مِنْ اٰيَةٍ مِنْ اٰيَاتِ رَبِّهِمْ اِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ۝٤
فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَٓاءَهُمْ ۟ فَسَوْفَ يَاْتِيهِمْ اَنْۢبٰٓؤُا مَا كَانُوا بِهٖ
يَسْتَهْزِءُونَ ۝٥ اَلَمْ يَرَوْا كَمْ اَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَّنّٰهُمْ
فِى الْاَرْضِ مَا لَمْ نُمَكِّنْ لَكُمْ وَاَرْسَلْنَا السَّمَٓاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا ۪ وَجَعَلْنَا
الْاَنْهٰرَ تَجْرِى مِنْ تَحْتِهِمْ فَاَهْلَكْنٰهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَاَنْشَاْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ
قَرْنًا اٰخَرِينَ ۝٦ وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتٰبًا فِى قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِاَيْدِيهِمْ
لَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُٓوا اِنْ هٰذَٓا اِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ۝٧ وَقَالُوا لَوْلَٓا اُنْزِلَ
عَلَيْهِ مَلَكٌ ۟ وَلَوْ اَنْزَلْنَا مَلَكًا لَقُضِىَ الْاَمْرُ ثُمَّ لَا يُنْظَرُونَ ۝٨

SURELERİ YÜZÜNDEN OKUMA UYGULAMALARI

En'âm, A'râf, Enfal, Tevbe, Lokman ve Fâtır surelerini yüzünden okurken aşağıdaki uygulamalar dikkate alınabilir.

- Yüzünden okunacak her bir sure dinlenir.
- Yüzünden okunmasından sonra sureler birlikte tekrar edilir.
- Her bir ayet, belirlenen sıraya göre okunur.
- Dinleme sırasında tespit edilen tecvit kurallarının altı çizilir.
- Sure içinde geçen tecvit kuralları açıklanarak ilgili sureler bu kurallara uygun olarak okunur.
- Yüzünden okunan sure dikkatle takip edilir. Yapılan tecvit hataları not alınır. Bu hatalar üzerine düşünceler paylaşılır.
- Gruplar oluşturulur, sureler yüzünden okunur, okuma hataları tespit edilerek okunuş geliştirilir.
- Her bir sure en az on defa yüzünden okunur.
- İlk ve son okuma süresi kronometre ile belirlenerek bir çizelgeye kaydedilir.
- Okuma hızındaki gelişim gözlemlenir.

SÖZLÜK

A

ahiret: İnsanın öldükten sonra dirilip sonsuza dek kalacağı ve Allah'a (c.c.) hesap vereceği yer, öbür dünya.

ârız: Sonradan olma, sonradan ortaya çıkma, geçici olan.

ashab: bk. Sahabe.

Asım Kıraati: Kûfe'de kıraat imamı olarak meşhur olan İmam Asım'ın okuyuş tarzı. Asım Kıraati, özellikle Hafs rivayeti, senedinin sağlamlığı, okunuşunun kolay olması gibi nedenlerle Kûfe sınırlarını aşarak Müslümanlarının çoğunun tercih ettiği bir okuyuş tarzı olmuştur.

arz: Sunma, ortaya koyma, bir nesneyi gösterme, arz etme. Hz. Peygamber'in, o ramazan ayına kadar gelen bütün sure ve ayetleri her sene ramazan ayında Cebrail'e (a.s.), onun da Peygamberimize (s.a.v.) okuması.

aşır: Kur'an-ı Kerim'de genellikle on ayetten oluşan bölüm. Bir dinî merasim sırasında veya cemaatle namaz kılınıp dua edildikten sonra okunan bölüm.

ayet: Kur'an surelerini oluşturan kısımlardan her biri.

B

bağışlama: Bağışlamak işi, mağfiret, gufran.

besmele: "Yarattığı bütün varlıklara bol bol nimet veren, yardım eden ve bağışlayan Allah'ın adı ile" anlamına gelen ve her hayırlı işe başlarken söylenilmesi sünnet olan "Bismillahirrahmanirrahîm"'in kısaltılmış şekli. Tevbe suresi hariç, Kur'an-ı Kerim'deki bütün surelerin başında besmele bulunur. Kur'an-ı Kerim okumaya başlayan kimsenin besmeleyi söylemesi gerekir. Bununla birlikte zikir maksadıyla besmele kendi başına da söylenebilir.

buhran: Ruhi sıkıntı, bir işin, bir olayın geldiği karışık safha, içinden çıkılması zor durum.

C-Ç

Cebrail (a.s.): Allah (c.c.) tarafından peygamberlere vahiy getirmekle görevlendirilen, dört büyük melekten biri.

cehennem: İnkârcıların ve günah işleyenlerin öldükten sonra ceza görecekleri yer.

celî: Açık, net. Tecvit ilminde lahn türlerinden biri olup açık hataları ifade eder.

cennet: Mümin olan ve iyilik yapanların, günahsızların, öldükten sonra sonsuz bir mutluluğa kavuşacakları yer.

cezm: Harekesiz (sakin) harfi gösteren işaret.

cüz: Kur'an'ın bölünmüş olduğu otuz parçadan her biri, Kur'an'ın her yirmi sayfalık bölümü.

E-F

eda: Yerine getirme, bir hakkı hak sahibine ödeme, verme. Kur'an-ı Kerim'i tecvit kurallarına uygun olarak okuma.

ehl-i kitap: Kitap ehli. İslam literatüründe Yahudi ve Hristiyanlar.

Esmâ-i Hüsna: Allah'ın (c.c.) en güzel, en şerefli isimleri.

farz: İslam dininde, özür olmadıkça yapılması zorunlu, yapılmaması günah sayılan ibadet.

fecir: Güneşin doğmasından önceki vakit, tan yerinin ağarması. Gece ile gündüzü birbirinden ayıran ve sabah namazının vaktinin girdiğini gösteren aydınlık.

fem-i muhsin: Kur'an'ı doğru ve güzel okuyan mahir (usta) okuyucu.

fonetik: Ses bilgisi, sese dayanan, sesle ilgili.

G

gaflet: Dalgınlık, dikkatsizlik, boş bulunma, aymazlık,ihtiyatsızlık.

gazaba uğramak: Bir kimsenin öfkesine maruz kalmak.

gunne: Genizden gelen ses.

H

hadr: Kur'an'ı tecvit kurallarına uyarak hızlı okumak.

hafız: Kur'an'ı bütünüyle ezbere bilen kimse.

hafî: Gizli, saklı.

Hâlık: Yaratıcı.

hat: Çizgi, sınır çizgisi, güzel yazı.

hatim: Kur'an'ın tamamını okuma.

hayır: İyilik, karşılık beklenmeden yapılan yardım. İyi, hayırlı, yararlı, faydalı.

hesap günü: Kıyamet.

hidâyet: Doğru yol, hak yol, İslam'ın yolu.

hurafe: Dine sonradan girmiş yanlış, bâtıl inanç.

hüsran: Beklenilen şeyin elde edilememesi yüzünden duyulan acı.

I-İ

ıslah: Düzeltme, iyileştirme.

ibadet: Allah'ın (c.c.) insanlara emrettiği ve insanların da Allah'a (c.c.) karşı yapmakla yükümlü oldukları tüm davranışlar. İnsanın yaratılış amacına uygun olarak, Hz. Peygamber'in uygulamalarını esas alıp niyet ederek yapmış olduğu Allah'a yaklaşma şekilleri; davranışlar.

ibtida: Başlamak, bir işe girişmek.

idgam: Bir harfi diğerine katarak okumak.

ifa: Bir işi yapma, yerine getirme.

ihfa: Gizlemek. Tecvit ilminde tenvin veya sakin nundan sonra nun sesinin asıl mahrecinin gizlenerek bir sonraki harfe katılmadan ve o harften tamamen ayırmadan okunmasıdır.

iklab: Çevirmek, dönüştürmek. Tecvit ilminde tenvin veya sakin nundan sonra harekeli be harfi geldiğinde, nun harfinin, mim harfine çevrilerek okunmasıdır.

imâle: Eğmek, bükmek, meylettirmek. Tecvitte, üstün harekeyi esreye veya elif harfini ya harfine meylederek söylemek.

imar: İnşa etme, bayındırlık.

inanç: Bir düşünceye gönülden bağlı bulunma, inanma.

insicam: Düzgünlük, tutarlık, bağdaşım.

irade: İsteme, dileme.

isnad: Bir şeyi aslına, doğuş yerine dayandırmak, kesintisizlik hâli.

işmam: Ötre harekeye işaret etmek için dudakları öne doğru büzerek toplamak.

izhar: Açıklamak, ortaya çıkarmak. Tecvit ilminde; her harfi gunnesiz olarak kendi mahrecine göre çıkarmak, iki harfin arasını ayırmaktır.

K

kasr: Harfleri uzatmadan kısa okumak.

kıraat: Okuma. Kur'an'ı belli kural ve işaretlere göre okuma.

kıraat ilmi: Kur'an kelimelerinin farklı okunuşlarını inceleyen bilim dalı.

kıssa: Kendisinden ders alınması gereken olay, hikâye.

kıyamet: Dünyanın sonu ve bütün ölülerin dirilerek mahşerde toplanacağı zaman, hesap günü, kıyamet günü, mahşer günü.

kurrâ: Kur'an-ı Kerim'i sahih rivayetlere göre okuyan uzman okuyucu.

L

lâzım: Lüzumlu olan, gerekli, gereken.
lâzımî: Kalıcı, devamlı olan.

lîn: Yumuşak olmak. Tecvit ilminde med çeşitlerinden biri olup harf-i lînden sonra sebebi meddin sükûn olarak geldiği yerlerde oluşan kuraldır.

M

mabet: İbadet etmeye mahsus yapı, ibadethane, tapınak. Özel bir konuda sevgi ve saygı ile bağlanmanın ortaya konulduğu yer.

mahreç: Çıkış yeri, harflerin çıktığı bölge.

mahzen: Yeraltı, bodrum.

materyal: Gereç. Yazılı, sözlü, görüntülü, kaydedilmiş her türlü belge.

mazhar olmak: İyi bir şeye ermek, ulaşmak.

muhkem: Sağlamlaştırılmış, kuvvetli.

mukabele: Toplu yerlerde yüksek sesle hatim okunurken Kur'an okumasını bilenlerin Kur'an'ı takip etmesi, bilmeyenlerin dinlemesi.

mushaf: Kur'an-ı Kerim'in iki kapak arasına alınmış hâline verilen ad.

muttasıl: Bitişik, ayrı olmayan.

münezzeh: Temiz, arı, maddi olan ve olmayan kusur ve ayıplardan uzak olmak. Terim olarak Yüce Allah'ın yaratılmışlara özgü eksikliklerden uzak ve yüce olması.

N

nâmahrem: Yabancı.

noksan: Azlık, tam olmayış, eksiklik.

O-Ö-R

öğüt: Bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için söylenen söz, nasihat.

Rahîm: "Ahiret hayatında sadece mü'minlere ihsan ve ikram eden" anlamında Allah'ın (c.c.) esmâ-ı hüsnasından biri. "Rahîm" Allah'ın (c.c.) özel isimlerindendir. Allah'tan (c.c.) başka hiçbir varlığa isim olarak verilmez.

Rahman: "Dünyada, bütün canlılara şefkat gösteren, mümin kâfir ayrımı yapmaksızın insanlara merhamet eden, her türlü nimeti sürekli veren, rahmeti sonsuz olan." anlamında Allah'ın (c.c.) esmâ-ı hüsnasından biri. "Rahman" Allah'ın (c.c.) özel isimlerindendir. Allah'tan (c.c.) başka hiçbir varlığa isim olarak verilmez.

râvî: Rivayet eden, işittiği haberleri ve sözleri başkalarına aktaran, hadisle ilgili haberleri anlatan.

S-Ş

sahabe: Hz. Peygamber zamanında yaşamış, Müslüman olarak Peygamberi (s.a.v.) çok kısa bir süre de olsa görmüş, onun sohbetinde bulunmuş ve yine Müslüman olarak ölmüş kimse. Sahabi kelimesinin çoğulu olan sahabe, "ashab" kelimesi ile eş anlamlıdır.

salat-ı ümmiye: Hz. Peygamber'e ve onun soyundan gelenlere saygı bildirmek için okunan dua.

salavat: Hz. Muhammed'e (s.a.v.) saygı bildirmek için okunan dua.

samed: Yaratılmışların hiçbirine benzemeyen, hiçbir şeye muhtaç olmayan, her şeyin varlığı ve varlığının devamı kendisine bağlı bulunan, tüm var olanların başvurup yardım dileyeceği tek varlık.

sebat: Sözde durma, ahde vefa etme.

sefa: Üzüntü ve kederden uzak olmak, gönül rahatlığı.

sekte: Susmak, konuşmayı ve okumayı kesmek. Tecvit ilminde tilavet esnasında nefes almadan sesi kesmektir.

sema: Bir öğrencinin, hocasından dinleyerek öğrenme şekli.

sevap: Hayırlı bir davranış karşısında Allah (c.c.) tarafından verilecek ödül.

sure: Kur'an'ın yüz on dört bölümünden her biri.

şedde: Arap alfabesinde, bir harfin iki kez okunmasını sağlayan işaret.

şefaat: Araya girme, aracı, ricacı olma.

şehadet: Tanıklık, şahitlik, bir şeyin doğruluğuna inanma. Kendisinden tanıklık istenen kişinin görmüş olduğu bir olayı Allah'ın (c.c.) huzurunda bulunuyor gibi bir duyguyla dosdoğru haber vermesi, şahitlik yapması. "Allah'tan (c.c.) başka tanrı olmadığına ve Hz. Muhammed'in (s.a.v.) onun kulu ve elçisi olduğuna inanırım." anlamına gelen "Eşhedü en la ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resulühü" cümlesini gönülden, inanarak, anlamını bilerek söyleme.

şer: Kötülük, fenalık.

şeytan: Hz. Âdem'e secde etmediği için cennetten kovulan, insanları Allah'ın (c.c.) emirlerine karşı kışkırtan, kötülüğe yönelten cin, iblis.

T

tabii: Doğal.

talim: Öğretim, alıştırma. Kur'an öğretiminde harfleri mahreç ve sıfatlarına uygun olarak telaffuz etme, tecvit kurallarını öğretme.

tashih-i hurûf: Harflerin düzeltilmesi. Kur'an öğretiminde harfleri mahreç ve sıfatlarına uygun olarak telaffuz etme çalışması.

tedebbür: Bir iş ve olayın sonucunu ve gidişatını önceden kestirme.

tedvir: Kur'an'ı tecvit kurallarına uyarak orta hızda bir okuyuş ile okuma.

tefekkür: Düşünme, derin düşünme, fikir yürütme, kavramaya çalışma, kafa yorma.

telaffuz: Söyleme, seslendirme, okuma.

teorik: Kuramsal.

tertil: Bir metni tane tane, acele etmeden okuma. Kur'an-ı Kerim'i tecvit kurallarına uygun bir biçimde okuma.

tesbih: "Sübhanallah" sözünü söyleme. Allah'ı (c.c.) her türlü eksik ve yanlış anlayıştan uzak tutmak, kutsamak.

tevhit: Birleme, bir şeyin bir olduğuna karar verme, tek kılma. Allah'ı (c.c.) zatında, sıfatlarında ve fiillerinde birleme, tek ve eşsiz olduğuna inanma, O'na hiçbir şeyi şirk koşmadan ibadeti yalnızca Allah (c.c.) için yapma.

tezhip: Altın ile süsleme. Ferman, berat ve Kur'an ayetleri gibi değerli evrak ve levhaları süsleme ve yaldızlama sanatı.

tilavet: Kur'an'ı güzel ve sesli olarak usulünce okuma.

U-Ü-V-Z

ümmet: Din ve inanç birliği temelinde bir araya gelen ve aynı peygambere bağlanan insanlar topluluğu; bir din üzerinde birleşen millet.

vahiy: Gizli konuşmak, fısıldamak, seslenmek, ilham etmek, işaret etmek. Allah'ın (c.c.) buyruk, yasak ve öğütlerini insanlara ulaştırmak üzere peygamberlerine özel bir yolla iletmesidir.

vahiy kâtipleri: Kur'an'ın indiği dönemde Hz. Peygamber'in emriyle ayetleri yazan sahabiler.

vakf: Durmak, durdurmak. Tecvit ilminde tilavet esnasında herhangi bir kelime sonunda, nefes alıp dinlendikten sonra tekrar okumaya başlamak niyetiyle sesi kesmektir.

vasl: Birleştirmek, yan yana getirmek, ulaştırmak, bağlamak.

vasiyet: Bir kimsenin ölümünden sonra yapılmasını istediği şey.

vesvese: Kuruntu. Yanlış ve yersiz düşünce, evham.

KAYNAKÇA

ADIGÜZEL, Mehmet, "Kur'an Öğretim Metotları ve Öğreticilik Vasıfları", **Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Erzurum, Sayı 19, 2003.

AHMED B. HANBEL, **Müsned,** Çağrı Yayınları, İstanbul, 1982.

ALTUNTAŞ, Halil; ŞAHİN, Muzaffer, **Kur'an-ı Kerim Meali**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2006.

ATEŞ, Süleyman, **Kur'an-ı Kerim ve Yüce Meali**, Yeni Ufuklar Neşriyat, Ankara, 1980.

BİLMEN, Ömer Nasuhi, **Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Meali**, İpek Yayınları, İstanbul, 2001.

BİRIŞIK, Abdülhamit, "Kıraat", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, TDV Yayınları, İstanbul, 2002.

BUHÂRÎ, **Sahih-i Buhârî**, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992.

CERRAHOĞLU, İsmail, **Tefsir Usulü**, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1971.

CEVİZCİ, Ahmet, **Felsefe Sözlüğü**, Paradigma Yayınları, İstanbul, 1999.

ÇETİN, Abdurrahman, "Lahn", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, TDV İslam Ansiklopedisi, C 27, Ankara, 2003.

ÇETİN, Abdurrahman, **Kur'an Okuma Esasları**, Emin Yayınları, Bursa, 2007.

ÇETİN, Abdurrahman, "Tecvid", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, TDV Yayınları, İstanbul, 2011.

ÇETİN, Abdurrahman, "Tilâvet", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, TDV Yayınları, İstanbul, 2012.

ÇETİN, Abdurrahman, "Tilâvet Secdesi", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, TDV Yayınları, İstanbul, 2012.

ÇOLLAK, Fatih, "Kur'an-ı Kerim Dersi Müfredatı ve Öğretim Teknikleri", **İmam Hatip Liselerinde Eğitim ve Öğretim**, Dem Yayınları, İstanbul, 2005.

DAĞ, Mehmet, "İlahiyat Lisans Tamamlama (İlitam) Programlarında Kur'an Dersi - Müfredat, Materyal Hazırlama ve Karşılaşılan Sorunlar", **EKEV Akademi Dergisi**, Sayı, 55, Erzurum, 2013.

DAĞDEVİREN, Alican, **Kur'ân Okuma Sanatı Tecvid**, Akademi Yayınları, İstanbul, 2009.

EBÛ DÂVÛD, **Sünen**, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992.

FIRAT, Yavuz, "Kıraat Tertîl ve Tilâvet Kavramlarının Anlamsal Araştırma ve Karşılaştırması", **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı 13, Kayseri, 2002.

FIRAT, Yavuz, **Kur'an Tilâvetinin Kuralları**, Kayseri, 2014.

HARMAN, Ömer Faruk, "Lokman", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, TDV Yayınları, Ankara, 2003.

HASAN, Ömer Halil, "Kur'an-ı Kerim Öğretimi", (çev. Yusuf Alemdar), **Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, C 8/1, Sivas, 2004.

IŞIK, Emin, "En'âm Suresi", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi,** TDV Yayınları, İstanbul, 1995.

IŞIK, Emin, "Enfâl Sûresi", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi,** TDV Yayınları, İstanbul, 1995.

IŞIK, Emin, "Fâtır Suresi", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi,** TDV Yayınları, İstanbul, 1995.

IŞIK, Emin, "Tevbe Sûresi", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi,** TDV Yayınları, İstanbul, 2011.

İBN MÂCE, **Sünen** (çev. Haydar Hatiboğlu), Kahraman Yayınları, İstanbul, 1982.

KARAÇAM, İsmail, **Kur'an-ı Kerim'in Okunma Kaideleri ve Faziletleri**, İFAV Yayınları, İstanbul, 1984.

KARAMAN, Hayreddin; A. Özek; İ. Kafi Dönmez; M. Çağrıcı; S. Gümüş; A. Turgut, **Kur'ân-ı**

Kerim ve Açıklamalı Meali, TDV Yayınları, Ankara, 2004.

KARAMAN, Hayreddin; M. Çağrıcı; İ. Kafi Dönmez; S. Gümüş, **Kur'an Yolu Türkçe Meal ve Tefsiri**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2016.

KARAKILIÇ, Ali Celaleddin, **Tecvid İlmi: Kur'an-ı Kerim Okuma Kaideleri**, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1977.

KUTLUER, İlhan, "Düşünme", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, TDV Yayınları, İstanbul, 1994.

MAŞALI, Mehmet Emin, "Mushaf", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, TDV Yayınları, İstanbul, 2006.

MEVDÛDÎ, **Ebü'l-A'lâ, Tefhimu'l-Kur'an**, (çev. Yusuf Karaca, Nazife Şişman, Hamdi Aktaş vd.), İnsan Yayınları, İstanbul, 1991.

ÖCAL, Mustafa, **Din Eğitimi ve Öğretiminde Metodlar**, TDV Yayınları, Ankara, 2001.

ÖZLER, Mevlüt, "Tevhid", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, TDV Yayınları, İstanbul, 2012.

PAKDİL, Ramazan, **Ta'lim Tecvit ve Kıraat**, MÜİF Yayınları, İstanbul, 2013.

SALMAN, Faruk; YILMAZ, Nazif; MORGÜL, Nihat, **Tecvîdli Kur'an-ı Kerim Elif-Bâ'sı**, TDV Yayınları, Ankara, 2005.

TEMEL, Nihat, "Kıraat ve Tecvid İlmine Ait Eserlerin Sistematiği", **Kur'an ve Tefsir Araştırmaları IV: Kıraat İlmi ve Problemleri**, Ensar Neşriyat, İstanbul, 2002.

TETİK, Necati, "Kur'an Tilâvetinin veya Kıraat İlminin Öğretilmesi Usulleri", **Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, Erzurum, Sayı 9, 1990.

TURAN, Abdülbaki, "Arza", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, TDV Yayınları, İstanbul, 1991.

ÜNLÜ, Demirhan, **Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi**, TDV Yayınları, Ankara, 2012.

YAZIR, Elmalılı Muhammed Hamdi, **"Hak Dini Kur'an Dini"**, C 1-9, Eser Neşriyat, İstanbul, 1979.

YILMAZ, Nazif, **Kur'an-ı Kerim'i Nasıl Öğretelim?**, DEM Yayınları, İstanbul, 2016.

GENEL AĞ KAYNAKÇASI

/https://kuran.diyanet.gov.tr
/https://hadislerleislam.diyanet.gov.tr
https://kuran.diyanet.gov.tr/elifba/#/elifba/sedde
/http://ktp.isam.org.tr

GÖRSEL KAYNAKÇA

Kitaba ait Görsel Kaynakça'ya yandaki karekoddan ulaşabilirsiniz.

ÜNİTE CEVAP ANAHTARI

1. ÜNİTE

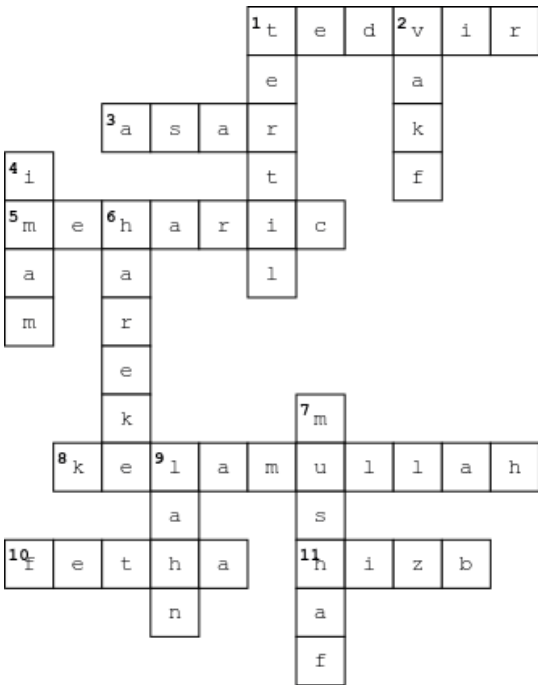

A.
1. Üçüncü Çıkış

B.
2.

A	B	C
(c)	Geçildiğinde mana bozulabilir gerekçesiyle durulması önemle istenen durak işaretidir.	a. Vakf-ı mutlak (ط)
(a)	Anlam bakımından cümlenin tamamlandığına ve durmak için şartların uygun olduğuna işaret eder.	b. Vakf-ı câiz (ج)
(b)	Durmak da geçmek de caizdir, ancak durmak daha uygundur.	c. Vakf-ı lâzım (م)
(f)	Durmaya izin vardır, ama geçmek daha uygundur.	d. Vakf-ı murahhas (ص)
(d)	Nefes yetmediği zaman durulabilir. Geçmek daha uygundur.	e. Ayn (ع)
(e)	Bir konunun bittiğini ve yeni bir konunun başladığını ifade eder.	f. Vakf-ı mücevvez (ز)
		g. Lâ vakfı (لا)

C.
3. tedvir 4. Asım, Hafs 5. lahn-i celî 6. kâri 7. kıraat 8. vasl

D.
9. D 10. C 11. B 12. B 13. D 14. B 15. E

2. ÜNİTE

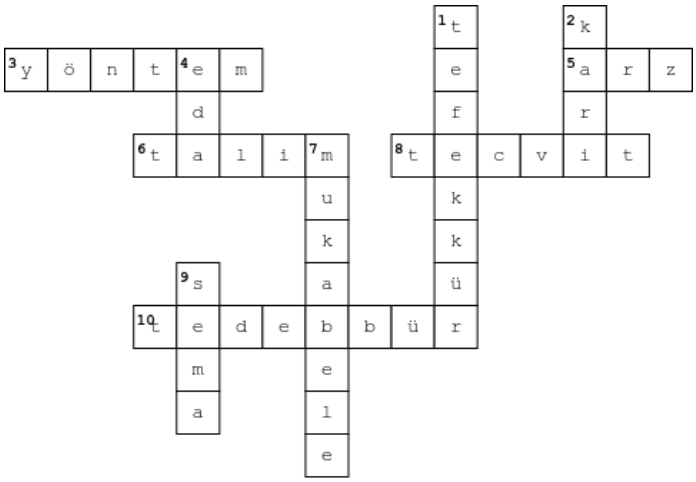

A.
1. 6, 8, 4, 2, 9, 11
2. 5, 3, 7, 10, 1, 12
3. 3

B.
4. D 5. D 6. D 7. Y 8. D

C.
9. hoca merkezli 10. lafız ve mana
11. vacip 12. mahreç ve sıfat
13. eda

D.
14. D 15. A 16. C 17. A
18. D 19. B

4. ÜNİTE

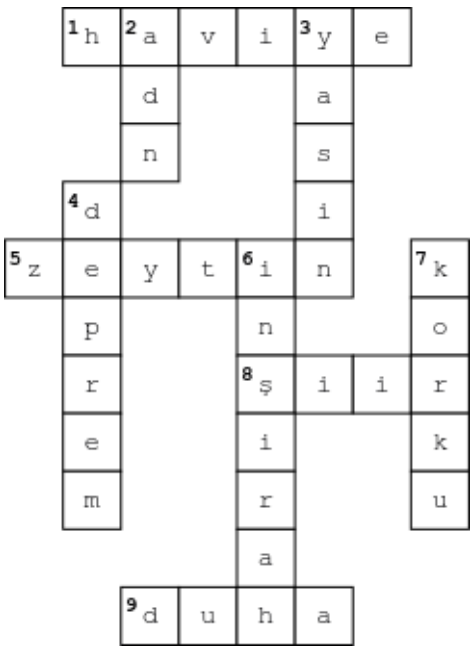

A.
1. Dördüncü Çıkış

B.
2. hanifler 3. ırmaklar 4. tartıları 5. yetimi 6. gaflet
7. Yerin 8. Güneş 9. açlık 10. diriltilip 11. kıyamet

C.
12. C 13. C 14. B 15. D 16. E 17. D 18. E
19. A

DİJİTAL SORU CEVAP ANAHTARI

1. Ünite:
1. B 2. D 3. A 4. D 5. B 6. E 7. C
8. A 9. C 10. E

2. Ünite:
1. B 2. C 3. D 4. E 5. A 6. D 7. B
8. A 9. C 10. E

4. Ünite:
1. A 2. B 3. C 4. E 5. E 6. D 7. B
8. A 9. D 10. C